LÆNGSELENS BAAT

FILM-BILLEDER

AV O. E. RØLVAAG *FØRSTE BOK*

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken digitaliserades, anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i september 2008.

LÆNGSELENS BAAT

FILM-BILLEDER

AV

O. E. RØLVAAG

FØRSTE BOK

MINNEAPOLIS, MINN.

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE

1921

Det er et feilsyn dette, at emigranten ikke har sjæl.FORORD.

Til dem som maatte komme til at anmelde disse serier film-billeder, vil jeg sige: Det er ikke "typer" som her er tegnet. Det er bare mennesker. "Typer" interesserer mig ikke videre. Jo ældre jeg blir, des mere tviler jeg paa at der eksisterer nogen saanne væsener. — Men mennesker er jeg interessert i. — Og der findes vel neppe den menneske- skjæbne det ikke vilde være interessant at se paa, hvis den blev sat i glas og ramme og hængt op til beskuelse. — Menneskeskildringen blir man aldrig færdig med. Den er mangfoldig og uendelig som livet selv.

Menneskene i disse billeder er mig kjendte og kjære. Jeg har omgaaes dem saa længe. Jeg føler oprigtig savn naar jeg nu lar dem gaa fra mig og ut i livet. Og jeg ber for dem: Vær snild med dem! De trænger det.

St. Olaf College i oktober 1921.

FORFATTEREN.INDHOLD.

LANGS HJEMMETS STRÆNDER1. FORTÆLLINGEN.

— — Det var ute ved kysten ensteds; langt nord-

paa. Saa langt ute og saa langt nord laa stedet, at de store ytterligheter hadde sat hinanden stevne der.

— — Om sommeren laa havet der saa stort og drømte. I dagevis gad det ikke røre paa sig, uten

bare saapas at det viste sin evige uro. — —Lette

sommerbølger vugget avsted i stort lys; de reiste paa sig rundt holmer og skjær; de smøg sig med surl og sulk op mot odder og skjær og hvert fremspringende nes; og saa nynnet de saa bløtt og dæmpet langs strændene længere inde. Og nede i det halvdunkle dyp viftet de graciøst med havets brune tang og tare.

— — Sommernatten gik der saa stor og saa lys og

lyttet til dem.

— — Og maaken seilte paa spilte vinger, enslig

og med følge, og speidet ned i dypet. Oftest drog den taus avsted, og ene. Den bare speidet ned i dypet. Men over en seigrund kunde den samle sig i utrolige mængder. Der fraadset den i aaten, holdt en alo som druknet mands maal; saa seilte den videre, — enslig, søkende, paa spilte vinger ut mot det ytterste

hav for at søke dets gaate.— — I dage og nætter

seilte den. Seilte, seilte. Den svam i stillen paa spilte vinger, høit oppe. Den kløv sig vei gjennem stormen, hev sig glad ind i vindstøtene, svandt som en aand inde i skodden og havfraaden, men da gjerne

lavt over bølgene.— — Vilde den paa sine strakte

vinger naa hen til havets ophav?

— — Og ærfugleflokken vugget sig paa gylden

dønning, — kallene helst i store flokker langt fra land.

Der levde de nu sit glade ungkarliv over igjen. Men konene svam enslig langs strændene, dukket efter mat og aate, holdt aarvaakent øie med et visst unna- gjemt sted oppe paa land, saa lang dagen var. Men naar solen hang lavest vest i havet, da vagget de avsted opefter glatte berg til det gjemte redet.

— — Og sol stod paa. Dag og nat — sol. Det

var som om den alle døgnets 24 timer til ende ikke hadde noget andet at gjøre end at kaste sit skin bort paa hav og himmel og nakne fjeld og graa ur. — Der var guld som straalte, guld som glødde, og guld — matbrunt og tungt — som bare laa der og hadde liv.

— — Lyst var havet, lys var himmel, og lyst var

menneskenes sind paa denne tid av aaret.

Men naar saa vinteren kom —! — — Der hvor før den lyse glæde saa sterkt hadde hersket, seg mørke og tung rædsel ind ved vinterens komme. Havet gik da fælt dernord. Stormen kunde finde paa at rase en hel maaned til ende, og længere. Mørket laa knugende over hus og heimer. — Det var som alle onde vætter var sluppet løs. Storfaldenes hule suk ute i havet lød saa uhyggelig i den dype nat. Naar saa stormen hauget vandbergene sammen og sendte dem skummende ind mot land, krøp folk sam- men i rædsel. Det lød som om hære fra evighetens

nat var i anmarsj.— — Og folk sat der saa faamælte

og tause.— —

Der gik saa mange rare fortællinger og underlige sagn blandt folket deroppe. Blandt de mange var der et om en skute som nogen ganger skulde ha vist sig ute i havet. Der var noget rart ved den, som folk ikke kunde bli klok paa. For den kom saa plud- selig til syne, laa saa og fløt ute i solen en stund, og saa var den borte igjen — likesaa pludselig som den kom. Ingen var der som nogensinde var kommet

den nær. Men mange hadde set den, paa mange steder og til forskjellige tider. Tilsidst var den glidd ind i fortællingene og var blit alles eie.

Det hjalp lite at der kom kloke, forstandige men- nesker fra tid til anden og lo til de gamle historier. De unge visste mere og forstod mere; og saa søkte de at overbevise de ældre om at der ikke fandtes andre skuter paa leden end de som bar post og varer og folk fra sted til sted og landene imellem. Disse kloke kunde dog ikke gjøre det av med fortællingen. Ikke helt. For netop som den syntes at være svun- det fra folkemindet, var der nogen som saa skuten. Altid var det vesti havet, hvor dag sovnet og dag vaaknet. Og saa dukket fortællingen op med nyt liv.

— — — Underlig og utrolig lød fortællingen om

skuten:

Der var nu til eksempel det som hændte hint navn- kundige Finmarks-aar, den vaaren da saa mange tapre fiskere blev borte i det forfærdelige stormdøgnet. Da det vel var omme, sat der kvinder igjen og sør- get langs hele kysten. Der var hustruer som aldrig fik sine mænd mere at se, mødre med én eller to sønner mindre. Saa mangen sterk jente fik da et knæk for livet; den gutten hun hadde sat sit livs

haab til, kom ikke igjen. — — Havet hadde reist sig

i sin vælde og tat mere end sin tiende.

Men den sommeren som fulgte, skulde mange ha set skuten, — baade her og der langs kysten. Og det var nu ikke saa rart heller om folk blev synske. For fra bakker og bergrabber der laa slik til at de gav utsyn nordover leia, speidet der i de lyse nætter saa mange øine. De lette efter baater som var ven- tendes, men ikke kom. Øinene saa og saa. De randt

i vand, blev tørret og stirret saa atter. — — Var nu

ikke dette en baat som kom, — denne prikken derute? — Aa herre Gud, det var da vist en baat? — — Og

haabet lettet paa vingene. — — For det kunde jo

være? — — — Men derute i synsranden vokste prik- ken, vokste og vokste, og blev til et seil som steg op av havet. — — Og under seilet saaes omsider en baat, som for den friske nordenbrisen strøk skum- mende forbi paa sin vei sydover. — — Men da den

vel var seilt forbi, var øiet saa fuldt av vand at det intet mere saa, — nei, ikke paa en lang stund ialfald.

— — Det store hav gjemmer paa saa mangen tung

saga! —

— — — Men det var mest som om de ikke kunde

holde op med at stirre — de mange øine. Og mange saa skuten den sommeren. Helt fra det sydlige Helge- land og op til Tromsøy skulde den ha vist sig. Paa hele det strøket blev det snakket om den.

Og der gik andre fortællinger om den skuten.

Nordpaa Burness paa Helgeland bodde presten Munch. Prestegaarden laa saa høit at den hadde fri utsigt til havet og leia som gik like forbi.

Inde hos presten Munch laa der en vaar et sykt barn; det var hans lille 7-aarige datter Erla. Folk så om dette barn at hun var en av Vorherres vel- signede smaa engler som hadde tat paa sig skikkelsen av, et menneske; der var saa meget ved hende som ikke syntes at høre jorden til. Hun var saa elskelig av væsen, at fremmede der saa hende for første gang,

maatte stanse og undre sig. — — Baade presten

Munch selv og hans hustru gik der og badet i den varme sol som strømte ut fra barnets væsen. Og

de blev saa gode derved. — — Gamle Tigger-Kari,

som ofte kom til prestegaarden for at be om en pægl melk og hver gang fik spandet fuldt, ja, hun for- sikret nu atter og atter at dette lille barn var mere end et menneske. — Folk maatte da vel kunne se saapas! —

Men saa hændte det i det tidlige foraar at lille Erla blev svært syk. En sott som ingen kunde tyde, hadde lagt sig paa barnet. — Lægen kom i baat mange mil for at se til hende. Han blev gaaende i prestegaarden i flere dage; men alle hans under- søkelser og forskrifter hjalp aldrig det grand. Den lille sygnet og sank sammen, og blev svakere for hver dag som kom. Livskraften randt fra hende i draape- vis. Presten Munch og hans kone gik der tause i navnløs sorg. Al deres kjærlighet til trods var de dog ikke istand til at elske livskraften tilbake hos sit barn.

Saa rundt høisommertid var det likesom lille Erla pludselig vaaknet til. Hun blev saa munter. Der kom en glæde over hende som forældrene ikke kunde forklare grunden til. Og nu sang hun saa ofte, med en tynd, sprød stemme som ikke var istand til at bære glæden. At le var hun ikke sterk nok til, men hun laa der stadig med et stort smil.

Men saa var det en lys nat at hun laa der og snakte saa forstandig med forældrene. Hun vilde da vite hvordan det saa ut ute, om der var meget soløie nede i engen, og om ærfuglene hadde faat ut ungene. — — Hun forsikret dem da med barnslig overbevisning at nu blev hun straks frisk igjen, det kjendte hun saa tydelig. — Den natten bad lille Erla saa pent paa dem at de skulde bære hende ut, saa hun kunde faa se solen og havet. — De kunde tro det vilde gjøre hende bare godt, forsikret hun dem. Og snart led det saa langt paa aaret at solen vilde gjemme sig om natten; saa maatte hun vente et helt aar til før hun kunde faa se dens herlighet ved midnat.

— — Det var jo saa varmt og saa vakkert ute, saa

de kunde skjønne det gjorde hende bare godt.

Faren saa spørgende paa moren. Og hun mente at de gjorde klokest i at føie hende.

Saa blev da lille Erla tullet godt ind i varme tepper. De bar hende ut og proppet hende op paa en liten bænk som stod mellem to bjerker ute paa gaarden. Derfra var der god utsigt utover havet.

Da de hadde faat hende ned, blev hun saa rent kvik og kjæk av sig. Hun pludret og smaalo, og var næsten som hun pleide før sygdommen tok hende.

Men den nat døde lille Erla. — — Døden kom saa pludselig. Hun sat der mellem faren og moren og holdt en i hver haand, og smilte saa vakkert mot solen. Da den hang som lavest i vest, reiste hun sig, trak hændene til sig, strakte armene ut som en fugl der tar til vingene. — Og saa pekte hun utover og ropte med høi klar stemme:

"Se baaten! — — Baa—ten!"

Saa sank hun sammen mot moren og var ikke mere

Denne fortælling om lille Erlas død kom ut blandt folk og blev meget omtalt, kanske mest fordi det gjaldt

prestens eget barn. — — Efterpaa var der andre som

vilde vite at de hadde set skuten den natten.

Og saa var det da fortællingene om Johanne paa Ness. Det skulde være længe nu siden de tildragel- sene fandt sted; men de gamle husket det dog, og somme av de unge med — av slike som elsket i løn- dom og droges med et tungt sind.

Ness er navnet paa en odde nordpaa Helgeland. Der laa der en husmandsplads som tilhørte Dun- jarness gaard, og ytterst ute paa odden en liten strand- sitterplads, hvor der bodde et par folk med en næsten voksen datter ved navn Johanne.

Da Johanne blev voksen jente, kom hun i tjeneste som stuepike hos proprietærfolket paa Dunjarness. — Johanne var en vakker og flink jente, tro og paa- lidelig i alle maater, og var snart matmorens mest betrodde tjener.

Mens hun tjente der, blev hun forlovet med Per Tenholmen, som var gaardsdreng der paa gaarden. To somre var disse to kjærestefolk, — to samfulde somre hvori al herlighetens glæde var deres.

Han Per var saa kjæk en kar som nogensinde var traadt ind ad Dunjarness kirkedør, og hun Johanne var vel fuldt saa flink en jente. Det var selvsagt, sa folk, at lykken maatte kaste sine øine paa disse to unge.

Men saa hændte det den 3dje høsten de tjente der, at der kom en ny overbudeie til gaards. Hun kom dit fra en storgaard nordi Salten. Den jenten het Katrine og var av finne-æt. Desformedelst fik hun snart i folkemunde navnet "Finne-Katrine".

Hun hadde ikke været ret længe paa gaarden før folk begyndte at snakke om hende. Liten var hun, og snar i vendingen, men saa flink en budeie som nogensinde var kommet til gaards; det så proprietæren selv. — Hun sa aldrig meget, gik helst unna veien for folk. Men hun smilte ofte. Og snart gik det ord at der fandtes ikke den kar som kunde staa sig mot

det smilet og de øinene til Finne-Katrine. — — Snart

gik der ogsaa et andet ord: Det het sig at Per Ten- holmen kom oftere i fjøset end han som gaardsdreng strengt tat behøvde, og blev der vel længe — somme- tider.

Da vinteren og vaaren var gaat det aaret, blev der meget at snakke om angaaende de to. Katrine sov ikke i hus mere. Naar hun hadde gjort fra sig dagens arbeide, og de andre gik til ro i den lyse natten, blev hun borte. Hun sov i skog og hei som et andet mar- kens dyr.

Og der blev nok flere borte ogsaa! Guttene var efter hende som kleggen. Men det sagdes for visst, at der var bare én som fandt hende.

I førstningen gantedes de andre tjenere med Jo-

hanne over dette. De sa det var en skam at hun lot en finn dra avsted med kjæresten hendes. Med gan- tingen blev det dog snart slut; de saa hvordan hun Johanne sørget, og saa tidde de. Nogen og hver av

dem trodde at kjende til kjærlighetens smerte. — —

Og saa ynket de sig over hende som gik der saa taus og led i stilhet.

Uvilje og harme opstod da mot ham som fór saa troløst frem. Saa vilde de andre tjenere prøve at gjæte op de to som tusket sig bort i skog og mark, og se hvad det var for kunster de drev. Det gik dog tufs med den gjætingen. Dertil var der for mange grotter og groper og unnagjemte engflekker i skogen opefter liene paa Dunjarness fjeld.

Og liten mon hadde det vel gjort om de hadde fundet dem ogsaa. Men det var saa visst som kveld kom, at naar solen mistet sit skin, saa var de to borte; men naar den ved morgentide stod sterk over liene i øst, og folk

stod op, var de to ved sit arbeide. — — Alle paa

gaarden trodde fuldt og fast at Finne-Katrine hadde forgjort Per Tenholmen.

Folkesnakket vokste og vokste. Tilsidst maatte da proprietæren snakke baade til gaardsdreng og budeie. Det blev ikke noget bedre ved det. Per var kattt av sig baade i ord og lader, og talte til hus- bonden sin som om denne var hans likemand. Og saa lot han ham vite at hvis han ikke var tilfreds med den maate han utførte sit arbeide paa, skulde han bare sige fra. Der var da vist andre drenger at faa

der i bygden! — — Dermed maatte han gaa fra ham.

— Men Finne-Katrine smilte saa underlig da han kom til hende, at han glemte rent hvorfor han var kommet, og saa blev han staaende og gjøne med hende.

Fruen i huset saa snart at det bar galt avsted med stuepiken hendes. Hun gik jo der og rent sørget

helsen av sig, stakkar. Saa prøvde hun da at trøste og gi raad det bedste hun kunde.

En dag kaldte hun Johanne i enrum og gav hende det raad at hun førstkommende prækenhelg skulde gaa og snakke med presten Fredericksen. — Dun- jarness var anneks og presten kom bare 3dje hver

helg. — — Fruen talte længe og alvorlig med Johanne

den dag. Hun maatte endelig gaa og snakke med

presten naar han nu kom — ja, det maatte hun. — —

De visste alle at han kunde mere end sit Fadervor, den mand, baade med onde og gode magter.

Presten Fredericksen kom med skyss lørdagskveld. Da det var blit stille paa gaarden og folk hadde lagt sig, og Johanne fra sit vindu hadde set den gutten hun holdt saa meget av, tå over engen bak husene og forsvinde oppe i skoglien, da gik hun ned til pre- stens kontor. Hun visste at han pieide sitte oppe til langt paa nat over det Guds ord han skulde forkynde den følgende dag.

Nu var presten Fredericksen en alvorlig mand, stor og svær, og streng i al sin optræden. Det faldt derfor Johanne noksaa vanskelig at bære frem sit erend. Det gik dog saa underlig til; for da hun først hadde faat begyndt, gik det av sig selv at sige det hele. Det var som stod hun like overfor Gud fader selv. Derfor sa hun alt som i bøn. Og da hun først hadde faat aapne litt paa hjertens dør, kom alt det ;saare og tunge som laa derinde, ut av sig selv.

Og det rare var at presten Fredericksen slet ikke blev vond. Han hjalp hende saa venlig til hun hadde faat sagt alt. Og da hun omsider var færdig, kom han hen til hende og klappet hende faderlig paa hodet. Johanne kjendte saa tydelig at der dryppet velsig- nelse av hans haand.

— — — "Ak ja," trøstet han, "ak ja; man faar

nok vænne sig til at spæge sit kjød, mit barn! — —

Og du var saa glad i ham! — — Ak ja, det er haardt

for saa ungt et legeme som dit at fornegte sig. — —

Vi skjønner nok det, ser du, barnet mit. — — Aa denne forbandede trollskapen heroppe! — — Og du tror ikke det er hjertets søte elskov som driver

dem, men Satans arge spil? — — Er du sikker paa

at hun er finn, barnet mit? — — Naaja, vi faar nu

se da, vi faar nu se. — — Gaa nu bare du og læg dig, du. Men glem ikke fromt at be din aftenbøn,

det siger jeg dig. — — Det maa nok baade bøn og

faste til her!" — Dermed skjøv han hende lempelig ut av døren.

Der gik rygter og gisninger for lange tider efter om hvad som den nat foregik paa gaarden. Det var dog ikke stort man visste for sikkert. — Saa meget visste man dog, at da Finne-Katrine den søndags- morgen stilt og snøgt kom smettende ind ad fjøs- døren, da stod presten Fredericksen der i fuldt ornat og møtte hende. — Og saa tok han hende i armen og leide hende op paa kontoret. Der var hun næsten en hel time. — Folk vilde vite at det hadde baade knaket og braket i gaarden mens hun var derinde. —

Uken efter var Finne-Katrine reist fra gaarden. Folk visste ikke hvor det bar hen med hende. Men én maa ha kjendt til det; for straks efter sa Per Ten- holmen op tjenesten og reiste, han ogsaa. — — Det

første som spurtes om de to, var at de var gifte nordi Sandvær, og at de der hadde faat sig en strandsitter- plads paa en holme langt ute i havet.

Fra den dag da dette spurtes, var ikke Johanne helt sig selv, mere. Hun blev saa mager og tør av utseende. Øjnene saa sløvt og slukt. Hun gjorde vel det arbeide hun blev sat til; men der kom tider da forstandens lys var formørket. Da strøk hun av- gaarde, var borte et døgns tid eller saa; naar hun saa kom igjen, var hun omtrent som andre folk. Men

hun snakte sjelden til nogen. Den byrde hun bar paa, den gjemte hun godt for alle.

Da aaret var ute, sluttet hun tjenesten og flyttet tit til sine forældre. Fra den tid er der saa mange

fortællinger om Johanne. — — Om vaar, sommer, og

de tidlige høstnætter var hun næsten altid til at se ute. Ytterst paa neset hvor hun bodde, laa en høi stenhammer, som fiskerne ofte brukte til méd under fisket. Den skraante jevnt opover paa én side, men var skaaret brat av paa den andre. Paa den ham- meren hadde hun gjerne sit tilholdssted naar nættene

var klare. — — Straks efter at hun var flyttet hjem,

var det en nat at hun næsten skræmte livet av hus- mandsfolket paa Ness. For da kom hun springende ved midnat og hauket ind gjennem vinduet, at nu

maatte de skynde sig og komme ut. — — Nu laa

skuten derute og ventet paa hende, og nu maatte de skysse hende ombord! — Da folket kom ut, var hun saa opøst og rød rundt øinene og snakte fort og ind- trængende. — — Nu maatte de bare skynde sig og komme til baats!

— — Til hvad? — Hvor vilde hun hen?

— — Vilde hen? Saa de da ikke skuten som laa

ute i leia og ventet? — En liten stund siden hørte hun de ropte paa hende derute fra!

De blev da staaende og se utover, men kunde intet andet se paa det hele hav end ærkall-flokker som laa og vagget op og ned paa dønningene utenfor skjæ- rene. Enderoggang svev en enslig maake utover

mot havet. — — Eller en skarv lettet sig tungt fra

en skjærpynt og strøk til havs. — — Ellers var der

intet at se.

Der kom mange slike raptuser over hende. Da saa hun saa meget. Især var det da den skuten. Naar det blev for meget for hende at bære alene, kom hun til husmandskonen paa Ness og klaget sin

nød for hende. Og det var næsten altid om skuten

som laa ute i havet og ventet paa hende. — — Den

hadde Vorherre sendt efter hende, sa hun. — Den skulde bære hende til kjærlighetens land, ja, til kjær- lighetens fagre land var den nu paa vei. — — Nu laa

den der og kunde ikke faa seile før hun kom om- bord! — Var det ikke forfærdelig at tænke paa at der skulde være saa lite barmhjertighet blandt men- nesker, at de ikke vilde skysse hende utover! — —

De visste jo saa vel alle at hun skulde til det landet! — Kunde de da ikke forbarme sig over hende! — —

Naar saa husmandskonen jattet med hende, fik Johanne gjerne forløsning i graat, og saa gik riden over.

Men en lys vaarnat, da det kulte svært fra nord, og gjennemsigtige skoddebanker drev for stormen ute i havet, da maake efter maake svev utover det fraadende hav, og storfald hev sig over med dumpe, hule drøn, blev Johanne paa Ness borte. Ingen saa hende da hun for. — — Ingen fandt hende. — — Havet gir saa sjelden tilbake hvad det tar.

— — Ja, kjærlighetens smerte er visselig svær

for somme sind! —2. FUNDET.

Saa hændte der noget her det ene aaret:

Langt til havs dernord ligger der et enslig lite fiskevær. Det er en øgruppe paa nogen faa øer, og saa en flok nakne holmer som har lagt sig til der; havet vasker næsten over dem i svær storm. Rundt omkring er bundet en krans av skjær og baaer. Paa dem bryter altid dønningen; selv stilleste havbliks- dagen vasker dragsuget opefter bergene.

Fra det lave indland er ikke været synlig. Men kommer man høit tilveirs en klarveirsdag, stiger været saapas op av hav at man faar øie paa det.

Været har aldrig været bebodd. En enslig ror- bod: staar der dog, som benyttes av folk som driver vaar- og sommerfiske derute.

Nu hændte det en forsommer at nogen fiskere kom ut til været paa sommerfiske. Allerede før de naadde helt frem, saa de vraket av et skib sitte indeklemt mellem de bratte skjær. De styrte da borttil. Men det var bare overdelen av skibet som stod indkilet i en fjeldrevne. Bunden var utslaat, og lasten, hvis der hadde været nogen, var for længe siden bort- vasket. Navnebrettet sat endnu paa. Det tok de med sig.

Da mændene kom op i rorboden, kan det vel hænde at de blev end mere forundret. Paa en av sengene derinde laa der et menneske, en ung kvinde- skikkelse med indfaldne kinder. Det ravnsorte haar faldt nedover panden; øinene var lukket. Om der var

liv i mennesket, kunde man ikke straks bli klar paa. Forresten var de blit saa ilde ved at de ikke sanste stort hverken paa dette eller hint.

Endelig var der dog en i laget som tok saapas mot til sig at han gik hen til ovnen og begyndte at gjøre op varme. Han tænkte nu som saa, han, at var hun død, hun som i sengen laa, kunde hun vel ikke gjøre dem større mén. Men var det saa, at der endnu var liv i hende, trængte hun vel sagtens til at faa varme sig. Derpaa gav de sig saa til at stelle hver med sit som om intet var. De var alvorlige mænd. Deres stadige kamp med havet og havets magter hadde vænt dem til noget av hvert.

Efter at de hadde faat det godt og varmt derinde, saa de at øinene kom op paa hende. Det var et par store sorte øine. Endda i sin mathet lyste det sterkt ut av dem. Saa fik de i hende nogen draaper varm kaffe, og saa litt melk. De stelte med hende saa godt de forstod. Mat var hun dog øiensynlig ikke istand til at nyte. Enten forstod hun ikke hvad de sa, eller ogsaa var hun ikke istand til at snakke. — Maten lot de dog bli staaende paa bordet da de rodde ut om eftermiddagen.

Da de endelig kom paa land igjen sent den natten, saa de et underlig syn. Paa en høi fjeldknaus ute paa en odde sat den fremmede sammenkrøpet og stirret utover havet. Ilde ved blev vel karene som de kom roende op i havnen

og saa hende sitte der, fast de var vant til noget av hvert. — Der var saa lite menneskelig ved hende. Hun lignet mest en stor,

svart fugl som sat paa vingene. — — Mændene gik

tause op i boden og stelte sig til kvelds. — — Da de

gik og la sig høgstnattes, saa de hun hadde flyttet sig op paa den høieste berghammer der var paa holmen. Solen hang da lavt ute i havet og kastet slik rar glans. Det var som om det døyvde lys søkte

hende; det syntes for dem at den sorte skikkelsen lyste i sterk, brungtil glød.

— — Saan gik den sommeren fremover.

Aldrig kom hun ind i boden mens de var der. Ikke fik de ord av hende, som ikke var til at undres over; for de kunde ikke komme hende nær nok til at faa snakke skikkelig til hende. Men den mat de laget

til for hende, den var fortært da de kom igjen. — —

Derav kunde de da skjønne at hun var inde naar de var borte.

Da tiden kom ut paa sommeren at de maatte lage sig til og reise hjem, prøvde de at faa mennesket med sig. Med fagter og gebærder søkte de at gjøre forstaaelig for hende hvad de vilde. Det var dog omsonst. Enten hun ikke forstod hvad de vilde, eller hun var ræd dem, eller at det var det, at hun ikke vilde flytte fra holmen, blev de ikke klok paa. De trodde for sikkert hun var fra forstanden. Forresten var et par av mændene litt fælne ogsaa. Og det var ikke at undres paa heller, saa lite menneskelig som der syntes at være ved hende. Naar de gik efter hende og snakte og lokket, flyttet hun sig bare unna og unna, fra den ene knausen til den andre, omtrent som en fugl der blir jaget op og dog ikke er videre

ræd heller. — — Nu og da kunde hun utstøte en lyd

de ikke forstod. Ikke var det ord og sammen- hængende tale, og heller ikke var det sang. Men etslags tone var der i det — langtrukken og saar, og altid blev de tunge tilsinds naar de hørte den. — De maatte næsten tænke paa storlommen om høst- kvelden naar den ynker sig mot kommende regn.

Saa var der intet andet at gjøre end at forlate

hende og reise hjem. — — Men oppe paa den høieste

hammeren saa de hende saa længe til øinene fløt i vand, og hun randt sammen med holmens graa sten

i kveldens solbrune dis, som laa sterk over baade vær og hav.

Straks de kom hjem, meldte de saken til øvrig- heten. Foranstaltninger blev da gjort til at fare ut og faa hende til folk. Enten hun var gal eller vetug, kunde de ikke forsvare at la mennesket forgaa der- ute i havet.

Det blev nok en rar tur for dem som med var, da de var derute og hentet hende! — Da baaten var kommet midtveis ut i havet, røk det op med et saa forrykende uveir at de var ved at gaa under baade med mand og mus. Frem kom de dog endelig i behold, skjønt det var vel som et mirakel at regne.

Ja, de fandt hende da i live endnu. Hun holdt til oppe paa den høieste hammer, hvor de sidst hadde set hende. Men ikke lettere var hun at faa tak i. Sprang de efter hende, hoppet hun fra sten til sten

som strandsnipen. — — Tilsidst tok to mand et garn

og strakte ut mellem sig; paa den maaten lykkedes det dem endelig at faa hende fat.

Men da hun var kommet i baaten, sat hun stille. Det var let at se at hun var ræd havet og baaten. Det var kanske frygten som holdt hende stille.

Men nu hændte det paa hjemveien, at da de var kommet et stykke avsted, seg der over havet en skodde saa tyk at

de blev liggende der og tulle i to samfulde døgn. Og da de endelig fik landkjending, var de langt nordi leia, nordenfor der hvor de hørte hjemme.3. DEN FREMMEDE.

— — Ute paa et nes paa indlandet, som stak langt

ut i havet, hadde en liten lun bugt smøget sig godt bort fra storhavet. — Den var saa godt skjermet av smaaholmer at den gav den bedste havn, selv naar havet gik som værst utenfor.

Ved denne bugten bodde der en enslig fisker- familie. Det var manden Jo Persa, konen Anna, og saa den netop konfirmerte gutten deres, Nils. Flere var der ikke i familien. Til dagligdags het manden "han Jo Ved Sjøen". Baade konen og gutten blev ofte nævnt med samme tilnavn. Men konen var saa godgjørende at mange kaldte hende "Mor-Anna".

Da de var kommet tillands, og der blev spørsmaal om hvor de skulde gjøre av den fremmede de-hadde hentet fra havet, tilbød Jo sig at hun kunde faa være hos dem for det første. Enten han fisket for tre munde, mente Jo, eller for fire, kom det vel saa omtrent paa ett ut. — Ellers fik vel lensmanden greie med saken. — — Mennesket maatte ensteds høre hjemme. — Jo var med paa den baaten som hadde ligget ute paa været om sommeren, han hadde ogsaa været med at hente hende, og han kjendte kun godhet

for stakkaren. — — En og hver maatte vel føle det

som sin pligt at øve litt godt her, mente Jo.

Og da det nu var blit slik ordnet at hun skulde være der, steg Jo frem og løste baandene av hende. Helt siden de fik hende fat, hadde de hat hende bundet. — Jos svære næver var forunderlig lette hin dag; han løste varsomt tauget; han smaaklappet og bysset; og saa saa han hende saa inderlig godslig

ind i ansigtet. — — "Aldrig skal du behøve at ræddes

for mig," sa Jo med øinene. — "Nei, aldrig skal nogen behøve at være ræd han Jo Ved Sjøen!" —

Straks hun var løst, gjorde hun tegn til at ville løfte paa vingene. Men Jo skyndte sig og la haanden let over hendes og sa stille: "Kom nu !"

Og godvillig fulgte hun med Jo op i stuen.

I førstningen blev det noget underlig for dem alle. Ikke forstod de hende, og ikke hun dem. Hun gled om blandt dem saa stille. Men hun gjorde alt det som Jo og Anna satte hende til. Haandlaget var keitet til at begynde med, — hun hadde vel ikke været vant til slikt arbeide, stakkar; men hun lærte forbausende fort.

Hvor gammel hun var, kunde de ikke bli klok paa; efter hvert som hun fik skikkelig mat og pleie, og la hold paa sig, fik hun et yngre utseende. En dag Mor-Anna sat og saa paa hende, utbrøt hun: "Jeg tror virkelig hun er bare barnet!"

Heller ikke var de sikre paa om hun hadde sin fulde forstand. Hun gjorde ting som for dem saa urimelig ut. Enten det nu var bare barnagtighet og fremmed skik, eller hun hadde lidt skade paa sin for- stand, var ikke godt at sige. Skjønt — det var ikke de mange rare ting hun stundom foretok sig, som fik dem til at tvile. Nei, det var dette fremmede, det fjerne uttryk i øinene, dette som mindte om et værelse der ingen er, men som har et tilstøtende hvorfra høres stemmer. — — Hun kunde ta et arbeide hun var tilsat, og saa bli staaende med det uten at røre sig. Da saa hun ut som en der prøver at huske noget vigtig han har glemt. Og slikt var ikke naturlig for en der var saa ung som hun, selv om hun hadde gjennemgaat svære prøvelser og nu var blandt fremmede.

Naboene undret sig nok meget i førstningen og

gjorde sig ofte erend ut til Jo Ved Sjøen for at faa se hende som op av havet var kommet; men da de intet andet merkelig fandt end en ung, stille, ravn- sort jente, som de ikke kunde snakke med, la nys- gjerrigheten sig litt efter litt. — Man sluttet sig til at hun var den eneste gjenlevende fra skibet som var forlist ute ved været, skjønt

det var saa uforklarlig hvordan hun kunde ha reddet sig og ingen anden. Dog, saasom havet gjemmer saa mange gaater for dem som lever langs dets strænder, blev det saa til- sidst at folk ikke tok sig videre tanker av hændelsen.

4. ET SIND SOM VAAKNER.

Han Nils Ved Sjøen var ikke akkurat som en anden ungdom; det hadde nu forresten baade faren

og moren visst siden gutten kom til verden. — —

Andre folk end forældrene brydde han sig ikke om. Hvor andre menneskers veier ofte faldt, færdedes han sjelden. Derfor fik han allerede i opveksten det ord paa sig at han var folkesky. Og saasom han nu ikke søkte nogen andre end forældrene, blev han gaaendes blottendes alene gjennem opveksten. Dette gav ham et voksent præg, langt fremfor sin alder. —

Men en flink sjøgut tegnet Nils til at bli. Faren, der selv hadde ord for at være den djerveste fisker paa de kanter av landet, visste ret ikke den mand deromkring han heller vilde ha med sig i baaten naar det knep, end Nils. En slags tryghet la sig over ham naar sønnen sat med ham i baaten. Han saa hvor uforfærdet han gren mot storbaaren, og hjertet hans glæddes derved, — frygt trodde han mest der ikke fandtes i gutten. Trods sine unge aar, var han alle- rede nu saa haardbarket som en gammel ulk. — Efter- som havet er den eneste levevei folk paa de kanter av landet har, var det ganske naturlig at faren skulde føle stolthet naar han saa at sønnen tegnet til at bli den raskeste fisker der paa kysten.

De drømmer som havet vugger, er saa underlige og saa mange. Nils's sind fyldte de, og han vokste derved.

Ved siden av havet var der kun én ting som tok hans sind helt:

Endnu mens Nils var bare smaagutten, kom der

en gammel lægdskall for at bo hos dem. Han var spillemand, den kallen. Folk som hadde ord for at forstaa sig paa slike ting, vilde vite at der ikke hadde fundes hans make til at spille fiolin. Av ham lærte Nils at spille, og han blev glad i toner. Da den gamle døde, hadde Nils lært de fleste slaatter efter kallen, og strævde allerede da med at lage nye. — At lage slaatter som folk blev glad i og trallet, forekom ham

at være det herligste en kunde tænke sig. — — Naar

Nils kom paa den duren, kunde han bli sittende lange stunder med fiolinen. Og da kom der noget fremmed i øinene paa ham. De dvælte ved noget langt, langt

borte — noget langt bortenfor alt land. — — Nu var

ikke Jo videre glad i det spillet til gutten; det mest som tok gutten fra ham, syntes han. Naar Nils sat der saan og spilte, blev han borte i en anden verden, hvor ingen anden kunde komme efter. — Jo nænte blev sittende altfor længe; men da gik faren og fandt dog ikke at sige noget om det, hvis gutten da ikke frem et eller andet arbeide til ham.

Nu blev det merkværdig nok Nils som kom til at faa størst indflydelse over den fremmede. — Den første kveld han tok fiolinen og satte sig til at spille, var det som om der kom en anden aand over hende. Hendes ansigt fik et spændt uttryk. — Det værelse som før hadde syntes tomt, kom der nogen ind i. Hun stod der og lyttet til tonene, og dog ikke akkurat til dem heller. Hun saa som en der hører lyd langt borte og ikke rigtig kan faa greie paa hvad det er. — Da han sluttet, lo hun ganske naturlig, og det var første gang siden hun kom der i huset. — Saa klappet hun i hændene, saa sig saa rundt i stuen som om hun netop var kommet ind. — — Efter den kveld var det lettere at faa hende til at forstaa hvad man vilde ha hende til at gjøre, og saa viste hun mere forstand under arbeidet.

Om kveldene den vinteren kom fiolinen ofte frem. Især var der noget Nils spilte som syntes at gjøre sterkere indtryk paa hende end alt det andre. Det var nogen av sine drømmer om havet, som Nils nu i over et aar hadde strævd med at spille sammen. Navn hadde han endnu ikke faat paa det. Og han spilte det ikke altid ens; for det bød sig ikke altid til likedan. — Men der var én grundtone som altid kom igjen. Det rare var, at sommetider graat

tonen for ham, andre ganger lo den. Og endda var det samme tonen.

Den første gangen han spilte dette saa hun hørte paa, var midt paa vinteren. Skodden hadde hængt tung i ukevis; vestenveiret hadde staat tungt ind fra havet. Den kvelden var det pludselig slaat om til mildveir. Og nu duskregnet det. I luften var det saa mildt som en junikveld.

— — "Nu faar vi snart storuveir," sa Mor-Anna

alvorlig og bekymret om kvelden. — "Bare nu saa- sandt Vorherre holder sin haand over dem som ute maa fare!"

Jo så ikke noget til det. Han sukket bare og la pipen fra sig.

Da Nils den kveld prøvde fiolinen og sangen om havet, graat det i tonen. Den graat og graat, — blev til saar, tung klage.

Men endnu før han hadde spilt fra sig, brøt den fremmede ut i sterke hulk. Hun satte sig ned paa gulvet, med hændene for ansigtet og ynket sig som i stor smerte. De andre tre blev saa ilde ved for hende; for hun graat saa hjertevondt.

"Aa herre Gud, det barnet maa da vist bære paa en stor sorg!" utbrøt Mor-Anna.

"Ja, hun har det nok tungt," svarte Jo stille.

Men Nils stod op og hængte fiolinen fra sig. Blev

saa staaende raadvild — — gik saa ut av stuen, ut

i mørket og blev staaende der.

Straks kom hun efter. — — Han tok et steg mot

hende i forundring. Hun hørte ham, kom bent bort- til, slynget armene om hans hals og drog sterkt til. Hun smøg sig ind til ham som et sykt barn til sin

mor. — — Saa var det som om graaten litt efter litt

gav forløsning, og saa kom hun til ro.

Fordi Nils ikke visste noget andet at gjøre, blev han staaende. Først kom venstre armen rundt hende; derpaa begyndte den høire haand at kjærtegne det ansigt som laa mot hans. — — Og saa bysset han som han hadde hørt mødre gjøre med smaabarn som graat i kirken.

Slik stod de længe. Saa sa hun noget han ikke forstod. Og saa fandt hun hans haand og trak ham med sig ind.

Straks de var indom døren, pekte hun paa fiolinen og sa noget. Og da han fremdeles blev staaende, gik hun hen til væggen, tok ned fiolinen og rakte ham den.

"Hun vil nok du skal spille mere for hende," sa moren opmuntrende.

Faren kremtet, slik som gamle folk ofte gjør naar de er sterkt raadvilde. Endelig sa han:

"Det er kanske bedst du føier hende. — — Men

du kan vel finde en anden slaatt." Og saa kremtet Jo engang til.

Derpaa tok Nils fiolinen og begyndte at spille. — Men nu var der kommet over ham et alvor han ikke før hadde fornummet. — Aldeles klart stod det for ham dette ene: Nu er du voksen, Nils! —

Og en stor alvorstung høitid kom ind i hans spil — fyldte det, og fløt ut i det. Og det la sig paa sindet hos dem som hørte paa til de sat der som i kirken. — — —

Da han nu atter kom til sangen om havet, tænkte

han paa alt det store og vakre havet hadde sunget til

ham om. Selv blev han glad derved. — — Han hørte

det nynne i sommerens morgen som solen steg op av dets uendelighet; han hørte fuglelevenet fra skjær og holme og vuggende baarer; han hørte bølgens bløt-

stemte sang langs strændene i den solklare dag. — —

Havets friske glæde hadde han aldrig kjent saa sterkt som nu. — — Og nu lo den grundtonen til ham, — saa god og glad! —

Da han omsider reiste sig og hængte fiolinen fra sig, stod hun glad op. Hun grep hans haand og rystet den. — — Saa glad hadde de ikke set hende.

— Nu var det tomme værelse blit fuldt! —

Fra den stund av var den fremmede en anden.

Da de nu hadde sat sig, tok hun til at synge for dem; men straks hun begyndte, reiste hun sig. Sommetider gestikulerte hun sterk. Legemet gav sig

under de tonebølger som kom. — — Paa et fremmed

sprog med bløte ord sang hun. — Tonene steg og sank,

— hun med dem. Tilsidst syntes de at fylde den lille stuen aldeles. — — Og de hadde liv, de sangene; for efter at tonene var død hen, var der noget som sat igjen. Det fløt om i rummet, hadde liv og satte sig i sindet.

Først kom der sanger som bar meget av saart og tungt. Det bævret og skalv i tonen; men saa fuld og bløt var den, kom saa let og lindt at det var mest som ænste den ikke den byrde den bar.

Om en stund skiftet sangen og bar over i noget helt andet. Der kom mere glæde i den. Den kom med solskin og sterk duft. Det var som naar vaaren pludselig efter en lang venten rusker sterk og yr over landet. Den sterkeste glæde lo saa stort gjennem tonen.

— — Der kom mange, mange sanger av det slag.

De bar glæde. De gav glæde.

Mor-Anna, som sat der og strikket paa en vott, lot den synke i fanget og maatte le. Og Jo, som sat der og bøtte paa et garn, smilte ogsaa, skjønt han . prøvde holde sig.

Men Nils lo ikke. Han sat der med aapen mund

og hørte paa hende. — — Han saa paa og lyttet.

Og dog ikke netop paa hende som hun nu stod der, men paa hende paa de steder hun nu var i sin sang. — — — —

Da hun endelig syntes at ha sunget sig træt, gjorde hun hvad hun en stund siden hadde gjort ute: hun kom hen til Nils, slynget armene om hans hals og drog til. —

Bindingen faldt Mor-Anna av haanden ved synet; men latteren laa endnu om hendes mund.

Gamle Jo kremtet alvorlig. Det saa ut som vilde han reise sig. Han sat dog. Og saa kremtet han alvorlig igjen:

"Nu er det bedst du passer dig, Nils!" —

Men Nils sat der og hørte intet der i stuen. —

— — —Saan gled den fremmede ind i deres liv.

Episoden fra hin kveld glemte ingen av dem, skjønt ingen nævnte den med et ord til den anden.

— — — Den vinteren fremover var Jo Ved Sjøen

en uglad mand.

5. UROEN.

Fra nu av var det som om den fremmede hørte til der i huset. Mor-Anna saa paa hende som et godt barn hun hadde faat i pleie. — Jo saa ogsaa ofte paa hende og tænkte sit, skjønt han intet sa.

Nu var der intet andet synderlig rart ved hende end at hun ikke kunde snakke. Hun begyndte dog snart at opfange enkelte ord og fraser, og utover vinteren lærte hun meget, især av kortere ord og vendinger og saa navn paa tingene. — Det kunde bli frygtelig morsomt naar hun sommetider la i vei og skulde snakke. Naar de saa lo til hendes keitede forsøk og ravgale uttale, blev hun rød, la over i et fremmed sprog de ikke forstod et muk av, men som fløt saa let over hendes læber som vand utover en foss.

Navn hadde de ikke paa hende. Naar de snakte om hende, var det altid "ho".

Men saa en kveld de sat der i stuen, og hun var paa tale, skjønte hun at de snakte om hende, og at det var hende de kaldte "ho". Da utbrøt hun plud- selig:

"Zalma! — Zal-ma — — — Heita Zalma!"

Dette syntes de gamle var et rart navn paa et menneske. Men for Nils, slik som hun nu sat der og sa det selv, klang det som en dyp fiolintone med meget i.

Da hun hadde sagt det, lo hun overgivent. Og da de saa prøvde at sige navnet efter hende, og den fremmede lyd blev sittende fast i halsen paa dem, og

kom avstumpet ut, lo hun end mere. Derpaa sa hun navnet et par ganger til.

Den kveld blev Nils sittende længe med fiolinen. Han lot ikke til at faa det til. Efter en lang stund hængte han instrumentet fra sig som i stor lede.

Da hændte der noget Jo Ved Sjøen slet ikke likte. To ganger reiste han sig for at sige fra uten at det dog blev til noget. — Hvad kunde han vel gjøre med folk naar han ikke hadde dem i baat! —

Det som hændte var dette:

Da Nils hadde hængt fiolinen fra sig, og siden blev sittende der saa sturen over det garn han bøtte paa, saa Zalma paa ham. Et par ganger prøvde hun at sige noget til ham, og han forstod at hun vilde ha ham til at spille mere, men hvad andet hun sa, fik han ikke fat paa og rystet bare nedslaat paa hodet.

Men da la hun fra sig det hun hadde mellem hændene, gik bort til ham, satte sig paa gulvet ved hans side, og la armen paa hans knæ. — Derpaa sa hun atter noget til ham, saa saa op til ham med sol i de sorte øine, og saa begyndte hun at synge. Den kveld blev der mange sanger. Og alle var saa lyse.

Da hun sluttet, snakte hun til Nils. Forældrene forstod det ikke. Og om han forstod det, blev de ikke klok paa. Men han klappet hende paa hodet; og saa sa han, som om ikke de hadde været tilstede:

"Du Zalma, du Zalma! — — -------Der findes vel ikke

nogen i verden som kan synge saa vakkert som du." —

Med ærbødig beundring sa han det. Haanden blev liggende paa hodet. Og saa bøide han sig ned for at faa se hendes ansigt helt. — Med øinene takket han saa stort.

Da reiste hun sig, gik efter fiolinen og rakte ham den.

"Spil!" bad hun bløtt og stille.

Nils tok imot. — Han efterkom dog ikke opfor-

dringen. — Saa reiste han sig ogsaa. Fiolinen hængte han paa spikeren igjen. Derpaa gik han ut. — — Og han blev længe borte.

Det blev ikke stor søvnen hverken for Jo eller Mor-Anna den natten. Jo var en faamælt mand, som saa alvorlig paa alvorlige ting. Naar slike som han fatter en bestemmelse, er de ikke lette at lokke fra det.

Og nu var Jo fast bestemt paa at Zalma skulde derfra. Det sa han til Mor-Anna den natten.

Men nu satte hun sig likesaa bestemt imot. Hun kunde intet galt se i at barnet blev, sa hun. — Hadde havet slynget hende paa land ved deres dør, var det

vel ikke for at de skulde kaste hende ut igjen. — —

Og barnet lot til at befinde sig vel hos dem. — —

Den tid maatte vel komme for Nils ogsaa at han

møtte et menneske hans hjerte fæstet sig til. — —

Enten det nu blev hende eller en anden, gjorde vel ikke større forskjel. — — Ett var nu baade sikkert og visst: bedre hjertelag end dette barn hadde, skulde man vel faa lete baade langt og længe efter. Og det var vel hjertelaget det kom an paa i slike saker.

Over dette snakket til konen blev Jo rent vred.

— — Vilde hun, som mor var, deres eneste barn saa

ondt? — — Var hun saa likesæl for guttens fremtid

at hun ikke saa klarere? — — Kunde hun ikke se at

det ikke var ret fat med dette menneske? — — Her

gik hun og drev sit spil med ham og holdt paa at forgjøre ham, — bare hun ikke hadde faat gjort det

allerede! — — Og vilde hun ha barnebarn avlet av

en slik mor? — — Saa hun da ikke hvordan troll-

dommen lyste ut av øinene paa mennesket! — — — —

Det faldt tungt for Jo at uttrykke sig. Ordene kom støtvis inde i mørket.

Men Mor-Anna la likesaa tappert imot, — og det gjorde Jo endda mere bange. Han visste av erfaring

at hendes vilje kunde være fuldt saa seig som hans

naar hun først rigtig vilde noget. — — Med den troll-

skapen hadde det nu ikke saa stor fare, mente Mor-

Anna. — — Saa han da ikke hjertelaget hos barnet!

— — Troll og tater fór da ikke slik, — det maatte vel

hun vite! — — — Og forresten, det som skulde ihop, det kom vel ihop uanset hvad de sa og gjorde.

— — Aldrig kom den dag da hun gik med

paa at vise barnet paa dør!

Efter den nat laa der en egen art uhygge over huset. Her gik disse to gode mennesker og vilde det stik motsatte angaaende det kjæreste de hadde i verden. — Heldigvis blev dog kampen kjæmpet saa meget i det skjulte at ingen av dem som den angik, merket noget til den.

6. NAAR SOLEN DANSER VED MIDNAT.

Endelig blev det vaar efter den lange vinter.

Sent blev det før den vandt sig frem det aaret; men da den tilsidst stod der, kastet den dirrende sol paa fjeld og nuter, med en glans og glitring som næsten blændet det øie som ikke var vant med lysets herlighet saa langt nordpaa.

Vaarfisket var allerede begyndt paa de kanter. Han Jo Ved Sjøen og sønnen Nils laa nu ute i dage og nætter i rad, kom saa i land og sov ut naar træt- heten tilsidst tvang dem.

Vaaren la sin haand paa alle ting dernord. Og hun som havet hadde skyllet i land, følte den ikke mindst. — Hun skjøt knop og foldet sig ut. Selv det ravnsorte hos hende fik et sterkere liv, — nu fyldtes det med guldbrun kraft.

— — Og nu blev sangene saa glade og sterke.

— — —Hun sang næsten altid nu, — ved morgen

tinder sit arbeide, i den høie dag naar hun stod paa haugen og saa efter baat, men især naar solen kveldet

tung og rød vester i havet. — — — Tonene steg og

trillet med morgenbrisen, — de jublet i den sterke luft som tindret fra den høie, blaa himmel; men ved kveld drog de bløtt henad gylden dønning, som tok dem og vugget med dem.

— — — Saa hændte det en morgen mens de to fiskere var i land og hvilte ut, at Nils stod op før faren. — Gutten klædde sig og gik ut i den tidlige morgen. Det var en klar dag med sterk sol og stille i luften.

Efter at ha set i veiret gik han ned til sjøen og begyndte at gjøre baaten færdig.

Da kom Zalma efter.

"Jeg være med!" bad hun inderlig.

Ved disse ord blev Nils staaende der betagen og

se paa hende. — —------ "Herregud hvor vakker hun er!"

tænkte han.

"Jeg være med! — — Jeg være med!" ivret hun

igjen da hun ikke fik svar. Og hun vilde hoppe ned i baaten til ham.

"Aa ja! — Du skal vel faa være med!" sa han, glad og tung i maalet.

Saa gik han op til huset og sa fra til moren, som netop var staat op. Og saa fik han kaffekjel og niste- bommen med.

"Du kan sige fra til far," sa Nils, "at hvis veiret holder sig, skal han ikke vente os før henimot morgen.

— — — Idag skal vi trække uer; men til natten vil

vi prøve seien. — — Og ikke skal dere ottes om det

drar ut. — Jeg er godt kjendt her paa havet."

Dermed gik han ut og til baats. — Og saa heiste de seilet og stod til havs med brisen som randt kjølig fra fjeldene.

Saa fisket de den dagen.

Mot kveld rodde Nils til nogen holmer som ligger søndenfor ute i leia. Den ytterste kaldes Tenholmen. Fra den strækker der sig en lang tare nordigjennem havet, og der mente Nils at prøve seien om natten. Nu la de tillands ved holmen, trak baaten op efter sig, og der begyndte Nils at stelle til kveldsmaten.

En slik enslig holme ute ved havet har urnaturens uberørthet over sig. Naturens hjerte føler man banke

paa et slikt sted. — — Der lugter det av hav, fugl,

tang og tare. — — Er vegetationen sparsom, har den

til gjengjæld en aroma man ikke kjender noget andet sted i verden. Der staar en sterk duft av alting, — selv av de

snehvite muslinger langs strændene.

— — Og her yngler livet, det som trives over

bølgen; for i de smaa græstufter som har klort sig fast i revner og skar, har fugleslegten sit hjem. Især maaken og ærfuglen; men ogsaa tyvjo og kjeld, and og gaas, og ind under heller og nede i trange kløfter har teisten lagt sit rede. Man kan komme op paa en slik holme, og det hænder at redene ligger saa tæt oppe i græstuftene at man knapt kan sætte foten

ned. — — Fuglelevenet kan bli rent øredøvende naar

et menneske sætter sin urolige fot i dette fredede, unnagjemte rike.

— — — Men rundt omkring et slikt rike surkler

og surler, vasker og plasker dragsuget, evindelig og altid. — Det er den havets tone som aldrig for- stummer.

Nils fik varme op og kaffekjelen over. Imens sprang Zalma om paa holmen. Hun bar sig ad som det barn der pludselig slipper ind i en sterkt oplyst stue som er fuld av det rareste leketøi. Hun jublet mot denne naturens renhet som steg hende saa sterkt i møte; hun sprang fra sten til sten for at prøve sin egen kraft; hun klappet i hændene for hver ny ting hun saa. — Dette var jo selve eventyrets vidunder- verden !

Da Nils var færdig med den enkle tilstelning, ropte han paa hende. Hun svarte med at komme dansende i kaate hop, og hauket saa det ljomet utover

havet. — — Da hun naadde frem, var hun bare glød

og ild, snakte fort den rareste blanding av sit eget

og hans sprog. Og Nils storlo. — — Men han skjønte

at nu var hun glad, — saa glad hadde han aldrig set

noget menneske. — — Og nu blev han saa glad over

at hun følte slik. — Sind har stundom let for at smitte paa sind. Med sin dype havstemme gav han sig til at synge. Men da slog hun op en trillende latter, grep fat i ham og begyndte at danse rundt

med ham. — — Nils brølte og hoppet i sjøstøvlene,

tok om hende og sveivde hende rundt. — —

— — Endelig stanste hun forpustet. — "Nei,

nu ikke mere. — Nu har livet sluppet mig. — Ikke mere!" — Og saa la hun haanden over hans mund.

— — Og saa satte de sig til at holde maaltid.

Men som de nu sat der, faldt stilhet paa deres sind. Den styrke som var over dem og om dem paa alle kanter tvang dem til at være stille. — Nu vilde den ha ro for det som skulde ske.

— — Alt stilnet nu av. — Selv den rødnebbede

kjeld nede i fjæren var endelig blit træt av at synge sit evindelige "kjip — kjip!" — Nebbet hadde han stukket under vingen. — Nu stod han paa en sten borte i fjæren og sov.

Da de hadde nytt sin enkle kveldsmat, gik de længere ind paa holmen, — op paa den høieste pynt. Deroppe saa det ut som om holmen engang var blit revet itu. Der begyndte der en bergkløft, som gik nedover og like ned i havet. Kløften videt sig ut, blev bredere og bredere jo længere ned den kom. — — To jettenæver maa engang ha holdt paa at slite den itu og saa ikke orket det helt. — Nede i bunden paa revnen var der mager græsvold, hvorav sanden stak op her og der.

"Her sætter vi os," foreslog Nils stille, "saa faar vi se solen danse rundt midnat."

— — Og saa satte de sig der paa græsvolden,

de to havets barn, for at se paa solen naar den danser paa havet i midnattens time.

— — — Over den sterke glæde hos dem hadde nu stilheten omkring lagt sig.

— — — Hun lænte sig op til ham, nynte sagte en bløt tone, omtrent som et kjernesundt barn naar det velmæt skal falde i søvn.

— — — Hos ham vaakte endnu glæden like sterk;

men alvoret hadde lagt sig over.

— — — Imidlertid gled der umerkelig mørkere farvetoner ind i den lyse stilhet omkring dem. Og stilheten blev mere hørbar derved.

— — — Og solen gled længere ned mot havet,

gled og gled — gled umerkelig.

— — — I selve solkulen var der nu kommet saa

mange farvetoner. Alle var de saa sterke. Alt lyset var der; men det hadde fortættet sig i sin egen styrke.

— — Og over nuter og hav laa tung guldbrun,

dunkelrød dis. Holmens graa ur og sten gled ind i den. — Selv de syntes at blunde.

— — En ærfuglemor steg langsomt op i fjæren

og kom vabbende tungt opover græsvolden. Straks nedenfor hvor de to sat, hadde den sit rede. Nu la den sig paa. Og straks gled den ind i disen, og var borte i den, hvis en ikke saa nøie.

— — — Endelig var lysriket ute i himmelen kommet helt ned mot havets flate.

— — Og det var som om hele uendeligheten

vilde hæve sig op for at favne rigdommen som nu kom.

— — — Og dønning efter dønning hævet sig,

strakte sig. — Saa kyste de solen, fik guld over sig — vugget saa videre i velbehag.

— — "Ser du, Zalma," sa Nils og aandet tungt;

"nu dør idag. — — Straks blir det morgen."

— — Han visste ikke om hun hørte det. Kan

hænde sov hun. — Hun hvilte saa tungt mot hans barm, kjendte han.

— — Men fra solen derute og helt hen til dem

fløt der en bro av tungt guld — mørk ute ved sidene, lys i midten.

— — Nils syntes saa tydelig det sang til ham

fra lyset derute:

"Kom nu! Kom nu!"

Og dønningen tok det og vugget med det:

"Kom nu! Kom nu!"

"Nei, ikke endnu," tænkte Nils. "For nu er det

saa vakkert at leve. — — — — Ja, nu er det saa

vakkert at leve!"

— — Fra hodet som hvilte mot ham, kom der

regelmæssige aandedrag. — Barnet hadde lekt fra sig. Nu sov det.

— — — Nils saa paa dette ansigt. Munden stod

litt aapen. Han bøide sig over og berørte den med sin. — — I det samme slog hun øinene op og saa paa ham med et fremmed blik. — Saa seg øienlokene sammen i fast søvn.

— — — Nils lot hodet synke mot jorden, reiste

sig og trak trøien av sig. Den bredde han varsomt over hende.

— — Saa stiltret han sig stille avsted og ned

til baaten. — — Nu fik han vel prøve seien en

times tid! — — —7. AVREISEN.

Da Jo Ved Sjøen den morgen kom sig i klærne og fik høre at de to var strøket til havs, sa han tungt og anklagende til Mor-Anna:

"Dette skulde du ha forhindret! — — Nu har du

gaat hen og forskjertset lykken til ham som er dit eget barn! — Hvorledes kunde du vel ville ham saa ondt?"

Mor-Anna sa ikke noget til det; hun smilte med sig selv og tænkte:

"Værre ting er da vist hændt i verden end dette!"

Men Jo tok straks paa sig og reiste til lensmanden.

— — Nu skulde hun derfra! — Ikke en dag længere

skulde hun bli der i huset!

Av lensmanden fik han vite at øvrigheten nok hadde gjort sit bedste med at komme paa spor efter hvor skibet var fra samt hvor den fremmede hørte hjemme. — Lensmanden forsikret Jo at det skulde lykkes; han trodde sikkert at de nu var paa sporet.

Dette var vel og bra, mente Jo; men han var ikke tilfreds dermed. Han forlangte bestemt at lens- manden skulde komme og ta hende straks.

Paa dette forlangende fik han et svar som kunde bety baade ja og nei. — — Paa lensmandsgaarden hadde de det ikke akkurat slik nu at de kunde ta et vildtfremmed menneske i huset. Derfor lot lens- manden sine ord falde derefter. Han tænkte som saa, at naar hun hadde bodd derute saa længe og vænt sig til at være der, kunde hun vel ogsaa bli der

til de fik skikke hende bent hjem. — — Og han skulde

nok se til at Jo fik skikkelig betaling for opholdet.

Jo mente at saken var blit avgjort som han vilde, og reiste straks hjem.

Der kunde vel være gaat en tre ukers tid siden hin dag og til lensmanden med to fremmede øvrighets- personer indfandt sig for at hente Zalma.

Det var en godveirsdag ut paa sommeren. De to mandfolk var ikke hjemme. Jo og Nils var for en to ukers tid siden faret ut til været paa en tre ukers tur. — Gamle Jo var tilsidst blit saa ute av sig av omsorg for sønnen, at han intet andet raad saa end at fjerne ham fra hende.

Lensmanden og de to som med ham var, kom ind i huset og forklarte sit erend til Mor-Anna. De fortalte hende at de hadde faat greie paa at det for- liste skib hadde tilhørt et hollandsk rederi. Det kom fra Rusland med pelsverk

og skulde til England. Men i en langvarig storm var de kommet paa vildspor, — formodentlig hadde de lidt skade, og saa var de drevet op mot kysten der og forlist.

Ombord, fortalte de, hadde været en datter av en rik jøde, en guldsmed; og det var slet ikke utrolig at det var hende de hadde huset her i vinter.

Og nu var der anledning for hende at faa skibs- leilighet til Holland. Den næste dag gik hurtigruten sydover til Bergen. Derfra var det en let sak at

komme videre. — — Men de fik nok skynde sig,

skulde de naa skibet! —

Mor-Anna var saa betuttet at hun knapt visste hvad hun gjorde. Hun spurte op og op igjen de samme spørsmaal, slik som gamle folk ofte gjør naar de ikke ser utvei. — Hun skjønte dog snart at der ingen utvei var: "barnet" maatte reise. Det vilde være stor synd at holde hende fra hendes egne — stakkar!

Det blev en god del værre at faa Zalma til at for- staa hvad som forestod. — Saa godt de kunde, prøvde

de fremmede at forklare hende at de vilde hjælpe hende til at komme hjem. — Ordet "hjem" syntes hun at fatte. — Endelig forbandt hun ordet med sig, og hun saa sig pludselig om som i sterkt lys. Hun lo, hun graat, hun klappet i hændene, grep Mor-Anna om livet og vilde danse rundt med hende. — Den uventede glæde rev hende med sig som et stormveir.

Med ett tok hun sig i det, blev saa gravalvorlig og stod stille. Sindsbevægelsen hun gjennemgik stod saa sterkt avspeilet i alle hendes lader og hele væsen. Og nu lot det til hun sørget. — Hun kom hen til mændene og snakte til dem, — alvorlig, men bydende, som en der er vant til at befale. — Ordene kom lang- somt og stille, men baade stemme og miner hadde

en overbevisende magt. — — De forstod hun bad

om noget.

Da hun saa de intet fattet, fandt hun et stykke papir, skrev noget derpaa og viste dem, snakte saa ivrig med mange fagter. Og da de ikke blev klokere av det heller, saa hun sig om som i stor nød. — — Mændene stod helt raadløse. — Forresten var der nu det ved hende som avtvang uvilkaarlig ærbødighet. — De maatte da undre sig over hvordan en som hun hadde kunnet greie sig i den ringe fiskerhytten hele vinteren.

Mor-Anna kom da frem fra ovnskroken, hvor hun betuttet hadde staat og holdt hændene under for- klædet. — Det ene nødstedte hjertet forstod det andre, fast mundens ord ikke kunde fattes. — Paa sin enkle maate sa hun dem at hun trodde hun nok kunde for- staa hvad den fremmede vilde sige. — — Det var vel slik at hun og han Nils, sønnen deres, hadde fattet godhet for hinanden, skjønt hun intet bevis hadde derfor. — Men det var jo saa rart herute i hav- skjærene, la hun likesom undskyldende til: det ene hjertet fandt saa let det andre naar de begge var

gode og slog for hinanden i uskyld. — — Og saa la

Mor-Anna til, at hun ikke var saa sikker paa om det var ret at ta "barnet" bort før han Nils kom hjem.

— — Ellers saa visste de vel selv hvad som var ret

og bedst, de som øvrighet var.

Lensmanden forklarte hende smilende at nu kunde de ikke godt vente. Og heller ikke trodde han at manden hendes, han Jo selv, hadde villet det hvis han hadde været hjemme. — — Var det ellers saa som hun mente, rettet det sig nok med tiden: det gik let at komme land og land imellem nu for tiden.

Men den avskeden blev tung baade for de som tok den og for dem som saa paa. — Den fremmede graat saa voldsomt og holdt Mor-Anna om halsen; Mor-Anna syntes nok det var generlig at graate i øvrighetens

nærværelse, men kunde dog ikke holde sig, hun heller. — — Og hvorledes det nu var eller ikke, saa blev det saa tungt for øvrigheten at se paa, at den orket det ikke, men gik utenfor saa længe.

Dog, det som skal ske, det sker.

— — Endelig kom da Zalma avsted. —8. DEN SKUTEN UTE I HAVET.

Straks det led saa langt at de to kunde være ventendes hjem fra været, var Mor-Anna stadig paa utkik. Da de en dag endelig landet, stod hun der i fjæren og ventet paa dem.

Allerede straks de la tillands, og Nils ikke saa den som hans øine søkte, ottest han galt. Han gav sig saavidt tid til at kaste av sig sjøklærne før han for opover mot stuen. — Forældrene fulgte stiltiende efter. Men da Nils hadde set sig om derinde uten at finde hende, fik hans ansigt et uttryk som skræmte moren. — Og saa gik hun hen til ham, la hændene paa hans skuldre og sa:

"Ja, guldet mit, nu er hun reist. — — Og du maa

slettes ikke sørge over det, — for hun er reist hjem til sine. — — Men engang kommer hun vel igjen,

det tror jeg saa sikkert. — — Hun var saa bedrøvet,

stakkar, at det ret var en ynk at se." —

Dermed gav saa Mor-Anna sig til at fortælle i den syngende tone som er egen for folket deroppe, hvor- dan det hele var gaat til.

Jo bemerket tørt at de maatte vel være glade over at hun kunde komme til sine.

Men Nils blev sittende der og se fremfor sig. Ikke sa han noget til faren og heller ikke til moren. Den mat hun satte frem, lot han staa. Og saa reiste han sig, gik ned til sjøen igjen og begyndte at bære op av baaten.

Den kveld blev skuten atter set vesti havet. JoDEN SKUTEN UTE I HAVET 51

Ved Sjøen saa den selv. Mor-Anna saa den ogsaa. Men Nils var nok den som først blev den var.

Det var en stille kveld. Klart i luften. Klokken kunde vel være saan omkring 11. — Nils stod ute ved ildhusvæggen, som han lænte sig op mot. Den ellers saa spændstige skikkelsen, saa tung ut. Han stod der, men lot til at være langt borte.

Mor-Anna kom ut og snakte til ham, men fik ikke noget svar, — blev saa staaende, hun ogsaa. Om en stund kom Jo selv ut.

"Det er pent i kveld ogsaa," mælte han stille.

"Bare vi saasandt kunde se det!" sukket Mor- Anna.

Og saa stod de der alle tre og saa solen synke mot havet.

Pludselig snakte Nils. Det hørtes saa langt borte fra:

"Det var da en merkelig baat?"

Det kuldset gjennem de to andre.

"Hvad for en baat?" utbrøt faren og moren paa engang.

Men Nils sa ikke noget mere.

Og saa begyndte de to at lete derute. Mor-Anna var den første av de to til at faa øie paa den.

"Ja har du set! — — Der ligger jo en hvit seiler

derute."

Da fik Jo selv øie paa den.

Langt ute i havet laa der en skute — like i solen. Og solen gjorde det saa vanskelig at se klart. — Der- til laa den saa langt ute i havet. — Den syntes ikke

at bevæge sig. — — Det var bare seilene som saaes.

— Men de syntes saa store og skinnende hvite.

"Aa det er vel en Finmarks-skjøite som er paa hjemtur," mente Jo tørt.

"En Finmarks-skjøite paa denne aarsens tid?" gjentok Mor-Anna vantro.

"Ja, hvad andet skulde det vel være!" sa Jo, hæs

i maalet. — — Straks gik han ind. Men han saa ikke

utover mere.

De andre to stod der.

"Hvad tror du det er?" spurte moren og kom nærmere hen til ham.

"Hm!" — Nils rykket likesom til. — — — "Det

er skuten, mor!"

"Hvad for en skute?" spurte hun i stor bekymring.

— Hun forstod jo saa vel hvad han mente. "Skuten!" gjentok han tonløst.

"Aa nei da, nei da, barnet mit! — — Der findes

da ikke noget saant, — uten i sagn og slikt. — — —

Kom nu, saa gaar vi ind og lægger os! — — Du vet du maa tidlig op imorgen!" bad hun omsorgsfuldt.

Men Nils svarte ikke paa dette. Han stod like ubevægelig.

Omsider maatte da moren ogsaa gaa ind.

Men ikke før var hun indom døren, saa la Nils i vei nedover og mot sjøen, sprang i færingen og satte sig til at ro mot havet.

Efter at ha stelt litt ute i kjøkkenet, kom Mor- Anna ind i stuen, hvor Jo nu var ifærd med at klæ av sig. Uten at sige noget, gaar hun hen til vinduet for at se utover endnu engang. Da sat Nils allerede i aarene.

"Jo!" ropte hun forfærdet. — — "Aa Jo!" gjentok

hun klagende, "skynd dig!"

Der stod da far og mor og saa ut i den sommer- stille nat. Det syn de nu fik, tvang dem til at tie.

— Der sat Nils i baaten og rodde ut igjennem havet saa fossen stod rundt baaten. Den stripe den skar paa det melkestille hav, laa saa bred bakefter. Det saa ut som to liner var bundet fast i landet og blev rodd ut av baaten.

— — — Bent paa skuten, som endnu kunde skim-

tes gjennem nattens dimme, syntes Nils at lægge kursen.

— — — Da han hadde rodd dem av syne, stod de

der endnu. —

Men da foldet Jo sine barkete næver og bad høi- lydt og sterkt at Vorherre i sin store magt og vælde vilde skjerme gutten mot alt trollskapens pak. — — Mor-Anna la hodet mot vinduskarmen og graat til hun ikke visste av sig.

Nogen søvn blev der ikke i den enslige fisker- stuen den nat. — For allerede da solen begyndte at gyldne

indlandsfjeldene i nordøst stod de to atter i

vinduet og saa og speidet. — — — Det kunde jo

hænde at Vorherre atter vilde gjøre et mirakel. — Ja, det kunde jo hænde. —

Skuten var ikke længere til at se. Netop som solen i midnattens time fløt paa havet, blev seilene borte. Skuten sank ikke. Heller ikke seilte den avsted. — Det var som om der la sig dimme i øinene hos dem som stirret. — Da de atter saa klart, var den der ikke.

Den morgen laa havet stille. Ikke en dønning vugget det. Bare nu og da fór der et vindpust. Som en raak i en speilblank isflate la den sig henover. Paa siden laa stillen og blaanet.

Jo og Anna gik der med forgræmmede ansigter. Ingen sa noget; for ingen vandt at sige noget. Og ingen av dem orket at ta sig noget til. Derfor gik de der og traakket.

Men henved middagstider blev de var en ørliten prik derute. Det var Mor-Anna som først blev den var. — Hun turde ikke sige noget straks. Stor var hendes bevægelse; og det kunde jo hænde hun tok feil.

Om en stund blev hun dog sikrere i sin sak. Hun bad Jo komme hen og se, forklarte ham om-

stændelig hvor han skulde søke; og saa fik han ogsaa øie paa det.

— — Jo ? — Det maatte være en baat som kom!

— — — Det nærmet sig. — Ja, det nærmet sig —

dette derute i havet! — Det rare var bare at det ikke vokste noget videre, endda det kom nærmere. At det virkelig var en baat, blev dog Jo omsider ganske sikker paa.

Da han sa hende det, skalv de saa sterkt, de to

gamle. — — De visste jo saa vel at der ikke var

nogen anden baat ventendes av havet paa de kanter. — Som ved en fælles tilskyndelse, og uten at sige noget, gik de ned til fjæren og satte sig til at vente.

Men jo nærmere baaten kom, maatte de undre sig begge to. De kjendte færingen. Og at det virkelig var Nils som sat i den, saa de ogsaa. Han sat bar- hodet som han pleide, og de kunde se det lyse i den lyse haarluggen. Og dog kunde de ikke bli klok paa dette likevel. For baaten laa saa tungt paa vandet. Det var bare stavnene som stak op. Da baaten var kommet ganske nær, saa de at den var søkklastet.

Og saa la Nils til den lille stenkaien i støen. Men da kan det vel hænde at baade faren og moren maatte undre sig: Baaten var fuld av vakker, lubben storsei. Der laa fisk for stavn til stavn. Nils sat nedi til over knærne, — endog framrummet var halv- fuldt av fisk. — Det var bare saavidt baaten fløt paa vandet nu i stillen.

Svært mange ord blev der ikke vekslet mellem de som i fjæren stod og ham som i baaten sat. Begge forældrene bød stille: "Velkommen av havet!" hvortil Nils svarte likesaa stille "tak".

"Du maa da rigtig ha fundet ham hjemme inat!" smaalo faren.

"Nei herre Gud for en ofs med fisk!" ropte moren og slog sig paa laaret. Men der var graat i stemmen.

"Aaja," mente Nils rolig, "jeg har mangen gang

set det kleinere. — — — Du har vel mat, mor; for

nu er jeg sulten."

"Ja, Gud velsigne dig, mat skal du da faa! — Kom nu bare op straks!" — Hun var allerede paa

vei opover bakken. — — Men hjertet truet med at

hamre brystkassen istykker; saa glad var hun for gutten som nu Vorherre for anden gang hadde git

hende. — — — Og Nils snakte da saa forstandig og

saa saa naturlig ut som om ingen verdens ting hadde

hændt ham. — — Ja, og saa bad han om mat! — — —

Gutten bad virkelig om mat! —

9. HAVETS RIGDOM.

Dette hændte Nils den natten: Straks moren var gaat ind, blev han grepet av en uro han ikke vandt med. Han drev ned til sjøen, sat i aarene og rodde utover endnu før han rigtig sanste sig. "Jeg maa se den der skuten," tænkte han. — Noget maal og med hadde han ikke uten seilene som svam ute i havbrynet. — Paa dem la han kursen.

Og han rodde haardt, men syntes ikke han blev træt. Nu og da holdt han paa aarene og saa utover.

Slik holdt han paa til han var næsten ved Baars- grunden. Saan kaldes en vidtstrakt grund vesti havet. Den ligger saa langt til havs at baater som fisker der, ikke er synlige fra lavlandet derinde. Er havet forfærdelig oprørt, gaar grunden, fortæller gamle fiskere. Og saa vidtstrakt er den at den er mest som en havbro.

Som sagt: han var omsider nær grunden. Da reiste han sig i baaten for rigtig at ta skuten i øie- syn før han rodde længere. Men dette var da rart: for endda han hadde rodd saa langt, syntes skuten ikke stort nærere end før.

Ja, nærmere var han dog, det var dog klart; for han saa klarere. Og det var vel et syn! — —

Derute i solen laa skuten. Ja, der laa den og svam paa dønningen. Seilene saa han klarest. Seilene hadde farve som hvit sne i sterk kveldsol. — Vel saa sterkt blændet de, forekom det ham.

Skroget saa han nu ogsaa tydeligere. Det fore- kom ham at være av samme farve som solen, og var vanskelig at skjelne fra den.

Han syntes seilene bugnet for vind, endda der ikke gustet den mindste bris. — — Og skjønt han

ikke var nærmere, saa han dog hvor skuten duvet. Det og var rart, syntes han, for der fandtes saagodt- som ikke dønning den natten.

— — Men han kunde ikke merke at den flyttet sig.

— — Nils saa og saa. — Og saa lyttet han til

blodet suste gjennem hodet. Det forekom ham tyde- lig at han hørte toner derute fra. — — De var der.

— — — De var der ikke. — — Og saa var de der

igjen. — — Ikke var det sang. — — Heller ikke lyd

fra noget instrument. Det var som sang vævd sam- men med en fiolintone. — — — Det kom fra sol- gløden. — — Det lød fra havet. — — Det var der,

og det var der ikke. —

"Den tonen maa jeg ha tak i!" utbrøt Nils og slap pusten. Dermed hev han sig ned paa toften, og rodde saa det fosset om færingen.

— — Men akkurat som han naadde eggen av

Baarsgrunden, vaktes han pludselig til fuld sans og samling av et vældig, øredøvende brak. Det tordnet foran ham. Havflaten tok til at skjælve. — I største forundring holder han paa aarene og ser sig rundt.

— — Og der gik hele det vidtstrakte havet av stor-

sei! Stor, deilig fisk brøt rundt baaten saa skummet stod efter. Hele havet omkring ham stod som i et eneste kok.

Og da vaaknet ogsaa fiskeren i ham. Saa stor en havets rigdom visste han da ikke at ha set paa en- gang, skjønt

han hadde set adskillig, ikke ældre karen han var.

Ganske instinktmæssig hev han dorgen, som laa færdig i baaten, overbord. Skjønt han hadde saa liten tid, maatte han dog se om fisken bet. — Jo, ganske rigtig: angelen var ikke før kommet i vandet før det hven i hampen. Det blev vel noget til baske- tak før han fik den store fisken over ripen.

Men da betoges ogsaa Nils av en sterk, inderlig

kampens glæde — fisker som han var. Han kunde ha hujet av kampglæde.

Straks han hadde faat den første fisken ind, kastet han snøret ut igjen og tok et tak med aarene. En anden rendte avsted med det endnu før han hadde faat tøie taket ut. — Nils trak storsei til sveiten drev av ham.

Men midt i kampens viltre glæde stod bevisst- heten klar hos ham: Du stevner like paa skuten. Hold bare paa. — — — Du er der snart!

— — Endelig tænkte han: "Nu maa jeg vel

snart være der?" — Dermed hev han tøm og jern- sten overbord og lot det gaa.

Og saa reiste han sig og saa. — — Øiet lette

søkende langs havbrynet. — Men ikke saa meget som en flis at se paa hele havet! — — Det eneste Nils nu kunde se, var en flok ærkall som laa og fløt ute i solbroen. Nu og da reiste der sig en i flokken og slog med vingene. — — — Dette forekom Nils saa rart at han lo — halvt i undring og halvt i ærgrelse.

Men han fik ikke tid til at tænke sig videre om. Et vældig havets uhyre av en storsei hadde slukt angelen idet snøret løp, og fór nu avsted med det. Men da han reiste sig, traadte han paa snøret. En bugt av det slog sig nu om benet paa ham, saa han holdt paa at bli trukket overbord. Derfor maatte han til at passe sit.

Straks han hadde basket seien over ripen, tok han et tak med den ene aaren, og vendte baaten saapas at han kunde holde øie med havet derute. Men intet

var der at se nu heller. — — — Ellers tænkte han

ikke videre over det netop nu. Her gjaldt det bare at rappe sig mens seien bet. Av gammel erfaring visste han at den vilde stikke sig under naar dagen tok til at vokse for alvor.

— — — Dermed gav Nils sig helt over til kam- pens stormende glæde. — —

10. I HØSTSTORMENE.

I den lille fiskerstuen i Vaag blev ikke Zalma nævnt mere. — Nils sa ikke noget. Og saa længe han tidde, passet forældrene sig for at bringe hende paa tale. — Dog, naar ikke han hørte paa, kom hun ofte frem; og det var da altid Mor-Anna som tok praten op.

Skuten fra hin kvelden snakte de heller ikke om. Mor-Anna var nok mangen gang paa nippet til at spørre Nils om hvad han hadde set den natten, for det var da saa merkelig et syn; men der var noget som altid holdt hende tilbake.

— — — Tilsynelatende var alt som før. Ikke ret- tere end Jo og Anna kunde se, opførte Nils sig som om intet hadde hændt. — Kun trodde moren at merke at han var blit mere faamælt. Det hændte saa sjel- den nu at han begyndte at snakke om noget.

De sene høst- og tidlige vintermaaneder under jul er aarets tyngste tid dernord. Alt synes at føle tyngselen av den mørkets rædsel der stadig sterkere lægger sig over alting. — Det er som gaar der en tung anen gjennem natur og folk om at solen nu vandrer saa langt bort, at den aldrig igjen kan vinde sig tilbake. Taaken er svartere, regnet mere sutrende surt, og stormen klager saa hult op mot fjeldvæggene. Selv bergenes graa ur ser tristere ut der den ligger og stirrer ind i forlattheten.

Da de nu for alvor gled ind i mørketiden, merket begge forældrene at Nils ikke var som før. Det var ikke den samme kjække gutten med det gode, kloke ansigtet, der saa saa forstandig paa alt omkring sig.

— — Der var over ham en underlig uro, — noget

rastløst væsen. Snild var han som før; like ufor- færdet i baaten. Men Jo merket noget likesælt hos ham; han var saa uvøren i farens stund. Det saa grangivelig ut som om han likte se baaten gaa under. — Gammed ulk som Jo selv var, græmmet han sig over dette væsen hos Nils. — Han visste at folk som fór slik, gjerne stred med et uglad sind. At de sjel- den blev langlivet, det visste han ogsaa.

En dag senhøstes far og søn laa langt til havs og trak liner, røk det op med en styg storm fra nordvest. Nils trak; faren andøvde. — Straks stor- men kom, vilde Jo at de skulde skjære av og se til at komme sig paa land; men det vilde ikke Nils høre paa. Dette var ikke værre veiret end at de nok greide det, mente han. — Da de omsider hadde faat alle linene i baaten og skulde seile i land, vilde faren sætte tre klør; Nils så at to var nok. Faren blev vond over det, men han vilde dog nødig vise sig ræd; og saa visste han at Nils var at lite paa ved styret.

Men det blev den uvørneste seilas Jo al sin dag hadde været med paa. Gjentagne ganger maatte han varsko Nils om at passe baaten bedre; men det gliste bare Nils til, og kjørte baaten fremover braat- skavlene saa den holdt paa at rende sig løs. Og det hændte gang paa gang. Han dængte paa baaten som om den hadde været en sint hund.

"Dette her gaar aldrig an!" ropte Jo vred engang baaten suste som vildest avsted og truet med at skjære sig oppe i en braatsjø.

"Gaar det ikke? — Nei, det var sandt! — Ser du ikke hvordan den gaar!" Nils fik baaten tilbake igjen og lot den rende nedover skavlene. Og saa strakte

han paa seilet endnu et grand.— — -------Og gliset la sig

bredere over Nils's ansigt.

Det var netop hvad Jo saa i ansigtet paa Nils,

som han blev ræd. Fra den dagen blev altsaa Jo Ved Sjøen ræd! Det stod pludselig klart for ham dette: nu er gutten blit gal! Og nu vil han seile

baaten isænk. — — Naar saa de værste kulingene

kom, fanget Jo ind seilet med begge hænder, for paa den maaten at mindske seiltyngden.

Men da han hadde gjort det et par ganger, snakte Nils i sinne til far sin. Det var første gang det hændte mellem de to. Jo glemte det aldrig siden. — Det gjorde nok værre ondt end noget han tidligere hadde oplevd.

De la dog tillands helskindet, skjønt de var saa vaate som skarven. — — Ingen hadde sagt et ord siden Nils satte faren til rette. Men da de sat vel- berget oppe i stuen og fik sig kaffe, hadde Nils's ansigt et uttryk av lede. — Det saa næsten ut som om han kjedet sig.

Fra den dag av gik Jo Ved Sjøen der og græm- met sig for det barn han holdt mere av end alt mellem himmel og jord. Men til Mor-Anna sa han ingen- ting om det.

Som mørketiden vokste, blev disse uroens tider hos Nils hyppigere. De var især merkbare naar veiret var saa stygt at landliggen blev lang. Hans ansigt fik da atter et uttryk av lede. Han gik der og saa træt ut, endda han intet videre gjorde. Bedst det var, kunde han kaste fra sig det arbeide han sat med og stryke paa dør. Saa tok han veien op paa aasen bak stuen, hvor han kunde staa lange tider og

se utover havet.— — Naar han saa kom ind igjen,

saa ansigtet lettere ut, men ord var det næsten ikke til at faa av ham.

— — — I alt ellers gik livet som før for de tre.

En dag under jul da uveiret hadde staat længe paa, kastet Nils garnbøtingen og sa at han vilde gjøre sig en tur over til Vik. — Vik var det nærmeste handels-

sted paa de kanter og laa en tre timers gang borte.

Faren saa op paa ham, men sa ikke noget til det. Mor-Anna lot til at bli glad derved og hjalp ham med at bli færdig. Det var bare bra at han vilde gaa, mente hun. Der var nu mange ting hun trængte til huset, saa enten han eller faren maatte nu snart ha reist likevel.

Det drog noget ut paa kvelden før Nils kom igjen. Men da de den kveld sat ved kveldsbordet, snakte han saa lyst og let og saa gladere ut end de hadde set ham paa lange tider. — Praten blev rent munter mellem de tre, og det var saa godt i stuen.

Men saa fortalte Nils at han skulde til Lofoten den vinteren.

"Skal du til Lofoten!" utbrøt forældrene i mun- den paa hinanden. — De sat der og saa paa ham med aapen mund.

"Ja, nu skal jeg til Lofoten," forsikret Nils glad. "Jeg skal til Værøy. Jeg har hyrt mig med Jørgensen- jagten, og vi skal reise straks over nyaar.— — -------Jeg

skal ha 200 kroner og kosten til 20de april. — Og det blir meget mere end jeg kan tjene hjemme. Midt paa vinteren er her jo ingenting at tjene allikevel, og du far skal gjerne faa alle pengene.

— — — Ikke noget tungarbeide blir det nu heller,"

fortsatte Nils i samme lyse tone; "for han Jørgensen

skal bare kjøpe fisk og sælge varer til fiskerne.— —

Hvad tror du om det, far?" — Han saa barnslig glad bort paa farens lukkede ansigt.

"Hvad jeg tror?" — — Jo gjentok spørsmaalet engang til: "Hvad jeg tror;?"

Og saa sa han ikke mere paa en stund. Hans ansigt blev endda mere lukket. — Men straks la han fra sig og reiste sig fra bordet. — Han gjorde et slag bortover gulvet, blev saa staaende som i tanker, og saa sa han stille:I

"Det kan vel være det samme nu hvad jeg, som er far din, tror." — Her gjorde han en lang pause. Og saa kom det: "Men det skal jeg sige dig, Nils, at slik fór ikke ungdommen og kastet sig bort i det uvisse den tid jeg vokste op!" — — Mere sa han ikke, og saa satte han sig til garnbøtingen.

Mor-Anna tok det ikke lettere end faren. — Et øieblik siden syntes hun at alt var saa godt omkring hende. Det var saa lunt og koselig derinde i stuen som paa en varm sommerdag. Men nu var det med ett blit saa mørkt og trist. — Her sat han som nu snart i 17 aar hadde været deres øiesten og fortalte at han nu straks skulde forlate dem. — Og saa

mørknet det for hende. — — Om en stund blev det

saa tungt at tænke paa, at hun la skeen fra sig, gik ut i kjøkkenet og satte sig paa gruestenen og graat.

— — — Derute blev hun gaaende og stusle resten av kvelden.

Det faldt saa tungt paa Nils at forældrene skulde ta det paa den maaten. — Hans ansigt fik atter dette triste uttryk av lede og træthet. — For første gang i sit liv kjendte han bitterhet mot mennesker, — og nu var det mot hans egne forældre! — Da Jørgensen derinde paa Vik hadde tilbudt ham pladsen, holdt han paa at hoppe av glæde og slog til med engang. Det faldt ham ikke i øieblikket ind at forældrene kunde finde paa at ha noget mot en saa god ting som dette.

— — Han kunde ikke skjønne hvorfor nu det som var det eneste han saa lykken i for sig, skulde ta sig

saa umulig ut for dem. — — De gamle var altsaa

urimelige. — — De vilde ikke hans vel. — — For- stod de da ikke hvad han gik der og stred med?

— — — Vilde de virkelig at han skulde gaa der og

kvæles av indestængsel, av en trang han ikke vandt at styre? — — Og saa alt det andre han ikke selv forstod! —

— — Naa ja, det fik ikke hjælpe. — Veien bar

ut; nu laa den aapen. — Og han var ment paa at ta den.

Da de hadde lagt sig om kvelden, snakte Mor-

Anna til Jo om det. — — Skulde de virkelig slippe

gutten fra sig i saa ung en alder? vilde hun vite. — — — Og saa i det sind som han gik med!

Jo taug til det. Men da hun atter kom med spørsmaalet, sa han stille, at han saa ikke der var noget at gjøre med den sak. — Gutten var voksen nu. Og de kunde vel ikke godt gi sig til at binde ham.

— — Siden han var saa utilfreds hjemme, fik han

vel ut og prøve paa egen haand. — — "Livet er nu

engang slik," la han tungt til.

Med den trøst vandt dog ikke Mor-Anna at faa tanken fra sig. En stund over midnat stod hun op og klædde paa sig, tændte lampen og gik ind til Nils.

— — Ikke han heller sov. Hun satte lampen fra sig paa bordet og fandt sig sæte paa sengekanten. Der blev hun sittende og stryke og stryke ham over haar og kind.

— — — Hun graat da længe. — — Nils saa det,

snudde ansigtet ned i puten og storhulket.

— — — Da blev haandlaget hos Mor-Anna saa usigelig ømt og bløtt.

— — — Hun sat der længe. — Da hun endelig

gik derfra, hadde ingen av dem sagt et ord; men de to hadde atter fundet hinanden. —

— — Straks over nyaar reiste Nils.11. UT!

Jørgensen-jagten laa i Røstnesvaagen i Værøy den vinteren.

Blandt mandskapet var der en letlivet gut, et par aar ældre end Nils, ved navn Peder Hansen. Det het dog ikke gutten til hverdags. Han var det syvende barn i den familien; derfor var forældrene begyndt at kalde ham "Per Syv" som et kjælenavn; siden tok andre det op, og nu het han aldrig andet end Per Syv. Det syntes Per selv var et kjækt navn,

og nu var han begyndt at skrive det ogsaa. — — —

"For," sa han, "ingen har hørt at det nogensinde blev noget av et menneske som het noget saa almindelig som Per Hansen! — Og i Bibelhistorien staar der ikke om nogen som heter slik heller," — det sidste pleide han at lægge til som forklaring.

Næsten alle folk likte den gutten. Snild var han, rask i vendingen, og rent makeløs flink til at fortælle.

Og alt han fortalte, fik et eiendommelig præg derved at det var som om han hadde oplevd det alt selv. Hvor han syntes det kunde passe, flettet han rikelig ind av det hans egen fantasi spandt. Derfor beskyldte folk ham ofte for at han løi, hvorav Per Syv ikke tok sig den mindste anfegtelse. Han fort- satte bare som før, han, efter at han glad og tro- hjertet hadde forsikret: "Dette her skjønner ikke du dig noget paa. — Det er derfor det ser saa rart ut for dig, ser du."

Med Per Syv blev Nils kamerat. De to var de yngste i laget, de delte seng, og kom til at være meget

sammen ellers. Nils drog den anden til sig ved sit hjertelag, og ved at være den mest taknemmelige til- hører Per Syv hadde hat; mens Per Syv derimot for- tryllet Nils med sit glade sind og merkelige fortælling. Hvor længe han end fortalte, og hvor meget han end digtet ind av sit eget, så Nils ham aldrig imot. Naar Per Syv endelig holdt op, kom Nils gjerne stille med et spørsmaal som satte ham paa glid igjen.

Per Syv hadde en bror i Amerika. Broren Otto var reist for et aars tid siden. Efter Pers troværdige utsagn skulde han der være kommet sig svært godt til. Og nu gik han derborte og grundla livets aller- herligste lykke baade for sig selv og Per, — for til sommeren skulde Per Syv selv avsted, det var saa

sikkert som solen paa himmelen! — — Naar saa han

og broren hadde drevet stort derborte et par aars tid, skulde de komme igjen. Da vilde de være dobbelt

saa rike som Jørgensen paa Vik. — — "Vi skal kjøpe

os et dampskib derborte. Det skal vi laste med amerikanske varer og komme hjem med. Saa reiser

vi paa Lofoten og sælger dem. — — Kanske kjøper

vi fisk ogsaa! — Men det er helst trolig at vi reiser

bare paa lysttur. — — — For vi trænger jo egentlig

ikke at drive med fisken heller, ser du!"

Den vinteren kom der to brev fra Otto. Og fra disse og de øvrige Per Syv hadde faat, sat han nu inde med et kjendskap til Amerika som var rent for- bausende. Baade om Amerika og broren fortalte Per de utroligste meriter, især naar han og Nils var alene; for Nils hørte saa opmerksomt efter:

— — Otto var nu i en stor — forfærdelig stor by

som het saa meget som Minneapolis. Ja, den var saa ubegripelig stor den byen, forsikret Per Syv tilfor- latelig, at om en gav sig til at gaa et halvt aar, kom man ikke til enden paa den! Derfor hadde de ogsaa maattet lægge jernbaner i gatene! — Folk maatteUT! 67

komme sig fra en bydel til en anden, og det var ikke til at tænke paa at gaa slike distanser! — — Og akkurat jevnsides med den byen laa der en anden som var likesaa stor. — Ja, var det ikke forfærdelig til magt og vælde borte i Amerika! —

"Men tuller ikke folk sig bort da?" spurte Nils, "i slik en by?"

— — "Nei, vi kan ikke tulle os bort, nei, var det

likt sig! — For, ser du, der er en stor bygning midt i byen; den er der et stort — et ubegripelig stort taarn paa, som naar næsten op til skyene. — — — Og i taarnet er der klokker som spiller!"

"Er der klokker som spiller!"

"Ja, ser du," sa Per Syv stille og inderlig, "vi maa jo ha noget at gaa efter. Ellers kunde vi ikke retlede os. — Vi behøver bare lytte til klokkene og se paa taarnet, saa vet vi hvor vi er." —

Dette om klokker som spilte, forekom Nils for- underlig, og han blev liggende der vaaken utover natten og tænke paa det.

— — Og saa var det saa eiende let at tjene penger

derborte i Amerika, oplyste Per Syv.

— — Ja, var han nu saa sikker paa det? vilde

Nils vite.

— — Sikker? — Ja, det var han da! For det stod

i brevet til Otto, og han var ikke den karen som for

med det som ikke sandt var. — — Og tidene var

svært gode derover netop nu. Det stod i et av bre- vene, at Otto i høst bare paa to uker hadde tjent mere end Per kom til at faa for hele vinterturen. Ja, og saa fik de opgjør hver endda uke. Straks lørdags-

kvelden kom, gik du der med pengene i lommen. — —

"Vi slipper at tigge og vente naar vi kommer dit, ser du," sa Per Syv.

Mangt andet som var rart, fik Nils høre om Amerika, og om den byen Minneapolis, hvor Otto

Hansen nu var kommet sig saa godt til. — Det meste var meget rarere der end i det gildeste eventyret:

— — Ta nu bare for eksempel alle de underlige

mennesker en saa og omgikkes med! Der var der kinesere, og der var der japanere, og jøder og russere,

— ja endog rødhuder og negere! Tyskere og fransk- mænd var saa hverdagslige at det ikke var værdt at nævne dem. — I det sidste brevet Per fik, stod der at Otto den dagen han skrev det, hadde hat en neger til at sværte skoene sine. — De var saa svarte selv, de folk, at det var let for dem at gjøre slikt arbeide, forklarte Per Syv. — "Dere forstaar da vel det, karer," la han selvbevisst til.

Denne historien berettet Per nede i lugaren til hele mandskapet. Men da svor de paa at han løi — enten han eller broren. For de kjendte da Otto Hansen!

— Ikke rettere end de kunde skjønne, maatte han nok selv pudse skoene sine hvis saa ellers han vilde ha dem sværtet!

— — — Per Syv tilgav dem saa gjerne denne

lille motsigelsen deres. Hvorledes kunde vel de vite hvilken stormand Otto var blit derborte i Minneapolis, eller hvad han selv skulde bli naar han nu kom dit til sommeren! — Per Syv lo bare saa godslig til deres vantro, og var straks inde i noget andet.

— — Jaha, storartet over al maate maatte det

være derborte, undret Per Syv sig ofte til Nils. Der kunde den fattigste stymper gaa og knipse den rikeste storkakse midt op i fjæset og komme aldeles uantastet fra det. — Det var sandt det; for det hadde Otto gjort mange ganger siden han kom dit. — At slikt gik an, det kom sig av at enten en mand var værdt 10 øre eller 10 millioner, saa gjaldt han for akkurat like god kar. Der var ikke nogen bukking og skraping og slikt noget fanteri borte i Amerika. Aa nei da! — Her skulde bare Nils faa se hvad Otto skrev om

skipperen deres! — Dermed var Per Syv borte i kisten efter et brev fra broren, hvorfra han læste:

— — — "Hadde handelsmanden i Vik været her,

vilde han ha blit hængt inden dagen var omme, det vilde han ha faat for den storagtigheten sin!"

— — — "Ja, synes nu ikke du at det er rart at de

kan bære sig slik ad med folk?" spurte Per Syv tro- skyldig. — — "Men det skal da ikke jeg være med

paa naar jeg kommer frem; for slikt er da næsten stygt, synes jeg."

Nils maatte ogsaa undre sig over det. Han syntes at skipper Jørgensen var en bra mand; det samme hadde han hørt faren sige saa mange ganger. — Det var da rart at de vilde hænge slike folk borte i Amerika! —

— — — Og drikkendes varer var der til at faa

paa hvert gatehjørne i den byen. — Nils kunde bare tro der var gildt! — En arbeider gik ind med et spand og fik det fyldt med øl naar han om morgenen gik til sit arbeide. — Der drak man øl omtrent som man drak vand hjemme i Norge. Og ikke noget verdens menneske forundret sig over det. De var frie men- neskene i Amerika. — Og det var saa fint inde paa skjænkestuene derborte, at ingen greve i andre land hadde det halvten saa storartet; men endda var det bare fattigfolk som kom paa disse kroer.

— — — "Var det bare fattigfolk?" spurte Nils for- undret. "Jeg kan ikke forstaa hvordan der kan være fattigfolk i Amerika!"

"Aa, ser du, han Otto mener vel saadanne folk som ikke har været der længe nok til at lægge sig op en formue endda," forklarte Per Syv. "For der er ingen fattige, slik som her; det har han Otto sagt saa mange ganger."

— — — "Vet du hvad, Nils," sa Per en dag, "naar

han Otto og jeg kommer med det dampskibet, skal70 LANGS HJEMMETS STRÆNDER

vi akkurat ta nogen fustager av det ølet med os! — Det amerikanske ølet skal være saa godt. — Alting

er bedre i Amerika — baade i mat og drikke. — —

Og saa har de saa fine klær og sko der. Du skal bare se hvor forrykt jentene blir efter os naar vi kommer tilbake! — — Men jeg skal nu ingen anden ha da end hun Beret paa Ness !" tilføide han med inderlig trofasthet.

— — "Men det bedste av alt likevel," fortalte Per Syv en dag de laa nede i lasten og saltet fisk, "er det at en borte i Amerika altid blir til noget, — ja, noget

stort altsaa! — — Ta nu bare han Otto, — nu kan

han snakke engelsk; ja, han kan vel snakke sprogene til alle de andre folk han omgaaes med ogsaa, skjønt det har han ikke sagt noget om. Men det var det jeg skulde fortælle dig, at nu gaar han Otto og undrer sig paa enten han skal bli prest eller prokurator.

— — — Hverken doktor eller forretningsmand bryr

han sig ikke om at bli, siger han. — — — Naaja, han

kan nu bli hvad han vil, men jeg skal nu bli doktor naar jeg kommer dit!" — —

Denne oplysning om forholdene derborte haket sig fast i Nils's sind, og han blev gaaende med den. Den var hos ham om dagen, han drømte om den om natten.

— — En dag spurte han Per om han var sikker paa

at det gik an at bli hvad en vilde i Amerika.

"Aa ja da! — Ja, det var vel en sak! — Der kunde

hvem som helst bli akkurat hvad en vilde. — — Han

Otto bor nu sammen med en som er digter! — Og det er til og med en som kom fra Norge med to tomme hænder akkurat som vi, og som ikke har mere skole- gang end du og jeg har. — — Men derborte er han

altsaa blit en stor digter! — Ja, er det ikke mest som der var trolldom i det?"

— — Var det nu aldeles sikkert at dette var sandt ?UT! 71

spurte Nils stille. Per Syv hadde ingen anelse om

hvilken gjæring han hadde sat op i vennens sind.

Men Per Syv blev rent veltalende i sin bevisførsel:

"Ja vel er det sandt! — Du kan da begripe jeg

ikke staar her og jukser for dig! — Den digteren

heter endda saa meget som Karl Weismann. Du skal

faa se det selv naar du kommer ned i lugaren. — —

Men er det ikke rart, synes du, at han Otto som var slik en tyrk til at læse, nu bor sammen med en mand som skriver virkelige bøker, slike som folk læser. — Du kan skjønne han Otto maa lære fælt meget paa den maate, — være til vens med et menneske som

digter bøker! Ja, er det ikke som i eventyret? — —

Men naar jeg kommer til Amerika, skal jeg bo sam- men med en flink doktor, — en av de flinkeste som der er!" — Per Syv lo saa glad ved tanken. — "Og saa skal jeg gifte mig med en millionær naar jeg er blit doktor!" betrodde han Nils hemmelighetsfuldt.

— — — "Saa kommer jeg til Norge og kurerer alle

folk som har det ondt! — Det skal vel bli andre greier end at ligge her og salte fisk for Jørgensen!" — Glæden hos Per Syv var rent betagende.

— — Mangt andet rart ogsaa fik Nils vite om

Amerika og den rare eventyrets by som het Minne- apolis.

Ellers var der andre ting den vinteren ved siden av Per Syvs fortællinger, som gav længselen næring hos Nils:

I Røstnesvaag var det er godt fiskerbibliotek. Det gjorde Nils flittig bruk av straks han fandt det. — Men saasom der nu ingen var til at retlede ham blandt bøkene, blev hans læsning hulter til bulter. Nogen bøker forstod han og kom til at like; andre gik ham helt ind i sjæl og sind og blev der; andre gik han fra like uberørt som han møtte dem. — — Der var nu

til eksempel Ingemanns romaner, de spøkte i hans sind som eventyret. Walter Scotts "Ivanhoe" maatte han læse to ganger. Da han var kommet sig gjennem den andre gangen, likte han ikke at skille sig fra den. — Rigtig elskov følte han ikke før han traf "Arne" og "Fiskerjenten", men straks han møtte dem, var de hans for livet. Baade "Synnøve" og "En Glad Gut" hadde noget av den samme heksekraften, men ikke saa meget som de to andre. — Da han i "Fisker- jenten" kom til digtet "Han fik ei lov", læste han det langsomt. Kommet til slutten, gik han tilbake og saa det over. Saa la han boken sammen og tænkte digtet igjennem fra ord til andet. Siden var det hos ham ret som det var. En dag han laa nede i lasten og saltet fisk, kom det frem og hadde en tone med sig. Han maatte prøve om tonen passet, og saa nynnet han det.

Men straks han hadde git "Fiskerjenten" fra sig, fik han fat paa Carlyles "Den Franske Revolution". Og der gik han sig fast. Han gik sig i einsti, som folk siger paa Nordland. Ærgerlig syntes han det var at bringe boken tilbake uten med sandhet at kunne sige at han hadde læst den. — Og den gamle vega- væringen som forestod utlaaningen av bøkene, var en stor raring som altid spurte ungguttene naar de bragte bøkene tilbake, om det nu var at lite paa at de hadde læst dem. Sa nogen nei, fik han værsgo ta samme boken tilbake, hvis han vilde ha nogen, med den besked at han kunde komme igjen naar han hadde læst den ut; da skulde han faa en anden. — Der var derfor ikke noget andet at gjøre for Nils end at bli ved, og saa halte han sig møisommelig gjennem avsnit efter avsnit. — Noget merkelig var der dog ved den boken: da han hadde slitt sig helt igjen- nem, maatte han tilbake og læse enkelte dele over igjen. — — — Ett blev han dog klar over ved den

læsningen: et helt folk kunde bli rent tullet, gaa helt fra forstanden. Det gufset og isnet i ham ved tanken.

Men nu hadde alle bøkene det med sig, at de tok ham med ut paa langfærd. Det bar over fjeld og hav, til fjerne land og fremmede folk. — Selv "Synnøve" tok ham med ut; ja, Bjørnson kanske sterkere end nogen anden forfatter.

Og naar mandskapet om kveldene sat nede i lugaren og snakte sammen, var det ofte om steder som laa langt borte, og det som hændte i andre land.

Og saa var det da fiolinen. Den kom ikke ofte frem: for han var for undselig til at betro sig til den naar flere hørte paa. Men naar de andre var i land, og han sat alene i lugaren, eller bare Per Syv var der, da tok Nils fiolinen. Han syntes da selv at tonen blev sterkere og fuldere end før. Og han fik mere farve i den.

En kveld han sat der og spilte for Per Syv, utbrøt denne:

"Det skal jeg sige dig, Nils, at kommer du til Amerika, blir det storspillemand av dig! — Du kan bare reise rundt og holde konserter og bli stygrik med engang. For du ser, derborte har de ikke tid til slikt." —

— — Nils svarte ikke med en stavelse, men han

saa brydd og blyg ut, — som en ung jente der kom- mer fra hemmelig møte med sin kjæreste og saa plud- selig blir opdaget. — Siden spilte ikke Nils naar han og Per Syv var alene. — —12. EN FJELDVANDRING.

Paasken kom sent det aar. Ikke før henimot slut- ten av april. — Men vaaren var tidlig paafærde, og ved paasketider var alt undlænde bart og det meste av fjeldet.

Første paaskedag var det saa vakkert veir — klart solskin og stille. Vestfjorden laa der saa doven og gad ikke røre paa sig i solskinnet.

De fleste av mandskapet laget sig istand til kirke- tur. Der er en stiv mils vei fra Røstnesvaagen og til Nordland, hvor kirken ligger. Men selv de som maatte traske den milen i sjøstøvlene, brydde sig ikke noget om længden. Det skræmte ingen.

Men den veien gaar paa et par steder noksaa høit til fjelds. Der aapner det sig paa en slik godveirs- dag saapaas op for synet at det tar flugt. En del blir med; andre igjen i uren — alt efter det sind en har.

Per og Nils gik sammen.

Da de drog sig op i høiden, og storheten slog op døren for dem, blev Per Syv saa pratsom og vilde snakke om alt mulig. Nils derimot gik der stille og

faamælt, — hadde næsten intet at sige. — — Per Syv

undret sig paa hvordan det vilde ta sig ut oppe fra toppen av selve storfjeldet, naar det blev saa vidt og gildt allerede her. — Nils ogsaa sa at han trodde det maatte være rart deroppe. Og saa blev de to enige om at gaa til fjelds om eftermiddagen naar de kom hjem fra kirken. Ja, det vil sige: Per Syv ordnet alt og blev enig; Nils hørte bare paa og nikket til det av og til.

Saa var de da fremme ved kirken.

Lav og liten, veirbitt og haard av utseende, ogEN FJELDVANDRING 75

med en liten bytting til taarn, stod kirken der og

stirret utover det endeløse hav. — — Hele storhavet,

det endeløse, laa foran den. Og saa langt ned som den godt kunde komme, hadde kirken gaat det i møte.

— — — Inde var stilhet og høitid idag. Men

stappende fuldt av folk. Karene stod stuvet helt fra ytterdøren og op til den fremste stolen. Længere turde de ikke komme. For i koret var selve hellig- dommen. — — De der helt fremme følte sig generte

av at være set av den hele almue. Hodene sank ned i herdene paa dem, saa de bakfra tok sig underlig skutryggede ut.

— — — Men over de barkete ansigter laa der

idag barnets milde fred og sikre tro. — — Paaskens

seiersglæde varmet saa godt i den velsignede vaarsol. — — Døden var overvundet. — — Ja, døden var over- vundet ! — Tanken gav slik betryggende fred i disse sind som hver dag kjæmpet med den. — — Guds egen søn

fra evighet hadde kjæmpet med døden — og vundet. — Ja, gudssønnen hadde vundet! — Og saa var der ikke mere! —

— — — Nede i stranden søg dragsuget fra Nord- havets hemmelighetsfulde dyp. Det sukket med tunge pust og slet paa havets tang og tare.

— — — Stormaaken hvilte paa vingene og lyttet

før den seilte utover.

— — — Men i luften under himmelen stod der

sterk ém av vaar.

— — Solen drev tindrende guld paa graahvite

fjeld, — saa sterkt at det brændte i øiet.

— — — Og inde, under de lave bjelker, steg og

faldt salmen fra de mange struper:

"Han er opstanden! Store bud! Min Gud er en forsonet Gud, min himmel er nu aapen!"

Nils sat ved vinduet, hvor skraa sol brøt sig vei,

i et lys saa sterkt at han stundom maatte lukke øinene

igjen. Salmen tok ham med sig. — — -------Som han nu

sat der og hørte prækenens enkle ord om livets seier over døden, var det som blev han ført ind i selve livets strøm og baaret til store høider hvor kun fred var.

— — — Saa sterkt var han inde i det at han endnu

sat da de andre hadde reist sig.

Men da de var ombord igjen og hadde spist, hadde ikke Per Syv lyst paa mere fjeldvandring den dag. Det sa ikke Nils noget til. Han var glad over det. Idag gik han helst alene. Han gik til skipperen og fik laant skibsjollen. Med den rodde han ind til Sør- land. Paa den maaten kortet han næsten det halve av veien.

Og saa gik han til fjelds blottendes alene den paaske-eftermiddagen.

Naar en gaar op fra Sørland, er ikke Værøy-fjeldet saa brat at stigningen falder synderlig vanskelig. Det bærer opover en skraanende, graa ur der langt oppe forsvinder i blaa himmel.

Nils var allerede et helt stykke oppe i fjeldsiden. Ved den sidste menneskebolig han gik forbi nede paa undlændet, var han stanset en stund. Det var saa rart og saa hjemlig der. — Like ved den bittelille stuen stod et lite fjøs, som egentlig var en dverge- bolig, saa lite var det. — Foran var et lite kve. I det kveet stod der en langragget bukk og 4 sauer og bakte sig i den unge vaarsol. Bukkens horn naadde næsten jevnsides med fjøstaket. — Av og til stanste den med at tygge drøv, fik hodet litt over paa siden og kjek og blunket paa solen.

Nils hadde stanset ved kveet. Han syntes mest dyrene snakte til ham, og saa maatte han stanse og svare. Han blev saa god og tung i maalet.

Men saa var han gaat videre. — Nu var han som sagt allerede et godt stykke oppe i lien. Av og til stanste han og saa sig rundt, og han pustet lettere for hver gang. Han følte det som om kræfter tok

under ham og løftet ham. — — Jo høiere han kom,

des mægtigere vokste synet. Det fjeld han gik i, som nede i havnen stod der saa stort og hersket over alting, det skrumpet sig nu sammen, seg ned i sig selv, og blev mest som borte. Det var der nok endnu — følte han ; men den storhet som stadig vokste vældigere jo høiere han steg, klemte det sammen og nedi sig selv.

— — — En let sky drev for solen. Dagen blev

kold og graa omkring ham, — fjeldet endnu mindre og ynkeligere.

— — — Høiere og høiere bares han. Den sved

der fløt, gjøt sig ut over hans legeme som fin olje, og gjorde lemmer og det hele end smidigere.

— — — Saa kom solen frem igjen. Skinnet gav

rislende varme, som gjorde godt selv om han var sveit.

— — Og saa var han oppe. Helt oppe! — Han

trak pusten tungt; for han kjendte sig saa liten i den uendelighet han nu stod.

— — — Enderogda strøk der en luftning fra syd- vest ; som et forbud om sommerens solgangsvind kom den. — Men Nils blev den ikke var; synet traadte ham saa sterkt i møte fra alle kanter:

I nord kom Lofot-fjeldene stigende gjennem end- løsheten henimod ham. Mosken gik foran. Den stod nu allerede midt i havet. Nordhavet sendte tungalla op mot ham for at høre hvad han var for en kar. — — Men sydi havet reiste Røsttindene avsted. De hadde allerede naadd den første blaane, og nu seg de ind i den næste.

— — — Men nedenfor den 2,000 fot bratte fjeld- væg sukket Nordhavet, — vugget dønning bak døn- ning ind fra endløsheten.

— — —----------Lette skyer hang derute, lavt mot havet.

Nils sat paa en fjeldblok og stirret paa dem. — Dette var vel Ut-Røst! — Derute laa altsaa land og svam og drømte.

— — — ----------Var det ikke seil han saa? — Jo, det var

vist seil, — uklare i form, men hvite — — som i en

lystaake stod de.

— — — Nils kjendte sig saa rar og liten. Han

saa og saa. — Nu var han vist nær Gud. — Ja, nu kunde ikke den høieste være langt unna. — Og han foldet sine hænder frommere end han hadde gjort siden han var barn.

— — — Og som han nu sat der paa stenblokken,

kom der over ham en stor, sterk længsel — ut og til det store, ut til det største og skjønneste.

— — — Og han graat. Ja, han sat der og graat

og visste det ikke selv. —

— — — Og han bad til den Gud som hadde skapt

alt og gjort verden saa forunderlig stor og vakker — bad at han vilde slippe ham avsted ut mot det største og skjønneste, saa han kunde faa leve det.

— — — Uvilkaarlig strakte han sin venstre arm

ut, bøide fingrene; med den høire haand gjorde han bevægelser som sat han der med fiolinen. — Slik trang til at faa luft i toner hadde han aldrig kjendt før. — Men mens han nu sat der og fingret, vugget med hodet og traadte takten, da var det som om der brøt ned en dæmning i ham. — Det flommet over og fosset ut. — Og han hørte toner, der han sat paa fjeld- blokken, renere og sterkere og vakrere end han nogen- sinde hadde drømt at skulle faa høre dem.

— — — Han sat til solen kveldet i havet. — —

Da han gik ned, gik han i taake.

Nils sat i jollen og rodde ut Sørlandsvaagen; og det var klar stjernenat om ham.

Endnu laa det høie over ham; men tankene drev:

— — "Naar jeg nu kommer hjem," tænkte han,

"saa siger jeg bent ut til far at jeg vil reise til Ame- rika. — — — Dette blir jeg nødt til at sige, for jeg

maa jo reise. — Og det blir bedst at jeg siger det like ut med engang. — Det er vist den eneste maaten.

— — — Men naar jeg har sagt det, blir han far saa

rar, og han svarer ingenting paa en stund. — — —

Og hun mor? — Vel, saa er det hun mor da. — —

Hende faar jeg snakke med alene; hun har saa meget lettere for at forstaa hvad jeg gaar her og drages med. Saa det greier sig vel med hende. — — — Men saa vil han far sige om en stund — og jeg vet akkurat hvordan han ser ut naar han siger det —: "Dette maa du ikke gjøre, Nils. — Hvad skal du i Amerika? — Baater har vi, og bruk har vi" — vil han sige, "og vi er jo ikke akkurat snaufattige paa anden maate heller. — Hvad skal du saa i Amerika? — Og hvem skal jeg ha til andøvsmand naar du reiser, og hvad skal der vel bli av os to gamle naar du forlater os i alderdommen?" —

— — — Nils rodde langsommere. — Hans tanker

snudde og vendte paa disse farens ord.

Men om en stund fandt han en løsning:

"Far," skal jeg sige, tænkte Nils, "nu er du blit saapas til aars at du ikke skal ligge der og slite dig ut paa sjøen. — Og ikke trænger du det heller. — Nu skal du og hun mor faa dere en kjæk taus, et snildt menneske som kan ta vare paa dere. — Jeg skal sende penger til at betale hende med, — ja, hver maaned som kommer, skal jeg sende dem, saa slipper du at ta av dit eget til at betale hende med." — Det skal jeg sige til han far.

— — — Og saa skal jeg sige til dem begge to,

at om en stund saa kommer jeg hjem igjen; for det er slet ikke min tanke at lægge mig til derborte i Amerika, — dertil er jeg da for glad i havet. — — Men jeg kan ikke komme tilbake før jeg er blit det jeg vil." — Nils holdt atter paa aarene: "Men det er nu vel ikke akkurat galt om jeg ikke siger det til han far?

— — — Ellers skal jeg nu fortælle dem begge to

at det blir akkurat som om jeg var hjemme — eller

som nu i vinter mens jeg var i Lofoten. — — For

jeg skal skrive hver uke og fortælle alt som hænder mig — hvis det gaar nogenlunde bra da."

"Og om to aar er jeg vel hjemme igjen," tænkte Nils. "Gaar det da an for en her paa jord at lage det godt for mennesker, saa skal far og mor faa det

godt — ja det skal de!" — — Nils tok et kraftig tak

med aarene.

— — "Men — det er kanske bedst jeg reiser

om natten. De behøver jo ikke at vite akkurat tiden.

— — Slikt er vel ikke bedrag naar de vet det allikevel

at jeg skal reise. — — Og det blir lettere slik." — —

Dette og mangt andet ogsaa tænkte Nils paa den kvelden han rodde ombord.13. OTTEN.

Straks Nils kom hjem fra Lofoten sidst i april, blev der slik glæde baade paa Jo Ved Sjøen og Mor- Anna at det vilde gjort hvem som helst godt at se derpaa. Det skén og varmet inden de lune vægger, rundt hvilke vaarvinden allerede var begyndt at suse.

Mor-Anna gik der og snakte og pratet og spurte, og lagte til alt som hun visste Nils var glad i. — Og tidlig om morgenen de første dagene efter at han var kommet hjem, stod hun op og stjal sig ind paa det lille værelset hans for at se paa ham mens han endnu sov. — Det var mest som hun ikke rigtig kunde faa sig til at tro at dette var hendes egen gut — denne store, sterke karen som laa der saa brun og

barket av sol og veir. — — "Herre Gud hvor vakker

og kjæk han er!" sukket hun som hun listet sig ut igjen paa tærne. "Herren han inderlig velsigne ham og gjøre det godt for ham!"

— — — Disse fire maaneder hadde lagt saa stor

forandring paa ham — det saa baade far og mor. — Den gamle Nils'n de kjendte, var der, og var der ikke. Det var som laa der et tyndt klæde over den gamle, hvorigjennem han dog kunde sees og gjenkjendes. Og den som var kommet isteden, det var ham, og

det var ham ikke, akkurat som man tok det. — —

Sandheten var den, at det modne og mandige hadde skutt saa stor en vekst denne vinteren blandt fremmede.

Men følte Mor-Anna sig glad og stolt, saa var vel Jo selv det endda mere, skjønt han intet videre sa

om det.82 LANGS HJEMMETS STRÆNDER

Og nu vilde Jo ligge ute paa havet bestandig enten saa der var noget at faa eller ikke. Og Nils

lot til at være mere end glad ved det. — — Men nu

saa man aldrig Jo gaa bak i baaten og sætte sig. Nei, den pladsen skulde Nils ha! Derved viste han sønnen den største ære som en fisker kan vise en anden. For derved anerkjendte han den anden som

sin overmand. — — -------Jo hadde vel latt Nils være

høvedsmand før ogsaa, men det var for at lære ham til. — Nu, derimot, var motivet et helt andet. Faren tok sin plads fremme i baaten som den ringere av de to. Nils forstod og vokste derved. — Men han kjendte sig brydd ogsaa ved det; og engang som de steg ind, bad han faren gaa bak i baaten, saa han rigtig kunde faa prøve kræftene sine paa "fram-

aaran". — — Men det vilde ikke Jo høre paa! —

"Nei," sa Jo, "nu duer jeg ikke til stort andet end til at hænge i aarene; derfor overlater jeg det andre til

dig. — — — Du kan vel finde en sprækere kar at

ha med dig i baaten, hvis du vil ha ham; men du faar ingen bedre kjendtmand her paa havet. — — Og det er nu noget det og, skal jeg sige dig," la han tilfreds til.

Nils kunde føle hvor inderlig glad faren var. Det var sjelden han sa saa mange ord om sig selv.

Og saa fisket de med liner og med garn og med dypsagn. Blev det saa ikke noget med det ene slags børnskap paa den ene kant av havet, prøvde de med et andet paa en anden kant. Hver gang faren fandt paa noget nyt, sa Nils straks: "Ja la os bare prøve!"

Og de prøvde. — — Far og søn laa der og plasket

og basket som to rigtig glade skolegutter der er kommet paa en rigtig fornøielig sommerferie.

Men Mor-Anna var næsten sikker paa at være i fjæren naar de la tillands. Der stod hun og bød "velkommen av

hava!" — Hendes glæde var rent83

barnslig over at ha en slik mand og en slik søn. — Men oppe i stuen hadde hun kaffekjelen staaende paa glørne og vente paa dem. Og en og anden godbiten av noget slag hadde hun ogsaa i bakhaanden. Jo merket det og lo fornøid: "Jeg tror mest du vil ha os til at æte op baade hus og heim!"

"Hm — nja, la det nu bare fare!" lo hun igjen.

Saa meget lys hadde der neppe været over det fiskerhjemmet siden hin mindeværdige sommeren for 18 aar siden da Nils først kom.

— — — Og saa sov de ut, og saa fór de igjen.

— — Og nu kom lyset sigende. Ruskveiret

blev mere kortvarig. Dagene saa lange; nættene saa

fulde av lys. — — Det var som om den rene livets

glæde hadde lett sig op netop den fiskerstuen og saa tat bolig der.

Fangsten var ikke den rikeste den vaaren. Det klaget Nils stundom over. Men da skjendte Jo paa ham. "Klag ikke over slikt fiske! — Det kunde snart

bli kleinere. — — — Saa længe som gryten gaar naar

baaten gaar, har vi ingen ret til at klage."

Slik gik det en tre ukers tid fremover.

Men saa kom otten over de to gamle. Først over Jo, som gik der alene med den en stund. Og saa over Mor-Anna.

Og det var saa ringe en ting som vakte den; det var bare den kisten til Nils!

Det hadde sig nemlig slik med den kisten, at da Nils kom hjem om vaaren, hadde han sat den ind paa bryggen hos Jørgensen. Han bar den borti en krok og spurte Jørgensen selv om den ikke kunde faa staa der saa længe. Og det sa Jørgensen at den kunde. Og saa tilføide han at Nils kunde gjerne la den staa der til næste nyaar de skulde avsted igjen. — "Faar jeg kisten med, faar jeg vel dig ogsaa!" spaste Jørgensen. — Skipperen var nok svært tilfreds84 LANGS HJEMMETS STRÆNDER

med Nils og vilde gjerne ha ham med sig igjen. — Det samme hadde han ogsaa sagt til Jo Ved Sjøen i mange mands paahør.

Men en dag det var ruskveir — det kunde vel være saan en tre ukers tid eller mere siden Nils kom hjem — slog Jo om eftermiddagen paa at det kanske var bedst at de den dag ruslet ind til Vik og hentet hjem kisten. Den var ikke tyngre end at de godt kunde bære den naar de var to. — Saa var da det gjort. Og det var akkurat passe ruslearbeide paa en dag som denne. — — Skulde de hente kisten med baat, vilde det ta en god halv dags tid, og saa meget kunde de ikke fante bort naar nu godveiret atter kom. — — Gamle Jo lo idet han sa det.

Dette om at hente kisten slog Nils bort i spøk. "Nei, vet du hvad, far, jeg gaar nu ikke og dragser paa denne tomkisten over alle berg og hauger! — Det skulde vel ta sig pent ut at komme slik dragende!

— — Nei idag vil jeg akkurat være hjemme og

dovne mig."

Med det blev det nu den gang. Men Jo var et ordensmenneske og paapasselig med det han eide. Derfor kom den kisten ham i tankene ret som det var.

Saa hændte det en stille kveld far og søn laa straks utenfor skjærene og satte liner, at en nabo kom roendes forbi. Han hadde baaten lastet med tørfisk og skulde nu til Vik og sælge den. Naboen hvilte paa aarene, hilste og spurte nyt om fisket. Da faldt det Jo ind at her var den bedste anledning til at faa kisten hjem. Nu kunde de bare be

naboen kaste den i baaten, saa satte han den i land paa hjemveien; han fór jo like forbi støen deres allikevel. Uten at spørre Nils til raads bad Jo naboen om at gjøre dem denne tjenesten.

"Nei," ropte Nils fort og kvast, "det skal dere da slettes ikke bry dere med! La bare kisten staa der.

Det kan hænde jeg selv maa indover med baat en av de første dagene, og da tar jeg den selv."

Med det blev det ogsaa den gangen.

Dette kunde ikke Jo forstaa. End mindre kunde han skjønne at Nils hadde erend med baat ind til Vik!

"Hvad skal du til Vik efter med baat?" spurte han forundret da naboen var ute av hørevidde.

"Aa, jeg syntes bare det var saa leit at bry nogen fremmed."

Faren saa i det samme snøgt paa Nils; det fore- kom ham at han saa brydd ut, og en anelse fór gjen-

nem ham. — — Siden om kvelden var Nils svært

faamælt.

Denne anelsen kunde ikke Jo bli kvit, skjønt han prøvde av al magt at velte den av sig. Den sat der bak i tankene som en skygge. Bedst det var slog den sig ut og formørket det hele.

— — — Han kunde bare ikke begripe hvad gutten

tænkte paa? — — — Han hadde da vel ikke noget

ondt i kisten! — Det var da vel ikke noget han vilde gjemme for dem? — Ja, hvorfor satte han sig saa mot at faa den hjem; for han visste jo at den maatte hjem engang allikevel! —

Nu var det ingen av disse ting Jo virkelig var ræd for. Det var noget helt andet. Men den tanken tvang han med al magt fra sig, fast det ikke helt lykkedes.

— — — Han kunde bare ikke begripe hvor han

nu vilde hen hvis det var tilfældet? Herom dagen hadde de snakket om nøter og notturer, og da hadde Nils sagt ganske klart at paa not vilde han aldrig

tænke paa at reise. — — — Men da var der jo intet

andet at reise til ? — — — Og selv om det skulde nu

være det, hvorfor vilde han ikke ha kisten hjem? — Han hadde da sagt fra baade klart og greit den kvelden i vinter da han var avsted og hyrte sig med

Jørgensen? — Og nu var der blit langt mere beske- denhet med ham?

Jo Ved Sjøen gik der i flere dage og grundet paa dette. Otten blev til svie som satte sig under brystet og gjorde vondt baade nat og dag. Og jo urimeligere løsning han kom til, des værre og mere utaalig blev otten.

Endelig snakte han til Mor-Anna om det en kveld efter at de hadde lagt sig. Men han tok en omvei.

"Det er bedst du snakker til han Nils om at faa den kisten hjem," sa han. "Den kan vel ikke bli

staaende der i sommer. — — Skal vi ut til været

naar der lir paa, trænger vi den. — — — Har han

ikke klær i den ogsaa?"

— — Aa, det var vel ikke nogen fare med den

kisten, mente Mor-Anna. Den kom vel hjem. — — —

Nei, klærne hadde han bragt hjem. Og noget andet hadde han vel ikke i den.

"Ja, men du kan nu snakke til ham om det. Jeg har mindt ham paa to ganger, og nu liker jeg ikke at gjøre det oftere. Og det er nu sikkert at kisten kan ikke bli staaende der. — — Det er den eneste store færda-kiste vi har, og jeg liker ikke at faa den ødelagt." —

Det tok sig litt rart ut for Mor-Anna ogsaa naar hun nu begyndte at tænke paa det. Hun kunde saa godt forstaa at Jo ikke likte at nævne det oftere for det gode forholds skyld som nu hersket mellem de to. — Han gik jo der og holdt av gutten som om han hadde været hans egen øiesten. — Og hun lovte da at minde Nils om det.

Saa var det en dag ved middagsbordet at Mor- Anna oplyste at hun hadde hørt at han Lorents i Straumen om et par dage agtet sig til Vik med baat for at hente noget mel. Hvis nu en av dem sprang bortover dit i kveld, saa kunde de be han Lorents

sætte kisten i baaten, og saa fik de den hjem med det samme.

"Nei hvad skal nu dette være til!" utbrøt Nils. "Hvorfor skal vi bry andre folk med det kiste- skranglet? — Kan ikke kisten staa til vi selv farer indover med baat. — Det staar nu ikke paa den, der den staar, skal jeg tro!" — Hele den eftermiddagen var Nils mut av sig.

Da begyndte Mor-Anna ogsaa at ane uraad. Men da var gamle Jo ganske sikker i sin sak. — Gutten gik der og gjemte paa noget han ikke vilde ut med. — — Tænkte han da bent frem at rømme fra dem! —

— — — Der var en ting til som gav græmmelsen

hos Jo næring: Han merket at Nils altid sendte bud og spurte efter brev inde paa posthuset paa Vik naar anledning gaves. Og mindst to brev visste han at Nils hadde faat siden han kom hjem. Disse brev som Nils fik, saavelsom dem han lot til at vente, for- bandt saa Jo med kisten. Saaledes gik det til at gamle Jo kom ind i et graaveir hvori der ikke fandtes glimt av sol. Trods sin sterke og av naturen indesluttede natur blev dog denne bør tyngre end han hadde kræfter til. Og en kveld sa han til konen noget om sin frygt, men langtfra alt; for han mente at skaane hende saa længe det gik an.

Mor-Anna blev liggender der og lægge sammen og se paa det. Omsider blev det hende ogsaa noksaa klart at Nils gik der med noget som han søkte at holde dem borte fra.

"Men," sa hun paa sin praktiske, likefremme maate, "hvis han i sommer er bestemt paa at reise fra os, saa var det nu rart om ikke de andre som var med, skulde vite noget om det. — Du faar ta paa dig imorgen og gaa ind til Jørgensen og snakke med ham. Vet han noget, saa siger han det."

Dette var lettere sagt end gjort. — Men her fik

en ta den utvei som bødes. Og allerede næste mor- gen sa Jo at han idag vilde gjøre sig en tur ind til Vik.

Og nu blev det Nils's tur til at ottes. For dette var en deilig godveirsdag. — Og liner hadde de ogsaa at trække. — Nils kunde bare ikke forstaa hvorfor faren saa braat maatte avsted til Vik paa en slik dag.

Saa gik da Jo, og Mor-Anna blev med Nils for at trække linene.

Men i det faren skulde gaa, sa han: "Jeg kan nu saa godt binde kisten paa ryggen naar jeg kommer hjem idag, saa slipper den at staa der længere. — Det blir ikke mere til bør end at jeg let greier det."

Da blev Nils rent opi det. — Der kom angst over ham.

"Aa la nu den kisten staa, far! — Du kan da skjønne at jeg ikke vil ha dig til at gaa der og slite paa den alene. — Vi trænger den jo ikke endda, og jeg skal nok sørge for den." — Nils bad paa en saan maate at de to gamle klart saa, at her var mere end bare omsorg for faren.

"Ja ja," lo Jo bittert, "du kan nu faa det som du vil, siden du endelig skal ha den staaende der!" Og saa gik han.

Nu er der neppe nogen omstændigheter hvorunder to mennesker kommer hinanden saa nær som naar de paa en godveirsdag sitter i baat sammen. Det ene sind har da saa let for at aapne sig for det andet; de to trær hinanden i møte, søker forstaaelse, finder den, og blir saa roligere derved.

Saan var det nu med mor og søn den morgenen. — Mor-Anna andøvde baaten for Nils mens han trak. Under arbeidet var de begge saa optat av hvad fangst der var, at intet videre blev snakket dem imellem.

Men da de sat der og rodde paa land i stillen, spurte Mor-Anna likefrem:

"Tænker du paa at forlate os nu, Nils?"

"Paa at forlate dere?"

"Ja, skal du reise fra os nu?"

"Nei. — — Ikke fra dere akkurat."

"Men du agter dig bort?"

"Ja, jeg har tænkt mig bort en stund."

"Vil du ut og ta dig tjeneste?"

"Nei, det vil jeg ikke."

Mor-Anna trak et lettelsens suk. — Naar han ikke vilde fra dem paa den maate, kunde det vel ikke være saa farlig.

"Skal du paa not kanske?" kom hun gladere igjen.

"Nei, det skal jeg ikke." — Nils holdt endnu igjen. Men saa aapnet han helt op:

"Jeg skal til Amerika."

"Hvor skal du, barn?" — Mor-Anna holdt paa aarene. Hun saa ham i dimme, endda han sat der like foran hende paa baktoften.

"Jeg har tænkt mig til Amerika," sa Nils stille. Han var sprutrød i ansigtet.

Efter dette faldt der stilhet mellem de to. Ingen vandt at sige noget. — Det la sig saa tungt mellem dem.

Men saa mandet Nils sig op.

"Det er det, ser du, mor," sa han, "at jeg maa reise."

"Maa du —"

"Ja. — — For her er ikke livet."

"Men vi har det nu saa godt her," graat moren. "Og vi er nu slet ikke fattigfolk. — — — Du kan nu ha det som du vil." — — —----------

Da blev Nils ivrig:

"Det hjælper ikke, det — mor! — — Selv om vi hadde en million og bodde i et slot, — jeg maatte avsted likevel. — — For her er ikke livet."

Men da irettesatte Mor-Anna sin søn. Hun syntes han spottet Gud.

"Er her ikke livet! — Aajo, her har nu været saa godt for han far din og mig som Vorherre vel kan

lage det for mennesker! — — Især naar du er

hjemme!"

Nils holdt paa aarene. — — Ansigtet rynket sig.

— — Saa sa han grundende og stille:

"Det er ikke det, mor! — Nei, det er slet ikke det.

— — Og jeg vet ikke akkurat hvordan jeg skal sige

det saa du forstaar det. — — Men her er ikke livet for mig, nei, ikke hele livet. — — — Ja, det vil sige: ikke endnu. — — — Og saa maa jeg ut efter det. — — For det er jo det en maa finde."

Tausheten blev atter tung mellem dem. Hun grundet paa hvad han hadde sagt; og det gjorde han ogsaa selv.

"Du blir vel der da?" kom det omsider bævende fra hende.

"Blir der? — Nei hvor du snakker! — — — Ser du ikke at vaaren kommer hvert aar? — Og jeg kunde nok likesaa litt bli borte fra disse steder i længden."

Atter la tausheten sig mellem dem. — Mor-Anna graat ikke nu; men taarene randt og randt. — — Hun rodde med jevne tak. — Det var hun som snakte først igjen:

"Og hvad er det saa forslag du vil bli?"

Dette spørsmaal gjorde Nils godt; hvorfor visste han ikke selv; og heller ikke visste han hvad han skulde svare paa det. — — Og da det blev saa længe før han svarte, gjentok hun:

"Hvad er det du skal bli?"

"Aa, — det største." —

"Det største?"

"Ja, det største." Ordene faldt saa liketil.

Mor-Annas hjerte videt sig ut ved disse ord ; men det verket paa samme tid. — Da hun ikke svarte straks, la Nils til:

"Og saa vil jeg se det vakreste. — — Og leve det med. — — Men da kommer jeg igjen!" —

Mor-Anna maatte stanse roingen mens hun tørket bort noget vaatt som hadde samlet sig i rynkene nede i halskroken, hvor det nu laa og kitlet.

"Og da kommer du igjen?"

"Ja," sa Nils glad, "da kommer jeg igjen."

"Ja, — Gud gi det bare ikke blir for længe for os at vente!" — — Og saa slog hun pludselig om og kom igjen paa en helt anden kant:

"Tænker du endnu paa hende Zalma?"

"Aaja —."

"Tror du at du finder hende?"

"Ja, jeg føler det slik at jeg skal træffe hende."

"Men hun vil nok ikke komme tilbake nu og ta det som vi har det. — Det var greit at ikke hun var av almindelige folk."

"Aa, det gjør hun nok, skal du se. — — Det gode bodde i hende, og det kan være hvorsomhelst." —

— — — Da de gik ut av baaten, sa moren:

"Ja, du faar nu gjøre som du vil. Og naar du har sat det for dig, blir det vel; men det tror jeg nu, at den dagen du drar, saa stuper han far overende.

— — — For det har sig nu saa med han far, ser du,

at han ser ikke noget andet end dig."

Hertil taug Nils.

— — — Imidlertid stod Jo Ved Sjøen inde paa

kramboden hos Jørgensen. Han ventet til de kunder som var der da han kom, hadde handlet fra sig og var gaat; da steg han borttil disken og begyndte at handle nogen smaating. Men det var bare smaating.

— — Og saa gav han sig saa god tid mellem hver

ting han forlangte.

Det var der ogsaa god grund til; for Jørgensen pratet.

— — "Nu," sa Jørgensen da Jo lot til at ha faat

alt han vilde, "hvordan blir det saa med han Nils?"

"Med han Nils?"

"Ja, — tror du det bærer til Amerika med ham?"

Ganske mekanisk hadde Jo støttet albuene paa disken. Han lænte sig fremover. Nu seg hodet ned i hændene. I ansigtet laa furene saa sterke og rnarkerte. — Men ikke en mine fortrak sig ellers.

Jørgensen maatte se paa ham. Jo saa da rigtig stuslig ut idag!

"Jeg mener du er daarlig idag, Jo?" sa han del- tagende.

Men Jo svarte ikke straks. — — Om en stund sa han:

"Aa, — jeg har været litt skranten de sidste

dagene. — — Jeg tar paa at bli gammel nu, og gigta

er lei. — — — Nei, jeg vet ikke om han Nils rigtig

har bestemt sig endda. — — Ellers saa tror jeg nok det bærer avsted med ham."

"Ja, jeg hørte det var paa tale mellem ham og

Per Syv i vinter. — — Og han Per gaar nu her hver

postdag og venter paa billetten. — — Det er skidt, Jo, at slike karer som han Nils skal reise ut av landet. — Saanne som han Per gjør det ikke større forskjel

med. — — — Men det er vel ikke noget at gjøre

med den tingen. — Naar maasungen er voksen, tår han til vingene."

"Han gjør vel det. — — Du har vist ret i det," kom det træt fra Jo.

"Er det til Minnesota han Nils skal?" — — Der

var ikke noget at gjøre inde paa butikken, og Jør- gensen likte at prate.

"Til Minnesota? — — — Det bærer kanske dit med ham; ja det er vist dit han agter sig."

Jo Ved Sjøen saa saa medtat ut den dagen at Jørgensen raadde ham til at fare ind til Hoben og

konsultere lægen. — Og da han ikke vilde høre paa det øret, bød han ham ind paa kaffe. — Men Jo takket

og sa at han skulde intet ha. — — Og det gik vel

over. — Det var bare litt verk i kroppen, som alle folk fik naar alderen seg paa dem.

Dermed tok han fat paa stien.

Den dagen kom ikke Jo hjem før ved sengetid. Nils og Mor-Anna sat der og ventet paa ham, og kunde ikke skjønne hvor det var blit av ham. Til- sidst frygtet de for at noget kunde være hændt. Og Nils var netop ifærd med at gaa ut og søke da han endelig kom.

Da han steg ind i stuen, var der intet at se paa Jo uten at han saa træt ut. — —

Nei, tak, han skulde ikke ha mat. — — Nei, han

skulde ikke ha nogentingen.

"Er du klein?" spurte Mor-Anna deltagende.

"Nei, ikke videre. — Jeg blev bare saa rar oppe i veien. — — Og det gaar vel over."

Dermed gik Jo og la sig.

Mor-Anna saa paa Nils. Men han møtte ikke hendes blik. — Anklagen var tydelig nok likevel.

— — Straks Jo den dag var kommet saa langt

fra Jørgensen at han ikke kunde sees fra husene, satte han sig i veien. Og han sat der som en døds- dømt som har faat sin dom. — — Med ett slag var

alle hans lyse drømmer ramlet overende. Og nu seg

han om selv. — — Han kunde bare ikke begripe at

Nils vilde gaa hen og gjøre ham saa stor en sorg. — Og saa godt som de hadde det nu! — Nei, han kunde ikke fatte det. — Og saa god en gut som Nils var! — — Saa han da ikke at baade han og moren nu blev gamle ? Og ingen anden hadde av sine ? — Hvor- ledes kunde han nu gjøre dette?

Bitterheten seg av ham omsider. — Han løftet øinene fra jorden.

— — — Og saa laa da den gamle ulken der paa

knæ i lynget og kjæmpet med Vorherre om velsignelse for det barn som han elsket saa over al maate. — Han bad, han klaget, og han tigget. Og saa bad han atter at han i sin vælde maatte vende guttens tanker bort fra denne galskapen.

— — Men der var ingen himmel som aapnet sig

for Jo Ved Sjøen, og ingen engler som steg ned — — — nei ikke netop da!

14. DET SIDSTE FARVEL.

Ingenting sa Jo til konen den natten om hvad han hadde hørt; ikke hun heller til ham om hvad hun visste.

Men den næste morgen da de sat og fik sig mat, sa faren ganske liketil:

"Du skal til Amerika," hører jeg.

Baade mor og søn saa paa ham. Ingen av de to fandt ord at svare med.

"Ellers," fortsatte Jo, "var det nu ikke nødvendig

at jeg først skulde faa høre det av fremmede. — — —

Det er faa ting jeg har negtet dig i disse 18 aar. — —

Nu kunde jeg vel ikke om jeg vilde." —

Der var egentlig ingen anklage i disse Jos ord. Heller ikke vilde han der skulde være nogen. Men det var noget bundløst tungt.

"Ja," sa Nils, "naar du tar det paa den maaten, kan jeg vel ikke reise." Han skjøv fra sig tallerkenen, og det som stod foran ham.

"Aaja, vi faar nu snakke om det, da. — — — Vi faar nu snakke om det!" raadde Mor-Anna mæglende.

— — — "Det er bare det," fortsatte Nils brutt,

"at faar jeg ikke prøve dette, saa føler jeg det som om det aldrig kan bli helt menneske av mig. — — Dere maa da forstaa at jeg tidde for at skaane, og — ikke for at haane!"

Nils la armene paa bordet, hodet nedpaa, og saa storgraat han.

Da hændte der noget i stuen. Noget uventet. Det var som det forstenede hos Jo pludselig var

strøket væk. Han reiste sig, gik rundt bordet til Nils, og saa la han haanden paa hans hode til vel- signelse.

"Nei," sa Jo, og nu snakte han ganske naturlig — bare stemmen var saa dyp, "du er det eneste i verden jeg og mor har som vi virkelig holder av. — Og naar du ikke kan se livet i noget andet end dette,

saa maa du reise. — — Det som er saa laga, det er

saa laga. — Men hustrig blir det for os to som sitter igjen i hytten."

— — "Nu kan jeg ikke reise. — Jeg orker det ikke!" — — Nils skalv saa voldsomt under farens haand, som blev liggende paa hans hode.

— — "Det greier sig nok," sa Jo videre. — Jeg

har tænkt paa dette her i hele gaar. — Der er ingen anden utvei end at du faar prøve det din hug staar

til. — — Bedre at det gaar galt slik. — — — Og

ingen av os skal gaa i graven med den bevissthet at hun mor og jeg la kors paa din vei.

— — — Har du penger nok til at komme dig avsted med? — — Og har du, mor, begyndt at se

efter klærne hans? — — — Det er bedst vi skynder

os nu, skal vi faa ham skikkelig i stand!" — — —

Dette var det meste Mor-Anna hadde hørt man- den sige paa engang. Hun Var saa forbauset at hun maatte se paa ham igjen og igjen. Men hun var saa glad i ham i denne stund, at hun reiste sig for at omfavne ham. — Det blev der dog ikke noget av; Jo var allerede ute av døren da hun kom sig op.

— — — Og nu gik det slik til at baade Mor-Anna

og Jo selv var som ute av sig for at faa Nils færdig til Amerika-reisen. Gamle Jo rodde selv ind til Vik og hentet kisten. Og det var Mor-Anna som pakket den med sine egne hænder. — Der blev pakket, og der blev rettet, og saa blev der pakket igjen, før hun fik alt som hun vilde ha det.

Om en ukes tid kom Per Syv dit for at høre om Nils nu virkelig vilde være med. Han hadde netop

faat billetten. — — Hos Per fløt det over, nu da ut-

færden var blit til visshet. Han snakte lystig og i ett kjør, og hørte intet uten sine egne lyse tanker.

— — "Aaja, Mor-Anna, vi skal nok komme igjen!

Kors vi kommer igjen! — — Hvad i sytten skal vi

lægge os til efter borte i Amerika naar vi har tjent det vi vil og blit hvad vi tragter efter? — Sørg aldrig du for at vi ikke kommer igjen. — Jeg har nu tænkt at komme med eget dampskib da, ser du," forklarte Per Syv. Det skén i øinene paa ham av stolthet.

— — — "Og da kan gjerne han Nils faa være med,

om han da er færdig og vil."

Pers glade sind smittet paa Mor-Anna; hun spurte og fik høre mere. — Per Syv gav hende saa gjerne denne glæde. — — Og saa satte han sig til at for- tælle om han Otto, bror hans, om hvor makesløs godt han var kommet sig til derborte. — Og om den store byen Minneapolis, hvor der var alle Herrens vid- undere av folk og av rigdom, av ætendes saavelsom

av drikkendes. — — — Al denne herligheten skulde

han selv og Nils nu straks dumpe opi.

— — — Per Syv fortalte til det svimlet for øinene

paa Mor-Anna. Hun begyndte næsten at føle det som en selvsagt sak at hun og faren burde gjøre alt i deres magt for at Nils ogsaa kunde komme dit.

Da Per Syv reiste bad hun ham paa det indstæn- digste om at passe paa han Nils saa godt han kunde; for Per var jo saagodtsom kjendt derborte allerede!

Dagen før avreisen for Nils og Jo ind til Vik med kisten. Det var bedst at faa den avsted dagen før; den stod jo fuldt færdig allikevel.

Og Nils hadde snakket frempaa til moren om at det ikke var værdt de var med helt ned til Vik naar

han reiste. — "Dere blir bare for trætte av turen," la han forklarende til.

Mor-Anna trodde nok hun forstod hvad han mente, og saa snakte hun til Jo om det, og saa blev det da saa.

Men den dagen Nils reiste blev det saa slusket med veiret. — Dampskibet skulde komme ved 11- tiden om natten. Nils behøvde derfor ikke at gaa hjemmefra før klokken 7 om kvelden; endda vilde han ha tid nok.

Utover formiddagen var det regnyre med sønden- vind. Men om eftermiddagen la vinden om mere vestlig. Og som sjøen flødde, knlte det op med en hel storm fra vest. Regnet drev og skylte.

Den kvelden laget Mor-Anna til det bedste hun visste. Bordet stod der dækket med lækkerbiskener. Men da hun bød tilbords, var der ingen som vilde ha noget. — For at gjøre hende tillags satte dog baade far og søn sig borttil. — Ingen nøt mere end en kop chokolade, og det var mere for et syns skyld end for noget andet.

"Ja," sa Nils og reiste sig fra bordet, "nu er det slet ikke værdt at dere gaar ut i regnet og blir vaate. Jeg tar oljehyret paa mig. Det lægger jeg ind hos Jørgensen, saa kan dere faa det der naar dere gaar indover engang."

— — "Skal vi ikke faa følge dig paa vei?" utbrøt Mor-Anna med modig stemme. — "Nei det var sandt!"

Jo sa ingenting. Han trak paa sig støvler og oljeklær.

— — Nils stod fuldt paaklædd og saa sig om derinde. Der stod ovnen. Og der bordet. Og der stolene. — — Der gik døren ut til det lille seng- kammerset. Han visste akkurat hvor malingen var avvasket, skjønt han ikke saa stedene nu. — Og paa den ene langvæggen hang billedet av Jesus med

tornekronen, i glas og ramme. Tvers overfor paa den anden var der ogsaa et billede i glas og ramme. Det var en fuldrigger med alle seil oppe, som skar sig vei gjennem et oprørt hav, — henimot en kyst der laa i let, lys taake, og gav anelse om al verdens herlighet. Mot kysten brøt der vrede brændinger. Under billedet stod to ord med store, latinske bok- staver :

LIVETS SEILAS

Dette billede hadde han holdt saa urimelig meget av saa længe han kunde huske. Sammen med det hadde han ogsaa knyttet alle forestillinger om den underlige skuten som folk paa de kanter av landet vilde vite at ha set. — Nu blev hans blik hængende ved skuten før det vandret videre. Og da han hadde faret rummet rundt, maatte han

endnu engang til- bake til det. — — —

Men under billedet paa væggen stod der en linklave i væggen, som var halvklavet. En tør lin-

kjuke laa paa en stol ved siden. — — Men i vindus-

kroken ved bordet stod farens søndagspipe slik den hadde staat hver ørkedag saa længe Nils kunde huske. — — Hver enkelt liten detalj saa Nils, skjønt han egentlig intet saa.

Saa stod de utenfor i regnet alle tre. Men oppe i stien maatte Nils se sig om og ned til sjøen. — Han stanste.

"Det er bedst du betøier baaten bedre, far; han blir vist styg til natten. — — Eller vil du jeg skal springe ned og gjøre det for dig? — — Vi har god tid endnu."

Men faren stanste ikke. Og saa gik de videre.

Hele veien gik de i taushet. Det øsregnet. Vesten- vindsstormen suste dem om ørene. Det vaate lyng la sig klissent om benene.

Da de kom saa langt frem at handelsstedet kunde sees, stanste Nils.

"Nu skal dere ikke følge længere," sa Nils.

"Nei," sa Jo. —

"Nei," la Mor-Anna til mekanisk, "nu skal vi ikke følge dig længere." —

Nils rakte haanden ut, — først til faren.

"Ja, nu faar du ha —!" Og saa kom han ikke længere. — Han saa paa farens sterke ansigt, hvor- fra et par øine lyste paa ham gjennem regnet. — —

Det ansigtet vilde det i det øieblik ikke være let at bli klok paa, selv for den bedste tankelæser, saa slukt og stængt var det.

Faren holdt haanden et øieblik og slap den; men ikke en lyd slap over hans læber.

Nils rakte haanden til moren. Hun grep til og holdt saa krampagtig fast. Haanden var hende ikke nok. Hun grep ham om armen og drog ham til sig.

— — — Graaten tok hende nu sterkt, og hun maatte

læne sig mot hans skulder.

— — — "Aa — — gutten, gutten min! — — —

Du velsignede gutten min. — — Tak for alle de gode

stunder! — — — Og Gud være —!"

Nils holdt hende til graaten kom lettere, — mere frit som barnets.

Saa rev han sig løs og gik.

Om en stund maatte han vende hodet og se sig tilbake. Han prøvde ikke at gjøre dette, men gjorde det likevel.

Og gjennem vestenvindsstormen som hylte, og regnet som drev, saa han moren saa klart mot den

sortladne himmel. — Faren saa han ikke. — —

Morens høire haand var oprakt. — — — Han gik

atter nogen skridt; saa maatte han se sig tilbake igjen. Og der stod moren endnu paa samme sted og pekte mot himmelen. Dimmen og regnet var saa tykke at

han ikke kunde se haanden mere, — bare en arm som stak sig op i mørket.

"Skal tro han far er gaat fra hende?" undret Nils sig; faren saa han ikke nu heller. — — Han turde ikke dry længere nu, og saa gik han ned til handels- stedet.

Der var mange folk paa Vik den kveld. Det var der gjerne altid paa de dage da dampskibet kom.

Nils kjendte sig saa brydd og vilde gjemme sig unna. Men der var kjendte som saa ham, kom og hilste og ønsket lykke paa reisen — somme alvorlig, andre med ganting og leven. De sa at de kom straks efter. — Hinmanden maatte ret gaa her og slite og slæpe i lusa og fattigdommen! — Ja, de skulde nok komme efter. — Et par bad ham skrive og fortælle dem hvordan han likte det, og hvor stor fortjenesten nu var.

— — Nils sa ikke stort til nogen. — Han stod der

og saa utover vaagen. — — Bare nu dampskibet vilde

komme! — Men endnu var det ikke i syne.

Da kom der hinkende hen til ham en gammel kall. Han var laaghalt og gik med stav. Sydvesten sat helt nede paa hodet; det gjorde at manden saa endda mindre ut. Det var Ole Hansen, far til Otto og Per, — ja, det vil sige: til Otto var han bare stedfar. Konen hadde hat det barnet før han blev gift med

hende. — — Ole Hansen kom langsomt hen til Nils,

tok ham i haanden og hilste stille.

"Det er du som er han Nils?"

"Ja." —

"Og nu skal du reise med han Per vor?"

"Ja." —

Manden saa atter Nils op i øinene, og saa grep han haanden hans:

"Du skal jo være saa omframt bra en gut, hører jeg!"

Nils rystet bare paa hodet.

Ole Hansens stemme sank lavere og bad saa vak- kert gjennem regnet:

"Nu maa du være saa snild at se efter han Per!

— Du maa være saa snild. — For du ser — han Per,

han er nu likesom saa vasete av sig. — — Og han

Otto skriver aldrig til os, skjønt han kunde nu ha

husket mor sin. — — Og han er noksaa vidtløftig av

sig, han og. — — — Du faar nu forbarme dig over

mig og se efter guttene vore; for det ser jeg, at en kan lite paa dig!"

"Aa kom med mig litt længere bortpaa kaien, saa faar vi snakke i fred og ro," bad Ole Hansen og begyndte at gaa. Nils fulgte mekanisk.

"Du ser,", fortsatte kallen, "han Per er nu saa vasete av sig. — — Og han Otto skriver ikke til os.

— — Og han er noksaa vidtløftig av sig, han og." Hans omsorg hadde noget saa betagende i sig, at

Nils ikke orket at slite sig løs. Angsten sat saa stor i den.

Straks fortsatte han:

"Det er nu saa, ser du, at han Otto er saa glad

i det sterke. — — Han fik det med det efter at han

begyndte at reise til Lofoten. — Saa du noget av han

Per i vinter? — — Naa, Gud ske lov og pris for det

da! — — Derborte skal det jo være saa let at faa

fat i vaate saker ogsaa, hører jeg. — — Men nu er

jeg og hun mor saa ræd for at han Otto skal dra

han Per vor ogsaa ut i gæliheita. — — Saa var det

det jeg og hun Marja snakte om, at vi skulde be dig passe paa guttene vore, — du som er saa kjæk en kar selv." — —

Nils nidstirret efter dampskibet. — Hvor blev det dog av det? Og det maatte vist være langt over tiden allerede? —

"Ja, og saa var det nu det altsaa jeg og hun

Marja vilde be dig om da, ser du," fortsatte Ole Hansen, "om du ikke kunde sige noget om guttene vore hver gang du skriver hjem? — Det er ikke længere ut til Vaag end at vi godt kunde faa bud.

— — Jeg kunde gaa, og hun Marja kunde gaa. — —

Vil du nu ikke være saa snild at gjøre to gamle folk denne store tjenesten?" —

Nils sa han skulde gjøre det.

"Ja, kan jeg nu stole paa dig? — Han Otto blir det ikke noget fra. Og med han Per er det saa meget vas, skjønt han ikke mener noget ondt med det."

Nils maatte gjøre vold paa sig for ikke at gaa fra ham. Denne betagende angsten i øinene paa manden tok ham om strupen, — det blev ham vanskelig at sige noget.

"Ja, du kan da skjønne jeg skal skrive om guttene dine, siden du ber mig om det!" — Nils tok sig atter sammen og snakte med stor kraft.

"Vil du tå mig i haanden paa det," bad den gamle.

Og Nils tok Ole Hansen i haanden paa det løftet.

"Gud han inderlig velsigne dig! Og det gjør han

nok! — — Saa gaar bare jeg og hun Marja til han

Jo og faar tidende. For du skriver nok, — ja, det gjør du nok! — Nei ser du der, — der kommer dampen! — Bare nu ikke han Per vaser sig bort og ikke kommer med!" — Og saa hinket Ole Hansen avsted for at finde sønnen.

— — — Det kunde vel være et kvarters tid senere

at Nils stod fremme paa bakken av den lille fjord- damper netop som den holdt paa at skulle baske sig forbi odden og ut i rum sjø. — Per Syv stod ved siden og røkte snadden. Der laa den reneste klar- veirssol over Per.

— — "Ja, nu stryker vi, gut!" ropte han og slog

Nils paa skulderen.

Men Nils sa ingenting. Og det saa ikke ut til at

han kom til at sige noget. Saa tidde Per Syv ogsaa. Men et øieblik senere utbrøt han:

"Nei hvad er det der, du?"

Per Syv pekte. Damperen var nu akkurat paa høide med odden.

Nils fulgte retningen av hvor Per pekte. Og oppe under en fjeldknaus midt mot vestenveiret sat der en sammenkrøpet skikkelse og lutet mot dem.

I sit lyse humør glemte snart Per Syv skikkelsen. Nu var han kommet i tanker paa at der var øl at faa ombord. Det faldt ham ind at de burde ha sig en avskedstaar. Og da han ikke fik svar fra Nils paa indbydelsen, gik han ned og tok den alene.

Nils blev staaende paa bakken til skikkelsen paa odden var blit ett med ur og regn og storm.

— — — Og endnu længe efter stod han der! — —

II PAA FREMMED HAV1. DEN FØRSTE VEN.

Det var straks middag. Den store klokke i court- hustaarnet viste et kvart paa tolv.

Nils Vaag svingte rundt hjørnet nede paa Cedar ave. og ind mot 4th st. — Paa hjørnet der var der en liten delikatessehandel, hvor næsten al slags mat- varer var at faa kjøpt. Der gik han ind og frem til disken, forlangte et hvetebrød og et stykke gul ost til 15 cents. — Da han naadde døren igjen, stanste

han som om han netop kom paa noget.-------"Nei la

gaa! — Kaffe er der vist nok til imorgen."

Og saa begyndte han at rusle opover 4th st. Kommet op til skolen som ligger nogen kvartaler længere oppe, saa han nogen gutter som holdt paa at kaste ball. Da han kom i linje med dem, sprang han nogen skridt til han var godt og vel forbi. — Han hørte en av guttene lo saa det hauket. En anden ropte noget som han ikke forstod; men han hørte der var mange eder i det.

Det rent grøs i Nils. — De var saa haarde som sten, disse amerikanske ballene. Han kunde ikke forstaa at der var nogen moro i at leke med slikt. — Traf en slik kule et menneske, vilde den slaa ham knas ihjel. — Folk var uvørne med livet her i Amerika! — Mon han selv ogsaa skulde bli slik? —

-----------Ellers skjønte han ikke at det var noget

særs til at le av, at han ikke brydde sig om at bli slaat fordærvet netop nu. — Men han ønsket nu at han bare hadde gjort sig likesæl og gaat forbi som om han ikke hadde set dem. — — Imorgen skulde

han gaa op paa andre siden av gaten og ikke se sig rundt. — Saa kjendte de ham neppe igjen.

Om en stund stod han utenfor "Babel". Det var der han bodde. "Babel" var en lejebolig like paa hjørnet af 4th st. og 13th ave. S. Da Nils nærmet sig huset, saa han paa det med en viss gjenkj endel- sens glæde; for det var hans oase i den store, frem- mede byen. I tre maaneder hadde han nu bodd der, og han kjendte det som om han allerede eide en del av gaten deromkring.

Men som han nærmet sig huset, hørte han fra den lille grusgangen som gik ind fra 13th ave. et for- færdelig vræl. Der var skrik og skraal og synde- leven derinde i smuget. Nils skyndte sig om hjørnet for at se hvad som var paafærde. —

Der laa der en flok unger i en tæt, sammenpakket klynge. Der var en floke av nakne ben —• kulsvarte, saa det glinste av dem — som sparket og spændte; men indimellem: et og andet nøttebrunt. Og saa var der armer av samme farve, som stak sig ut av floken, slet, knep og dasket hvor de kunde komme sig til. Oppe i den smale baktrap som gik op til anden etage, sat vesle Ralph Pinsky og saa paa med store, utspilte øine. — Han hadde nok graatt meget og længe; for ansigtet var næsten sort av vand og gatestøv. Ikke anden lyd hørtes fra ham end store hikst nu og da. — Fra de aapne vinduer i huset ved siden hørtes prat og latter.

Nils betænkte sig et øieblik, gik saa hen til floken, grep ind med fast haand og begyndte at greie den ut. Arbeidet var ingenlunde let, for saa snart han fik et par adskilt og ut, vilde de straks kaste sig ind igjen. Men han fik da stagget dem saapas at de sanste sig. Det var mest negerunger. Endelig fik han da arbeidet sig tilbunds i dyngen.

Der laa der en sterkbygd, lys-DEN FØRSTE VEN 109

haaret jente over en stor negergut og holdt ham om strupen. Tommene hadde hun sat godt ind.

"Nei Annie! — Er det du som holder paa at slaas ?" Nils tok hende om skulderen og slet hende op.

"Let go!" hvén hun da hun kjendte taket. Men da jenten sanste sig saapas at hun saa hvem det var, reiste hun sig langsomt og slap motstræbende neger- gutten op. Denne sprat i veiret som en raket, pilte rundt hjørnet paa næste hus og småt ind i det 3dje, hvor han hørte hjemme.

Jenten som Nils kaldte Annie, kunde vel være saan en 12—13 aar, efter utseende at dømme: snarere 14 — kort og tætbygd, barbent, bararmet og brun- stekt. Hun stod der nu og saa saa sint paa Nils, at lian i næste øieblik ventet hun skulde flyve i synet paa ham.

"Kom nu, Annie!" så han stille og rakte haan- den ut.

"Guess not!"

"Aajo!"

Nils's ansigt lyste av venlighet. Sinnet randt av jenten.

"Huf," så hun likefrem og stak sin runde, varme haand borti hans, "jeg blev varm!"

"Slaas du ofte?" spurte Nils alvorlig.

"Aa, ikke noget!" blaaste hun. "Det var bare Abe Jones som tok brødstykket hans Ralph. — Og saa hadde jeg lovt Mrs. Pinsky at se efter Ralph idag mens hun er ute og vasker — those dirty niggers!

— ------ Og Ralph er saa liten, og Mrs. Pinsky har

jo ingen mat!" — Indignationen sprudlet ut av jenten som hun fulgte Nils op til døren.

Nils stanste og fandt nøkkelen.

"Tok Abe alt brødet til Ralph, da?"

"Ja da! — Han aat det i sig i en, to, tre! Og saa puffet han Ralph, saa han faldt paa næsen.----------110 PAA FREMMED HAV

Men saa fik han nu ogsaa faderlig til juling, skal jeg sige dig!" la hun stolt til.

"Du Annie, spring efter Ralph og tå ham med, saa kommer dere ind til mig."

"Skal vi?" ropte hun glad. "Vil du spille da?" bad hun, og var nu likesaa sterk i bønnen som hun en stund siden var det i sinnet.

"Faar se," så Nils og gik ind; "gaa bare eftef ham, du." —

Saa stod Nils inde i hjørneværelset til høire av gangen. Værelset var rummelig. Der stod et stort rundbord i midten. Paa det laa der hauger av bøker og tidsskrifter; og saa skrivesaker, og smaa hauger av papir. Ellers stod der en stor glaskrukke tobak, et askebæger ved siden, hvorpaa der laa et par piper.

-------Der stod to senger derinde, med et skjermbret

av tøi imellem.-------I de to andre hjørnene var hen- holdsvis et lite spisebord og en ovn.-------Væggene

var tapetserte, men tapetets oprindelige farve vilde

det nu være vanskelig at bestemme.-------Der hang

en hel del billeder paa væggene, mest av berømte digtere, og saa landskapsmalerier. Men det som tok mest plads langs den ene langvæggen, var den store bokhylden. Den naadde næsten tvers over værelset. Det var "Aandenes Rike", som "Poeten" kaldte bok- hylden.

Nils gik hen til det lille bordet og la fra sig pak- kene, hængte av sig hue og trøie; derpaa skar han to skiver brød og la dugelig med ost paa; og s:u, begyndte han at stelle for sig selv.

Straks efter gik døren op og Annie kom ind med Ralph paa ryggen. — Hun lot ham noksaa ublidt dratte ned paa en stol.

Nils rakte stiltiende den ene brødskiven til gut- ungen ; den andre til Annie.-------Ralph saa et øie-

blik stort paa maten. Saa rev han skiven til sig med begge hænder og begyndte at stappe i munden.

Men Annie så nei tak. Hun skulde ikke ha. Og nu var hun blit undselig! —

Nils maatte se paa hende:

"Skal du ikke ha!" •— Han var halvt støtt over hendes avslag.

"Nei," lød det med et suk. —-------"Hun mor

siger at du er altfor snild av dig. — Du blir ikke rik i Amerika, siger hun. — — Men," Annie kastet længselsfulde blik paa den store brødskiven, "jeg kan godt spise den, hvis du endelig vil ha mig til det.

-------For du kan faa igjen av mig naar jeg selv

begynder at tjene, og det blir snart nu!"

"Selvfølgelig," lo Nils og rakte hende skiven;

"det kan jeg da.----------Hvad har du tænkt at tjene

dig rik med?"

Annie gjorde et stolt kast med hodet:

"Jeg skal danse!"

"Skal du danse?"

"Hehe!" — Hun nikket saa bestemt at der kunde ikke være mere tvil om den tingen. — — "Slik som de gjør paa show og movies herborte paa Washington," forklarte hun videre da hun saa paa

Nils.-------"Aa, men du skal tro det er fint! — Har

du ikke set det.-------Men det maa du gjøre.-------

Jeg kan godt gaa med dig hvis du har penger." — Annie pratet i ett væk mens hun spiste brødskiven.

Nils hadde nu ogsaa sat sig tilbords. Han spiste brød og smør og ost med vand til. Det kunde være med kaffen idag, siden han hadde fremmenfolk. Det greide sig nok uten. — Han sat der og var i perle- humør ; hun var saa grei og morsom, hun Annie; det gik saa inderlig let at snakke med hende om alle ting. — — Og saa var hun den bedste engelsk- lærer han hadde fundet. Hende gik det an at spørre! <— Ikke stod hun fast, og ikke gav hun sig førend

han hadde faat ordet rigtig. Gik det vrangt for ham, stilte hun sig op foran ham paa gulvet og snurpet til den runde munden sin, og saa kom lyden saa lang- somt og rent at han fik tak i den.

"Er du ikke færdig nu snart? — Fælt saa længe som det tår dig!"

"Synes du det?"

"Jaha. Og nu maa du skynde dig at spille!"

"Haster det saa?" lo Nils og reiste sig.

"Ja det gjør det. — — For er jeg herinde naar mor kommer, saa ketcha jeg hell."

"Hvad er det du siger du gjør?"

"Aa aldrig bry dig! — Vet du ikke det da, —

saa stor en mand?-------Forresten saa heter det vist

juling paa norsk."

"Hvorfor liker ikke mor din at du er her?"

"Aa hun er sint paa "Poeten"." —

"Er hun det?"

"Ja han vil ha hende til kjærring — the mean old thing!"

"Nei hvad siger du!" ropte Nils himmelfalden.

"Uf, aa saa er han saa nasty! — Styg for- staar du."

Nils holdt paa at falde i staver over meddelelsen ; men Annie kaldte ham snart tilbake til virkeligheten ved at forlange at nu skulde han spille straks.

"Spil nu noget let og fint, — noget som lyset kommer ut av som straaler, saa skal jeg danse det for dig."

"Kan du danse!"

"Bare spil nu!" — Annie stød allerede midt paa gulvet og holdt den korte skjørtestumpen ut fra hoftene slik hun hadde set de professionelle dansere gjøre det borte paa Washington ave.

Nils prøvde ganske forsigtig med et stykke av en lystig tone han hadde snappet op en kveld. Imens iagttok han hende.

Annie sprat om borte paa gulvet, danste paa tærne, sprat rundt som en snurrebasse, og spændte saa ut.

Nils stanste forbauset. — "Nei, Annie, dette maa du ikke gjøre! — Det er ikke pent!"

"Spil nu bare, du, saa skal du faa se en som kan danse pent!" — Der var kommet ild i jentungen.

Da han atter gjorde nogen drag med buen, holdt hun skjørtekanten jevnt med hoftene og spandt som et hjul. Bedst det var spændte hun ut.

Nils holdt atter inde. — Og saa så han alvorlig: "Nei, Annie, naar du danser slik, vil ikke jeg spille. For det der er ikke pent av en jente!"

Da blev Annie storfornærmet.

"Du er bare en nykommer! Og du er saa dum!

— Du skulde bare ha set dem borte paa Washington!

— — Forresten," kom det med stor selvsikkerhet, og derfor blidere, "er jeg nu næsten saa flink som de er. — Det siger mor ogsaa. — Men skjørtet er iveien. Naar jeg kaster det, kan jeg gjøre det meget bedre og finere."

"Vet mor din at du gjør slikt;?" spurte Nils flaut.

"Jaha, det gjør hun da vel! — Jeg har danset mange middage i sommer borte paa Melone Lumber Co. og faat en hel dollar fra folkene hver gang."

"Hadde du ikke skjørt paa da?" — Nils saa ikke op da han spurte. —

" 'Course not l"

Nils reiste sig og hængte nolinen fra sig. Annie fulgte ham med ørne hvorfra sinnet begyndte at lyne. Nils saa ikke paa hende. Han vandt sig ikke til det.

"Vil du ikke mere?" ropte hun med sterk stemme. "Nei," svarte Nils lavt og undselig.

Da grep Annie vesle Pinsky saa haardt at han satte i at skrike og får ut av døren med ham. — "You fool of a newcomer!" blaaste hun som hun slog døren igjen.2. I FÆRDSELEN.

Nils satte sig bent ned og var trist. — Han sat slik længe. Saa sanste han paa at brødet og osten endnu stod paa bordet; og saa reiste han sig og satte bort tingene. Bordet vasket han meget omhyggelig.

Da han var færdig, tok han huen og trøien paa og ruslet opover 4th st. helt til Nicollet ave. Han fik ikke begynde at arbeide før klokken 4, saa han hadde tiden for sig.

Og deroppe paa Nicollet var det saa pent og saa utrolig vakre ting at se. Det var dog ikke det som drog Nils mest; men det var alle de pene, glade mennesker.

Nils likte at la sig gli ind i menneskestrømmen oppe paa Nicollet straks over middag, og saa la sig bæres med. Han holdt bare litt igjen, for ikke at flyte saa fort. Derved seg medstrømmen forbi ham, og saaledes fik han se flere mennesker. Naar han saa kom ut til lOth st., snudde han; for derute tyndtes strømmen noksaa meget. Og saa lot han det staa til nedover igjen til han kom tilbake til 4th st. — Nu og da kunde han gaa saa langt som til Washing- ton ave., men det var ikke ofte. For mellem 4th st. og Washington ave. blev de glade og vakre menne- sker borte. Et par ganger hadde han gaat nedover helt ned til elvebredden. Sidste gang var mest for bare at bli bedre kjendt; og han bestemte sig ikke at gaa der oftere. Det var som at komme ind i en anden verden. Ansigtene var saa slitte og stygge; det var som om de aldrig hadde visst hvad glæde er for noget. Og saa var der noget i dem som gjordeI FÆRDSELEN 115

ham bange. Han maatte tænke paa Vesterhavet naar det laa stille med skybanker langt ute som ikke det mest øvede ulkeøie kunde tyde. —• — En del av disse ansigtene var saa indelukkede og tunge. — — Andre hadde han lyst at snakke til, og lokke med sig op til 4th st. for at de ogsaa kunde faa nyte godt av alt det vakre deroppe.

-----------Ja, deroppe mellem 4th og lOth var det

som i et eventyrland. I vinduene stod alt det vakre og rare rigdommen kunde ønske at kjøpe, — og endda mere. Ofte blev Nils staaende og se paa tingene som var utstillet til salg. — I tankene bestemte han sig da paa at det der og det der skulde han kjøpe med sig hjem. Ja og saa dette der! — En dag maatte han le til sig selv. Det blev vist en hel skibsladning, skulde han tå alt han likte.

-----------• Men det var dog ikke utstillingen i vin- duene han saa paa mest. — Nei, det var menneskene.

— Næsten alle var pent klædde.-------Og saa var de

saa vakre som om de ikke visste hvad motgang var.

— Og saa saa de saa gode og glade ut! — Det var som der ikke var sorg til i verden! — — — Nils syntes han selv blev glad bare ved at faa gli med i denne strøm. Mangen gang kunde han da undre sig ,om han kunde bli som disse mennesker, saa god og saa glad, om han kunde blitt ett med dem|? —

— — — Strømmen randt og randt og randt ustanselig. — Især rundt middag og et par timers tid utover eftermiddagen. Cigarrøken drev i skyer. Gjen- nem gaten suste to endeløse tog av biler i motsat retning. At komme sig forbi dem, var som at springe dragsug hjemme i Nordland. — Men hovedstrømmen, den som mest interesserte ham, randt fortaugene op og ned, og ned og op.

-----------Naar han saa blev træt av at gaa, kunde

han stille sig op mot et vindu eller ved en dør, og saa116 PAA FREMMED HAV

bare bli staaende og se utover strømmen mens den gled forbi.

-------En sjelden gang blev han da var et ansigt

som ikke passet ind med de andres, eller et legeme som ikke var saa vakkert klædd. — Slike slap han gjerne straks av syne og tok avsted med de andre.

-------Saa bad han, der han stod, at han ogsaa engang

maatte faa komme sig med i dette liv og bli saa god og glad som de han nu saa.

Den dagen kom Nils til at staa like ved ind- gangen til et "10 cents store" oppe paa Nicollet. Da blev han var noget han ikke hadde set før: Ut fra den velpleide, vakre, glade menneskemængden småt der en og anden ut og kom ind paa "storet". Strømmen randt forbi akkurat som før — op og ned, og ned og op. Og de som småt ut av den, gjorde egentlig ikke nogen forskjel. Men nu blev han først fuldt opmerksom paa dem. En del av dem var unge folk som han selv. De saa vel glade ut ogsaa paa en vis, og bra klær hadde de fleste. Men det saa ut som selve mennesket var slitt paa nogen vis, — omtrent som en ny klædning som glansen er gaat av.

--------— Det var mest kvinder; somme av dem ældre

kvinder. Nils stod der lysvaaken. Der var dem som efter utseendet at dømme maatte ha rodd mot vinden

al sin dag.------"Skulde du ha set slikt!" tænkte han.

"Og slike folk er der altsaa i denne strøm l"

— — — Nils blev interessert i problemet. Og saa begyndte han at tælle dem som kom ut og ind av butikken. — Kom der et par kortskjørtede jenter som fniste og tisket og lo, saa 'lot han dem fare. — Slikt var ikke noget at tå med i denne tællingen! — Der blev mange nok likevel — det saa han nu.

•— — Pludselig gik der et søkk gjennem Nils: Der kom der to middelaldrende koner sigende ut av strømmen og la kurs paa døren. Og den ene av demI FÆRDSEI-EN 117

var krokrygget og gik med stok. Og hun hadde grangivelig det selvsamme ansigt som Ole Hansen, da Nils så farvel med ham paa kaien hos Jørgensen for noget over 3 maaneder siden. — Den kjærringen blev nummer 334! —

Nils blev saa opi det ved synet av hende at han glemte at tælle paa en stund; han fulgte efter de to ind paa "storet". Det var leit at gaa ind i en forret- ning naar man ikke tænkte at handle, men han fulgte med likevel. Og de handlet nu neppe alle som var derinde? —

Han kom bak paa de to konene ved en disk hvor der laa bare leketøi. "Nu skal du vel se," tænkte han, "de er vel rike folk disse to og, siden de ser paa slik stås!"

Da han kom dem ganske nær, skvat han til igjen ved hvad han nu hørte.

"Finder du noget, Oline?" — Hun som var med den krokryggede, var gaat noget længere frem; nu kom hun tilbake til hende.

"Aa ja, jeg staar her og ser paa denne "rættla". — Han vesle Kermit hans Ola maa vel faa den,

skjønt jeg slet ikke har raacl.-------Faar vel tå den

likevel."

Nils skjønte ikke hvad konen mente. Hun stod der og holdt noget snodig leketøi i haanden, som saa saa vakkert ut. — Men hvad han nu mest maatte forundre sig over, var at nu lignet hun slet ikke Ole Hansen, men hans egen mor.

"End du?" spurte den krokryggede. "Har du fundet noget?"

"Vel, her er nogen pene kortstokker herborte.

------Det er saa langsomt for han John at sitte alene

naar jeg er ute og vasker, at han maa ha noget at trøie sig med. — Jeg faar vel kjøpe én. — Den gamle har han nu lagt med i over et aar. — — Du kan118 PAA PREMMED HAV

knapt skjelne spar fra hjerter. -- Og han John er saa daarlig i øinene. -- Jeg skulde ha hat ham til en øienlæge, men det koster jo saa meget. -- Og selv siger han at det kan være det samme." — — Hun som hette Oline sukket tungt

som hun ruslet avsted og kjøpte kortene.

Nils begyndte nu selv at se sig om derinde paa butikken. — - Der gjorde han da den store opdagelse at hver gjenstand kostet kun 10 cents. Der var sko- saaler og kammer, verktøi og stås, leketøi og toilet- saker, skrivepapir og alt mulig. Og 10 cents var prisen ! — Bare 10 cents ! -- Og dette var oppe paa Nicollet, inde i selve storrigdommen ! — — Og paa utsiden saa forretningen ut akkurat som de andre fine. -- Nils skyndte sig fra raritet til raritet — fra disk til disk ; men da han ogsaa fandt en fiolin, tok han den op, saa paa den og blev forarget. Det var klart som dagen at der ikke var lyd i slikt et skrap ! —

Da han snudde sig, var konene forsvundet i strøm- men. Han skyndte sig til døren ; men de var borte.

— Den glade strøm randt forbi akkurat som før.

— — Men hvorledes det nu var eller ikke : nu var han ikke længer saa interessert i den. —

3. "BABEL."

— Det var en saare mangfoldig klode han var drattet ned paa tre maaneder siden, syntes Nils. Der laa en hel uendelighet mellem det billede i drøm han hadde set og den virkelighet han nu kunde tå og føle paa. — Drømmen var der endnu, men den holdt til noget længere oppe i selve storbyen.

Huset han bodde i, bar økenavnet "Babel". Naar det hadde faat navnet og hvorledes det var kommet, visste ingen nu længere, — end ikke "Poeten", som hadde bodd der længst. Men grunden til navnet var vel den, gjettet han, at der altid hadde lydt saa mange sprog der. Det gjorde der nu ogsaa.

I vestre hjørneværelset ovenpaa bodde nu enken Mrs. Andersen med datteren Annie. Ja, egentlig enke var nu ikke Mrs. Andersen heller. Hun og den uegte- fødte datteren var kommet fra Kristiania 8 aar siden. Mrs. Andersen snakte en underlig blanding av kon- sjonert og Vika-sprog, — overveiende det sidste naar hun kom litt i aande. Og det var ikke saa vanskelig at faa hende derhen; for hun hadde gjennemgaat saa mange gjenvordigheter, først med den slusken borte i Kristiania, som bedrog hende saa herlig; siden da hun kom hit, hadde det været en 6-aarig krig med den dansken som hun var dum nok til at gaa hen og gifte sig med. Et mere værdiløst menneske gik der — ifølge hendes eget utsagn, og Mrs. Andersen så det ofte — ikke i to sko. Men nu var han da Gud ske lov og tak reist sin vei! Hvorhen han var drat, hadde hun ikke det spor anelse om; men han var altsaa borte, og glad var hun.

Over gangen fra Mrs. Andersen bodde saa Pinskys. Konen var saagodtsom nykommer fra russisk Polen, og snakte ikke andet end en blanding av russisk og polsk. Manden hendes var jøde og drev en liten for- retning borte paa Washington ave. Konen gik ute paa arbeide naar hun kunde faa nogen til at passe paa vesle Rudolph, eller Ralph, som alle de andre i "Babel" kaldte gutungen. Det var dog ikke saa let, for Ralph graat saa meget og vilde ikke snakke med folk. Mrs. Andersen fortalte Nils en dag at Mrs. Pinsky brukte at binde Ralph til sengen naar hun ikke kunde faa nogen til at passe ham.

I det ene frontværelse ovenpaa bodde Mrs. Sarah Hoffmann med sine to voksne døtre Sarah og Martha. De snakte bare tysk sig imellem. De arbeidet alle tre paa en klædesfabrik, og var svært agtværdige folk — oplyste "Poeten". Mr. Hoffmann var død av sol- stik aaret efter at de kom til Minneapolis.

Det andre frontværelset ovenpaa hadde Per og Otto. Otto hadde bodd sammen med "Poeten" ; men da Per og Nils kom, flyttet brødrene sammen, og saa fik Nils Pers plads nede.

Nede var der foruten "Poeten" og Nils, Gustaf Søderblom, som var "bartender" ensteds paa Washing- ton ave. Søderblom var gift, hadde 5 barn, og en kone som graat hver dag over at hun, der var kommet av saa gode folk hjemme i Sverige, skulde bli fordømt til slik en elendighet her i Amerika. Om hende hadde "Poeten" i et inspirert øieblik digtet en klagesang, som bar titelen : "Den graatande gum - man i Babels pauluner." Var "Poeten" fuld og hørte Mrs. Søderblom klage sig, aapnet han døren og sang den sangen for hende.

I et lite værelse bakenfor bodde der to unge damer, Dagny Hals og Marie Gundersen, som begge to "clerket" oppe hos Daytons. De stod sent op om mor-

genen og kom altid sent ind om kveldene, men gik saa pent klædde som de fineste damer oppe i stor- byen. Ellers visste ingen noget videre om dem. — Kun Mrs. Andersen lot til at vite noget. Blev de nævnt i hendes nærvær, blaaste hun saa foragtelig:

"Ja de ja!-------Det staar ikke paa for dem endda;

men vent bare til glaseringen gaar av! — Da dratter de nok ned i lorten de ligger i!"

Men i de to smaa bakværelsene paa andre siden av den smale gang som skar huset itu, bodde Mike Sulivan og konen Maria. De var eiere av baade "Babel" og de andre rønnene i det kvartalet paa 13th ave. — — I disse to smaa bakværelser sat de og drak billig whisky og passet paa at husleien blev betalt i ret tid.

Dette var altsaa "Babel"s nuværende indvaanere.

------Og de hadde det godt der. — Især høst og vaar

naar temperaturen ute var saa passe. Om sommeren kunde det stundom bli stekende hett inde i de mindste værelser med bare ett vindu. Men saa laa jo "Babel" paa hjørnet; og beboerne var endda saa nær uskyl- dighetsstandens enkle levevis at de lot vinduer og dører staa aapne om nættene. Derved nøt alle godt

av den smule bris der fløt gjennem gatene.---------—

Om vinteren var det værre. For da kunde det stundom bli saa koldt at det var uraad at greie sig. Og veden og kullene saa dyre, at fattigfolk maatte spare paa de sakene som paa sulet til maten.

Men i det store og hele var det bra der. Det ene værelses beboere brydde sig ikke større om hvad de andre foretok sig naar de bare selv fik være i fred. Forresten var der ikke noget at bry sig om heller; man kjendte til hverandres historie, saa nogenlunde da — undtagen "Poeten"s. Men han var den under- lige kraften ingen visste noget om; for selv naar han

var fuld som en alke, sat han der like lukket. De andre skjønte bare ikke hvor han fik pengene fra; for aldrig saa man den mand gjøre noget. Den gissning kom da ut at han maatte ha arvet eller paa anden maate gjort et kup. Nok var det: penger syntes han at ha. Derfor var de misfornøide med ham. Hvis han hadde penger, behøvde han ikke at ligge der. Da kunde han vel ha sig opi storbyen, hvor han hørte hjemme!-----------

4. "POETEN."

Klokken var ikke fuldt to da Nils kom tilbake tra sin tur op til Nicollet.

Netop som han kom rundt hjørnet paa Nicollet og ind paa 4th st., møtte han Otto Hansen, som kom arm i arm med en fin herre. Nils kjendte ham ikke. Begge saa glade ut. Men fra den sterke rødmen i Ottos ansigt kunde Nils skjønne det ikke var den lyse glæde som disse andre hadde, som han nu en stund hadde staat der og set paa. Nils blev næsten fortørnet paa Otto. Hvad skulde nu han deroppe paa Nicollet? — Der hørte ikke han hjemme, han som .stod der den hele utslagne dag og solgte whisky til fattigfolk! — —

Nils gik nedover 4th st. i graaveirsstemning. Han kom til at tænke paa de sidste tre brev han hadde

sendt hjem.-------Slutningen paa alle tre hadde været

den samme: — "Og saa faar dere hilse Ole Hansen og sige at baade han Otto og han Per har arbeide." Mere kunde han ikke faa sig til at sige. — Så han mere, blev det neppe til glæde hverken for Ole selv eller hun Marja. Han husket saa levende de øinene til Ole Hansen. Og de øinene kom neppe til at le naar han fortalte hvad det var Otto og Per drev med. — Han lettet sin samvittighet noget ved at be Per Syv om at skrive hjem selv og fortælle hvordan

det gik. — Og det så Per han nok skulde.-------Men

Nils gik der altsaa og grudde sig for hver gang han selv skulde skrive. — Nu sidste søndag var det ikke blit noget brev til forældrene netop fordi baade Otto og Per ikke kom hjem før langt paa nat, og satte

da hele huset paa ende. Disse øinene til Ole Hansen blev han dog ikke skilt med, selv om han ikke skrev.

— De var begyndt at forfølge ham ! —

Nils's arbeide bestod i at gaa omkring i forret- ninger og gjøre rent. Han sopte og vasket gulvet i 4 salooner nede paa Cedar ave. ; foruten det hadde han rengjøringen av 4 smaa butikker dernede.

Han tjente bra ved det, — hele 9 dollars uken nu.

— Arbeidet var ikke saa værst tungt heller. — Bare han maatte holde paa saa længe utover kveldene. Eutikkene tok han altid tidlig om morgenen ; dermed var han fri dem hele dagen. Med saloonene var det værre. Dem maatte han gaa over to ganger. Først saan midt paa eftermiddagen naar der var færrest kunder, og saa ut paa kvelden straks før og efter lukningsticlen. Værst var det de dagene da der ogsaa maatte vaskes. Inde paa saloonene blev det forfær- delig griset ovenpaa en rigtig lystig lørdagskveld. — Han kunde bare ikke forstaa at mennesker orket at opføre sig saa elendig griset som han hadde set det inde paa saloonene sommetider. — Det var mest som om de slet ikke var mennesker mere, nei — ikke dyr heller. — Og saa var der saa mange norske blandt dem ogsaa. — Det kunde hænde at Nils gik hjem en lørdagskveld og være nær graaten over al den elen- dighet han hadde set de sidste par timer. -- Over og igjen gjorde han sig selv det løfte at sterke saker skulde han ikke smake.

— — — Det var Otto Hansen som hadde faat ham startet i dette arbeide. Broren hjalp han høiere paa straa. Per Syv var blit "bartender" paa samme saloon.

I førstningen tjente Nils bare 4 dollars uken, mens Per tjente 6. -- Men efter en ukes tid hadde saa Nils begyndt at gaa rundt og lete op flere jobber av samme slag, til han nu hadde drevet det op i 8,"POETEN" 125

som alt i alt betalte ham 9 dollars uken. Per Syv

var ikke kommet længere end til 7 endda.-------Nils

hadde da forestilt Per at han burde slutte med dette og finde noget andet; men det øret vilde ikke Per høre paa.

"Vent bare til jeg blir fuldt utlært, saa skal jeg tjene dobbelt saa meget som du!" så han. Og saa var det blit med det.

-------• Denne sidste maaned regnet Nils ut at han

hadde lagt sig til gode 22 dollars. Det syntes han selv var vakker fortjeneste. Med det han hadde lagt sig op før, hadde han nu 48 dollars og 50 cents. — — Men saa levde han saa billig det gik an. — Frokost og middag laget han til selv; kveldsmat spiste han paa et "Boarding House" borte paa Seven Corners.

Det problem Nils omgikkes med nu, var hvor- dan han kunde faa fat paa noget at tjene ogsaa de

timene av dagen da han gik ledig.-------Han maatte

tjene flere penger! — Det var da ikke slikt liv han

var kommet til Amerika for at leve.-------Spørs-

maalet var bare hvordan han kunde komme sig op i storbyen, hvor det vakre livet levcles. — Der gik det vel an at bli noget for ham ogsaa! —

Da Nils nu kom ind ad døren paa sit værelse, gik der en stor, svær mand og drev paa gulvet. Vesten var helt opknappet. Hodet stod noget frem- over. Desformedelst fik han et foroverbøid utseende. Ansigtet var ogsaa stort, og saa større ut derved at de røde kindene sank ned i store poser; haaret hang i tafser paa nakken og sidene; toppen av hodet var saa blankt som den klareste maane. —

Manden gik barbent i tøfler. Buksene var brettet langt op paa læggen. — Det vilde være umulig for hvem som helst at sige hvor mange aar den skik- kelsen bar paa, — det kunde være 70; det kunde ogsaa være bare 50.126 PAA FREMMED HAV

Nils kom ind, hængte av sig hatten og trøien, og kastet sig ned paa den ene av sengene.

Manden ænste ham ikke, men vedblev at drive.

-------Der var stille gjennem hele huset. — Gjennem

vinduet som stod aapent kunde dog Nils høre at vesle Ralph graat ovenpaa ; av og til var der en stemme som snakte til barnet; det var vist Annie.

"Hum!" gryntet skikkelsen som drev. Nils saa paa ham, men var ikke sikker paa om han endnu turde avbryte ham i hans betragtninger. Om en stund spurte han forsigtig:

"Faar du det til idag?"

Den anden drev videre. Øinene saa like opunder brynene, men haclde intet liv. Hvis han nu saa noget, laa det indenfor ham.

Han vedblev at drive. — Men saa stanste han pludselig. Minen hadde faat noget endnu mere optat fjernt ved sig. Saa skyndte han sig hen til det store bord, satte sig ned og begyndte at skrive. Nils kunde ikke nu se hodet, — den store bokhaugen midt paa bordet skjulte det; men han hørte korte, glade grynt.

-------Saa blev det stille en stund. Derpaa en lang,

glad fløiten. Da den holdt op, kom en fornøicl bas- stemme bakenfra hangen:

"Kom nu hit, du forlorne havgasten, og la mig prøve dette paa dit barbarhjerte!"

Der var noget smittende i stemmen. Nils sprat op fra sengen og skyndte sig rundt bordet.

Det ansigt han nu saa ned i, var ikke det samme han hadde set for en stund siden. Det slappe ved det var borte. Selv i dobbelthakens fedme lekte det nu med liv og aand.

"Sæt dig nu her, saa skal du faa høre!" Dermed reiste "Poeten" sig, skjøv sin egen stol over til Nils og lænte sig mot bordplaten. Den haand han holdt papiret i, skalv sterkt. Og saa læste han langsomt og med stor begeistring:"POETEN" 127

"Du burde hat guldhaar, min kjære skjøn jomfru, naar i dansen du trær ved maaneskin! Aa du for en glans, aa du for en glitring av alle de tuseners dugdraapers sitring naar de brandt i kronen som perlediadem!

D'u burde hat guldhaar,

min kjære skjøn jomfru,

naar i morgnen du staar paa borgens tind!

Aa du for et lys,

aa du for en lysning

av alle de lekende guldstraalers brytning

naar de lo rundt din hals lik morgenglade barn!

Du burde hat guldhaar,

min kjære skjøn jomfru,

naar i solen du gaar paa engens fiøil'!

Aa du for en dros,

aa du for <en dronning.

Aa du for et syn, for en straalende kroning

naar da "dag" fik speile dit gyldne diadem!"

"Poeten" læste langsomt. Da han kom til slutten, saa han paa Nils, som en der netop skal gi et barn et pent leketøi. Og saa rakte han ham papiret:

"Ser du der, nu kan du sende det velsignede pike- barnet dit deroppe ved Ishavets strande disse guld- haar-versene!" — "Poeten" lo en klukkende latter. — "Og saa kan du med det samme hilse fra mig og sige at vi er ikke alle kjøtere i Amerika heller!"

Nils tok mot papiret og saa paa "Poeten" med uforstilt beundring.

"Nei dette var pent!-------Digtet du det mens du

gik der og drev?"

"Poeten" saa paa Nils's ansigt. Han sat der som en der netop uventet er blit tilkjendt digtergagen.

"Hehe!" nikket han. — "Ideen har ligger der og godgjort sig en stund. — Nu sprang den ut i blomst!"

"Hvordan bærer du dig ad med at lage digte-?"

"Bærer mig ad!-------Aa barn, barn! — Eller

skulde jeg heller sige: hvalunge? Eller kobbe?------

Hvorfor spør du ikke jora hvordan blomstene vokser?

Blomstene kommer av sig selv, ser du.-------En lun

vaardag stikker en liten spire hodet op av jorden, ser sig om, og undrer sig. — Saa strækker den sig litt til, og en vakker dag er det bittelille hodet blit

til en fager blom!-----------Du bør lære dig til ikke

at spørre saa dumt, Nils; for vi er smarte folk her i Amerika, skal jeg sige dig! — Du maa passe dig, gutten min!"

Nils stod der uanfegtet. Beundringen lyste gjen- nem hele ansigtet.

Den lot til at gjøre "Poeten" godt. Han lænte sig forover og blev kameratslig meddelsom:

"Husker du sidste søndagskveld borte i parken — den unge kvinden vi saa der? Du husker vel hvordan hun ventet paa ham som ikke kom? — Hvor urolig hun var, hvordan hun saa sig rundt, og hvor- dan de øinene hendes stirret? — — Og du husker vel hvor saart hun graat." —

Nils nikket paa hodet.

"Vel, mens du nat til mandag laa og snorket og sov, digtet jeg hende en sang.-------Man har rigtig- nok ikke lov til at kaste perler for svin, men jeg faar læse den for dig likevel, siden det nu engang er et uomstøtelig faktum at der virkelig er svin som liker perler." — "Poeten" tok ut et papir fra en løs haug

paa bordet.-------"Dette her heter "Paa Vildsti"." —

Og saa begyndte han at læse igjen — denne gang med mørkt alvor:

"Graat, barn, graat! Dagen tår til minke, og veien er saa lang, hus der ei findes paa heien!

Foten maa ei sinke,

blir veien end saa lang —

jeg syntes det tuslet borti veien?

Graat, barn, graat,

saa hører du ei susen i skogc!

Graat, barn, graat!

Maanen faldt av himlen,

og bjørnen aat den fort,

trodde den ost maatte være.

Finder du nu strimlen,

saa kast den bare bort —

slikt skrap er ei værdt med sig at bære.

Graat, barn, graat,

saa merker du ei natten paa heien!

Graat, barn, graat!

dages det ei mere

og morgen det ei blir —

hjemme er ingen som venter! —

Tusser vil dig bære

straks foten din nu glir,

en bjørn tror jeg sikkerlig dig henter.

Graat, barn, graat,

hvad fik du vel øine for ellers!"

Nils sat der og stirret ind i noget. Han var langt borte. Foran ham laa der et øde hav i ruskveir og halvmørke. — Og han syntes hun saa en enslig skarv som lettet paa vingene og flakset utover.-------

"Hvorfor gaper du saa?" spurte "Poeten".

Nils stod med ett ryk atter i værelset paa hjørnet av 13th ave. og 4th st. S.

"Aa, det var det du læste.---------Det var saa rart."

"Javist?" "Poeten" saa paa ham som om han vilde se ham tvers igjennem.

"For bare en simpel hvalunge at være er ikke du saa dum!" utbrøt "Poeten".

Nils var borte i helt andre tanker.

"Hvad skal du nu gjøre med dette her?" •— Han holdt frem digtet han holdt i haanden.

"Lægge det til de øvrige.-------Forresten har det

vel gjort sin gjerning allerede. — Det har git dig og mig en glad time. — Mere kunde ikke Vorherre selv gjøre for os netop nu om han saa tok al sin almagt

til hjælp.-------Jeg synes det er meget." — De posete

øienlok sank saa langt ned at Nils ikke kunde se øinene.

"Det maa være moro at kunne lage saa vakre viser!" utbrøt Nils.

"Aaja du! — Der findes ingen "moro" som den. For det er hvad den gamle av dage følte da han stod ved den første begyndelse og lot verdenene dryppe ut av sine alvorstanker." —

Dette skjjzfnte ikke Nils rigtig. Men hans ærbø- dighet var nu saa stor at han ikke turde spørre.

"Poeten" snakte først, og nu i en helt anden tone og med et ganske andet humør.

"I hele Minneapolis er der vel ikke mere end to sjæle — siger og skriver to, som slike "viser" for- maar at skjænke et øiebliks glæde. — — Derfor er altsaa vi to daarer. Det er kun daaren som har

evnen til at le hjertensglad over ingenting!-----------

Ja, saan er det. For her i Minneapolis bor eliten av norskene i Minnesota! — — — Huf!" — Der kom noget uendelig forlatt og trist over det store ansigt. Trækkene slappedes og hang ned. Den hele skik- kelse blev saa styg, saa styg!

"Gaa og gi mig den whisky-flasken som staar under sengen!" bad han tungt.

Men Nils gik ikke straks. Han betænkte sig. — Saa så han næsten ydmygt:

"Nu var det saa vakkert her. — Og whiskyen —" — "er saa styg!" supplerte "Poeten".

"Naar jeg siger gaa, saa gak, du uskyldighetens store daare! — For du faar saa ikke smake en draape likevel." —"POETEN" 131

"Men," holdt Nils igjen, "det gjør saa ondt at se dig drikke dette stygge."

Ved disse ord begyndte "Poeten" at knurre. An- sigtet blev end mere dæmonisk.

"Gaa efter flaska, gut, eller jeg hiver dig pinedød paa dør!" — Og han bøide sig forover som om han vilde sætte i gang sin trusel.

Nils adlød motstræbende. Han gik efter flasken og rakte ham.

"Glasset ogsaa!-------Jeg super ikke av traug som

et andet svin!" truet han igjen.

Nils var borte i det lille kjøkkenskapet i kroken og hentet et glas. Saa tok han paa sig og skyndte sig ut.

Men da han hadde naacld døren, slængte "Poeten" efter ham:

"Skynd dig nu bare! — Og du behøver slet ikke

at komme igjen.-------Saanne fine kavalerer trænger

finere selskap.-------Og jeg og Karl Herman Weis-

mann greier os saa utmerket dig foruten! — Forstaar du det, din tomsing?"

Da stanste Nils. Blev staaende et øieblik. Saa gik han tilbake ind i værelset og hen til "Poeten" og rakte haanden ut.

"Du maa tilgi mig," stammet han, "hvis jeg har

fornærmet dig.-------Jeg vilde slet ikke det." — —

Jeg syntes bare at jeg hadde det saa godt her sam- men med dig, at det du læste, var saa vakkert, og at —." Nils hadde mere paa tungen, men vandt ikke at sige det. —

"Gaa nu bare! — Gaa nu bare, din store tomsing du er! — Og finder du ikke andet hus, kan du komme igjen til natten!" knurret "Poeten".

Nils hørte godt at han ikke var saa farlig sint mere. Men nu hadde han ikke tid at snakke længere. Han hadde allerede drøid for længe.5. HUSET VED ELVEN.

I nordveststatene pleier der senhøstes at komme nogen dage med dovent solskin, stille luft, og med en for den aarstid usedvanlig sterk varme. Det er som naturen vilde vaakne op igjen, staa op av den grav den netop hadde lagt sig i. Disse dage har faat navnet "Indian Summer". — Der kan da komme en fager deilighet over den netop døde natur, som har saa meget baade av livets og dødens mystik over sig.

Nu var det tidlig en søndagsmorgen den andre uken i november. Men det var lyst. Nils snudde sig i sengen og prøvde at stjæle sig til en times søvn til. Efter at ha gjort forsøket et par ganger forstod han at det ikke nyttet. Og saa stod han op og klæclde paa sig. — Derpaa laget han sig litt frokost. "Poeten" snorket fredelig borte i sit hjørne.

Da Nils hadde sat bort igjen, var han først i det ene vindu og saa paa veiret; saa i det andre. — Himmelen var klar, men matgul, uten nogen sterkere farvetone selv nu saa tidlig paa morgenen. Solen stod der og kastet et døsig, dovent skin. Idag sendte den ikke straaler, bare matgul lyske. — — I luften i det mindste kunde man da nierke at det var helg!

------Byen ogsaa var stille. Rigtignok skranglet der

en vogn avsted nu og da; larmen la sig saa bred utover, nu der ikke var noget til at møte den; men saa døde den da ogsaa snart bort igjen.

Om en stund stod Nils ute paa hjørnet, — uviss om hvorhen han skulde lægge kursen. Borte fra Milwaukee-stationen ulte og larmet togene med en forfærdelig larm. — — Opover hustakene steg den

evindelig svarte kulrøken. — Idag vilde den slet ikke blande sig med den gul-stille luften, men drev av i clotter og hele skyer.

I "Babel" var det noksaa stille endnu. Ute i gangen var Nils blit staaende og lytte et øieblik. Der lød sutring av barn ovenfra, og en graatfuld kvindestemme som tysset. Det var oppe hos Søder- bloms. — Men kommet ut, saa han lille Ralph Pinsky sitte paa øverste trappetrin i baktrappen med et stort

stykke brød i haanden.-------Ellers laa "Babel" der

som fuldstændig utdød.

Laa den øde og forlatt nu, saa hadde der været syndeleven nok om natten, skjønt det hadde ikke været stort værre end andre lørdagskvelder.

Det startet ved halvett-tiden ovenpaa hos Otto Hansen. Han og Søclerblom var da kommet hjem sammen. Begge var langt over paa det glade hjørnet. Nils sov da de kom ind, blev liggende en stund i søvn, og halvdrømme om en skarv som sang! Det kunde han ikke forstaa; for han hadde aldrig hørt skarv synge, det han kunde huske. Men dette var altsaa skarvl? — Saa hadde han i halvsøvne gjort sig op en mening om at det vel ikke kunde være skarv, men maake. — — Jo — — det var bestemt maake han hørte? — Med den forestilling var han da prøvd at slippe over og ind i fast søvn, men blev vækket

av et forfærdelig rabalder ute i gangen ovenpaa.-------

"Poeten" laa der og bandte til det lyste gult inde i

mørket.-----------Nils blev da helt vaaken og kom til

nogenlunde klarhet over situationen.

Det var gaat slik til, at da Otto Hansen og Søder- blom kom ind paa Ottos værelse, skulde de ha sig en sidste godnattaar sammen. Den og flere til gjorde dem saa vrøvlete som to fulde mandfolk vel kan bli det. Men de var da nogenlunde stille.

Dog, ugreie blev der dog til slut. Spørsmaalet var

om ikke "Terje Viken" var det største digt som nogensinde var skrevet, hvilket Otto baade høit og dyrt forpinte sig paa det var. I førstningen så ikke Søderblom noget videre imot. Otto var svært vel- talende paa "Terje"s vegne, saa alt svensken kunde faa sagt, var:

"Ja kors, kors! — Ja kors "Terje" ær et Ijuflig poem, — nog ær det det."

-------"Men kan det poemet sjungas?" ropte han

og slog i bordet saa glas og flasker klirret.

Da lo Otto Hansen saa han hylte.-------"Terje

Viken" synges! — Hvem hadde vel hørt "Terje Viken"

sunget! — Var Søderblom blit gal ?-------Nei kors,

"Terje" kunde ikke synges! —

— Ja, da var det heller ikke det største digt! mente Søderblom fornærmet. Alle svenske digt

kunde synges, selv "Gubben Noah"!-------Og han

hadde ikke før nævnt denne glassets glade sang før han av fuld hals gav sig til at brøle den ut.

Det var da det bar løs deroppe. — Otto Hansen hadde aldrig før i sit liv set "Terje Viken"s storhet saa klart som netop da; der maatte bare ingen svenske komme stikkende med denne fille-visen om "Gubben Noah"! -------

"Paa vraket" raste der ingen strid den natten; men den raste ute paa gangen ovenpaa i "Babel". Og striden endte med at Søderblom kastet Otto ned- over baktrappen.-------Paa det nederste trin var Otto

blit sittende og grunde paa om det ikke skulde være mulig at synge "Terje Viken". — Gik det an, skulde da vel endelig den svensken faa høre noget til sang! — — Og saa prøvde da Otto Hansen med den ene salmetonen efter den andre. Det gik ikke for ham ; han var ikke istand til at finde nogen tone som passet.

-------Og saa tok graaten ham.-----------Det var for

galt dette at "Terje Viken" ikke kunde synges! —

Men den maatte kunne synges! — Alle visste jo at det var det største digtet. Derfor kunde den vel synges! — — Otto prøvde da igjen med akkurat samme resultat. Og saa storgraat han fordi han ikke kunde komme paa tonen som "Terje Viken" gik med.

Fjzir han sovnet, kom han sig dog saapas til sans og samling at han kravlet sig opover trappen. Der- oppe i den mørke gang tok han nok feil av døren. Han stavret sig ind paa værelset til Marie og Dagny. Men derinde var der nok flere den natten end der efter vedtægtene skulde være. For Otto var dette bra. Der var nogen som hjalp ham, som hysset paa ham, og endelig fik ham anbragt i sengen inde paa sit eget værelse. — — Der laa han da og graat og smaasang paa "Terje Viken" til han sovnet.

Per Syv var ikke kommet hjem om natten. Det var første gangen det hadde hændt. — — — Nils blev da liggende der vaaken utover natten og se ind

i øinene til Ole Hansen.-------Han kjendte at det fra

nu av blev umulig for sig at skrive hjem! — Nei, han kunde ikke engang skrive til sine egne for- ældre !-------

Da Nils den søndagsmorgen gik nedover 4th st., laa. der et tungsind over ham som den vakre "Indian

Summer"-sol ikke vandt at bryte igjennem.------Han

gik forbi "Norsk Evangelisk Luthersk Kirke" der- nede, læste navnet mekanisk, som han saa mange ganger før hadde gjort; og der laa en halvklar følelse bak i bevisstheten hos ham om at idag burde han gaa

dit igjen.-------Men endnu var det længe til kirketid.

— Og det var bedst han gik sig en lang tur først.

Da han naadde Cedar ave., dreide han opover, fulgte saa gaten op til Seven Corners, og saa tok han Washington ave. nedover til broen. Borte ved uni- versitetet var det saa vakkert og stille nu søndags-

morgen; dit var det vel han hadde tænkt sig idag, skjønt det slet ikke stod klart for ham.

Men han stanste da han naadde broen. Der var nogen smaagutter som holdt paa at klyve op paa broens sperreverk der langt nede. De hadde stor- artet moro, lot det til. Som katter entret de opover staaltressene og lo og hauket over avgrunden. — — Istedenfor at gaa over broen, tok Nils trappen som førte ned til "The Bohemian Flåts", — mest bare for at se paa guttene.

Fra broen deroppe tår husene nedenfor sig ut som skoveklaker paa bunden av en stor kjel. Nils hadde mange ganger undret sig over hvordan mennesker kunde holde ut at leve nede paa bunden av denne gryten.

Nu gik han som sagt ned.-------Da han stod ved

enden av den lille hovedgaten, slog han ind paa den, og fulgte den like til den mundet ut i bratte berget. Der maatte han ogsaa stanse, gik saa over til det andre fortauget og fulgte det tilbake. Da han nu atter var ved utgangspunktet, stanste han. — Han saa paa de smaa hus med de ørsmaa haveflekker foran, som alle hadde stakit foran. Og der var høns og ænder, ja endog gjæs som gik og vraltet. — Her bor altsaa fugl og folk sammen, tænkte Nils. Nu og da saa han et menneske som gik stille omkring. — Selv ungene støiet ikke — uten de guttene oppe i

luften.-------Nils saa opover den lange trap han var

kommet ned, og det stod klart for ham, at mellem byen deroppe og dette her maatte der ligge hav og mange land, endda det var bare den trappen som skilte. —

Ved hjørnet han stod paa, sat der et lavt hus paa huk. Det saa ut som om det hadde rast nedover fjeldet og like paa elven, men saa akkurat i sidste liten hadde det vundet at huke sig fast, og saa varHUSTvT VF,D El/VKN 137

det blit sittendes der.-------Der var rene, hvite gar- diner bak de smaa vinduer, saa han. Bak ett av dem syntes han at han skimtet et ansigt som iagttok ham.

— Derfor gik han nu videre og ned mot elven. -------Nils kom næsten i godlag dernede. Det var

som lag paa lag faldt av ham. Han var atter sig selv og kjendte sig som menneske. — — En Nord- lands-vise drev ind i hans sind. — Munden formet sig ubevisst, og han begyndte at plystre visen.

-------Jo nærmere han kom elven, des sterkere

drog vandet ham. Han gjorde et par lange hop og stod helt nede paa den lave sandbredd. "Nei du storeste tid!" utbrøt han, "her er jo sandfjære akku- rat som hjemme!" — Og dog hadde han bocld saa nær

dette alle disse maaneder og ikke visst det!-------Og

saa gav Nils sig til at flintre sten, mens han vedblev at plystre visen. —• — Nu var han gut igjen, lette op flate stener av de passe store, og prøVde saa at flintre helt over elven. Av og til saa han op paa gutungene som kløv oppe i luften, og han fik næsten lyst til at prøve det med.

Mens Nils holdt paa at se sig om deroppe paa hjørnet, stod der en mager, ældre kvinde bak et av gardinene og iagttok ham. Der lot til at være noget ved ham som for hende var rart. — Da han gik ned- visetonen lot ogsaa til at gjøre indtryk; for kvinden over mot elven, maatte hun ut og se efter ham. Den skalv, saa hun maatte sætte sig. Men da hun saa at han begyndte at flintre sten, da reiste hun sig og gik efter ham.

Nils hadde nu flintret til han ikke orket mere, hadde saa sat sig paa huk og vasket hændene. Da han nu reiste sig for at gaa tilbake, stod hun like bak ham.

Der stod da de to og saa ind i hinandens ansigt,

— Nils med hatten langt bak paa hodet og vandet138 PAA PRUMMED HAV

dryppende av hændene; hun med hændene under et luvslitt, rent forklæ.

Hun snakte først — med en stemme saa god at det gav fred som efter en vakker tone —, og paa egte bløtt nordlandsk.

"Dere *) maa nu vel være nordlænding'?" spurte hun. Uttale og tonefald var saa egte som hadde han staat hjemme i fjæren i Nordland.

Med likesaa stor hjertelig aapenhet svarte Nils: "Ja, jeg er nordlænding! — Og det er vel Dere ogsaa, hører jeg."

Hendes magre, slitte træk videt sig ut, og rundet sig i et stort barnesind. Der stod taarer i øinene.

"Ja, var det ikke det jeg tænkte!-------Jeg kunde

høre det paa den tonen Dere plystret; den visa har jeg ikke hørt paa over 18 aar. — — Og naar Dere saa begyndte at flintre, saa var jeg ganske sikker.

-----------Ja, og saa maatte jeg gaa efter og høre. —

For nordlændinger har jeg ikke truffet siden jeg kom til Amerika."

Baade det ansigtet og tonen gjorde at Nils maatte vende sig bort og tørke øinene. Og saa så han nten at se paa hende:

"Her er det jo. akkurat som hjemme!"

"Synes Dere det?" spurte hun glad.-------"Ja her

er slet ikke værst, langs elva; men slike ting bryr nu ikke amerikanerne sig stort om," la hun oplysende til.

"Hvad slags folk er det som bor her?"

"Aa, her er det nu mest bare snilde folk."

Til dette lo Nils. — "Jeg mente nu hvor de kommer fra?"

"Åaja, jeg forstod det nok," smilte hun. — Det er mest "Bohemians". — Og man kalder det her for

*) Baade her og i hele den følgende samtale brukte hun tiltalepronomenet "dokker", som nordlændingen ofte bruker overfor fremmede.—Forfatteren.

"Bohemian Town".-------Men ellers er her nu mange

skandinaver ogsaa. — I den stuen Dere ser derborte, bor der en svensk familie. —• I gaten her øst bor et par folk fra Trondhjems-kanten. Og der skal være et par andre norske familier herborte. — De er jeg ikke blit kjendt med endnu."

"Hvad driver de med folket her?"

"Aa det er nu saa forskjellig. — Det er nu nogen med det, og andre med det. — — — Men nu maa Dere rigtig være med ind, saa jeg faar prate med Dere! — Jeg er blit saa daarlig i føttene i det sidste," la hun til som til undskyldning for indbydelsen.

Nils blev med hende.

Værelset hun førte ham ind i, var en virkelig dukkestue. Han kunde saavidt staa opret under loftet. Alt derinde var saa lite. Sengen tjente baade som seng og' sofa. Ovnen var en av de smaa paraffin- ovner som unge kvinder stundom har paa sit værelse. Bordet av tilsvarende størrelse. Og stolene saa ut som om de slet ikke var tænkt for voksne folk. — Men alt derinde var saa rent og pent som vel hænder kan gjøre det.

Paa væggene hang mange billeder. De var ogsaa smaa. Mellem dem en fiolin. Det syntes Nils var rart. Han blev sittende og se paa instrumentet, og maatte undre sig paa hvem det tilhørte.

"Hvem er det som bruker den der?" spurte han og pekte paa fiolinen.

"Den der?-------Aa, det er nu fiolinen efter han

Johan."

Nils skjønte at her var der en hvis minde blev fredet godt om, og kom sig ikke til at spørre mere.

-------"Sommetider kommer han Karl Brakstad

hit og spiller litt for mig.-------Han Brakstad er

den trondhjemmeren jeg nævnte til Dere. — — — Dere kan nu vel ikke spille?"

"Nei, — ikke noget at snakke om."

"Aanei, det var vel ikke at vente. — Der er ikke mange som kan det. — — Men han Brakstad faar det ikke saa værst til — sommetider."

Paa dette svarte ikke Nils.

"Hvor er Dere fra paa Nordland?" spurte han.

"Fra Ravnøyen."

"Paa Helgeland?"

"Ja, paa Helgeland."

"End Dere?"

"Fra Dønna."

"Fra Dønna paa Helgeland?"

"Ja." —

"Nei nu skal Dere ikke ha hørt paa maken!" — Hvin slog hændene sammen av forbauselse, og blev

endda bløtere i maalet. —-------"Saa er jo vi to

naboer at kalde for fra gamlelandet!" — Og taarene stod i øinene.

"Vi blir vel det!------Hvor længe har Dere været

her i Amerika?"

"Ja nu i september var det akkurat 18 aar siden jeg kom over.-------End Dere da?"

"Jeg kom hit den 15de juni i sommer."

Da blev hun atter sterkt rørt.

"Men saa er Dere like kommet da!" ropte hun.

"Aa ikke akkurat det netop. — Jeg synes nu det

er længe.-----------Dere har vel tjent mange penger

som har været her saa mange aar?" spurte Nils og lo. —

Hun lo med. — — "Det vet jeg nu ikke; men her er et godt land for den som vinder at arbeide."

Nils blev der utover dagen. Det var saa trøisomt at sitte der ved det lille vindu og se paa bergvæggen paa den andre siden, og saa paa elven som drog forbi paa sin lange vandring mot havet.

De pratet om mangt og meget. Mest om Nord- land. — Hans oplysninger og fortællinger faldt som regn i tørstig jord. — Hver gang han gjorde tegn til opbrudd, kom hun med nye spørsmaal, hvorav der utspandt sig nye samtaler. Hun spurte om folk og forhold, om fjeldene, som hun nævnte ved navn, og om havet, samt om det endnu var like farlig at færdes paa som det hadde været i hendes ungdom. — — Og saa spurte hun om maaken.-------

Skrek den endnu saa rart om sommernatten? —

Og var de tidlige høstnætter, naar silden begyndte at komme, og notbrukene begyndte at samle sig, saa vakre som de pieide at være. — — "For noget artigere findes der nu vel ikke i verden!"

Da det blev middagstid, vilde hun ikke høre om at han skulde gaa. — Nei nu skulde han bare bli sittende. — Han maatte nu rigtig gjøre et gammelt menneske, som ikke hadde faat spurt Nordlands-nyt paa aar og dag, den tjeneste.-------

Og saa laget hun til den nydeligste lunch paa det lille bordet, som hun satte midt frem paa gulvet. — For Nils blev det et maaltid med deilige delikatesser. Der var flatbrød og spekekjøt og gammelost, — ja, selv røkesild satte hun frem. Og saa laget hun til te! — Det hadde Mor-Anna hat bare hver jul!-------

Mens de spiste, gik praten stille og kameratslig, som mellem to gode busser der efter et langt fravær kommer sammen. — Det blev for Nils som om han hadde bodd i det lille værelset baade aar og dag.

"Hvad arbeider Dere med?" spurte Nils.

"Jeg gaar rundt og passer de syke, — helst til tolk som ikke har raad til at leie "nurses". Jeg skal vel være som jordmor paalag."

-------Var hun utlært fra Norge? spurte Nils.

-------Nei, var det likt sig! — Men her fik en tå

til med noget av hvert.-------Og det syntes ikke at

gjøre større forskjel heller. — Hun hadde nu alt det arbeide hun kunde overta.

Men om de emner lot det ikke til at hun likte at snakke. Hun vilde ha ham til at fortælle om Nord- land, og saa atter mere om Nordland.

— —• Var der skrømt endnu1? vilde hun vite. -— Saa. — Og hørte man saa meget nu som før i tiden? — Ja det var saa rart med alt det skrømtet paa Nordland! — Der var vel ikke nogen andre steder i

Norge som hadde saa meget av det?-----------Hadde

lian ikke hørt snakke om den underlige baaten — for der var noget merkelig ved den — som folk i som- merens nætter hadde set færdes langs kysten? —

Ved dette spørsmaal blev Nils saa stille. Han syntes der seg en tyngsel over ham. Han kjendte lyst

til at graate.-------Nu orket han ikke sige mere end

nei og ja til det hun spurte om.

Men ved hans faamælthet gik samtalen istaa. — Hun hadde ryddet av bordet og sat sig i sofaen.

Solen var nu kommet saa langt vestover at det meste av gryten laa i skygge. Det mørknet alt der- nede. I det lille værelset var der halvskumt. — Men oppe paa bergknattene paa den andre siden laa der gyldent skin paa stenene. Det var som et sidste blik fra et øie der lukker sig.

Nils saa paa farvespillet derborte. — Det talte til ham. Han syntes han maatte svare. Saa reiste han sig, gik hen til væggen og tok fiolinen. — •— Han stemte længe, syntes ikke at kunne faa den renhet i harmonien hans øre søkte.

— — Og saa satte Nils sig til at spille. Slaatt efter slaatt fløt fra strengene. Indimellem en vise- stub, eller en salmetone. — Nu og da litt av det han selv hadde drømt.-------

— •— — Hun sat der i sofaen og hørte paa, — hensunket. Hun hadde foldet hændehe. Ikke et ord

sa hun. — Øinene fløt i vand. — Nils kunde føle •hvor sterkt hun var med. — Derved fik han større inderlighet ind i det han spilte.

— — Da Nils endelig holdt op, bad hun stille: "Nu maa Dere være saa snild at spille den visen

Dere plystret paa idag," og hun nynnet tonen for at .minde ham paa.

Nils spilte melodien for hende et par ganger, gled saa over i en anden noget mere sørgmodig, sprang saa over til en lettere. Og saa — vældig som en kold havstyrt — kom tonen om havet over ham, slik som han hadde kjendt den oppe paa Værøy-fjeldet sidste paaskedag. Den var i ham og om ham, drev i buen og fingrene. — Mens han

nu spilte, laa hans øine paa solstreifet borte paa knausene. — Det ogsaa sang tonen til ham. — Nu var det jo bare at følge med!

— Og Nils spilte til den lille stuen blev borte for hans øine. Med solstreifet gled han ind i en uende-

lighet som var saa vakker.-------Og der laa et stort

hav og fløt i gylden ro.-------Langt ute gik der en

skute for fulde seil. — — — Det hvite skum brøt

foran baugen.-------Ombord tonte der musik.-------

Det lo i den. — — Det graat i den ogsaa.-----------

Den la sig paa gylden dønning og vugget hen til ham.

— — — Længselen efter at faa være med der, stod ham gjennem bringen som stikkende smerte.

-----------Nils la fiolinen fra sig med et tungt drag

over kvinten. — Det skrek i stuen.

----------Saa reiste han sig og hængte bort instru- mentet. Han var da meget blek og skalv paa haanden.

Men da reiste hun sig ogsaa fra sofaen og tørket øinene. ; ' """

"Ja det maa jeg sige! — Dette var saa meget til spil! — Slikt har jeg ikke hørt siden han Johan for.

— Og det er 19 aar i vaar siden den dagen!"-------

Hendes taknemmelige paaskjønnelse gjorde Nils

godt. Den la sig paa sindet og kjølte det av. Nu vilde han gaa.

"Men Dere maa nu fortælle mig hvad den der sidste het," bad hun. — "For ikke kunde den nu danses, og neppe kunde det synges heller!"

Nils saa ned — undselig. "Det kaldes saa meget som "Længselens Baat"." —

Nils stod allerede ved døren med hatten i haanden. Hun vilde slet ikke slippe ham.

"Aa vil Dere nu ikke være saa snild at komme igjen? — Kom nu næste søndag, og kom tidlig!" bad hun.

"Aa saa godt et sted er det let at finde igjen. — — — Men det var sandt," og nu lo han næsten overgit, "jeg skulde vel ha spurt om navnet! — — Ja, man opfører sig rart her i Amerika!"

Da lo hun ogsaa. — "Det gjør nu vel ingenting!

r------Ellers saa heter jeg nu Kristine Dahl, da.

i-----------Dere skulde jeg rigtig like at kalde Johan.

-----------Men det er vel ikke ventendes at Dere har

det navnet:?" j

"Nei," så Nils og lo igjen. "Jeg heter bare ret og slet Nils — ja Nils Vaag. — Men jeg vil nu komme igjen for det!" —6. I EVENTYRLAND.

Da Nils nu gik op trappen, lød endnu tonen han hadde hørt, saa klart for hans ører. Han la knapt merke til de omgivelser som for nogen timer siden

saa sterkt hadde optat ham.-------"Herre Gud," bad

han inderlig, "lag det saa for mig at jeg faar gjøre noget av det som jeg nu føler!"

Gryten han netop steg op av, laa bak ham i sterk halvskumring. Oppe paa kanten var endnu lys dag. Den første

skumring var saaviclt merkbar. — Og nu hadde himmelen de klareste farver. Den lyse rødme fra vest strakte sig opover himmelen og rakte haan- den til kveldblaanen i øst. — Farvene var saa klare og rene.

Oppe ved Seven Corners var der sterk færdsel, — travlere endog end om hverdagene. Hver sporvogn som kom, var fuld av glade søndagsmennesker. Men de som kom ind fra Minnehaha Falls, var pakket til trængsel. Og mest ungdom.

Nils kom opover 4th st. Folk som gik forbi, sanste han knapt paa.

Han nærmet sig henimot hjørnet hvor han hørte hjemme. Allerede paa avstand saa han der var lys i værelset. "Poeten" var altsaa inde. Nils saa tin- gene rundt sig, men de kom ham ikke ved. — For endnu gik han i tonen.

Like paa hjørnet ved "Babel" stod der en kvinde. Hun lot til at vente paa nogen.

Da Nils kom op paa hjørnet, snudde han ind mot døren. Hun fik ham til at stanse.

"Hello there! — Hvorfor turne ind saa tidlig?"

Hun så det som det kunde være til ham eller til en anden; og som Nils ingen andre saa, skjønte han det var til ham hun snakte. — Hun vendte sig dog ikke mot ham, så det bare saan ut i luften.

Han stanste og saa paa hende. Det var jo Marie Gundersen, hun som bodde ovenpaa med Dagny Hals! De hadde snakket til hinanden nogen ganger i forbi- gaaende. Derfor stanste han og besvarte hendes hilsen.

Hun var saa pent klædd i kveld; hadde endog et let slør over ansigtet. Det gjorde at hendes store og noget grove træk fortonte sig til noget sterkt og vakkert. Kveldsrødmen lekte saa vakkert med den brune haarfylden hendes. Nils blev mere vaaken; han maatte undre sig. Hun saa jo ut som en av de

fineste damer han hadde set oppe paa Nicollet.----------

Det var nok ikke bare fattigdommen med Marie! — Og Nils kjendte lugt av parfume. Den fløt der i aftenrødmen, mindte om fjerne, fremmede steder, hvor det var vakkert, og blandet sig med de lyse drømmer han gik i.

Han blev undselig fordi han hadde stanset. I slikt selskap hørte ikke en fattig nykommergut hjemme.

Men da han vendte sig for at gaa, stanste hun ham atter:

"Har du været ute og turet i dag?-------Du kunde

godt opføre dig penere mot dem som bor i samme huset med dig!"

Endnu hadde hun ikke vendt sig mot ham. Hun snakte til ham, og saa var det mest som det ikke var til ham akkurat heller. — Der var noget slørt

over hele hendes væsen.------Hun stod der og snakte

til ham, — neppe 5—6 skridt borte, og dog var det som var hun paa den andre siden av gaten.

Nils var undselig og visste ikke netop hvordan

han skulde opføre sig. Han kunde ikke godt gaa fra hende, eftersom hun snakte til ham. Men han fandt

ikke de passende ord til en saa fin og vakker.-------

Han så dog at idag hadde han hat det godt. — Det var den gildeste søndag han hadde hat siden han kom til Amerika.

"Har du det? — Det var bra!" —

Nils syntes han merket en trist tone bak disse ord.

-----------"Kom nu og tå mig ut, — saa faar jeg

det ogsaa godt!"

Dette hørtes rent sørgmodig ut. — Det grep Nils. I den lyse stemning han var i, glemte han nu sin undselighet, gik bent hen og rakte haanden frem. Og saa så han varmt:

"Ja hvis du ikke er for stor paa det til at gaa ut med en fattig nykommer, saa skal da jeg være med!

— Hvor vil du gaa?" —-------

Nils tænkte: "Hun er vist svært tungsindig over et eller andet. Nu vil hun ha mig til at følge hende til en av sine venner. Det kan jeg gjerne gjøre.

— — Je£f finder vel tilbake igjen. — —: Og det er ikke saa godt for en dame at gaa alene om kvelden i slik en stor by."

Hendes svar Eorbauset ham.

"Hvor mange penger har du,?" spurte hun og lo litt med det samme.

"Alt jeg eier, har jeg paa mig," oplyste han tro- skyldig forbauset. — — "Jeg har ikke tjent mere endnu end at jeg godt kan ha det med mig hvor jeg gaar."

"Well," lo hun med dette underlig dulgte over sig, "det blir vist for meget. — — Hvor meget tror du at du har raad til at slaa ihjel hvis vi nu gaar ut sammen til-----------well, til en glad aften?"

"Til hvad?" —

"Aa du er saa dum! — De er saa alle nykommere.

-------•— Vi kan ha supper oppe i byen. — Jeg har

ikke spist noget endnu idag.-------Har hat hodepine

hele dagen.----------Siden gaar vi paa show.----------

Vil du ikke tå mig kanske?"

Nils stod der, og saa ikke den kurs han skulde styre.-------

"Jo, ja det vil sige. — — Jo selvfølgelig!"-------

Dette var første gang at en saa fin dame hadde vist ham slik opmerksomhet. — Han sanste sig da saapas i tide at han skjønte det ikke gik an at sige nei her! —

"All right! — Saa gaar vi da!" — Stemmen hørtes nu atter træt. Og Nils tænkte: "Hun maa vist være meget ulykkelig."

Saa gjorde hun noget som var likesaa uventet som det hun hadde sagt: hun stak titen videre sin arm ind under hans og begyndte at gaa. Den rike godlugten fløt nu sterkere mot ham. Han kjendte sig saa liten og styg sammenlignet med hende, at han kunde ha sunket gjennem brolægningen. Og dog var han glad paa samme tid. — Nu sang det i

ham igjen.-------"Nu skulde de bare ha set mig

hjemme!" tænkte han.

"Hvad arbeider du med?" spurte hun som de gik opover gaten.

Nils skammet sig ved at tilstaa det. Det lot dog ikke til paa nogen maate at forbause Marie. Og han blev glad for det.

"Hvor meget tjener du ved det?"

Nils fortalte det ogsaa.

"Ikke mere?"

"Nei, ikke mere!" — Han saa det klart selv nu, at det var for galt at det ikke skulde være mere. Og saa tilføide han sterkt, at det nok skulde bli anderledes naar han hadde lært skikkelig engelsk og kunde sø'ke sig det han vilde.

"Du maa slutte med det der og se at komme ind i noget bedre." —

Nils syntes dette var vakkert sagt av hende. At hun interesserte sig for ham i den grad, rørte ham.

"Men hvad tror du jeg kan faa fat paa?" spurte han fortrolig. —

"Kan du skrive og regne?"

-------Ja det kunde han da, trodde han.

"Er du flink til at regne?"

-------Nils trodde han var saa almindelig.

"Du skulde prøve at komme ind paa et store,

bli clerk, forstaar du.-------Her i landet er det ikke

andet end business. Det er det eneste som duer." — Hun snakte nu næsten naturlig.

"Hvad?" — Hun hadde ikke faat svar, og saa

spurte hun igjen.-------"Skal du bli noget i Amerika,

maa du lære business!"

"Er det saa vakkert?"

"Vakkert?"

"Ja? — Og blir en noget ved det?" spurte Nils grundende troskyldig.

Hun sagtnet sine skridt, og betragtet nøie det sterke aapne ansigtet hans. — Det var saa godt og vakkert. — — Hendes øine blev mindre bak sløret.

"Hvad vil du bli?"

"Jeg vil lære at spille vakrere end nogen anden! •— — — Jeg lovte mor før jeg reiste at jeg skulde bli noget stort før jeg kom igjen!"

"Skal du til Norge igjen?" — Der var noget i stemmen hendes som Nils ikke forstod, og nu var han for optat til at tænke videre paa det.

"Jeg har jo mor der, og far!" så han barnslig forundret. — — — Nils syntes han kjendte et ryk i armen. Han undredes om hun skammet sig ved at gaa slik arm i arm med ham, nu de nærmet sig den finere bydel. —-------"Og," fortsatte Nils, "jeg

m.aa se til om jeg ikke kan komme mig til noget snart. Hun mor tår paa at bli gammel, — og han

far ogsaa.------Det blir vel langsomt for dem i vinter,

bare de to alene, •—• skjønt jeg var nu borte ifjor ogsaa."

Nils merket atter rykket i armen; denne gang tydeligere. Han skjøv derfor sin arm mere ut fra

siden, saa hun skulde ha lettere for at tå sin ut.------

Hun lot dog ikke til at ville det heller.

-------"Det værste er," fortsatte Nils i en bedrøvet

tone, "at jeg har ikke bare mig selv at sørge for.

-------Jeg maa se til at faa Per Hansen ind i noget

andet." —

"Han —- tosken! — Du er vel ikke i slegt med ham?"

"Nei, men han begynder at komme galt avsted.

— — Og far og mor hans sitter der og venter paa at han skal bli noget rigtig stort, og saa komme

hjem igjen. —-------Og du ser — vel, jeg har paa

en maate lovt at se efter ham for dem."-------

"Har du det? — Well, you will have some job!"

— Marie lo som om Nils hadde fortalt hende noget rigtig morsomt.

Nils kunde ikke forstaa at hun lo til det. — Han hadde betrodd hende en del av sine bekymringer, fordi hun var saa godt kjendt, og kunde snakke engelsk saa let og fint. — — Kanske kunde hun se en utvei med hvad han burde gjøre med Per. — Og nu lo hun bare til det! —

De gled nu ind i folkestrømmen oppe paa Nicollet, og det blev vanskelig at føre en fortrolig samtale. — Forresten hadde han ikke tid til det heller. Han var saa optat av den vakre, glade strømmen, og av at faa styre hende klar av bilene hver gang de gik over en gate.-------

Hun så da fra hvor de skulde gaa. Nils hadde

aldrig før hørt navnet og spurte hvor det var henne. Hun tok da ledelsen, førte ham ind paa en sidegate, gik den en stund, derpaa over paa en anden. — Efter at ha gaat nogen kvartaler, stanste hun ved en indgang der laa i halvmørke.

"Her skal vi ind!"

"Faar vi kjøpt mat her/? — Her er det jo mørkt, og her er ingen?"

"Come!" så hun, grep ham fastere om armen og førte ham gjennem en lang, halvmørk korridor. — Der banket hun paa en dør. En fint klædd tjener kom ut Og aapnet. — Her kom de nu ind i en lysere gang. Straks stod de ved en anden dør.

"Ti nu stille og følg mig!" befalte hun.

Dermed aapnet hun en anden dør, og tr^k ham med sig ind.-------Der blev han staaende en stund

— aldeles i ørsken. Det lyshav de nu stod i, blændet ham som slet ikke hadde ventet det, fuldstændig.

Nils maatte tå efter pusten ved det syn han saa derinde i lyshavet. Der var en stor, stor sal. Bora efter bord fyldte gulvet, og rundt bordene fint klædde damer og herrer som lo og spøkte, drak og spiste. Mellem bordene for der ogsaa fint klædde mænd og sprang med bretter fyldt med alskens kostbart og

lækkert.-------Det var dog ikke mulig at disse fine

herrer kunde være bare almindelige tjenere, tænkte

Nils.-------Oppe under de vældige lysekroner laa

cigarrøken som blaahvite skyer.-------Og rundt væg- gene var der store speil, saa for dem som sat, saa værelset ut som endeløst. — — — Det fornøieligste av alt, syntes Nils, var dog at her saa alle mennesker saa glade ut som om det hadde været i et eventyr.

— Stemningen grep ham uvilkaarlig, saa han smilte med.

En herre i snipkjole kom farende hen til dem, bukket dypt og spurte saa høflig som om dette var

prinsen og prinsessen om han kunde faa lov til at anvise dem plads.

Men Marie værdiget ham ikke et blik! — "Where is Ben?" spurte hun koldt, og som en der befaler.

"Ben?"

"Yes, Number 18?-------Get him!"

Nils satte to store øine paa hende, som straalte

av beundring og glæde.-------Kom hun ikke ind paa

saa pent et sted og kommanderte som om hun aldrig

hadde gjort andet i sit liv!-------Var dette den

samme Marie som bodde i det lille værelset ovenpaa i "Babel"!

Marie saa paa ham og lo. Stemningen maatte ha smittet paa hende ogsaa.

Men saa kom der en fin-fin gentleman hen til dem. — Nils saa han hadde en stor sølvknap paa kjoleopslaget, hvorpaa stod tallet "18" i sorte tal.

"Helle there, Mary!" hilste han i en lav tone, halvt gjønende og halvt professionelt. Hun besvarte hans hilsen i samme tone.

Og saa la hun til drillende:

"This is my brother. — Just arrived from the old

country.-------Now get us a nice, quiet corner where

we can see well, and a bottle of fizz! — Get a move on yourself and be quick about it!" —

Den fine herre nikket skjødesløst til Nils. —

Han saa kjælent paa Marie. — "Vet du ikke," så han paa norsk, "hvad det er for en dag iclag? — Her holder vi alle budene! — Var det "fizz" du så?"

Han vinket til dem at de skulde følge. Og saa ledte han dem mellem bord og vakre mennesker ind i et endnu større værelse, hvor der sat dørgende fuldt av glade gjester. Men like henne i det ene hjørnet var der et lite bord, netop passe stort for to. — Derfra kunde de se det hele værelse, som laa der og svam i lys og glæde.----------Nils sat der betageni EVENTYRLAND 1S3

og sa.a paa. — Han foldet hændene. Hans ansigt bar samme uttryk som den gamle kvindes da han spilte den visetonen for hende.

"Jeg har aldrig set noget saa vakkert! Og saa stor en glæde!" så han i ekstase.

"Liker du det?" spurte hun skjødesløst drillende.

Dette svarte han ikke paa. Men han satte sine to store, trofaste barneøine ind i hendes med saa megen tak at hun slog sine ned.

"Hvad heter det her?"

"Hvad det heter? — Aa never mind!-------Naar

du vil hit igjen, kan du jo snakke til mig. —-------

Hvor længe har du været i Amerika?" —

"Litt over 5 maaneder." —

"Da har du meget at lære endnu!"

Før Nils fik svare, kom den fine herre igjen med en bøtte is, hvorav der stak op en liten flaskehals. Den laa der

guld over! — Han trak flasken op av bøtten; proppen løsnet med et smeld. — Og saa slog han i noget som lignet klart kildevand med perler i, i de fineste glas. Perlene kom smettende op, svam rundt og leiret sig rundt kantene.

Marie løftet sit glas og klinket med Nils.

"Velkommen til Amerika! — God lykke med vor første kveld!"

Nils lot sit glas staa og spurte troskyldig:

"Er dette sterke saker *) ?"

"Vær ikke saa dum!" utbrøt hun bebreidende. "Dette er bare "fizz"."

Nils saa med hvilket velbehag hun drak sit glas. Og saa tømte han sit ogsaa.

Marie grep straks flasken og heldte i paany.

"To øine og to glas! — Dette er for det høire.

*) "Sterke raker." Brukes ofte paa Nordland i betydningen av: berusende drikke.•

•------Hvorfor blinker du paa mig med det venstre?"

— Og saa lo hun sterkt.

"Synes du ikke du blir glad nu'?" spurte hun.

"Jo glad! — Jeg ser sol hvor jeg ser!" Nils lo som en srnaagut.

"Well," så hun, "det som vi drikker, heter paa

norsk Glædens vand!-------Naar det er rigtig vondt

for dig, saa bruk det."-------

Dette kunde Nils ikke forstaa.-------Men hun var

straks over i noget andet.

"Hvad liker du nu at spise?" spurte hun; hun sat og studerte spiseseddelen. — "Tænk nu paa noget som er rigtig godt, vennen min."

"Fisk!" lo Nils.

"Du så noget!-------Hvad slags fisk?"

"Kokt kveite!"

"Er den saa god?"

"Der findes ikke noget bedre i havet!"

"Saa siger vi kokt kveite da," — hun sk j øv sed- delen fra sig, og saa skaaler vi paa at den maa være god."-------• Dermed fyldte hun glassene paany.

Om en stund kom den fine herre ind med det deiligste maaltid, dækket og satte frem for dem, ja forsynte dem endog med portioner. Det var som de to var verdens rikeste storfolk med millioner i lommen.

Og Marie pratet saa hyggelig og stille. Men hver gang Nils paa saa hende, møtte han et par øine der lyste saa underlig. "Hun er vel bare saa glad," tænkte Nils og blev end gladere, fordi hun endelig var kommet bort fra det tunge og triste hun gik i da han møtte hende.

Da de endelig var færdige — de hadde da sittet der over en time — kom den fine herre igjen. Han hadde en liten messingtallerken med sig, hvorpaa deri

laa et papir. — Nils maatte undre sig hvad det var for noget, for han saa ingenting staa paa det.

Marie reiste sig og så til Nils :

"Saa gaar vi."----------Men til ham som stod der

med messingtallerkenen, så hun skjødesløst:

"See you later, Ben!"

Nils saa paa ham, og undret sig atter. — Manden stod jo der og gren som om han hadde faat noget stygt i munden. — Og det smil som laa over hans ansigt, var slet ikke pent, syntes Nils.

Men da de kom til døren, stanste Nils forfærdet:

"Skal vi ikke betale for os?"

"Nei," lo Marie, "her faar jeg alt frit!-------Nu

maa vi komme os ut!"7. FRA UNDER TIL UNDER.

----------De stod atter nede paa gaten. — Det var

nu fuldstændig mørkt. Skjønt det tok sig ikke saan ut for Nils: Alt laa i lys. — Gatelygtene var sole som bar skin paa ham og hende og alle mennesker.

Nils følte slik trang til at synge. Det forekom ham næsten som synd ikke at slippe glæden løs og

blande sin med alle de andres.-------Hadde han bare

hat fiolinen! — Han visste at nu skulde han ha spilt. For han hørte jo toner og saa toner. — Og nu gik

han og Marie efter dem!-----------Han bar hatten i

haanden og svingte kaat med den.

Som de nu begyndte at drive gjennem gatene, stak hun ikke sin arm under hans som hun hadde gjort før. Men hun tok ham ved haanden, —

akkurat som de var barn og hvin hans søster.-------

Det var en fin haand hun hadde, liten, og saa bløt som silke. Nils grep om den, lekte med den, strøk den med fingrene, og gjemte den saa inde i sin store. —

----------Og menneskene forekom ham end gladere.

Der var mere sol i øiet end han nogensinde hadde set hos dem.

De var nu borte paa' Hennepin, saa han. Han hadde visse landemerker i de forskjellige gater. Her var West Hotel. — Dit hadde Otto Hansen tat ham og Per Syv den første søndagen de var i Amerika. — Otto hadde den dag opført sig saa flot og over- legent at Nils i sin store troskyldighet hadde spurt ham om han eide den store bygningen; for Otto

hadde vist dem rundt alle steder derinde.-------Han

maatte nu fortælle Marie om den snurrige oplevelsen

hin første søndag. Og begge lo som to barn ved et fornøielig eventyr.

----------Saa drev de nedover Hennepin. — Et lite

stykke nede i gaten kom de til et hus hvor den ut- bygcle indgangen var omgit av lys. —• "The New

Palace Theatre" stavet Nils i lysbokstaver.-------Nei,

al: man endog kunde lage bokstaver av lys! — Dette maatte han rigtig fortælle om næste gang han skrev

hjem!-----------Der drev som en skygge over lysene

ved tanken.

"Her gaar vi ind," så Marie og stanste ved ind- gp.ngen til teatret. — "Nu er det din tur til at betale.

— Det koster 50 cents for os begge. Vi er nok litt sent ute allerede."

Huset var fuldt da de kom ind. Til ham som anviste plads, hørte Nils hende hviske paa engelsk noget om "en god plads langt fremme". — — Ja, hun var grei, det var hun. Og saa snild! — Han maatte nok fortælle om hende ogsaa naar han skrev.

— Han hadcle oplevd mere vakkert med hende bare paa et par timer end i alle de andre maaneder til- sammen.

Der var saa lite lys derinde at intet tydelig kunde skjelnes. — Bare et hav av hoder som laa og drev i halvmørke.

Nils stod der som naglet til gulvet: Ut av væg- gen foran ham kom der en kvinde springende med utslaat haar. En flengende angst skrek ut av hver linje i hendes ansigt. Og efter hende kom der en sterk prylert av en mand med et ondt ansigt. — Han naadcle hende og gren, kastet hende til jorden, bandt hændene hendes paa ryggen, et klæde om munden, og saa bar han hende opover en brat li. — Paa veien han netop hadde forlatt, kom der nogen ryttere jagende, der red saa hestene laa flate. — Pludselig stod hele væggen i mørke.-------I næste øieblik lys

og levende billeder: manden var nu langt oppe i lien med den bundne kvinde.

Marie fik nu atter hans haand; saa blev de anvist

sæte langt fremme.-------Hatten sin tok hun av sig

og la paa hans knæ------den ene haanden under den.

Nils saa kun billedene. Han var saa intenst med i hver bevægelse at han intet andet merket: — Da manden naadde toppen av en brat klippe, bandt han kvinden til en tømmerstok som stod horisontalt ut- over en avgrund. — Der hang hun saa og svang over sluket. Nils sat paa nippet til at styrte frem og redde hende.

Da filmen var over, pustet han tungt ut, som en der vaakner av en mare.

Men da blev lysene slaat paa. — Han gav sig til at se rundt. Det var morsomt blandt alle disse men- nesker. — Og nu var han altsaa paa virkelig teater!

— — Men — han kunde ikke bli k lok paa dette: folk sat der saa dovne og døsige, lot ikke til at være interesserte. Og ingen glæde var der i disse ansigter. Marie lot ikke engang til at se efter. Hun sat der saa likegylclig og tygget gum.

"Er det ikke gildt!" vendte han sig glad til hende.

"Fudge! — Bare en cheap movie.----------Du har

da vel set movies før?"

Til Nils's tilstaaelse at det hadde han nok ikke, utbrøt hun :

"Men hvad har du drevet med i disse 5 maaneder?

— Du maa da ha været nogen steder!"

Nils saa nu klart at han hadde baaret sig dumt ad siden han kom til Amerika. Det gik nok ikke an at spare slik og bare drive med strømmen borte paa Nicollet en times tid hver dag. — Det var en skam

at sitte her saa grøn overfor dagligdagse ting!-------

At dette var dagligdags, stod saa klart at læse i alle ansigter; for det laa noget trægt og likegylclig over

dem. — Ikke det spor av den varme, lyse glæden, som gjorde ansigtene saa vakre.

-------• —• Den kveld gik Nils fra under til under.

Der kom nu frem en sortklædd mand som gjorde de utroligste kunststykker. Nils blev tilsidst sikker paa at der ikke fandtes ben i hans legeme. Bare gummi. Han sprat fra væg til væg som en ball. — Tilsidst sat manden paa sit eget hode! — Nils syntes det var bent frem nifst at se paa. — Men ved dette sidste kunststykke var det næsten som folk vaaknet til. Der var flere som klappet og lo. —

Marie så halvt begeistret:

"Han har ikke ondt i ryggen, den karen !" — Og saa tygget hun videre paa gummet.

Saa var det atter mørkt foran dem.

Litt fremmenfor hvor han og Marie sat, var der en grav. Lys fra skjulte lamper blev kastet ned i

den. — Nu begyndte det at spille nede i graven.------

Der var mange, mange instrumenter; flere som Nils ikke hadde hørt før. Og saa mange fioliner! — — Nils sat der og kunde knapt aande. — — Bløtt og vuggende let var dette spil. Ut av det slap der nu og da nogen kaate, lattermilde toner, der fiøt hen,

men blev ikke ganske borte.-------Aldrig hadde Nils

hørt slike toner før, aldrig ant de var til. — Og endda de gynget saa let, vugget de straks inde i ham, blev liggende der og kalde paa noget hos ham. — Og der var noget — javist var der noget? — langt inde i hans væsen sorn blev mere levende, som svarte, som

kom stigende frem, — noget varmt og rart.-----------

Han løftet paa hatten som laa paa hans fang, saa haanden ligge der; men sanste ikke videre paa det. — For nu var han saa helt optat av et ansigt der- nede i graven. Det sat paa en ældre mand som spilte fiolin. Ansigtet hadde briller paa og bøide sig ned over noteheftet. Derved fik det saa sterkt et lys over

sig. Noget saa træt som det ansigtet hadde Nils aldrig set før. Det var endog trættere end farens da han så farvel med ham den kveld paa heien i alt regnrusket og vestenvindsstortnen. —

"Der er det vist en mand som faar ondt!" mumlet Nils.

I det samme gik teppet op. Nils var straks med. Grønt lys, og blaat, og gult faldt over scenen i strømmer. Resten av huset laa i mørke. — — Og saa kom der et væsen flytende ut paa lysstrømmene og begyndte at danse i dem eftersom de kastedes hit

og dit.-----------Fra fiolinene fløt tonene lettere; men

de skvulpet op mot sindene — kaat, hidsende.----------

Nils's øine stod spilte. Han tok det hele i ett blik. Han vilde se ned, og kunde ikke, magtet det ikke. Øienlokene sat som klistret til brynene. — Han

kjendte han blev sprutrød av skam.------Det brændte

i kindene. — Han hørte hvordan hjertet hamret. Og da han kjendte Marie se paa sig, blev han end hetere derved.

— — Med en voldsom anstrengelse tok. han sig sammen, flyttet sig med et ryk, og sopte hendes haand bort, saa hatten gled ned. Han bøide sig og tok den op. — — Derved fik han øinene til sig fra hende som danste.

—-------Han gik atter hen til det trætte ansigt.

— Det stod der fremdeles. — Det bøide sig over notene som før, og gad ikke engang titte op over

gravkanten.-------Hvordan der kunde slippe slike

toner ut av den fiolinen, var mere end Nils kunde

forstaa.-------Nils blev hos det ansigtet til han hørte

sterkt haandklap. Og gjettet han paa at den nakne var forsvundet, og han turde se op.

"Hvorledes likte du hende/?" spurte Marie uskyldig.

"Det var stygt!" så Nils bedrøvet.------"Det ødela

alt det vakre jeg har oplevd i kveld.-------Nu likte

jeg at gaa hjem, var det ikke for alle de vakre fiolinene." —

Marie vendte sig til ham, gjorde atter hvad hun flere ganger hadde prøvd i aftenens Ijzfp: hun søkte at trænge sig igjennem det ansigtet. — Det stod der like klart og aapent og rent skaaret, saa stort og barnslig. — Men over renheten i det var der nu kastet et slør som hun ikke visste hvad det var gjort av.

-------Der var nu atter mørke paa scenen. Plud- selig sprang der ut en hel væg med ord. Det var en ny sang som et musikfirma averterte paa denne maate. Ordene var vakre. De fortalte om et barn som la sig om kvelden til at sove i Jesu navn. Det foldet hændene og sov. En tyk mandsstemme kom ut av mørket og sang ordene. I melodien var der noget eiendommelig sørgmodig. — Han som laget den, maatte ha følt det som en sørgelig ulykke for barnet at det faldt i søvn paa den vis. Sangen var dog ret vakker, trods den tykke stemmen.

Men nu hændte det underlige, at da sangen var over, klappet hele huset, — endog sterkere end til hin sorte som for en stund siden hadde sittet paa sit eget

hode.-------Dette kunde ikke Nils forstaa.-------Man

kunde jo ha stillet op en tornekrone paa en saloon- disk ! Det vilde ha passet omtrent saa godt.

Og atter var Nils hos det trætte ansigt over fiolinen. Nu spilte det ikke. Akkompagnementet

kom fra et piano nede i graven.------Armene laa paa

noteheftet. Hodet nedpaa dem. Og Nils syntes der var mere liv i det nu det syntes sove end før mens det spilte de lette toner.

-------Teppet gik straks op igjen. Og nu kom der

frem to unge, noget føre damer i badedragt. Ja, det var nu ikke egentlig badedragt heller; de var saa meget kortere oventil. Ellers var de to nakne. —

De trak paa sig hver sit par boksehansker og be- gyndte at daske løs paa hinanden. De slog til ganske forsvarlig baade her og der paa legemet — akkurat

hvor det traf sig.-------Om en stund tumlet den ene

omkuld og lot som hun besvimte.-------Folk klappet

i hændene og lo til de hylte.

Da Marie saa at Nils sat der og slet ikke gav tegn til bifald, gav hun sig atter ifærd med hans ansigt. — Men nu laa der et uttryk av lede over de klare træk. Midt i al moroen sat han der saa stiv og alvorlig som ved en begravelse. — Da tok det til at glimte i ørnene paa hende. Vippene klippet fort.

"Vi kan godt gaa!" så hun tirrende spotsk.

"Aa ja, la os det!" bad han træt.

Saa reiste de sig og gik.

Inde fra sidste stolerad lød der ut til dem et over- strømmende lystig "Hello there!" — Der sat Per Syv med armen rundt Dagny Hals, og begge lot til at befinde sig rent utmerket vel.

— Ute paa gaten trak Nils veiret dypt og tungt, — som en der længe har været under vand og kom- mer til overflaten.

De gik over gaten i taushet. — — Men nu tok ikke Marie hverken armen eller haanden hans.

Kommet ned til Nicollet bøide hun av og vilde tå nedover.

"Skal vi ikke gaa hjem?" spurte Nils.

"Bare gaa du. — Jeg skal avsted og betale for kveldsmaten!"

Marie lo tirrende ondt og forsvandt inde i mæng- den og mørket. —8. SORIA MORIA SLOT.

-----------Nils stod der paa hjørnet, blikket gled

og gled. Det saa egentlig ingenting. — — Saa be- gyndte han at drive med strømmen som bar opover Nicollet, fulgte med den til den tyndtes derute, tok saa av og bortover til Hennepin igjen, og fulgte gaten nedover.

Kvelden var virkelig vakker. — Det la ikke Nils merke til nu. Lygtene, som for en stund siden var sole, saa han knapt. Menneskeansigter var det eneste han saa paa.

-----------Han kom til at tænke paa at gamle s j ø-

folk stundom kunde gaa der og føle uvel foran kom- mende uveir. Somme visste endog om ulykker før

de slog ned, og de led derved — visste han.-----------

Han kjek op i luften og saa stjerner blinke, langt, langt deroppe. Skyer var der ikke til at se; ikke andre tegn til uveir heller. Allikevel kjendte han det i kroppen.

— — — Han kom atter forbi West Hotel, drev længere, forbi The New Palace teater. — En mængde folk kom strømmende ut nu ; en ny strøm var dæm- met op, færdig til at sige ind. — Han gik forbi og

længere nedover.-------Holdt han paa længe nok,

korn han vel til elven paa denne gaten ogsaa. — Til elven, ja! — Det lysnet ved tanken. Den randt saa frisk og sterk i formiddag. — — Og den gik mot havet! — Ja, den gik mot havet!-------

— — — Nede paa hjørnet tvers over gaten fra St. James Hotel var der tætpakket av folk. Bare mænd. De sat langs fortaugskanten; de stod opad

væggen, og ute i gaten. Der maatte være flere hundrede.

Paa en stor kasse ved det ene fortaug stod der en mand og talte. — Stemmen var hæs ved at ha an- strengt sig længe i aapen luft. —

Nils gled ind i mængden og blev staaende og lytte. — Det var dog svært faa ord han forstod, — dels fordi han kunde saa lite engelsk, og dels fordi stemmen var saa hæs.

Men der var ett ord som kom igjen og igjen. — Tilsidst fik han tak i det, så det til sig selv til han husket det, og husket det altid siden. Det var ordet "injustice". Hvad det betydde, visste han ikke, men gjemte det allikevel for siden at faa oplysning om det.

— — — I det dunkle halvlys der var, gav han sig til at se paa ansigtene rundt sig. Det var da klart at her bodele ikke glæden! Akkurat hvad det var, blev ikke klart for ham. Trækkene var saa sterke og markerte. I den dunkle halvlysningen fra gatelampen paa hjørnet saa trækkene grovere og mere forvitrede ut end de egentlig var. — Han maatte tænke paa stormen naar den truet fra skybankene vester i havet.

— — — Dette ordet "injustice" kom igjen og igjen. Og saa sterkt som den hæse stemmen hver gang kastet det ut, kunde Nils tilsidst læse det i ansigtene. — Det stod der som et stort ord i en

abc-bok.-----------Er det mulig, tænkte Nils, at disse

mennesker har rodel mot strøm og vind al sin dag? — Er det clerav de har faat dette haarde, knudrete og

knarkete utseende? — •

-----------Han gik ned Washington ave. — Alle

ansigter som drev forbi, kjek han ind i. — Og ikke et eneste glad træk saa han den søndagskvelden.

"Endelig!" — Det lød som en tilfreds gryntten op

fra papirarket "Poeten" skrev paa.-------"Der har vi

ham da! — Hvilke øde vidder, om man tør tå sig den frihet at spørre, har saa "Isbjørnen" vandret over idagi? — Hvad? — Og hvor mange unge sæl har han revet isund og fortært?"

Der blev stilhet en stund. Det store hode lutet over arbeidet. Nils skjønte han var i godlaget. Det vilde altsaa sige at han hadde naadd det første sta- dium av fylla; da var han altid saa morsom og rik paa snurrige indfald. — Det blev værre naar det næste stadium kom, for da var det bare at snakke ham efter, hvor galt det end blev. Da kunde Nils sitte der og ønske han bare vilde drikke mere, saa han sovnet.

--------— "Holder du dig borte fra paulunet hver

helgedag," lød det atter, "kommer jeg til at indby et fredeligere menneske. — — — Jeg trænger selskap. — Derfor tok jeg dig under mine vingers skygge, der

du var drevet i land paa Atlanterhavets kyst!----------

"Isbjørnen" bør holde sig mere ved hiet, nu da vi nærmer os mørketiden! — — — Idag kunde du ha sittet her i borgen og drukket dus med verdens største aander, og saaledes fyldt din magre sjæl. — Det vilde ha betalt sig meget bedre end at slite paa skosaalene sammen med herket borte paa Washington ave.!"

"Poeten" la fra sig pennen og saa for første gang op siden Nils kom ind.

— "Nu, skrift og bekjend alle dine synder!"

"Aa," drog Nils paa det, "jeg har været i besøk hos en Nordlands-kone, som bor herborte."

"Nei ser man der! — Jahaja! — Trollet er ikke stort før det slaar krull paa rompa. — — — Ellers saa er det nu ikke god tone, selv her i Minneapolis, for unge jyplinger som dig at besøke koner, — enten saa deres ophav maatte skrive sig fra Nordkap eller

Lindesnes. — For slik sport maa man længere øst i Kana, — der skal den være paa moten."

Nils saa ned og så ingenting.

—------"Og hun var dig huld, den kjærringa fra

keiserdømmet Nordland?"

Nils trak paa smilet og tilstod han hadde hat det godt hos hende.

Men nu lot "Poeten" til at ha glemt ham. Han sat atter fordypet over papiret og skrev.

Nils trak av sig trøien og vesten, hængte dem fra sig, tok frem sine egne skrivesaker og satte sig ved bordet.

"Aa vær saa snild at gjør dig en sviptur over til "Aandenes Rike" og kald Peder Christian Asbjørn- sen frem for mig, saa er du snild!" bad "Poeten" uten at se op.

Nils gik hen til bokhylden, lette en stund, og kom saa frem med "Visdomsboka", som "Poeten" kaldte eventyrsamlingen.

"Og vil saa hans dydsirede naade, prinsen av Nordland, være saa snild at finde poemet om Soria Moria slottet!"

Nils bladet en stund.

"Her staar et eventyr som kaldes saa; men jeg ser ikke noget digt —."

"Saa?" — "Poeten" saa op. Det lekte i øinene paa ham. — "Prinsen tror ikke at et eventyr kan være et poem? — — Du est saare dum, min kjære

Nils, — saa dum som en indfødt.------Men al dumhet

bærer straffen i sig selv. Derfor skal nu den nord- landske prinsen være saa snild at sætte sig der og studere det derre poemet! — Om ganske kort tid skal vi saa høre hans høihet i leksa."

"Skal jeg lære det utenad!"

"Ak hvor din forstand dog er indskrænket! Bare en liten Stedel av et talent skrangler du rundt med

i dit store, lurvete hode! Hvem har nu sagt dig at det at studere, var det samme som at lære utenad! — Det er daaren som glaner, som ramser op; men den vise, ser du, han tier og tænker naar han finder

noget paa sin vei.-----------Rap dig nu bare; siden

skal vi snakkes ved l" —

I en stemning som svang mellem latter og graat sat da Nils der foran særlingen og læste eventyret om askeladden, han, lykkebarnet, som drog ut i ver- den for at finde prinsessen og slottet, som han hadde set i sine længsler.

Men som han læste, droges mere og mere hans opmerksomhet til indholdet av det han læste. Da han naadde slutten, gik han tilbake og læste forfra. Han avbrøtes ved at "Poeten" slog i bordet og ropte:

"Der har vi slutningen! — Ved alle blide guder, der er den! — Og linjene skanderer saa fint som

nydelige clamef øtter i vakker vals!-----------Nu skal

du faa høre poemet som det eventyret indeholder!"

Og med inderlig begeistring og stolthet gav han sig til at læse op, — nogen linjer fra ett papir, andre fra et andet:

"Og gutten han stod paa knæ og lo foran pelsens ild, der flammet med spil; han stirret ind i de brændende kul der lyste som guld; for der saa han syner sig hjziine saa stort, saa stort, og de vokste saa fort,

men før han sig sanste, saa var de fljziine! Der drog saa mange i baner lange, de sluttet sig sammen — slik fryd, slik gammen! — og blev til et guldslot som laa der i sølvblaat i ytterste fjerne

bak kveldens stjerne;

ja der paa en purpurtinde

laa slottet og sken med prinsessen inde!

Den gutten blev stor

og drog saa fra mor;

ut i verden det bar

fra søsken og far.

Snart taaren stod stor bak øiets brem,

men lel gik han frem!

Det bar over fly, over fjelde;

han for over hav

som aapnet sin grav,

men hver gang at dagen den sank ikvelde,

da saa han synet
ret fremme i brynet;
da tindret hans øie
i glans fra det høie.
Og altid han øinet
hvor slottet sig høinet,
hvor vent hun smilte
m o t ham der ilte; —
den herlighet maatte han eie,
trods blaaner og hav og vildene veie!
I kampen saa lang
blev gutten en mand.
(For han blir til staal
som aldrig gir taal!)
Net slik med den gutten som bante sig vej
ad hav og hei,
og skydcle ei fare, ei Senge
i kamp med troll
som han slog ikoll
og aldrig ham magtet at stanse længe.
Da sidste blaane
tok til at graane,
for gutten veier
hvor mand ei pleier
ret ofte at fare!
Der dræpte han drage
som laa der og stængte
den vei han trængte.
Men saa var han over og fremme,
og mer der ei var som søkte ham hemme!

I hallen han tren —
da øiet sken!
Og prinsessens sang
den ledet hans gang
til han hende fandt i det jomfruebur
bak slottets mur.

Der sat hun og bævende ventet

med fryd i sind,

med en taare paa kind —

i aar og dage hun hadde længtet!

Men stort hun smilte

der hun nu ilte

for huldt ham at favne

og slukke savnet

ved brystet det brede

som trygt kunde frede.

Da lo han av glæde

og kvad et kvæde!

Saa lekte de sig i sale,

mens jubelen steg som vaar over dale!"

"Poeten" endte læsningen og saa op. Hele skik- kelsen dirret. Han hadde taarer i ørnene, av bevæ- gelse og whisky.-------Han saa paa Nils, ventet

aabenbart at denne skulde sige noget anerkjendende om digtet.

Men Nils fandt ikke ord straks. Han sat der saa fortænkt og saa ind i det: Gutten i eventyret blev til gutten i digtet. Og gutten i digtet blev til ham selv som han nu sat der.

"Jeg er ræd jeg slet ikke vinder frem!" så Nils endelig og klippet sterkt med øjnene.

"Nei," svarte "Poeten", saa furten som et uskik- kelig barn, "det har jeg visst længe!"

Dermed stavret han bort til skapet, slog først i ett glas og tømte det; saa i ett til, som han ogsaa tømte. Flasken tok han med og satte den paa bordet ved siden av sig.----------Og saa begyndte han lang- somt og med uhyggelig omsorgsfuldhet at rive arkene

istykker. — I bittesmaa biter rev han digtet. Og hele tiden knurret han som et tirret rovdyr.

Nils syntes skikkelsen foran ham blev til noget unævnelig stygt og ondt. I den store forlatthet han følte sig skjøvet ind, lænte han sig fremover mot

bordet, la hodet nedpaa og begyndte at graate.-------

Det kom over ham som et voldsomt dragsug — ensomheten, angsten, den store forlattheten, det stygge han hadde følt og set om sig og i sig; — det skjøt sig nu frem som vældig sug fra havets ind- volde, sopte ham med sig ut paa et dyp hvor der ikke var bund. —- Han slap og gav sig helt over. Han syntes han sank og sank. — Men nede i dypet var det kjølig. Der blev det ogsaa stillere, — bare nu og da en vugging av storsjøen som brøt ovenpaa.----------

"Poeten" var rar at se paa som han nu sat der med de sammenknepne øinene under posene og be- tragtet Nils. To ganger rakte han haanden ut efter flasken som stod der; begge ganger kom haanden

kun halvveis.-------De vrede træk rundet sig i blø-

tere linjer efter hvert som forundringen fik magt over ham.

"Er du — er du fuld, gut?"

— "Nei." — "Er du sjuk?"

— "Nei." —

Der blev en lang pause.

"Har du slaas?"

_ "Nei." —

Atter pause. Graaten holdt paa at holde op.

"Er du blit røva?"

_ "Nei." —

Men da hadde "Poeten" uttømt alle muligheter. Han tok efter flasken, lot den dog atter være. En tanke steg op hos ham, — vakker som meget lys i en pyntet stue:

"Var det-----------hm-----------var det digtet?"

"Ja," så Nils langsomt, "det var vel nærmest det."

"Ja, for det var nu vakkert, ser du!" så "Poeten" med stor overbevisning. —• "Det var vakkert. — Det var vakkert!"

"Poeten" reiste sig og begyndte at drive rundt paa gulvet, sjanglende og i buer. Nu og da snøt han næsen med vældige trompetstøt. — Dette skedde hver gang bevægelsen holdt paa at overmande ham. Og saa som han nu gik der i oplevelsen av at et voksent menneske nylig hadde sittet der og stor- graatt til et av hans digte, kom støtene alt i ett. Tilsidst overmandet bevægelsen ham aldeles; han satte sig paa sengekanten hos Nils og gav sig helt

over.-------"Det var vakkert, ser du! — Det var

vakkert!"

Nils laa der og visste ikke hvad han skulde gjøre for at stagge ham. — Han var ræd; for den svære skikkelsen rystet saa sterkt under bølgegangen.

"Hvad mener ordet "injustice", du Weismanrr?" spurte Nils for at faa ham paa andre tanker. "Poeten" lot ikke til at høre det. Og saa gjentok Nils spørs- maalet.

— — "Injustice?" — "Poeten" snøt sig med et frygtelig brak som han gjentok ordet. — — "In- justice", det er hvad jeg har lidt av mit folk. — Det er altsaa hvad ordet betyr!"

Hans tanker gled herved ind paa andre spor, og bevægelsen fandt straks et andet utløp.

----------"For jeg skal sige dig at jeg har vandret

korsgangen blandt vort folk.-------Her har jeg gaat

i aar og dag og git dem av det vakre min sjæl saa.

— Og ingen brydde sig om det. Ikke én.-----------

Men nu gjør jeg det ikke mere! — Nu gjør jeg det ved Gud ikke mere l"

"Poeten" sat ret op. De store træk strammedes. Det lynte fra de smaa øine.

— — — "Kan du tænke dig et menneske," fort- satte han, "som gaar omkring blandt andre menne- sker, og ingen ser ham? — Han møter en, stanser, snakker til ham. Den han snakker til, vandrer videre i sorgløs ro. Han har ikke hørt ham, ikke set ham! —

----------Den ensomme vandrer videre. Han møter

tiisener, roper ut, roper av sine lungers hele kraft,

— og saa er der ikke én blandt de tusen som blir ham var!

— — — Eller kan du tænke dig en mand staa frem i en fyldt kirke og vise frem det deiligste hans sjæl har spundet. — Traadene, én efter én, er gaver fra Gud til en tiggende sjæl. Under usigelig møie har han spundet det sammen, til glæde for menne- skens barn. Og saa er der ikke én i den folkefyldte kirken som ser hans klenodie! Kan du tænke dig den smerte den mand føler idet han gaar forbi de fyldte stolerader? — Der er dødens bitternet i den, ser du.

— — — Eller forestil dig et fuldstændig sundt, normalt menneske som blir indesperret paa et gale- hus, fordi folket tror han er sindssyk.-------Der blir

han gaaende aar ut og aar ind. Med hver mindste gjerning han gjør, har han kun dette ene formaal: at bevise sin forstandighet. Han staar op naar mor- gen kommer, klær sig, spiser, gjør det arbeide han blir sat til. Alt gjør han med allerstørste omhygge- lighet for at man dog skal se hvor forstandig han er.

------Allikevel tror ikke vogterne ham. Denne mand,

siger de, og peker ad ham naar han snur ryggen til,

— ja han der er farlig. Han er meget farlig! Og han er uhelbredelig. Endnu har det ikke lykkes os at faa ham til at se at han er gal. Og slike menne-SORIA MORIA SLOT 173

sker kan ikke helbredes — siger de !-------Hvorledes

tror du denne mand føler efter en 10—15 aar?"

"Slikt maa være forfærdelig!" ropte Nils betagen ved billedet; han sat op i sengen.

"Nei," så "Poeten" med sær dysterhet, "det er ikke det heller. Det er kun — "injustice"."

Dermed reiste han sig, gik tungt hen til bordet, grep flasken som stod der, og drak til han maatte stanse for at trække pusten. —

-----------Den natten sov Nils urolig. —9. BREVET.

Nils vaaknet av støi ovenpaa. Det var svensken som skulde avstecl til saloonen. Frokosten lot til at være blit sent færdig. Nu skjendte han paa konen for det; hun graat og tysset paa barna. Et par av dem graat nok ogsaa, lot det til.

Og negerungene bak i smuget var allerede begyndt at holde leven. Der var opstaat strid om en fotball,

som hver av to sinte stemmer paastod var sin.----------

I halvsøvne hørte han Otto rope paa Per, og slet ikke i nogen blid tone, at nu fik han se til at rappe sig, ellers kom de begge for sent.

Mandagsmorgen var det lettere for Nils end ellers, saa han kunde tå det makelig hvis han vilde. Men nu var han saa vaaken at det ikke nyttet at faa sove mere allikevel. Derfor stod han op.

"Poeten" laa paaklædd i sin seng. End ikke vesten hadde han faat av sig.

Men øverst paa bøkene stod et brev opstillet, øjensynlig sat der for at Nils skulde faa øie paa det naar han kom sig i klærne. Da han kom borttil, saa han at det var adressert til ham, med "Poeten"s skrift. Nils maatte le til det. Dette var vel vers igjen? Nils hadde faat læst mange av hans produkter paa den maaten.

Mens han nu kokte sig en kop kaffe til den enkle frokosten sin, satte han sig borttil ovnen og brøt konvolutten. — Han kunde være sikker paa ikke at bli forstyrret. "Poeten" vilde ikke vaakne før hen- ved middag.

Denne gang var det ikke vers. Det var et brev. Og det brevet lød slik:BREVET 175

"Kjære kamerat!

Jeg kalder dig slik, fordi du er mig saa tro en ven. — Jeg tror ikke at David kunde ha holdt mere av Jonatan end

jeg av dig. Han hadde mange, kunde i det mindste ha om han vilde. Men jeg har kun dig. Og du er visselig sendt mig som gave. — Dette finder jeg lettest at sige clig mens du sover. Jeg sitter her og ser paa dig borte i kroken, og nu ser du saa uskyldig ut. Og nu kan jeg prate ganske uforstyrret med dig uten at du faar komme med noget "ja og men —"!

— — — Netop nu snudde du dig. — Drømmer du, mon,? — Hvis saa, skal jeg vedde paa det er om Nordland. Nu ser du vel havet, og maakene, de tungsindige fugler.

— — — Ja, sov kun, barn! — Sov fjzfr de onde nætter kommer, da du vil sige: Det huer mig ikke. Sov du!

-----------Men nu snudde du dig igjen?

-----------Du synes vel din kamerat er et svin.

Det er han da ogsaa. Det er whiskyen, og saa livet blandt de sindssyke; for det har været saa ubeskrivelig tungt. Naar de har tvangstrøien paa og ligger der og skriker i cellene. Og helst i høstnætter naar vinden synger saa rart om nøvene. — — Selv "cheap" whisky blir da en stor Guds gave. Det er bare den feil med den, at den lægger saa meget fett om hjertet. Og naar det blir helt indkapslet, siger min ven doktoren, da er det forbi. — Ja, tak og lov for det! —

— —• — Kan hænde jeg blev slikt et svin fordi jeg derved skulde redde et menneske fra fordærvelsen? — — — Kan hænde. Jeg vet det ikke.

— — — Men du har saa godt et hjerte. Det skal du se vel om. Livet utgaar derfra. Bli ved at være barn; saa slipper du ind i himlenes rike,

Vokser du fra barnet i dig, stænges døren. Husk nu det! —

----------Dit sind er ogsaa godt. Og det er endnu

rent. Men det er taaket og uklart. Du bør pudse rutene! —

— — — Du undres paa om du skal vinde frem, forstaar jeg. Det samme har alle alvorlige menne- sker gjort før dig. Men det er her det taakete og

uklare kommer frem hos dig.-----------"Naar jeg

frem?" spør du. — Nei, selvfølgelig ikke. Ikke til det maal du nu har. Du kan stræve nogen aar og synes du naar det. Men naar du staar ved det, er det skrumpet sammen; det blir til ingenting. Da vil du føle dig en god del fattigere end nu.

--------— Hvad er det maalet du nu ser? Ser du

det klart?-------Er det rigdom? Nei, svarer du,

ikke akkurat rigdom. Bare nok til at være tryg. Og det sjeppemaalet varierer hos hvert individ. Hos dig er det kanske ikke saa stort endnu. Men — du vil altsaa ha nok. Saa mange penger vil du ha. Deri er du altsaa Hk alle de andre. Endnu er der ikke kommet nogen nordmand til Amerika, som ikke saa guld. Altsaa siger vi: du vil ha guld — saa passe da!

-----------Og saa vil du ha pene klær, og alt andet

som pent og godt er. — Kjære dig, gutten min, motsig mig nu ikke! Jeg har set livet dra over jorden tre ganger saa længe som du. Og menne- skenes sind har jeg lært mig til at læse som i en aapen bok. — Jeg har jo ikke hat andet at gjøre.

— — — Og saa vil du dertil ha folks agtelse. Det er greit du vil ha den! Menneskene skal snakke pent om dig; de skal sige det som godt og pent er naar talen er om dig! Helst vil du der skal være litt beundring i det. Du er jo saa bra og godt et menneske selv! —

-----------Ja, og saa vil du ha en ung, rik og

cleilig kvinde til at være glad i dig, — hun som du nu ser i slottet bak aftenstjernen. Ung skal hun være, og deilig. Med rigdommen kan det vel gaa an, for den kan du jo selv skaffe om det kniper.

-----------Denne kvinde skal være dig god. Hun

skal dig favne. Hun skal være din dronning. — Du ser hende riu! —

----------Og saa vil du ha en borg til at sætte

hende i. Den borgen skal være fuldt saa fin som slottet. Der skal dere saa bo sammen i herlighet alle dage til ende.-------Dette liv sprer sig nu saa vak- kert for dig i solskin. Du ser det alt saa klart.

— — — Naar du saa har faat alt til, vil du en vakker dag gjøre en Norges-reise. Du føler trang til at vise dem derborte hvilken en satans smart kar du er blit. Og de gamle tufter har jo dit hjertes løfte paa at du skal se dem igjen. — — Kan hænde du kommer saa langt. Kan hænde ikke. De fleste rækker ikke saa langt. Jeg naadde ikke frem. — Men fordi du er saa bra en gut og har saa trofast et hjerte, lår vi dig naa frem!

----------Altsaa kommer du til Norge. — Den dag

du staar ind ad vaagen, er det vakkert. Solskin og ren himmel. Bølgene skvulper om skuten og byr velkommen ! — Saa fester man for dig. Der vaier flag fra stang. Vakre ord blir sagt til din pris. Og hjertet svulmer og vider sig ut i dit bryst. Nu har

du jo vundet frem. Og alt er saare godt.-------Det

kan jo hænde, som det før saa ofte har hændt med andre, at naar du vender ryggen til, er der dem som ler og undrer sig, og spør hvad slags nye skurke- streker den mand har hittet paa derover blandt bar- barerne for at vinde guld. — Men den del av ussel- dommen springer vi over nu. For det er sent paa nat, og jeg er fuld, og din tro om mennesker endnu saa god.178 PAA FREMMED HAV

*-----------Og saa kommer du tilbake fetert og

velagtet, — rik paa stort kvæg som paa smaat kvæg. Guld har du saapas at du er rimelig tryg. Dine barn tår sig godt til. Og alt er saare godt. Ja, alt er saare godt! —

— — Men — saa var det det jeg vilde føle til før jeg lægger mig — og nu er det sent, og jeg er fuld —, at saa kommer han fyren med Ijaaen! Og han er saa tør og knarvorren av sig. Jeg ser ham altid som en tør "business man", — ikke som en av de fete, for de er gjerne godlidende og liker at prate med folk. Med dem kan man prutte og akkordere, og ha det noksaa hyggelig forresten. — — — Han som kommer til dig, er altsaa en av de magre. De karer har altid saa liten tid, bare snaut nok til hver forretning. Og saa siger den magre til dig, — kort, tørt og "business-like" siger han det: "Hit med sjæla, tosken! — Hit med sjæla!" — — — Da blir det andet til dans! Han Nils nordlænding, den fine, vakre manden, som menneskene snakker saa vel om, han rumsterer fra kjelder til loft. Han leter og gravér i hvert lite musehul; men kan ikke finde hvad den magre kræver. Nei ikke det fnug av sjæl. —

Det er rent sørgelig hvordan manden stræver.-------

Nede i kjelderen — eller oppe paa mørkloftet kan hænde — blandt andet skrap og skrammel finder han en liten, en ørliten optørket skindpose, som han synes at dra kjendsel paa. Den flyr han til den magre med. Men den magre ænser hverken ham eller posen. Han sitter der med telefonen like ved siden, — telefonen har de altid like ved den høire haand! Saa ringer han op centralen og siger fra: "Kom og hent kada- veret!" siger han. "Nu er det færdig!"-----------Saa

er det ikke mere. — Saan for "that pillar of Church and society", saare vel belaaten! Punktum.

•—•-------Dette var altsaa dig, du velsignede kame-1SRÉVET 179

raten min.-------Nu snudde du dig igjen. Du sover

saa urolig inat?

----------Men det var ikke gutten jeg læste til dig

om igaar kveld! — Du maa ikke tro det. — Hvad var det vel han saa i glørne borte i peisen? •— Guld? Berømmelse? Vellevnet sammen med en yppig kvinder? — Aanei! For ham høinet der sig andre syner. Den gutten saa sine egne muligheter. Ja, det var det han saa. — Guds alvorstanker med ham.

-------Og naar det heter at han efter utrolige kampe

virkelig naadde slottet og fik prinsessen, saa er det folkefantasiens poetiske maate at uttrykke den etiske sanclhet paa. Det betyr bare at han vandt sin egen sjæl, sig selv. Og mere kan ikke vindes av et men- neske ! — — Slike mennesker faar nok den magre la være i fred; for dem kommer Guds kjære smaa- engler og henter!

— — — Vandt han guld, den guttenl? Og ære? Og vellevnet? — Nei. Han kjæmpet sin vei alene. Han møtte rovdyr og troll. Ikke mennesker. — Rov- dyrene var han god mot. Trollene listet han sig fra. Men saa var han fremme! Ikke ett menneske fulgte ham paa hans farlige færd. Ikke én saa ham. Ingen som flaget; ingen som holdt taler! Nei, hvorledes kunde vel hopen det? — Den laa langt, langt tilbake, og var saare vel fornøid. Og hvorfor skulde ikke menneskene være det? De hadde jo sine akrer og sit kjøbmandskap, sine hustruer og medhustruer, sit stort kvæg og smaat kvæg, sine "Fords" og sine "movies"! — — Og dog manglet han ikke selskap, den gutten! —

— — —• Men nu gaar jeg og lægger mig. For jeg er frygtelig fuld. Og nu er det saa sent. —• Nu sover du roligere. Kom mig ikke nær imorgen, hvis du virkelig er min kamerat. — Jeg vet jeg faar hode- pine, og da liker jeg at krangie og bite.

— •-------Her føier jeg til nogen linjer, — dig til

trøst og opmuntring:

Lille fugl i skoge.

Vakre fugl i skoge!

Slaa mig dog kun end engang en trille,

blot en lille

om de længsler

som dig fængsler —

lille fugl i skoge.

Enslig fugl i skoge!

Skal du ikke med de andre følge

over bølge?

Ødet ruger

tungt og suger —

lille fugl i skoge.

Tause fugl i skoge!

Hvorfor sturer du saa taus og stille?

Det er silde;

mørket tætner,

natten sortner —

lille fugl i skoge.

Trætte fugl i skoge!

Hører du slet ikke hvor det tusler,

ler og pusler?

Skrek det? Graat det?

Natten tok det —

lille fugl i skoge.

Rædde fugl i skoge!

Hvorfor saan med hodct under vinge,

neb i bringe?

Er det døden?

Svar mig, — døden? —

Ensom fugl i skoge!

P. S.

Jeg- hører lyd ovenpaa. Den kommer fra hjørne- værelset hos Mike og Maria.------Der er en kjel som

blir slængt paa en ovn.----------Nu er det en sko som

drar sig slæpende over et ujevnt gulv. — Hun er vist ikke helt vaaken endnu, den kjærringa.

D. S."10. DET NÆSTE BESØK HOS KRISTINE DAHL.

Det regnet meget i den uken som fulgte. Ellers forløp den omtrent som de øvrige.

Nils gik dog ikke op til Nicollet mere om efter- middagene. Han hadde tat fat paa læsningen igjen, og fandt atter glæde derved. Nu tok han hele even- tyrsamlingen, gik sig ofte i einsti i førstningen, spurte saa "Poeten" om veiledning, og kom sig løs igjen. Saa kom han sig op og fik utsynet, og saa laa der en hel verden foran ham og lyste. — Han hadde aldrig set saa rart! — Hændte det at han kom sig løs alene, gik det med ham som med gutten der skulde til den vrange prinsessen —: "Jeg fandt, jeg

fandt!" ropte han.-------Hver sandhet han fandt, gav

glæde.

Men hver middagsstund gjætet han paa Annie for at faa hjælp med engelsken. Som løn maatte han love hende at tå hende til en "movie" en kveld. Kanske paa en "show" ogsaa; men det vilde han dog ikke love. — Forresten var han villig til at love noget

av hvert for at faa hjælp hos hende.-------Han vilde

lære at snakke. — Han maatte lære sproget! — Selve livet her, baacle det som var værdt at ha, saavelsom det en gjerne kunde gaa forbi, maatte han staa uten- for og gaa utenfor indtil han kunde snakke intelligent med folk. Indtil da hørte han ikke hjemme her. — Han saa paa sig selv som et barn der ikke har lært at gaa endnu. — Plan var sat paa kanten av en ende- løs eng. Paa engen gik leken. Der var sang og sol og blomster. Der var ungdom og glæde, og alt det som vakkert var. — Ind i den leken maatte han med!182 PAA FREMMED HAV

--------— Annie var for ham barnepiken der skulde

lære ham at gaa.

Hver kveld den uken passet han paa Per Syv, saa han fik snakke med ham. Det var bestandig om

det samme.-------"Vi maa komme os bedre til, Per,"

så han. — "Paa den vis vi nu driver, blir det aldrig folk av os.-------Vi maa se til at faa os andet1 arbeide

— baade du og jeg. — — Du tjener snaut maten;

og jeg ikke stort mere heller.-----------Paa denne vis

blir det ikke noget dampskib at komme hjem med!"

Per maatte undre sig og se paa Nils. Hvor hadde nu han faat al denne dampen fra? — Skulde han ogsaa begynde at kommandere? — Men han hørte dog paa ham — for Per Syv hørte paa alle mennesker.

Han spurte:

"Vet du om noget bedre?"

"Nei, — vi maa se til at finde det. — Andre har gjort det; saa kan vel vi og."

"Men de andre har penger!"

"Vel, vi faar spare sammen, saa vi faar litt, vi og. Forresten er der vel mange som er kommet til Ame- rika like fattige som vi." —

"Ja, bare vi kunde finde paa noget som lønte sig bedre og ikke var saa tungt!" —

Var Per Syv i det glade hjørnet, la han imot. Der var noget i Nils's paagaaenhet som ærgret ham.

— Han slog det bare bort.

-------Det blev vel bedre! Vent bare! De var jo

bare saavidt landet endnu. — Ingen kvinde vente at nogen skulde staa her og kaste guld i ansigtet paa

dem!-----------Se nu paa Otto: til vaaren skulde han

begynde egen forretning!

-------Skulde Otto begynde for sig selv nu? —

-------Jaha, det skulde han! Han skulde drive en

saloon for Charley Swanstrøm og ha del i forret- ningen. — "Da kan jeg bli bartender hos Otto, for

det har han lovt mig. Og saasnart jeg har lært litt mere, kan jeg tjene tre ganger saa meget som nu." —

"Men du blir ikke doktor paa den maaten," ind- vendte Nils mere spakt.

"Det blaaser jeg i!" — Og Per blaaste overlegent. "Tror du at jeg vil bli noget saa griset som det! -----------Herom dagen sat der to studenter fra uni- versitetet inde hos os over hver sit stille bæger. — De snakte om en doktor Cushman. — Og vet du hvad de så om ham? — Jo, de så at han dræpte folk som fluer, og fik fra 100 op til 500 dollars stykket attpaa!

— De lo saa stygt, og rent gottet sig over det ogsaa.

— De fik kadaverne til at rote i efterpaa, fortalte de.

— Er det ikke fælt slikt? — Nei tak, doktor skal jeg da ikke bli!"

"Ja, du faar nu gjøre som du vil, men jeg skal ind i noget andet. — Og det blir ikke noget av dig heller paa denne maaten. — Du kan da skjønne der maa findes bedre ting i Amerika!"

"Bedre? — Hvad er det som feiler dette da? Saa længe folk drikker, maa der vel være nogen som sælger dem det de skal drikke!"

"Aaja," så Nils trist, "al den tid og stund der er mordere, maa der vel være nogen til at hænge dem."

Saan endte én kveld mellem dem. Nils gav sig dog ikke. Den næste passet han paa Per i saloonen, og begyndte

igjen.

— — Den uken skrev Nils to brev hjem. Han nævnte Per i dem begge. Han så at de begge var ved helsen og hadde arbeide hver dag; men baade han og Per holdt paa at se sig om efter noget mere lønnende.

Tidlig søndag var Nils paa vei til den rare kvinden dernede ved elven. — Veiret var raat og slusket. Enkelte snefloker drev i luften. De vimret nedover, faldt, og tinte i sølen.

-------Elven gik tung og grumset efter det lange

regnet. Han maatte clog ned til den og takke for sidst og flintre et par stener. Idag ogsaa kviknet han til ved synet av vandet. Han kjendte at brystet blev

videre og pusten kom lettere.-------Det var næsten

hyggeligere idag hernede i gryten end forrige sjzindag.

-------Oppe i taaken under broen lød der rop og

halløi. Men luften var saa tyk og diset at Nils kunde ikke se guttene. Bare nu og da, naar han stod længe, fik han et glimt av dem. De lot til at ha herlig moro idag ogsaa.

— — Opover stranden gik der en umaatelig tyk kone og sanket smaa rækvedbiter i en sæk. Nils husket ikke nogen gang at ha set et menneske som saa lignet en tønde, som den konen. — Om hodet bar hun et stort, sort tærklæ; om halsen et par blaa- stripete arbeidsbukser. En lyshaaret, barhodet smaa- jente sprang rundt og hjalp hende sanke. Smaa- jenten ropte "bedsta, bedsta!" hver gang hun fandt et lite stykke ved. Og saa kantret tønden sig borttil og stak det i sækken. — Her er altsaa flere norske paa disse kanter! tænkte Nils.

— — Det gule huset sat der fremdeles paa huk og stirret ned mot elven. Naar han hu stod dernede og saa op mot det i graaveiret, tok det sig endda lavere ut. Men idag saa det tit til at sitte tryggere

-------Kristine Dahl maatte ha set ham nu ogsaa;

hun tok mot ham i døren. Han blev atter slaat av det barnegode i hele hendes væsen. At faa se ind i det ansigt var som at komme hjem fra langreis.

------"Nei nu har jeg gaat her og ventet helt siden

imorges, og ottest for at du ikke skulde komme tids- nok, saa vi kunde faa prate. — — Du ser, — Mrs. Brakstad gaar herborte og venter sig. Hun kommer idag, mener hun ; og jeg har lovt at være der. Men jeg har nu formant hende om ikke at sende bud før

hun kjender det trænges.-------•— Jeg fortalte hende

at jeg hadde fundet dig, — ja, jeg siger nu du til dig idag; jeg synes ikke jeg kan andet! —

-------Men du verden, — her staar jeg og jasker!

— Hvad var det nu jeg skulde ha sagt: Har du hat frokost? — Nu, det har du. — Jaja, jeg har noget til middag som skal smake godt for en nordlænding,

-------bare nu den konen kan vente saa længe til jeg

faar den skikkelig stelt til!-------Du ser der var saa

mange ting jeg glemte at spørre dig om sidst du var her." —

Nils hadde faat den pladsen ved vinduet han hadde forrige søndag. — Atter kom den bestemte følelsen over ham, at her var han et andet menneske. Det var som sat han inde hos en nabo hjemme. Her var ikke noget fremmed han behøvde holde alle sanser aapne mot! — Det var bare at gi sig over i ro og tryghet. —

— — Imidlertid gik hun omkring paa gulvet og pratet, — næsten ustanselig, mens hun rørte ved et eller andet. Den bløte stemmen fyldte det lille værelset som surl langs havets strænder i stille kvelder. Den som først

begynder at lytte til det, hører snart ikke andet. — Og det ansigtet hendes gjorde det saa godt at sitte her og se paa og snakke til. Panden hvælvet sig stort over det hele, som en himmel. Men der var saa mange rynker. De laa og de stod. De krøp og de sprang, langsefter og paa skraa. Men øinene gjøt det mildeste lys utover det hele. Rynkene, selv de skarpeste, tok sig ut som lette skyer som sol brøt igjennem. — Det hele blev end mildere derved at hun snakte saa langsomt, med syn- gende tonefald.

-------"Straks du var gaat, tænkte jeg paa saa

meget vi kunde ha snakket om. — Men jeg er nu saa jaalet av mig. — — Og saa spilte du saa rart,

saa jeg glemte det alt sammen! — Du er nu rigtig

storspillemand.-------Hvem er det som har lært dig

at spille? — Naa saa! —

— — "Nei, men kan du sige mig, du var vel ikke kjenclt i Hærøyeni?"

Nils så at han var ikke det. Han kjendte kun folk og steder der av navn.

Selv det lille glædet hun sig over.

-------Reiste folk paa Lofoten endnu? — Der var

vel mange som satte livet til nu og?-----------Aaja,

der var vel det! sukket hun tungt og satte sig.

-------Kom ærfuglen op paa land og verpet under

bislaggulvet som i gamle dage? — Ja, var det ikke artig paa Nordland!

-------Var der marked paa Bjørn endda?-------

-------Visste Nils hvem som var prest paa Hær-

øyen nu? Aanei, — det var vel ikke at vente at han kunde vite det.

Saa kom der mere liv over hende:

-------Hadde han set hullet gjennem Torghatten?

Jasaa, han hadde set det! Ja var det ikke rart!

Derved kom hun ind paa sagnet om Hestmanden, som gik der harm og elskovsvarm nordi havet og ikke kunde faa Lække Møya til at høre paa sit frieri. Og saa strakte han armen ut i vrede og rev til sig en av Tom-Tindene! — Den hev han efter hende. Og fjeldtinden gik tvers igjennem Torghatten, saa

hullet stod der den dag idag!-----------Hun gled ind

i sagnet, og fortalte det med stille rørelse.

Nils hadde ikke hørt det akkurat slik, men syntes ikke det var høflig at rette paa det hun så. Han undret sig dog paa til hende om der kunde være noget i det sagnet.

Det tok hun næsten fortrydelig op:

-------Hullet maatte da være kommet der paa

etkvart vis! — Og det var ikke skaaret av menne-

sker. -— Heller ikke fandtes der andre fjeld i verden med slikt et hul. — Gud hadde neppe gjort det. For

det hullet gjorde bare fjeldet vekere.----------Og saa

var der jo bare to Torn-Tinder; mens der skulde været

tre!-------Det kunde man se paa Tom-Akselen; den

var altsaa en levning av den 3dje tinden!

-------"Og jeg skal sige dig," la hun til i en hem-

melighetsfuld tone, "der var mangt rart paa Nord- land ! — Meget av det staar der slet ikke noget om i bøker, desformedelst at verden holder paa at bli

blind av hovmot over sin egen visdom.-----------Jeg

vet selv hvad jeg oplevde den sommeren han Johan døde!" —

"Han Johan, var det manden din?"

Hun svarte ikke straks paa dette, men reiste sig og begyndte at stelle borte ved ovnen.

— — "Aanei," kom det langsomt derborte fra,

"han var nu ikke akkurat det heller.-----------Vi kom

ikke saa langt, han Johan og jeg.-----------Skjønt det

tror jeg nu, at for Vorherre er vi saa visst mand og

kone som om vi hadde staat foran hans alter.----------

Og jeg har aldrig set paa noget mandfolk siden han blev borte. — Den synd vet jeg mig nu fri for!"

"Døde han?"

"Ja, ser du, han gik for det den skaveirsdagen paa Værøyhavet i 93."

"Aa nei, nei!" Nils kunde bare vugge paa hodet.

"Ja, barn, den dagen blev *) han!"

Mindet to k hende nu saa sterkt at hun ikke vandt at sige mere. Hun gav sig til at sysle med bordet, som hun satte frem og dækte. Ret som det var, gik hun bort til vinduet og saa opover gaten.

Nils tok da fiolinen ned. Han kunde ha graatt med hende, kjendte han. — Men nu begyndte han at

*) Blev = druknet.

spille alle de glade toner han kunde, for om mulig at faa hende bort fra de saare minder.

Hun hørte paa i taushet. Spillet syntes at lette hende.

Som nu Nils sat der og spilte det glade, kom der stikkende frem toner av dem han haclde hørt forrige søndagskveld. De kom der og bød sig til. Han prøvde da om han kunde faa dem med. Og som han nu sat der og saa paa hendes ansigt, og saa husket det han hadde set bøid over fiolinen, syntes tonene at gli ind i spillet av sig selv. — Det gjorde ham glad at han fik det til.

Men da kom hun bort til ham. Hendes ansigt hadde et bekymret uttryk.

"Nei," så hun og rystet paa hodet, "jeg mener det er bedst du ikke prøver den der slaatten, eller hvad det nu er forslag. — Det høres saa letliva ut. — Og

det er fiolinen lians Johan du har.-----------Nei spil

bare du! — Du maa bare spille!" bad hun sterkt da

hun saa han vilde lægge instrumentet fra sig.----------

"Det var ikke saan ment; og baade jeg og han Johan var svært glade i musik. — — — Men," stemmen sank og blev saa hemmelighetsfuld, "der er noget merkelig ved den fiolinen !" —

"Er der det?"

"Ja, ser du —"

"Hvordan det?"

"Jo, han Johan gav mig den efter at han var død!"

"Efter at han var død!" — Nils sat der og nid- stirret paa hende.

"Det hændte slik, ser du, at han Jens Kalsa paa Hesta kjøpte fiolinen av far hans Johan. — Han Jens var storspillemand i de dage. Jeg har selv hørt ham mange ganger, baade paa Bjørn og andre steder. — Du har vel ikke hørt om han Jens Kalsa? Vel, saa var det den sommeren efter at han Johan var kommet

bort, at de skulde ha en stor dans paa Hesta. Han Jens var spillemand i den dansen. Og der skulde han da bruke fiolinen. — Men saa blev det nu ikke nogen dans av den kvelden. For da han Jens hadde stemt og skulde begynde, saa kom der en og tok fiolinen fra ham!" —

"Saa de noget?"

"Om de saa noget? — Nei det tror jeg neppe. — Han Jens kjenclte en haand som kom og grep om

armen paa ham da han skulde begynde.-----------Det

var nok en haandfast kar, kan du tro, hvem det nu

saa end var!-------For han Jens Kalsa blev det saa

alvorlig at han maatte faa to mand med sig og skysse

ham til Ravnøyen sent den kvelden.-----------Og saa

kom han til mig med fiolinen!" —

"Visste han at du og han Johan var forlovet?"

"Nei var det likt sig! — Det var der ingen som kjendte noget til."

"Men de fandt frem likevel?"

"Ja du kan saa sige! — Men saa uttrættede karer som den skyssen, det har nu ikke jeg set. Det var mest som de skulde ha kaprodd for livet. — — — Og da han Jens kom ind i stuen, var han nu saa

hvit i ansigtet som den bordduken her.-----------Han

stod der og saa paa mig, saa rart. —-------Og saa

så han: "Kjender du denne her?" — Og saa tok han fiolinen op av kassen og rakte mig."

— — "Nu skal jeg vise dig noget rart," så hun og kom hen til Nils, tok instrumentet og vendte det.

"Se nu her under brystet! — Ser du at veden her har et kors i sig naar du snur fiolinen slik? — Ser du det? — — — Vel, det tror jeg neppe du skal ha set paa nogen anden fiolin!

-------Jeg tok da fiolinen fra han Jens og saa paa

den. Jeg behøvde jo slet ikke at gjøre det, for jeg kjendte den straks ; men gjorde det nu likevel.-------

"Det kan vel hænde," så jeg til han Jens, "at jeg kjender den der." — — — "Ja saa er det bedst du tår vare paa den ogsaa!" så han og seg ned paa en stol. •-----------Siden laa han tilsengs i over en maaned.

— — — Og nu har jeg hat nolinen siden. Men hvad jeg skal gjøre med den naar min tid kommer, det vet jeg ikke. — — — Den maatte komme i hænder som var gode, — som ikke vilde bruke den til noget som var stygt."

— Hun saa bønfaldende paa Nils.

-------"Jeg kan gjerne tilstaa det; for jeg har

tænkt paa dig hele uken, og undres paa om ikke

du kunde tå den';?----------- Men du maatte love mig

at du ogsaa vilde finde et godt menneske naar du skulde fare. — — — Tror du ikke du kunde gjøre mig den tjenesten?"

Nils hadde slaat øinene ned.

"Jeg har nu en før," så han undselig. — "Og saa

tænker jeg paa saa mange slags toner.-----------Det

er ikke sagt at han Johan-------"

I det samme lød der en frygtsom banken paa døren. En liten gut stak undselig hodet ind. Han begyndte at tygge paa tommen, og fandt ikke det han skulde sige, derved at han nu fandt to menne- sker der hvor han var skraasikker paa at der skulde være bare ett.

Kristine Dahl reiste sig braat og gik mot døren.

"Hvad er det nu, Tommey? Er hun mor din blit daarlig kanske?"

Det tok en stund før den vesle1 fik det frem. Men det kom dog om en stund.

"Æ skul hels fraa hu mor at hun bynd aa bli klein," så han gravalvorlig.

"Jaja, barn; spring du bare hjem og be hende sende dig naar hun kjender hun maa ha mig. —• Jeg har fremmede, kan du sige. — — — Ser du her erDIvT N.4CSTE BESØK HOS KRISTINA DAHL 191

litt candy til dig!-----------Kan du nu huske at

sige det?"-------Dermed skjøv hun ham lempelig ut

av døren.

— "Nei nu maa jeg skynde mig og faa middagen færdig!" ropte hun straks gutten var forsvundet.

"Maa du ikke gaa straks?" spurte Nils frygtsomt.

"Aa det greier sig nok. Det er bare en 3—4 hus bortenfor her. — — Og slikt forstaar ikke du!" la

hun moderlig til.-----------"Du kan nu sætte dig og

spille mens jeg lager til." —

-------Saa spilte han mens hun laget middagen. —

Av og til kom hun og spurte om noget. Dette om nolinen nævnte hun ikke mere nu. —

Om en stund la der sig utover værelset en deilig lugt av fersk fisk som kokte. — Kristine Dahl gik husmoderlig mellem bordet og ovnen, dækte og passet gryten.

Endelig var alt færdig. Der stod et fat med avkokt, fersk uer paa bordet. Og saa hadde hun laget suppe til. — Med før hun bad tilbords, kom hun frem med en flaske og to glas.

Da de hadde sat sig borttil, læste hun høit for maten. Og saa slog hun mørk vin i glassene og drak skaal med ham. Men da de hadde drukket ut, satte hun bort skjænken, og bød ikke mere heller.

— Nils hadde ikke kjendt slik hygge inden vægger siden han forlot stuen hjemme. Og nu blev han mere pratsom angaaende ham selv end han før hadde været.

"Hvad tror du en dum nykomnier bør slaa ind paa i vinter, saa han kan tjene sig nogen slanter?" raadførte han sig

med hende.

"Ja, det er ikke saa godt at sige, ser du. — Det er sommetider noksaa trangt om arbeide i byene paa den aarstid." —- — Hun saa moderlig paa ham. — "Du faar reise til skogen i vinter. — Saa kommer du192 PAA FREMMED HAV

hit igjen til vaaren. Værelset bør du sige op, — for kisten din kan du faa sætte ind her mens du er borte."

— "Til skøgen?" spurte Nils.

"Ja, paa skogarbeide. — Det skal være tungt, men det er vist bra betaling. Og saa sparer du hvad du tjener."

"Hvordan kommer man dit?"

"Aa du faar gaa op til hyrekontorene. — De hyrer vist folk til skogen paa denne aarsens tid, det tror jeg sikkert."

Det begyndte at letne i den tunge taake han hadde tullet i de sidste par maaneder, syntes Nils. Her aapnet der sig en utvei som saa ut til at være let at følge.

Og saa begyndte han at fortælle hende en del om sine bekymringer. Om Per Syv fortalte han alt.

Hun lyttet undrende til hans fortælling.

"Ja, det er let at love! — Nei sandelig om det er saa greit for dig heller, det ser jeg nok. — — — Men naar du har tat ham paa dig, faar du nok bære ham over! — — — Du maa bare se til at faa ham ut av byen."l l. "HAN JOHAN."

----------De hadde spist, og samtalen gik som før.

Nils undret sig paa om hun ikke snart skulde gaa. Og da han saa at hun intet tegn gjorde dertil, reiste han sig og tok efter hatten for ikke at holde hende.

Men hun vilde ikke høre paa at han skulde gaa

allerede nu. — Det hastet slet ikke!-----------"Og du

har jo ikke spilt visen for mig endnu!"

"Hvilken vise?"

"Den som du plystret forrige gang! — Den som jeg kjendte dig paa!"

"Hvad er det for en?"

"Nei kan du ikke huske det da! — — —- Den begynder slik:

"Hver en yngling har en længsel til sin mø, sin kjære mø."

"Du spilte den jo sidst du var her?"

"Liker du den saa godt?"

"Jeg maa vel like den! — — Det var den som egentlig gav mig han Johan!"

"Den visen!"

"Ja.-------Jeg tror ikke det var blit noget mellem

os, hadde det ikke været for den.-----------Han var

undselig. Og jeg, stakkar, var ikke stort bedre.-------

Og saa var det nu det, ser du, at nogen holdt paa at komme imellem."

"Og saa gjorde den visen det!" utbrøt Nils i stille forundring.

"Ja det gjorde den virkelig."

-------Og saa gled hun helt tilbake i mindene og

fortalte bløtt og syngende:

"Han Johan og jeg begyndte at holde av hin- anden, — ja, jeg tror ikke jeg var mere end 10 aar den tiden. Og da maatte vel han være saa paa lag 13, for han var 3 aar ældre. — Men tror du han så noget om det! Eller saa meget som snakte fram- paa? Nei var det likt sig! Skjønt det trængtes ikke heller; jeg mest som kjendte det paa mig hvordan

det stod til.-------Og det var helst naar han saa paa

mig. For du kan tro han hadde gode øine, han Johan! Ja, de var som havet om høstkveldene naar det er stille og maanen skinner paa det. —

-------Og saa var han saa inderlig snild mot mig,

og det var han nu mot alle — ikke for det.

— — Efter at vi var konfirmerte, blev det ikke saa ofte vi træftes. Han gik og læste aaret før jeg, for han var ikke videre flink med boka; der tror jeg nok jeg var bedre end han. — Men efter konfirma- tionen laa han ute i færd og følge som anden ung- dom. — Orn sommeren var det nu silden ; om vin- teren Lofoten; og naar vaaren kom, bar det til Fin- marken. Men nu og da var han dog hjemme, saa vi saa hinanden.

— — En jul fik jeg saant et pent silketørklæ i posten. Jeg skjønte straks at det var fra ham; men noget navn eller saant var der' ikke med det. — — Ja, juledagen hadde jeg det paa ved kirken. Og da han kom og takket for sidst, var det just som han saa paa det, og mente at det var svært saa fin jeg var blit. — Gud velsigne harn, der han nu ligger! — Han visste nok bedre! Men da han hadde sagt det, var jeg saa glad at jeg gjerne kunde ha tat omkring ham, endda hele almuen stod og saa paa. — Det er saa rart, skal jeg sige dig, naar hjertet begynder at rinde over! —

-------Men mener du ikke at den sommeren efter,

saa gik det saa galt til at en av drengene i Ravn-

øyen begyndte at fare efter mig! — Ikke til denne dag kan jeg forstaa hvad han saa paa mig. — Han

blev rent stengælen, ser du.------Jeg kunde ikke røre

paa mig for ham. — Gik jeg ut en kveld, passet han paa mig og kom efter. — Og endda jeg slet ikke likte ham paa den maaten, kunde jeg ikke faa mig til at sige bent nei heller. — For jeg syntes saa synd i ham,

ser du. — Og han var rigtig en bra gut ogsaa.-------

Desuten visste jeg jo selv hvad det vilde sige at gaa

og holde av nogen slik.-----------Aaja, Vorherre har

ikke skapt alle kar saa sterke, — nei, det har han ikke. Men han har vel sin mening med det og.

-------Det værste var at folk begyndte at snakke

om os to, som folk gjør. Ungdommen blev rent slem med erting og slikt, — du vet hvordan det gaar! — Men da blev han Johan anderledes; jeg forstod det. Han vilde ikke se paa mig. — Og hændte det at jeg fik fat paa øinene hans, saa laa der noget over dem. — Du store Gud saa ondt som jeg hadde det de dage!

— — Men saa var det en sommerkveld, det var endda en søndagskveld — jeg husker det saa godt —.

at mange av os unge var ute og gik!-------Du store

verden, de sommerkveldene deroppe! Er det ikke mest som jeg maa graate naar jeg kommer dem i hu!

-----------Den andre gutten hadde fulgt efter mig

hele kvelden. Men paa en eller anden maate kom jeg

mig nu fra ham.-----------Og saa kom han Johan og

jeg sammen. Hvordan det gik til, vet jeg ikke, men det blev nu saa. — — — Ja, i førstningen var han Johan svært stille og faamælt. Og du kan vel skjønne det ikke var let for mig at sige noget heller!

— — Det bar da opover lien med os. Deroppe fra er der saa fin utsigt utover holmer og skjær og havet. Saa satte vi os da deroppe i lien. Han Johan la sig attover i lyngen, med hændene under hodet. Jeg sat ved siden, og visste ikke hvad jeg skulde

sige.-----------Men om en stund begyndte han at

nynne paa en tone. — "Er det der en ny vise1?" så jeg. — "Aa den er vel ikke saa ny heller; men jeg lærte den i Lofoten i vinter," så han. — "Kan du ikke synge den for mig?" så jeg, for det var alt jeg kunde

sige.-----------Og saa sang han da visen. — Og det

var den samme som du plystret. — — — Men da han hadde sunget den til ende, sat jeg der og graat y o m et dængt barn! — Jeg kunde ikke for det, ser du.

-------Da jeg endelig fandt ord, saa så jeg til han

Johan, at hvis det var saa at han vilde ha mig, og mente noget med det, var der kun ett at svare. Jeg så det bent ut til ham; for hvorledes kunde jeg andet?

-----------Var det synd av mig, maa jeg vel ha gjort

bot for den snart.

-------Ja, saa blev vi da forlovet, den kvelden. —

Du store verden for en glæde for os to stakkars skabninger! — Ikke kunde jeg sige stort. Og ikke kunde han Johan heller. Vi sat der og saa paa solen. — Den natten saa det nu ut som om den bare lekte sig for os to."

Hun blev nu saa fuldt borte i mindene at ordene holdt op at komme.

Men Nils fulgte saa spændt, at straks hun tidde, spurte han:

"Var det den vinteren efter at han kom bort?"

"Ja, barn, det var vinteren efter!-----------Noget

maatte vel hænde.-------Den herligheten vi to levde,

var for stor for mennesker." —

"Du reiste da?"

"Ja. — Den næste høsten."

"Du saa det ikke likt hjemme længere,1?"

"Aa, det var nu ikke det heller akkurat," så hun langsomt, — "nei, ikke netop det. — — — Det var vel heller uroen. — — — Og saa var det en lang stund den sommeren at jeg syntes jeg saa den baaten.

Og det hændte hver nat. — Men naar hjertet blir saa tungt som mit da var, ser øiet saa meget rart."

"Du saa den altsaa selv?" spurte Nils spændt.

"Ja."

"Flere ganger?"

"Aa ja. —• — Men der var helst flere i følge." —

"Var der mere end én?" ropte Nils.

"Ja, ser du, hver nat jeg gik der og stred med tungsindet og ikke kunde faa sove, da saa jeg dem.

-------Og de stod fra land.----------De stod altid fra

land.----------Saa blev jeg da med tilsidst."

Nils sat der betagen og stirret paa hende. Han

vilde sige noget, men kunde ikke.-----------Hun sat

der med noget fjernt i øinene. Ansigtet var træt. Rynkene kom saa sterkt frem.

"Nei," så hun og slap et tungt suk, "nu hører jeg at Mrs. Brakstad vil ha mig. Nu er det vist tid at gaa.-------Ja du kan bare bli sittende!"

Hun sukket atter, — skyndte sig saa at by farvel. Og saa gik hun. —III

UTE AV KURS1. PAA VEIEN TIL "GOLDEN GATE."

Mai maaned med mildveir og duft av vaar. — Selv deroppe i nordre Minnesota var vaaren kommet sig godt i vei.

Sneen var borte. — Kun paa nordheldende land, hvor kratskogen stod ufremkommelig tyk blandt vind- fald, skygget av storskogen, kunde en skimte noget graahvitt skiddent inde i krattet. —

Løvskogen gik der og strakte sig, og viftet med ungt, sprættende løv fra hver liten gren. Der var liv i den fra top til taa. —

Og naaleskogen, baade gran og furu og balsam, sveitet i maisolens fylde. De dunster den utgjøt, la sig over det hele landskap og merket det med sit eget merke.

Alt holdt paa at fyldes med liv. Smaabækkene surlet og sang, rypen kaglet og flakset, raadyret kom ut paa gangstien, stod der og saa uræd og forundret paa vandreren som nærmet sig, nøs saa op mot solen og forsvandt i et par hop inde i krattet.

Kun skogsusen lød evindelig den samme. Hver- ken mildveir og sol eller lune vinde magtet at dulme dens klage. Ved nat og ved dag sang den. Det rare var at i sterkeste stillen klaget den dypest.

Ofte hadde Nils staat der i stille kvelder og lyttet til den, og undres om det ikke skulde gaa an at fange den i toner.------Han hadde prøvd om søndags- eftermiddagene derinde i koien, for han hadde fiolinen med. Men der sat altid saa mange og hørte paa, at han ikke turde slippe sig helt til; og saa blev det ikke til noget. Men han var bestemt paa at prøve naar han fik anledning.

— — Det hadde været en tung vinter deroppe i tømmerleiren ; i førstningen saa slemt at hverken Nils eller Per trodcle de kunde staa det. Men da det var forbundet med større vanskeligheter for to ny- kommere som ikke kunde snakke, at forlate skogen og finde sig noget andet, som at bli, saa gav de sig over. Litt om senn hærdedes de, baade til arbeidet og til skosene fra de gamle veteraner.

Det hadde været haardt for Nils før han fik sik- kert fæste under føttene. Han slet for livet et par ukers tid, og kjendte han stod; slet saa et par til, og følte sig tryggere. Siden begyndte han at like det.

— Og da han nu sat der paa den lille skogbanen, som ruslet naar den blev færdig, men stod naar en ko viste sig paa en liten nying og viftet med rvtmpen,

— ja idag følte han vemod ved at forlate dette store ensomhetens rike.

-- Men nu sang vaaren til ham, og han lyttet. Fremmenfor laa livet i drøm og dis. Han længtet efter at faa se hvad det gjemte paa for ham. Derfor var han glad ogsaa ved at ile det i møte.

-- Hele 190 dollars hadde han lagt sig til gode i vinter ; med hvad han eide før, blev det godt og vel 260. — Det var ikke frit for at han følte sig som rik- mand, der han sat i det haarde sætet og saa paa løv- skogen som fulgte.

— — Per Syv hadde det godt lettere for i først- ningen. Saa længe alt var nyt, gik det godt med ham. Siden tapte

det interessen, blev kjedelig og hver- dagslig. Men da han lot hver dag ha nok med sin egen plage, greide han sig bra Hkevel. -- Per hadde arbeidet som medhjælper til kokken ; Nils som sager.

-- Og idag sat Per Syv der med 150 dollars i lommen. Det var mere penger end han nogensinde hadde eid ; og han følte sig saare velberget. --- Nu var det straks sommer ! — Og i Minneapolis var

der saa meget artig. - — Alle de drikkendes varer en kunde kjøpe for penger! — Forresten trængte ikke Per at kjøpe heller. Han kunde sælge. Og saanne karer hadde frit til husbehov. --- Og saa var der fuldt op av vakre jenter dernede, som gik der og saa sig om efter en glad aften ! — Jo, livet hadde aldrig set lysere ut end idag, syntes Per.

Toget hadde hamlet sig ind paa et sidespor og holdt paa at hake til sig" en række fragtvogner lastet med tømmer.

"Det skulde være morsomt at være her en stund fremover," bemerket Nils. "Skogen blir vakker i sommer. — Og der maa være herlig fiske ute ved Wild Horse Lake."

"Nei du," mente Per, "nu siger jeg tak for mig til vildmandsliv og tyranni ! — — "Nu gaar jag til staden, den Ijufliga staden ock de muntre flickorna," som bror Carlson så herom dagen," hermet Per. -- "Det faar være nok med plager og pinsler paa en tid."

"Aa vi skal ikke klage. — Føl nu bare paa potene dine, gut ! — De er som dampslægger. — Ansigtet er saa brunt som en indianer. Jentene kommer nok til at snu sig efter dig rtede ved Seven Corners !" spaste Nils. — — "Og nu kan du skrive hjem og fortælle at du har saa mange penger at du ikke vet hvad du skal gjøre med dem. — Vet du hvor meget 150 dollars blir i norske penger? -- Du maa skrive straks vi kommer til Minneapolis. Jeg har nævnt dig og hilst fra dig i hvert brev jeg har1 sendt. — Nu faar du gjøre gjengjæld !"

"Skal jeg ogsaa fortælle om den gangen vi narte dig til at spise mustard istedenfor jam?" ertet Per.

"Aa, det kan du gjerne ! — Men da maa du heller ikke glemme at berette om den kvelden da du gik til Wild Horse Lake og stak de surdeigkakene i vandet for at vi skulde ha nok gjær naar vi begyndte at

hugge dervest!------Var den tyk, den isen du maatte

hugge dig igjennem?"

"Tyk? — Jeg skal veclde paa den var over favnen!

-------Det værste var at jeg maatte hugge saa bredt,

for det blev saa dypt, ser du. —• Tilsidst stod jeg der- nede i hullet og hugg!"

Begge lo ved mindet. — Men Per Syv hadde nok ikke ledd den kvelden. Der var 4 mil fra leiren til sjøen, tre fot sne paa marken, og lændet slet ikke noget at skryte av.

— — De to blev ved at se paa opleveisene fra sidste vinter. Selv de haardeste fortonte sig i den milde vaardagen og blev bare moro og gammen.

----------Og nu var de paa vei sydover. Reisens maal

for dem begge var Minneapolis. Som toget nu bar dem avsted, hadde de følelsen av at de nærmet sig hjemmet.

— — Per Syv var i perlehumør og kunde ikke sitte stille længe. Han var sommetider paa den ene side av kupeen, saa paa den andre. Han var bange for ikke at faa alt med. — — Og saa maatte han prate med folk. Den glade stemning han gik i, følte han trang til at dele med andre. Og saa snakte han til alle han trodde likte at snakke.

— — Men Nils sat rolig. Hos ham ogsaa var stemningen lys. — Ellers var han ikke den samme Nils'n som var drat ditop for nogen maaneder siden. Det tunge arbeide ute i vildmarken hadde modnet ham meget. Mangt av det han før hadde følt, var klarnet og faat fastere form.

-------Som han nu stod der ved indgangen til nye

eventyr, lekte sindet med saa meget rart. Det var mest om fremtiden. — Hvis Vorherre hadde skapt ham til noget bestemt, "git ham kald", som "Poeten" uttrykte det, maatte hans gang ligge langs tonenes

vei; det var han begyndt at føle ganske bestemt. — For langs den vei drog hans sterkeste trang. —-

-------Men saa var det det vakre, hvortil hans

sjæl higet saa sterkt, saa voldsomt næsten. — At det vakre virkelig eksisterte nogensteds, tvilte han ikke paa. — Men, vilde den gang han tænkte at slaa ind paa, føre ham clit? — Var det vakre virkelig til at finde blandt mennesker? Ja det var det! —

-------Og saa den lyse, glade glæden han saa ofte

drømte om? Hvor var saa den? Den maatte vel være blandt mennesker? — Hvor skulde den ellers

søkes ?----------I skjønhetens rike var det neppe svært

folksomt ? — Kanske det gik an at slippe ind der enkelte stunder ogsaa for ham; men — bodele glæden der da ? — Han regnet med sig selv som maalestok; og det forekom ham klart at de øieblik han hadde følt det vakre sterkest, var netop de naar glæden laa mest livløs.

------Hvordan han saa end regnet, kunde han ikke

faa det vakre og glade til at gaa sammen. — Men de to maatte jo høre sammen! — De maatte simpelt- hen. — Kunde man bare følge de veiene langt nok, vilde de tilsidst løpe i ett. — Akkurat ved det vei- skillet skulde han like at starte. For derfra maatte gaa strake veien bent til "Golden Gate"!

-------Nils's syn var glidd bort fra løvskog og

avhugne furumoer, og ut i uendeligheten. Over hans ansigt hadde der lagt sig dette egne uttryk av lede og længting, som pludselig kunde forandre hans aapne ansigt og gjøre det mange aar ældre.

------Ja, dette om "Golden Gate"!-------

Der hadde været en gammel stril i leiren, den vinteren, en stille, indesluttet mand, som Nils kom til at holde meget av. Paa vakre søndagseftermiddage kunde de to gi sig til at følge en opkjørt tømmer- løipe gjennem skogen og bli borte helt til skaffetid.

Da pratet strilen og fortalte. I alle land og havner hadde han været; paa alle hav hadde han færdes. — Som 60-aars gammel mand mønstret han av i San Francisco og tok landjorden fat. Men like ustadig og omvankende var han for det. Nu hadde han været 12 aar i statene. Atlanterhavskysten og stillehavs- kysten betydde ikke for ham bare to bugtende linjer paa et kart, men byer og stater, folk og mange tunge- maal. Nede ved Gulfen hadde han fisket, og paa

sjøene oppe i Britisk Columbia.------Der var nu bare

én landsdel til han maatte se, hadde han betrodd Nils, og det var Alaska. — Og saa hadde han spurt Nils tit om Nordland, lian hadde regnet ut at Nordland og Alaska skulde se ut omtrent paa samme vis. Nu vilde han ha greie paa alt fra Nils, saa han kunde sammenligne naar han kom dit ut. — Alt mulig hadde han spurt om. Om havets farve, om fjordenes ut- seende og dybde, om tang og skjæl og flyvende fugl, om strømningene i havet, og om hvordan alt skiftet ved aarets tider.

"Hvor skal du saa hen naar du har set Alaska'?" hadde Nils spurt.

"Da maa jeg vel snart være færdig her og kan sætte kursen mot vest."

"Mot vest?"

"Ja, derute hvor solen gløder, og "Golden Gate" svinger ind til nye land. — — Tiden nærmer sig."

"Er du færdig her nu da?"

"Færdig?" hadde strilen svart med en egen beto- ning, "det har jeg været i over 40 aar."

"Paa dine mange reiser maa du ha truffet bra mange glade mennesker? — Hvor paa lag har du møtt de gladeste?"

Til dette spørsmaal hadde strilen ledd stille og godmodig. — "Det er ikke saa vanskelig at svare paa. Jeg skulde vel huske det, skjønt det nu er over 62

aar siden. Men det var altsaa en sommer 5 gutunger som laa og rak i en gammel færing inde paa en sol- blank vaag og fisket mort. — Ja, jeg skulde sagtens huske det! Til snøre brukte de traad som mor hadde spundet; til angler gammel messingtraad. — Og saa slog de sund buhund til agn. — — — De var saa fillete at den ene fillen slog ihjel den andre, men de var glade!"

Nils hadde da ledd og bemerket, at de var vel striler alle fem.

Men den gamle lo slet ikke. Han gik der alvorlig og så ingenting paa en stund.

"Nei," hadde han saa svart, "de var hverken1 striler eller nordlændinger, eller nogen verdens ting; de var bare fem gutter som laa der og rak, og fisket mort med greier de hadde stjaalet og saa laget til selv."

Paa grund av hans alvor hadde ikke Nils villet spørre mere. — De vedblev at gaa side om side i løipen med tindrende hvit sne paa alle kanter. Nu og da smaldt frosten i en storfuru. Disse smeld hadde lydt saa tungt i den store stilhet.

Men om en stund var strilen selv kommet tilbake til spørsmaalet.

"Du spurte efter glade mennesker? — Well, de findes ikke paa denne klode. Vi lyt nok vente, du! — Paa vor er ikke menneskene mennesker. — De er sjøfolk og jordbrukere og grubearbeidere, eller skogs- folk; de er tramps og prester og professorer; de er dette og hint eller noget andet. — Og glæden blev borte da de gik fra at være menneske og ind i dette

andet; for da begyndte striden.----------Kampen kan

vel hærde, men den glæder ingen, — nei, ingen uten den professionelle morder. Og knapt ham heller."

Dette hadde ikke Nils villet tro paa og var saa begyndt at sige strilen imot.

"Der maa cla være glæde, kan du skjønne," hadde

han paastaat. "Der maa da være glæde. Det er umulig andet!"

"Der maa, siger du? — Det er et dumt argument. Her har vi en hel verden av ting som enten er og slet ikke burde være, eller som ikke findes og dog burde være. — Hvad gjør du vel med det?" — Strilen hadde kavet saa sterkt med begge armer som han gik der og snakte.

-------"Det er et dumt argument, og det er sandt

det! Det burde være nogenlunde nok til alle, men er der nu det?-----------Verden skulde nu være kom- met saa langt i kløkt at ikke nogen hadde mere end de vet hvad de skal gjøre med, mens andre har saa lite at de ikke formaar at holde krop og sjæl sammen. Men er den kommet saa langtj? — Vi staar nu hvor

vi stod i syndflodens dage.-----------Der burde ikke

være tyveri og drap. — Er der ikke det kanske?

----------Der burde ikke være daarlig whisky for den

fattige, heller ikke søt vin for den rike. — Og dog er

der det. •------• — Der burde ikke være krig og mand-

drap i wholesale, men det er det likevel.-----------

Og tå nu dette vakre landskapet som vi færdes i; det kunde git brød for millioner sultne munde; men her ligger det uopdaget og øde, mens der knapt 150 mil borte staar Sodomaer og Gomoraer, hvor men- neskebarn er hutlet sammen som lus i en kold feld, og ikke har en fot grøn jord at leke sig paa. — Nei snak ikke om at der maa eller ikke maa!"

Men Nils hadde gaat der og tænkt paa livet han hadde levd sammen med Mor-Anna og Jo Ved Sjøen. Og saa hadde han sagt med stille alvor:

"Ja, men jeg vet nu at der findes glade menne- sker til."

"Jaha, det skal du sagtens faa mig til at tro!" — Strilen hadde derpaa tygget en isklump u t av den

graa mustachen. Det blev derfor en stund før han fortsatte:

"Javist findes de ja! — — Jeg husker engang vi laa i Kalkutta og loste, at kapteinen en kveld kom trækkende ombord med en trup skuespillerinder til os gutter. Han var et svin, det var han! — Skuten vi for med den gangen, var daarlig. Kosten var saa daarlig at den var et stadig mundheld. — Alle av os var misfornøide med stellet. Og der gik ikke en dag uten at vi snakte om at rømme. Kan du saa gjette hvad den kapteinen gjorde for at stagge os? Jo, for at tøile os, laget han til en glad aften for os, — det

svinet! •-------Styrmanden skjænkte grog, og dygtig

av den. Og saa kom kapteinen trækkende med truppen. Den bestod av 5 tøser. Tror knapt nogen av dem var over 20 aar. — Alle var klædd i de gla- deste farver.----------Well, de sang for os; de gjorde

sine tricks; de jodlet og de danste, og de drak grog med os. — — Det skal være baade visst og sandt, at de var glade fugler, de 5 jentene. Tilsidst fløi de like i armene paa os og kyste os."

Her hadde strilen stanst og tygget en anden is- klump før han fortsatte:

"Naaja, — efterpaa fortalte da tømmermanden os at de var sindssyke alle 5. Den form de led av, gav sig utslag i den slags glæde. Det gjaldt bare om at passe paa at de ikke blev altfor balstyrige; for da bet de. Yes sir, de bet, gut! — Har du hørt om men- nesker som er saa glade som det? —•-------Men deres

manager, som formodentlig hadde kjøpt dem fra for- skjellige galehus, tjente store penger ved at tå dem

fra skib til skib som kom ind fra langfarten.--------—

Der er ikke væsener saa fortsultne efter glæde som slike gutter. —- Det skulde vel jeg vite som har prøvd det i saa mange Herrens aar!" —

Vintersolen var nu for længe siden nede. En gul-

rød mat rødme laa igjen og viste den vei den hadde tat. — Nils hadde nu billedet klart for sig igjen. Han husket endnu hvordan det hadde kuldset gjen- nem ham den kvelden, og at han var begyndt at banke fluer.

"Du fryser vel ikke, du som er nordlænding?" hadde strilen spurt.

"Nei, — jeg er bare litt stiv."

Men siden hin eftermiddag hadde ideen om "Golden Gate" lekt i hans sind. — Den kunde ligge der om kveldene og varme ham naar han stod alene ute under stjernene og lyttet til skogsusen, og hørte

paa tonen som bedst vilde passe.-------"The Golden

Gate" blev legemliggjørelsen av alle hans drømmer om det glade og vakre. Det var for ham det Soria Moria slot hvortil han fra nu av vilde stevne.

-------Ja, han var en underlig kar, den strilen,

tænkte Nils som han nu sat der i vognen. — Sidst i april, da mildveiret og snesmeltningen begyndte for alvor,

blev strilen borte.

Han gik til kontoret en kveld og fik klarering. Hvorledes det gik til at han slap før tiden, blev ingen klok paa; for han var hyrt til 1ste mai. Og til ingen andre av arbeidsfællene end Nils så han fra da han reiste.

En kveld efter kveldsmat hadde han kaldt Nils ut av koien.

"Faar jeg snakke med dig litt," hadde han sagt til Nils. Og Nils blev med ham.

"Nu gaar jeg!" så han da de stod utenfor.

"Hvor gaar du?"

"Jeg reiser altsaa."

"Skal du forlate os!"

"Ja, nu gaar jeg."

"Har du faat klarering?"

"Ja."

"Hvor skal du tå veien?"

"Vestover. -- Først til Alaska." — •

Nils hadde da prøvcl at overtale ham. — Han maatte da ikke reise nu — midt mot svarte natten og alene !

Til det hadde bare strilen ledd.

"Det greier sig nok for en gammel ulk der har gaat hundevakten saa mange ganger som jeg. -- • — • Jeg vilde bare sige dig farvel før jeg for."

Saa hadde Nils git sig til at følge ham paa vei.

"Nei men kjære dig, du kan da ikke reise inat!" hadde Nils protestert.

"Aa jo." —

"Ja, men til Alaska?"

"Ganske rigtig!"

"Har du kjendte deruté?"

"Tror ikke det."

"Men du har vel slegt i Amerika?"

"Ja, det vet jeg ikke." —

Nils var blit ved at følge. Han kunde mest som ikke rive sig løs.

Det var ikke frit for at det lugtet vaar paa skog- stien. Søndenvinden kom sopende gjennem luften i lune gufs. Nu og da slet den regndraaper ut av mørket og drev foran sig.

I de furuer som var blit skaant rundt leiren til ly mot vind og snedrev, suste og sukket det. De var som store bryst som aandet tungsind og klage ut i natten.

"Hvor skal du saa hen naar du blir færdig med Alaska?"

"Heh, -- da lægger jeg kursen bent paa "Golden Gate" ! — — For da tror jeg neppe at skuten orker mere. --- Og forresten vil det tå mindst to aar deruté. Alaska er stort, ser du. --- Og skulde

skroget endnu være sjødygtig, er der ikke saa stort spranget over sundet til Sibirien. — Dit naar jeg vel neppe. — Men ikke der heller har jeg været."

-------"Nei, jeg maa vel snu."

"Aa du maa vel det. — For du har meget foran dig endnu!"

Og saa hadde de rystet hinandens haand og var gaat i motsat retning, — strilen ind i søndenvinden og mørket. Nils tilbake mot leiren. — Det begyndte at stridregne før han kom tilbake.

2. DEN FREMMEDE.

Det var ved soleglad. — Toget skulde til at sætte sig i bevægelse fra Cass Lake paa veien sydover.

Der korn en mand springende langs sporet, naadde trappen til røkekupeen og svang sig ind netop som toget startet. Bagage hadde han ikke.

Manden var over middelhøide, kunde vel være rundt de 30, var klædd i brun arbeidsskjorte, med et kostbart slips; dressen han hadde paa, var av bedste slags tøi og sat som støpt om det velvoksne legeme. Hudfarven var sterkt brun og tydet paa stadig op- hold i aapen luft.

Straks han kom ind ad døren, skjøv han hatten bak i nakken, tørket sig med et stort silkelomme- tørklæ og så med høi, munter stemme:

"Herren forbarme sig hvor jeg sprang! — Skal bande paa der ligger store stykker av mig opefter

gaten!"-----------Han kom et par skridt længere ind

i vognen. — "Jeg tror jeg rendte omkuld mindst et dusin kjærringer. — Ja, blir jeg ikke sat fast denne gang, skal jeg da virkelig ihukomme en eller anden hunkjønshelgen!"

Han henvendte sig ikke til nogen enkelt. Nu var han allerede forbi de A—5 første sætene. Her stanste han, tørket atter ansigtet og saa sig om paa de som sat i sætene.

"Er der et skikkelig menneske som har en fyr- stikke at gi bort?"

Ikke nu heller henvendte han sig til nogen be- stemt person.

De to bænker Nils og Per hadde, vendte mot

hinanden. I sætet med Per sat der en ung handels- reisende, som skulde stige av et par stoppesteder længere syd. — Nils hadde endnu hele sætet til sig selv.

Per hadde hat øinene paa den fremmede fra han traadte ind ad døren. Straks han bad om fyrstikken, hadde Per en fremme og rakte mot ham.

"Tak! — Jeg slaar mig ned her hvis jeg ingen indsigelse hører," så han med samme muntre stemme. Dermed lot han sig falde ned i sætet hos Nils. Træk- kene var store og noget grove og hadde noget godt over sig. Øinene danste av liv, men hadde noget paa bunden som Nils ikke likte. Per syntes han aldrig hadde set kjækkere kar, og vilde straks prate med ham. Det blev der dog ikke stor anledning til, for den fremmede snakte ustanselig.

"Jeg vedder clere karer er blaast like ind fra skogen," utbrøt han da han hadde faat tændt og sat sig. — "Hvilken camp kommer dere fra? — — — Saa. — Well, jeg skulde sagtens kjende de folkene! — George Huestis bor herborte i Grand Rapids, McGuire i Duluth. De karene trænger ikke at skidne til hændene for at tjene levebrødet. — Naaja, det takker ingen dem for! — De var heroppe i de gode gamle dage, da en kunde gaa ut og slaa til sig hele townships av den fineste skog utendørs bare for en flaske Old Rye og en kasse cigarer."

— —. Kjendte han karene de hadde arbeidet for i vinter? spurte Per nu, med en viss ærbødighet.

— — Om han kjendte dem! — Han maatte vel næsten det. Han hadde merket for McGuire i tre

aar.-------Det var den tiden McGuire drev som værst

oppe ved International Falls.

Nils betragtet manden opmerksomt fra siden. Var det mulig at denne mand hadde været tømmer-

merker? De Nils hadde været sammen med i vinter, saa ikke saan ut! —

"Har du arbeidet i skogen?" spurte Per forbløffet.

"Ja hvem har vel ikke det heroppe?------- Der

findes knapt den job rundt en lumber camp jeg ikke har hat. — Da jeg var 14 aar gammel, begyndte jeg som medhjælper til kokken. Blev hundset og utledd, og jaget som en hund fra det ene til det andet. — Aajo, jeg skulde sagtens kjende litt til livet i skogen!"

"Saa, du har været med kokken!" lo Per begeistret.

Nils sat der rned en sterk mistanke om at man- den løi.

"Det er jo hvad jeg sitter her og fortæller dig!"

svarte den fremmede.-------"Og kok var jeg, og

læsser, og sager, og kjører. Det eneste jeg ikke har

forsøkt mig paa, er smed.------De sidste tre aar jeg

drev, var jeg boss hos Huestis." — Den fremmede lo stille og lunt til mindene han nu lot til at se til- bake paa.

— — "Det første av de aarene glemmer jeg nok ikke saa snart heller. — Da hadde jeg hændene mere end fulde."

"Var det stor camp?" spurte Per.

"Aa ikke saa stor heller. Vi var 100 mand i alt. Det var ikke det som gjorde det vanskelig for mig. Men jeg tok ikke jobben før akkurat vi skulde ut. Var litt ræd den, ser dere. Jeg visste Huestis var ikke den letteste kar at komme overens med. Men han var efter mig hele sommeren, og da han var færdig at starte, kom han like til Brainerd og bød mig slike vilkaar at jeg ikke godt kunde avslaa.

--------— Well, saa bar det da i vei.-------Men han

hadde hyrt alle folkene selv! — Og der kom jeg herlig op i suppen!-----------Hvad tror dere vel fol- kene var? — Jo, irlændere og italienere hver eneste

mors søn av dem, — omtrent halvt om halvt av hvert slag!"

Den fremmede stanste pludselig, saa paa Per og Nils; den unge handelsrejsende brydde han sig øien- synlig ikke om at tå med i beregningen.

"Hvad er dere, gutter ?"

"Aa, vi er nu norske," oplyste Per noget nølende.

"Norske? — Saa. — Trodde kanske dere var svenske. — — Well, jeg kjender norskene ganske godt. Det er snilde og stille folk. Flinke arbejdere. Ikke noget fanteri med dem paa nogen maate, — bare de ikke faar whisky, men da vet jeg ingen værre djævler. Gud bevare den boss som da har mange av dem paa hændene! — — Du ser," fortsatte han og lænte sig fortrolig over mot Per, "norskene rotter sig ikke sammen mot andre, de gaar løs indbyrdes!"

"Hvad er du for slag?" spurte Per.

"Jeg? — Ja, der så du noget! — Min bedstefar stjal hester, har man fortalt mig. — Saa hvorledes

kunde det vel bli noget menneske av mig.-------

Ellers er jeg canadier, franskmand, hollænder; og hvad mere der maatte være i mig, har jeg ikke faat

vite, og heller ikke bekymret mig større om.----------

Men Gud ske lov og tak, jeg er da hverken irlænder eller italiener!" Den fremmede lo godmodig.

"Men den vinteren hadde jeg altsaa bare de to slagene. — Og det — ja, det var cirkus fra morgen til kveld, det, ser dere! — Slagsmaal saa sikkert som dagen kom. Det var ikke kveld titen vi hadde mindst én mand som maatte traakles sammen og flikkes paa. — Jeg laa der om nættene og var saa ræd at haaret stod paa ende av frygt for hvordan det skulde gaa

den næste dag.-------Provianten fortærte vi; ikke

fik vi stort utrettet; og efter et par ukers stadig krig hadde vi et helt dusin krøplinger paa listen. — Det var greier til at starte med l"

"Hvad gjorde du saa?" spurte Per sterkt og lænte sig længere fremover for at høre bedre.

"Ja, hvad tror du vel;?" — Den fremmede stanste med pekefingeren i luften ; armen hvilte paa knæet.

— "Hvad vilde nu du ha gjort under omstændig- hetene?" spurte han fortrolig.

Per følte sig sterkt smigret ved denne opmerk- somhet fra den fremmedes side. Han grundet paa problemet et øieblik. Saa så han at han vilde ha prøvd med mindre mat, — prøvd at sulte dem en stund.

"Er du gal mand !" Den fremmede dyttet næven i laaret paa Per. — "Aa la mig faa en fyrstikke til !"

— Dermed drog han et cigaretui op av lommen, fuldt av cigarer, som han bød rundt. Alle uten Nils tok en og tændte, — han røkte ikke.

Følelsen av sikkerhet og velvære steg hos Per efter at han hadde faat det til at brænde, og han tok straks fat paa problemet igjen for at se om han ikke kunde finde en heldigere løsning.

"Men kunde du ikke ha delt dem i to leire, irlæn- derne for sig og italienerne for sig?" forsøkte Per igjen.

"Neida, neida ! — Jeg tænkte nok paa det ogsaa, men saa straks at det ikke gik. For da maatte jeg ha laget to helt uavhængige leire, og det vilde ha forhøiet utgiftene."

"Kunde du ikke ha prylt dem op, slaat dem sønder og sammen?" bemerket nu den unge handelsreisende.

"Aajo," drog den fremmede paa det, "jeg skulde ha likt at se dig prøve det! — • -- Hadde jeg været som broder Samson før det best av en kjærring fik klørne i ham, hadde jeg vel ogsaa prøvd det."

"Det vilde vel ikke ha hjulpet at være rigtig snild mot dem?" undret Nils sig stille.

Da lo den fremmede godt :

"Nei, min ven, du kunde likesaa godt ha git dig til at kysse tigre! — Eller plystre mot en cyklon!"

Den handelsrejsende lo. — Per lo med, — litt genert over sin kamerats troskyldige dumhet. — Nils burde ha visst saapas nu, at det ikke gik an at være snild mot saanne mennesker!

Siden så ikke Nils mere paa en lang stund; men han fulgte med fortællingen.

"Well," tok den fremmede i orn en stund og blaaste en hel serie røkringer idet han begyndte, "jeg speku- lerte dag og nat paa hvordan jeg skulde gripe tin- gene an, men like fast stod jeg. Irlænderne kranglet og slog, italienerne svarte og brukte kniven.

— — Well, noget maatte gjøres, det var klart som dagen. — Og nu skal dere vel høre!" —

Den fremmede stanste som den der vet at han har noget godt i posen.

-------"Ti mil vestenfor os laa min gamle ven

Charley Carlstrøm. — Tror næsten Charley var norsk, men det kan nu være det samme. — Han var boss den vinter i en camp som tilhørte McGuire.

Og nu kom jeg til at tænke paa at Charley var en god del ældre i faget end jeg, og kanske kunde gi en nybegynder raad i en snæver vending. Ja, saa en søndag kjørte jeg vestover til ham. Jeg tænkte med mig, at hvis de nu vilde tyne hverandre mens jeg var borte, fik de bare det. For det var bedre det skedde med engang end at

det skulde trække ut saan i langdrag. Og der var ikke længere stykket bortover til Canada-grænsen end at jeg kunde redde mig unna. — — Og meget billigere blev det jo for Huestis ogsaa!

— Well, jeg rak da frem til Charley helskindet. Han var glad over at faa se mig igjen, lot det til. Og han laget til en skikkelig punch til at styrke os paa. Han visste nok hvad som skulde til efter en

lang kjøretur i kulden ! — — Dette var længe før disse forbandede prohibitionister var begyndt at ruinere landet heroppe. — — — De har nu endelig faat det som de vilde," la han trist til ; "nu har de lagt alt sammen øde.

— — Naaja, jeg fik da utøse mit hjerte for Charley. -- "Ja, jeg ser det kniper for dig," så han. "Det bærer galt avsted, dette der; det er da klart som dagen. For jeg kjender gamle George Huestis. Han er en gammel brand. — Naar han faar vite hvordan det staar til hos dig, blir det huskestue. — Du blir jaget, gutten min, — saa sikkert som du ser det," så Charley. --- "Well, Charley," svarte jeg, "det skal der ikke bedre øine end mine egne til at se. Det er ikke for at faa høre det, at jeg idag har kjørt 10 mil gjennem sne og ulænde. Men kan du hitte paa raad for at faa mig ut av suppen, — det er spørsmaalet?" --- "Aa vær nu ikke saa braa paa det ! — Du kom nu ikke til verden før tiden du heller. — Vi faar smake paa dette brygget igjen, saa klarner vel tankene." -- Dermed skjænkte han i en omgang til.

"Kan du snakke finsk?" spurte Charley om en stund. -- "Finsk?" så jeg, "er du gal, Charley?" -- — "Nei, jeg er ikke akkurat det heller. Men det kan godt hænde at jeg har saa meget vet at det ser saan ut for dig. -- Jeg skal sige dig," så han, "jeg har en finlænder her i campen hos mig ; ham kunde jeg kanske laane dig en fjorten dages tid, hvis du betaler mig skikkelig for laanet. Men naar du er saa dum at du ikke kan snakke med folk, er det ikke sagt at han kan redde stillingen for dig. — — • — Den finlænderen kunde makelig dænge 12 av dine bedste karer; ja, i en snæver vending tok han nok et halvt dusin til. — Især hvis du kunde snakke med

ham," så Charley. — — — "Tår det længe at lære finsk?" spurte jeg."

Baacle Per og den unge handelsrejsende storlo. Per maatte tørke ørnene. Selv Nils vendte paa hodet og drog paa smilet.

Den fremmede tændte cigaren paany. Han gav sig god tid.

"Ja, clere ler, gutter! — Men jeg skal sige dere, en mand finder paa mangt rart naar han er desperat. Og det er hvad jeg var.

Well; kan dere gjette hvad Charley svarte? Han var en fordømt ertekrok, det var han! — Jo, han så: "For slike som dig, Tom Brown, vilde det tå baacle aar og dag. Og det kan godt hænde at du maatte reise til Finland." Dermed fyldte han i glas- sene igjen. — Jeg sat der og orket ikke sige noget. Jeg gad ikke engang røre glasset. — • — — "Det er kanske bedst jeg viser dig den finlænderen min," så Charley og reiste sig. Dermed gik han ut og blev borte en lang stund. —

Well, endelig kom han tilbake og hadde en mand med sig. Jeg skjønte straks det maatte være fin- lænderen. -------Han var ikke svært høi, det var han

ikke; men bredere ryg og et større bryst tror jeg neppe er blit sat paa noget menneske. Naar du saa ham paa baken, var det akkurat som du saa en fjøs-

væg. — Akkurat!------"Dette er Makki!" så Charley

til mig paa engelsk. — Til manden pratet han en mængde galskap jeg ikke forstod et muk av. — No sir — ikke en lyd! — Og det randt saa fort ut av hans mund som tømmeret naar en bom gaar ut

i en elv.-----------Ak ja, Charley var en smart kar!

— For galt at han skulde faa en saan ende!"

"Gik det galt med ham?" spurte Per deltagende.

"Galt? — Det kommer an paa hvad du kalder galt?"

"Døde han?"DEN FREMMEDE 221

"Ja, min ven, han døde. — — Nogen irlændere hængte ham en nat nordi skogene oppe ved Bemidji. -- Det var 5 aar i vaar, den 1ste april, siden det hændte." — Den fremmede røkte videre i taushet ; han sat der og saa paa Per. -- "Synes du det er saa fælt? — I de dage hændte mangt rart i skogene, skal jeg sige dig. — Nu er det jo ingenting mere. Det er som at staa og synge i et frelserarmé-kor."

"Jesus Christ !" så Per stille og synlig rørt.

"Fik du saa finlænderen med dig?" spurte den handelsrejsende. — "Jeg er straks fremme og skulde like at faa slutten." — Han reiste sig og laget til bagagen. Toget hadcle allerede fløitet for den station han skulde av ved.

"Ja," så den fremmede langsomt, uten spor av hast, "jeg fik laant ham av Charley for to uker. Og det er den største velgjerning noget menneske har gjort mig, skjønt jeg maatte betale ham en 20-dollar- seddel for det laanet, og betale finlænderen attpaa. Men det regner jeg ikke paa. Det var en sand venne- tjeneste allikevel ; og det meste fik jeg nu regnet ind under "nødvendige utgifter". Jeg tænkte som saa, at gamle George Huestis kunde taale det bedre end jeg."

"Du fik ham altsaa med?" mindte den handels- reisende ham paa.

"Ja, det gjorde jeg. Jeg fik ham med. — — • — "Kniper det rigtig for dig," så Charley da vi var kommet i slæden, "faar du gi ham en dram. Kanske to. Ellers faar du nu selv lægge dine planer. Men det siger jeg dig, at du gir ham ikke mere end to. Faar han mere, blir han berserk." -- — Hvad Charley mente med det, har jeg aldrig faat visst; men jeg har husket ordet siden hin søndag. Og jeg skjønte det var noget jeg maatte passe mig for!"222 UTli AV KURS

Længere kom han ikke i sin fortælling før toget gled ind paa stationen. Den handelsreisencle maatte gaa. Flan så det var for galt han ikke fik slutningen; men han fik vel vente til næste gang, lo han og gik.

Den fremmede reiste sig og gled ut med strømmen. Hatten lot han ligge igjen.

"Skal du av her?" spurte Per forskrækket.

"Nei, bare ut og lufte mig."3. KAMPEN I SKOGEN.

Lysene var for længe siden slaat paa inde i kupeen, Utenfor var det nu helt avdaget.

Dette lot til at være en stor by. Nils moret sig ved gjennem det aapne vindu at se ned paa folke- strømmen. Der var en hel kirkealmue.

Især var der en flok unge jenter som saa saa glade ut. De gik i par; den ene altid med armen rundt den andres liv. Der var saa mange av dem. De drev langs hele toget, snudde da de kom til den bakerste vogn og kom saa tilbake igjen. De snakte lavt og syntes ha det svært trøisomt. — De fleste tygget gum, saa Nils. — Fra et kupévindu her og der fløt der dristige bemerkninger ned over dem. Paa de fleste perlet det av, som vanddraapene paa gaasen. Men enkelte fanget det, lo uskyldig op mot det vindu hvorfra det var faldt, så noget — lavt — lo saa atter

og drev videre.-------De saa saa lyse og glade ut i

sine lette vaardragter.

Det gjorde Nils saa godt at se dem. Han sat der

i kupévinduet og storsmilte ned paa hele raden.-------

Og der kom smil op til ham igjen. Somme spør- gende. Alle glade og lyse. Han tok dem og gjemte dem.

"Dette skulde bare strilen ha set!" tænkte Nils.

"Undres paa hvad han da vilde sagt?-------Jo der er

da glæde til endnu!"-------Da toget gled ut, strakte

han sig helt ut av vinduet for at faa se navnet paa stationen. Brainerd, stavet han. — "Her skulde det være moro at være en sommer!"

Mens toget stod der, drev Per omkring. Han

hadde reist sig for at følge den fremmede, men var ræd det skulde synes for paatrængende, og gik der- for ikke av toget. Han var da henne ved vandbehol- deren og drak, snakte til et par arbeidere paa sidste bænk, og spurte hvor de kom fra og skulde hen.

------Derfra drev han ut paa perrongen for at se efter

den fremmede.

Døren til næste kupé stod aapen. Et stort hav av lys strømte ham i møte derfra. Per saa ind gjennem det og lo. — Den vognen var meget penere end røkevognen, og hadde saa mange lys. — — Og

fuldt av folk i alle sæter.-------Og saa fine var de,

og kostbart klædde!

Per kom et skridt nærmere, tok saa et par til og stod helt inde. Øine og aapne ansigter møtte ham alle steder. Men de gjorde ikke noget; de laa der i aapen halvdøs tilbake mot putene. Her og der laa

der et menneske sammenringet og sov.-------Per tok

mot til sig og vandret helt gjennem vognen.

Nei, dette var da morsomt, syntes han da han kom til enden. For der var der ogsaa en dør og en per- rong, og en anden kirke fuld av fine mennesker, som laa der og dovnet sig. — Per vandret ind her, saa sikkert som om han hele sit liv ikke hadde gjort andet end gaa gjennem fyldte jernbanevogner.

Da han nu kom til næste dør, gik han igjennem uten at stanse. I den vognen kom han ind i en trang gang som krøkte sig i en bue, og derpaa til en dør med forhæng for. Der lød stemmer bak forhænget. Per tænkte: "Dette maa være et privatværelse som

jernbanefolkene har," og gik forbi.-------Men da han

stod i døren til selve sovekupeen og saa en neger slaa ned hele væggen og rede en seng paa den, da plystret han av fornøielse. — "Det var da makeløst hvor snodig og gildt alt var i Amerika! — Dette var andre greier end den fille lugaren i jægten hans Jørgensen!"

Men da den sorte kom og bad om billetten, blev Per forskrækket, gjorde helt om og gik tilbake.

Toget satte sig nu i bevægelse, og han maatte skynde sig gjennem de halvsovende kirker.

Da han naadde sætet, og saa at den fremmede allerede var kommet sig til ro og holdt paa at tænde en ny cigar, satte han sig i den lyseste stemning.

"All right," spurte han kjapt, "hvordan gik det saa med dig og finlænderen?"

Den fremmede røkte videre i taushet; han saa tankefuldt paa Per. — Ansigtets brunhet var nu i lampelyset blit et slags kobberfarve. Som han nu sat der, med benene paa næste sæte og albuene paa knærne, lænende sig let fremover, ruvde han større end han egentlig var. Men for Per blev han et billede paa selve den "kraften" som faar tingene til at gaa; den aand som har skapt eventyret, bodde i denne mand.

"Well, der er visse ting som det ikke er saa mor- somt at fortælle om, for den som har oplevd det.

-------Den søndagskvelden er da heller ikke en av de

fornøieligste i mit liv."

"Der blev opstuds?" spurte Per ivrig da den anden gjorde en pause.

"Aa ja, litegrand l" sukket den fremmede. Men saa tok han sig sammen og begyndte atter at fortælle:

"Paa veien hjem fra Charley Carlstrøm la jeg kampplanen. Hver mindste detalje studerte jeg ut, — alt med den forutsætning for øie, at jeg skulde finde nogen ved helsen naar jeg kom tilbake.

— — Naaja, de var ikke alle døde, men der var to saarede. —• Yes sir — der var to! — En av ir- lænderne mine laa tilsengs med et farlig knivstik i siden, og en av italienerne gik omkring med et blaat øie.

-------Det hadde begyndt om morgenen straks vi226 UTE AV KURS

var reist, derved at to mand kom i klammeri om et vaskevandsfat, om hvem som skulde slaa ut skidden- vandet: han som hadde brukt det, eller han som skulde bruke det. Irlænderen hadde vasket sig, og mente som saa, at hvis italieneren vilde bruke det, fik han bare tå det, for nu var han færdig med det! ----------Irlænderen hadde faat knivstikket, og ita- lieneren bra bank; dog ikke værre end at han resten av dagen vandt gaa rundt blandt de brune djævler og agere helten.

-------Straks jeg kom hjem, kaldte jeg to av mine

paalideligste formænd paa kontoret for at høre hvor- dan tingene stod. Den ene var uskadd; men den andre hadde flere skrammer og saa temmelig miserabel

ut ellers.-------Begge var saare mismodige. Den ene

mente at skulde det holde paa slik en ukes tid til, vilde vi være færdige at reise hjem, — enten til tugt- huset eller til kirkegaarden. —• — Han med skram- mene trodde ikke det vikle tå saa længe som en uke. — Som tingene holdt paa at lage sig til nu, kunde vi vente at faa masseaktion hvad tid som helst: synd- floden, med andre ord! Ja, det er hvad han kaldte

det.-------Det som reddet stillingen idag, var at der

ikke var vaaben for haanden."

"Hvad hadde de gjort da?" spurte Per ophidset. Han var atter begyndt at sluke ordene.

"Well, det var akkurat hvad jeg nu holdt paa at komme til," så den fremmede med større styrke.

"Efter bruduljen om morgenen hadde det været rolig utover dagen — forholdsvis da —, til de skulde skaffe til kvelds. Men da brøt det løs igjen. Og det gik slik til, at italienerne følte sig forurettet av irlænderne ved middag, — hvad de ogsaa hadde god grund til. — For hvad hadde vel ikke de jækla Erins sønner fundet paa? Jo, allerede før middagsklokken ringte, hadde de brutt sig ind i loghytten vi spiste iKAMPEN I SKOGUN 227

og der besat endene av hvert bord! Paa den vis blev der servert først til dem."

"Kunde ikke kokken og haandlangeren ha for- hindret det da?" ropte Per.

"Aa, det er saa rart med det, ser du; enhver liker at beholde sit eget skind helt saa længe det gaar an."

"Men de skulde —."

Den fremmede ænste ham ikke og fortsatte ufor- styrret :

"Om kvelden hadde saa Sydens sønner prøvd samme taktikken, men blev drevet tilbake av for- mændene, som stod der ved døren og ventet paa dem.

-------Saan drev det da over denne gang; men luften

var altsaa ladd med sprængstof. Italienerne hadde ikke faat sin hevn, og var sikre paa at gripe det første det bedste øieblik til at tå den.

— — Saan var altsaa stillingen da jeg kom tilbake om kvelden. Folkene hadde da netop køiet for natten.

-------"Well," så jeg til formændene, "gaa ut og

hent de to andre formænd" — vi var nemlig 4 —,

"saa skal vi holde krigsraad."-------Makki hadde jeg

sittende inde paa mit eget værelse bak kontoret. — Ingen av formændene hadde set ham endnu.

-------• Naaja, om en stund stod vi der saa alle 5,

og saa bad jeg dem sige sin mening uforbeholdent.

------• — Dommen var enstemmig fra de 4: "Vi kunde

bare pakke sammen imorgen den dag og reise hjem. For dette gik aldrig!"

"All right!" så jeg, "siden dette er sidste dagen, skal vi stelle til en liten piknik i kveld før vi køier!

-------Kan nu dere, gutter, nævne mig de værste

fyrene, de farligste, de mest kranglevorne og egle- syke blandt folkene — uanset nationalitet? — Nu skal dere nævne navnene, saa skriver jeg dem op,"

så jeg.-------Men da vi var færdige, hadde jeg 22

navn paa listen!

— — "All right," så jeg, "nu skal vi ha prøve- avstemning paa disse 22. Jeg vil ha de 12 værste djævler der er i campen!" — — Og det tok os ikke længe at bli enige om det.

-------"Well," så jeg til formændene mine, "nu

gaar dere og forbereder dere til handling. Hver sin revolver stikker dere i lommen, fuldt ladd. Men det faar dere huske paa, at intet skud skal fyres —• end ikke i selvforsvar — før jeg siger fra! Om 12 minutter møter dere mig her igjen. De av dere som endnu kan nogen bønner, gjør bedst i at sige dem før dere møter frem. — Og hver mand maa ha lan- terne med l" —

-------Saa gik guttene.

"Nei, dette gaar ikke an," stanste den fremmede, "skal jeg sitte her og fortælle for dig hele natten, maa jeg ha noget at røke. Drikkendes er her vel ikke at faa."

Dermed tok han frem to cigarer og rakte Per én.

"Du faar holde fyrstikker, saa sørger jeg for resten."

Per tok mot cigaren og tændte. Hans øine hang ved den fremmede i heroisk beundring. Jo mere han saa paa ham, des mere blev den fremmede ind- begrepet av alt det eventyrlige han hadde drømt om Amerika. — Her sat kraften og snarraadigheten; her var den likegyldige flothet, clen glade sorgløshet, som gav en god dag baade i liv og eiendom. — — Og her sat en virkelig storkar og passiarte med en ringe nykommer hele natten, og trakterte ham attpaa!

Pers øine hang ved mandens ansigt. De bad saa sterkt om at han maatte fortsætte.

"Du liker excitement?" spurte den fremmede. "Well, det man liker, finder man som regel ogsaa."

-------Per nævnte da at han flere ganger hadde

hjulpet til at kaste ut fulde folk fra en saloon nede paa Cedar ave. Men slikt var jo ikke noget mot dette!

"Saa saa?" mente den fremmede og blaaste ut et par ringer, "det var ikke værst begyndelse for en nykommer. Har du arbeidet paa saloon?"

-------Jaha da, det hadde Per gjort! — Og nu

drev hans bror saloon selv. Han skulde arbeide for ham nu. Kanske begyndte han allerede imorgen!

-------Naa saa! — Gjorde han ikke bedre i at se

sig om efter noget andet? Der var ikke nogen frem- tid i saloonforretningen nu. Slet ikke! Prohibi- tionistene kom til at ruinere det ganske land inden

nogen faa maaneder.-------"Nei, min ven, du burde

se dig om efter noget bedre!" raadet den fremmede.

Dette forundret Nils sig over, men han så ikke noget nu heller.

-------"Nuja, du gjør nu som du vil for mig; hvor

var det nu vi slap?"

Per mindte ham paa, at han netop hadde sendt formændene ut av kontoret og bedt dem komme igjen om 12 minutter.

"Ganske rigtig ja! — — — Well, straks de var gaat, gik jeg til døren og vinket paa Makki. Og saa gjorde jeg tegn til ham at han skulde stille sig op ved disken.

-------Og saa gik jeg bort til pengeskapet og tok

ut en flaske av den bedste whisky jeg hadde. Det var rene saker paa den flasken, det var jeg tryg paa. Jeg hadde selv kjøpt den hos Bill Dugan i Duluth.

— — Naaja, saa gav jeg Makki først ett glas.

Han nippet paa det, og saa forsvandt det!-------

Well, tænkte jeg, den er nok sterk, den der whiskyen, men det er dog sikrest jeg gir dig én til. Og saa slog jeg i glasset igjen og pekte paa det. — Indholdet forsvandt saa fort som du blinket øiet. Ja, ja, tænkte jeg, hvis nu ikke Charley Carlstrøm har

bundet mig en paa ærmet, burde altsaa dette være nok. Saa smakte jeg litt paa sakene selv og satte flasken bort og laaste igjen skapet.

— — Dette var altsaa de første forberedelser, ser du! — Derpaa tok jeg papir og blyant og gik bort til disken til Makki. Papiret spredde jeg ut foran ham, og saa begyndte jeg at tegne for ham! — Yes sir — jeg tegnet billeder for finlænderen!

-------Her skal du faa se hvordan jeg gjorde det!"

— Dermed tok han et brev ut av lommen, la det paa

knæet med baksiden op.-------"Ja, her tegnet jeg et

stort værelse, med bæler opefter væggene. Saan omtrent, forstaar du! — Og saa hadde jeg lumber- jacks i hver bæl. Saan! — Men midt paa gulvet drog jeg en rund ring, og saa satte jeg 12 mand rundt ringen, —• omtrent slik! Og midt i ringen satte jeg en forfærdelig hred, diger skikkelse. "Dette er du, Makki l" så jeg til finlænderen og pekte først paa skikkelsen i ringen og derpaa paa ham.

-------Jo, han forstod det nok!

Well, tænkte jeg med mig: er det ikke vanske- ligere at snakke finsk end som saa, slipper jeg da den Finlands- reisen!

Men jeg saa straks at der var noget Makki ikke fattet. Hans ansigt snurpet sig sammen, øinene blev saa smaa. — — Og saa begyndte han at peke paa skikkelsen og snakke fort noget djævelskap som jeg ikke forstod et muk av.

— — Jeg trodde dog jeg hadde ham. —• — Jeg trak av mig trøien og rullet op skjorteærmene. Der- med pekte jeg først paa ham, og saa paa skikkelsene. Og saa støtte jeg til en av dem — saan! — Og prøvde se sint ut.

— — Vet du hvad, da jeg nu saa paa Makki, blev jeg saa rar — i knærne og maven! — — —•

Hadde jeg kommet paa en bøn i øieblikket, tror jeg nok jeg hadde sagt den!

— — Det rare var at ansigtet paa ham blev saa lyst! — Der gik likesom hvite bølger over det.

Øinene blev overnaturlig klare og glade.-------Og

saa begyndte han at nynne. Omtrent som en hveps som summer i luften, rundt dit hode, rundt og rundt!

Det kan vel hænde formændene blev forundret da de nu kom ind og fik se ham!

"Hvor har du faat ham fral?" vilde de vite.

"Never mind! — Han kom ind mens dere var borte. Jeg tror næsten vi tår ham med til piknikken," så jeg. — "La os nu bare komme os avsted!"

Og saa gik vi seks til koien hvor folkene sov.

"Tænd alle lanternene langs bælene!" befalte jeg. Derpaa kommanderte jeg dem til at stable op alle bord og bænker foran døren. — — Naaja, det tok ikke længe før vi hadde klart dæk ombord!

Men det kan vel hænde at vi nu hadde faat op- merksomheten henvendt paa os! — De som sov, blev vækket av støien og snakket. Tilsidst sat vaakne, nysgjerrige mænd og glodde paa os fra hver seng.

-------Naaja, det var nu forresten en del av slag- planen.

Saa steg jeg op paa en bænk og holdt som enslags tale til folkene!

"Gutter," så jeg, "det gjør mig gruelig vondt at maatte uroe dere midt paa natten paa denne maate; men her kom en farende svend til campen her i kveld, og han vil ikke tå mot fornuft og gaa herfra paa skikkelig vis. — Nu maa jeg be nogen av dere om hjælp." —- — Derpaa læste jeg op navnene paa de 5 irlændere som stod paa papiret, — der var 5 av dem og 7i av de andre. •— "Gutter," så jeg til dem, "vil dere være saa snild at komme her frem og lære denne fyr hvad det vil sige at komme ind her midt

paa natten og fornærme fredelige søndagsmennesker!

----------Hvis nu dere 5 av en eller anden grund

ikke skulde greie jobben, har jeg ment at be nogen hjælpe dere. Men ikke før jeg ser at dere ikke greier det!"

Derpaa læste jeg klart og langsomt navnene paa de 7 brune.

"Well," så jeg nu til disse, "hvis nu de her kold- blodige irlænder-guttene mine ikke greier jobben, faar dere 7 Sydens sønner være saa snild at staa

frem og gi dem en liten haandsrækning.-------Som

snilde og omgjængelige brødre i troen vet jeg nok dere vil gjøre det l"

Well sir, du skulde bare ha hørt hylet som de brune satte i med da jeg hadde sluttet min lille tale! Og saa irlænderne hvor de bandte! — Det var som du skulde ha stukket hul paa et hvepsebol. — Saa mange søte elskovens ord er nok aldrig blit ytret mot noget menneske, som der blev mot mig. Det var klart hvad jeg hadde ivente hvis Makki ikke var den kar Charley hadde sagt!

Imidlertid hadde Makki vrængt av sig trøien og rullet op ærmene. Dette saa ikke saa galt ut; men jeg ønsket dog av ganske hjerte jeg hadde git ham mindst én dram til!

Men kan du gjette hvad Makki gjorde? Jo, ser du, da irlænderne hadde formet sin slaglinje — det var en halvmaane som snudde mot døren, kom Makki hen til mig og pekte paa en efter en, og så noget for

hver gang!-------Jeg trodde dog at jeg skjønte hvad

han mente. Jeg nikket bare venlig og så at det blev all right. — "Tå bare de der, du! Du skal nok faa de andre siden, og jeg skal ikke bedra dig paa nogen vis!"

Ellers blev det nu ikke tid til lang eksegese da.

"Op med døren!" ropte Hank Manahan; han saa rasende først paa mig og saa paa Makki.

"Aa det er all right, Hank," så jeg, "tå ham bare du! — Vi skal nok faa døren op til du blir færdig at bruke den!"

-------Saa bar det da løs. Det blev dog ikke saa

galt som jeg hadde frygtet. —

Hank ledet angrepet og kom først, og Hank var den første Makki fik fat paa.

Makki la ham paa gulvet og satte sig paa ham; armene foldet han indunder brystet. Ellers får han nok stygt med ham; men ikke værre end at jeg undte Hank det av ganske hjerte.

-------Du skulde bare ha hørt fryderopet fra

italienerne da Hank laa paa gulvet! Det lød som et operakor.

-------Naaja, de andre kom da Hank til undsæt- ning. De sprang paa ham alle med engang. — — Akkurat hvordan Makki da bar sig ad, kan jeg ikke sige; for det var det ved hans metode, at det gik saa fort. Da jeg blev klar over tingene, sat han der og skrævde over alle 5. Der laa en haug av halvnakne skikkelser paa gulvet. Der var armer som kavet og ben som sparket i den haugen; men paa toppen tronet Makki selv. — Og han lot til at føle sig saare vel for-

nøid.-----------Det var nok et syn som kunde fryde

et hjerte der var saa beklemt som mit!

------Og var jeg glad, saa var italienerne end mere.

Jeg trodde de var blit tullete, saa hylte de.

-------Well, saa steg jeg bort til Makki, la haan-

den paa skulderen hans, nikket og så at han var en vældig flink gut. — Saa lot jeg ham forstaa at det nu kunde være nok med de karene. — Og saa reiste han sig motstræbende fra haugen.

-------"Nu, gutter," så jeg til dem, "gaa nu og læg

dere. — Dere skal faa prøve igjen imorgen kveld. Kanske det da gaar bedre for dere!"

"Var de svært skamferte?" ropte Per begeistret.

"Aanei, ikke saa værst heller. — Han Manahan hadde faat en arm brukket; de andre en hel del skrammer; ellers var der ikke noget livsfarlig med nogen."

"Og de forholdt sig rolige da de kom op?"

"Aaja da, det var de! De hadde endnu saapas vet at de hadde respekt for overmagten naar de møtte den.

-------Well, saa hadde vi da klart dæk igjen.

"All right, gutter!" ropte jeg til italienerne.------

Men nu saa det ut som de slet ikke var saa forhippet paa leken mere.

"All right!" kommanderte jeg igjen. "Hyp dere! Jeg vil snart gaa og lægge mig; og manden maa ut, skal dere faa fred i koien."

— — Ja, saa kom de sig da frem. — Men de var ikke svært modige, syntes det ut til. De gik der i ring og likesom beskuet Makki fra alle kanter, gjorde saa tegn til utfald uten at det blev noget av.

Men saa langet Makki ut og fik tak i en av dem. Den trak han til sig, tok saa manden og kastet ham op i køien til en av de kvæstede irlændere! — — Da han hadde utført denne bedrift, lænte han sig fremover, satte hændene paa

knærne og lo mot de andre 6.

-------Aa la mig faa en fyrstikke til!" — Den

fremmede tændte fort og fortsatte i samme aandedrag:

"Da var det at det hændte! — En liten, sort- haaret fyr, som ikke stod paa listen, kom pludselig sprættende ut av en køie og like paa ryggen paa Makki. — Yes sir — han sprat som en gummiball! — Jeg saa kniven blinke i haanden paa ham og sprang frem, og ropte til Makki at han maatte passe sig; men kom for sent.----------"Nu er det ute medKAMPEN I SKOGEN 235

dig!" sukket jeg da jeg saa ham støte til. — Og saan

saa det ut for os alle sammen.----------Det var mer-

kelig hvor fort den finlænderen kunde arbeide! Nu skaket han sig som en hest der netop har rullet sig. Og saa voldsom var rystningen at den sorthaarede mistet sit maal; han faldt av ryggen. Der blev bare et langt risp nedad nakken paa Makki, hvorav blo- det fljZft.

-------Da raste Makki!

Hittil hadde han nok tat det hele for bare moro. Men da han tok sig bakpaa nakken og saa blodet

paa haanden, da raste han!-------Han fik tak i den

lille, og den brukte han til verge. Han ryddet gulvet fortere end jeg nu siger det. De brune søkte sig skjul og blev borte som rotter. Og da der ingen flere var at se, svingte han manden bakover hodet og hev ham i gulvet, saa det spandt ikke i ham!"

"Jesus Christ! — Slog han ham ihjel?" ropte Per forfærdet.

"Hører du ikke at jeg sitter her og fortæller dig

det?-------Vi begrov ham ute i skogen den næste

dagen!" tilføide den fremmede alvorlig.----------"Og,"

tok han straks til igjen, "det stod nok om livet for flere end ham den natten.-------For nu raste finlæn- deren. Han grep fat i en av de øvre bælene med én haand, rykket til, og rev hele greien ut av væggen. Med det til vaaben kom han frem gjennem koien

mot os.-----------Ja, nu er det vist ute med dig, Tom

Brown, tænkte jeg. — Og saa gik jeg bent mot Makki, — yes sir — bent mot ham! —• Men kan du saa gjette hvad jeg gjorde mere? — Nei, det kan du ikke; for jeg skjønner ikke selv hvordan jeg fandt paa det. Jo, jeg begyndte at plystre! — Og saa saa jeg ham like i øinene og gik bent paa ham! — Yes sir — bent paa ham!

-------Well, hvad det var som gjorde det, vet jeg236 UTB AV KURS

ikke, men han lot bælen synke. Saa gik jeg bent til ham og tok ham i armen. — — "Op med døren!" så jeg stille til formændene. Og saa fik jeg ham ut i fri luft. — Der lot jeg ham bli staaende en stund og gik ind i koien igjen.

"Well, gutter," så jeg, "nu har vi hat det baade morsomt og hyggelig i kveld. Den første av dere som nu gjør mindste tegn til klammeri, han skal gaa mot den nye mand jeg har faat. Jeg haaber det er ganske klart hvad jeg mener! — Og alle mand skal være paa post ved arbeidstid imorgen. — Hank Manahan kan hjælpe kokken!" — — •— Derpaa be- falte jeg to av irlænderne at staa1 op og bære den døde ut og lægge ham i sneen til vi kunde begrave ham paa skikkelig vis. — Og saa utnævnte jeg to italienere til at staa op, klæ paa sig og vaske av gulvet. — — "Du blir her igjen," så jeg til en av formændene, "og ser efter at alt gaar skikkelig til. — Paa mindste tegn til uro, kommer du paa kon- toret og gir besked!" — •-------Der var ikke én som

ikke hørte hvad jeg så. — Heller ikke mere uro blev der den natten. Fra nu av visste jeg at jeg var boss over den campen. — Gamle George Huestis kunde bare komme hvad dag som helst!"4. TIL MINNEAPOLJS.

— — Det hadde tyndes meget i røkekupeen ved de 3—4 sidste stationer.

Ute laa mørket. Lyset fra kupévinduet gjorde bare et lite hul i det. —

Der var to stjerner som fulgte toget. De gik hele natten, de ogsaa, men stod hver gang toget stoppet ved en station. Naar det saa seg avsted, drog ogsaa stjernene avgaarde; men de gik i motsat retning. — Allikevel var det de samme stjerner som var med hele tiden!

"Det maa sikkert være over midnat nu," tænkte Nils. Han var blit træt av at lytte til den fremme- des fortælling, og hadde flyttet sig til sætet tvers over gangen, som stod tomt.-------Spændingen for- stod den fremmede at gjjzfre uhyggelig sterk. Stem- men stemte han efter som indholdet av det han fortalte, skiftet. Den kunde bli tynd og ræd, eller fuld og truende. Indimellem skar den over i haan. Men hos ham som brukte den, laa der en egen, eggende glæde.

Det var saa meget vanskeligere for Nils at følge med, fordi der ret som det var kom ord og vendinger han ikke kjendte. Og saa maatte han stramme an- strengelsen for at forstaa det alt.

Per var det lettere for. Han sat slik til at han hadde lettere for at opfange lyden. Og saa sat den fremmede der og fortalte like ind i ansigtet paa ham. Dertil kom ogsaa at Per var betydelig flinkere i engelsk. Nils hadde flere ganger maattet forundre sig over hvor meget Per kunde.

-------Nils kjendte sig træt og sløv og likte at faa

sove. Han forsjzfkte at lægge sig \ sætet, slik som han saa andre hadde gjort. Like bak ham laa en sammenringet med hatten over ansigtet og snorket i retfærdig fred.

-------"Om et par timers tid er vi i Minneapolis,"

tænkte Nils. — "Der er Carl Weismann og Kristine

Dahl!-------Skal undres paa om de endnu er i live?

Det er længe siden jeg forlot dem."-----------

Nils var ikke sikker paa om han vilde ha værelset igjen hos "Poeten". Hver gang han hadde set til- bakekomsten i møte og tænkt paa sakeii, endte det med at han ikke visste hvad han vilde gjøre. — — "Jeg faar nu se, — jeg faar nu se naar jeg kommer dit. — Jeg skal nu snakke med Kristine Dahl, da. •— Er der skikkelig værelse at faa dernede ved elven, tår jeg heller det. — Skjønt," grundet han videre, "det blir ikke saa let at forlate "Poeten". — Han er saa snild som menneske kan bli, bare han ikke hadde

whisky.----------Og der er Annie; ja — der er Annie!

— Ingen kan hjælpe mig med engelsken slik som

hun.-------Og Annie er saa grei i alt, hun!-------

Hun maa ha vokset svært i vinter?" undret han sig.

Tanken paa Annie gav behagelig varme i den kjølige vaarnatten.

Nils blev liggende der og tænke. Der var saa mangt ukjendt og eventyrlig i det han nu skulde begynde paa. — Det vakre stod der bak og vinket. —• Aaja, han skulde nok komme!

— — "Nu imorgen," tænkte Nils, "naar jeg har snakket med "Poeten", gaar jeg ned til elven. Paa veien hjem gaar jeg ind paa det "studioet" paa

Cedar ave.-------Har jeg da den fiolinen hendes med,

passer det godt at begynde. •— — Jeg maa vel tå den hvis hun ber mig igjen. — Jeg maa vel det. — Og var det saa at en usynlig haand hindret en fra at spille noget stygt paa den, var det slet ikke sagt

at ikke den samme haand vilde hjælpe ham som søkte

at faa det vakre frem!-------Og det var en god

fiolin!" —

-------Nils kjendte ikke trætheten saa sterkt mere.

Hatten hadde han over øinene til skygge mot lyset.

— — Om et par timers tid var de altsaa i Minne- apolis! Tanken kom idelig igjen. — Nu laa han der og spekulerte paa hvad de skulde gjøre naar de kom frem. — Til "Babel" kunde de ikke gaa den tid av natten? — Og det blev lang tid at sitte paa sta- tionen,? — Ikke sagt de fik lov til det heller? — Det var kanske bedst at gaa til et hotel, bare de kunde finde noget som var billig.

Nils ønsket at den fremmede vilde slutte nu, saa han kunde samraa sig med Per om hvordan de skulde stelle sig naar de kom frem. Og der kunde ikke være langt igjen nu?

Men der var ikke tegn til ophold borte hos de to.

— Stemmen steg og sank, sank og steg gjennem duren fra toget. — Av og til kom Per med en be- merkning eller et spørsmaal, hørte Nils. — Han la slik tyngde i det hver gang han brukte et langt ord som han var sikker paa han så rigtig. — Somme- tider kunde han stikke ind en ed.-------Per var blit

saa slem til at bande naar han snakte engelsk. Det rent grøste i Nils naar Per la i vei sommetider. Især var der ett uttryk Per syntes at ha fattet for- kjærlighet for; det var "Jesus Christ" dette og "Jesus Christ" hint. — Nils hadde snakket til Per om det engang i vinter. Da så bare Per overlegent, at det så alle paa engelsk! Det hørte til i engelsk. — Paa

norsk bruktes ikke uttrykket!-------Og Nils, som

visste at han langtfra kunde saa meget engelsk som Per, gav sig paa det og tidde, skjønt han var slet ikke overbevist.

-------Der så vist Per det igjen? —240 UTE AV KURS

-------• Tankene drev hos Nils. Fra det ene til det

andet.-----------Snart var de fremme i Minneapolis!

Tanken kom igjen og igjen.

-------Nils trak hatten saapas fra det ene øiet at

han akkurat saa i kanten av lampen naar toget gik jevnt. — Naar det saa begyndte at vugge sterkt, kom stundom lampen helt bort, eller ogsaa var den helt fremme under hattebremmen.

Dette moret ham. — Han maatte tænke paa solen naar den hang lavt mot havet i vaarnatten, og han laa i bakskotten og saa paa den.

------Og toget vugget og suste. — Nu og da raste

det saa fort avsted, — som en fuldkjørt baat naar den jog nedover en storbaare.

-------Nils la øinene igjen. — Nu og da løftet han

saavidt paa det ene for at se om solen var der endnu. —-------Den gik ikke helt ned inat! —

------Stemmene over gangen steg og sank med

bølgene. — — Var det skarv som skrek? — Nei, skarv skriker ikke! — Det maatte være ærfugl som laa der og vabbet op og ned paa bølgene og kaldte

paa maakene ?-----------Selvfølgelig var det maake!

Der lettet jo en og fløi utover!

— — — Nils laa der i en aapen baat langt ute paa det aapne hav og trak gangvad. Han halte paa en svær kveite. Der kom en tungsjø og stak under baaten og løftet ham høit, høit op mot skyene. —

Han skyndte sig at stikke ut linen.-------Baaten gled

ned igjen, og Nils halte og halte.-------Nei skulde

en nu ha set paa maken! Laa der ikke en baat straks bortenfor! I den stod den fremmede og trak paa et andet gangvad og ropte "Jesus Christ" til Per som sat frammi hos ham og rodde. — — —• Og nu sat kveiten Nils slet paa, fast paa det andet gangvad ogsaa. — Nils halte saa sveiten drev, for kveiten vilde han ha.-------Men den fremmede halte og slet;

det lot til at han ogsaa vilde ha den.-------Saa kom

der en storbaare igjen, tok under baaten og løftet den

like opunder skyene.-----------"Træk ikke baatene

sammen!" ropte Nils. "De slaar sig i smadder i slik svær sjø!" — Han reiste sig med et ryk; hatten trillet bortover gulvet.

— — "Minneapolis! Minneapolis !" ropte brake- manden gjennem toget. — "Minneapolis! Minne- apolis !"

-------Der var sterk opstand og meget leven inde

i kupeen. Her skulde de fleste stige av. Nils stod der i vildrede og gned ørnene. — Var de fremme allerede?-------5. PAA KJENDTE TOMTER.

Per og Nils stod der tvilraadige inde paa den store Great Northern station. Endog paa denne tid av døgnet gik der en strid strøm av travle menne- sker til og fra togene.

Den fremmede mistet dem i trængselen; men saa fik han øie paa dem igjen.

"Kom med mig!" så han; "jeg skal finde dere et sted hvor dere kan sove saa trygt som i mors seng!"

Per fulgte uten videre, —• Nils noget nølende. Men ute paa fortauget maatte Nils stanse og se sig om, og sige "tak for sidst!" — Alle lysene opover Hennepin skinte saa festlig. De saa ut som to perle- rader hængt ut paa hver side av gaten. — — Bare nogen faa skridt nedenfor ham laa elven! — Han visste akkurat hvilke bøininger den gjorde før den naadde Washington-broen. — — — Nils stod der paa fortauget og følte sig hjemme. Av storbyen, som laa der i tryg morgensøvn, var han en del. Noget der var hans. Her hørte han til!

"Vi tår sporvognen!" ropte den fremmede borte fra stoppestedet. — Nils naadde saavidt borttil i tide til at komme sig paa. Per var vond paa ham fordi han var saa sen av sig.

Det bar opover Hennepin, — langt op igjennem byen.

"Her er akkurat stedet for slike løse fugler som dere," så den fremmede som han førte dem ind i det store Y. M. C. A.-hotellet derute paa 9de gate.

Per fulgte den fremmede og skrev sit navn i frem- medboken like under hans. Han opførte sig som om

han hele sit liv ikke hadde gjort andet end reise og tå ind paa store hoteller.

Nils undret sig om det ikke blev fælt dyrt her, men tok dog pennen og skrev sit navn under Pers.

------Den natten sov Nils det unge legemes sunde

søvn. Han fik sig et styrtebad før han gik tilsengs. Der skurte og plasket han til han var sikker paa at hvert spor av skogen var forsvundet. Som han skyndte sig forbi Pers værelse, hørte han stemmer derinde, — den fremmedes fulde tunge, som fortalte, og saa Pers begeistrede, som spurte.

Men Nils var glad for at slippe at høre mere inat og skyndte sig til sit værelse. I en følelse av luksuriøs velvære strakte han sig paa sengen og sov- net straks.

Han visste ikke hvad klokken var da han vaaknet; men fra støien nede paa gaten, gjettet han det maatte være langt paa dag. Han hadde drømt inat at der var nogen som banket paa døren og ropte hans navn. I søvne hadde han indbildt sig at dette var bare drømt, hadde vendt sig i sengen og sovet uforstyrret videre. — — Det hele var vist bare drøm.

Nu gik han atter til styrten og skurte fra top til taa. Saa aapnet han vadsækken, tok frem de bedste klær han hadde, kostet og prøvde strække rynkene ut,

og klædde sig saa med stor omhyggelighet. —-------•

Han fik nok kjøpe sig en dress straks, saa han. — Dette var ikke passende søndagsstas for storbyen! — — Naaja, det blev nu ikke saa rent værst heller naar han hadde faat stelt paa det og faat alt paa. — Han hadde da set det værre! —

Han tok vadsækken i haanden og gik. Ved Pers dør stanste han og banket paa. Der var det ingen som svarte. Saa prøvde han hos den fremmede; ikke der heller svarte det. — "Sover de saa tungt at de

ikke hører mig1?" undret Nils sig. — "Per er kanske gaat allerede?"

Og saa gik Nils ned til kontoret og spurte om ikke Per var oppe endnu. Der fik han den besked at han var gaat for et par timer siden. — Dette undret han sig ikke videre over nu. Det var jo bare naturlig at han vilde skynde sig avsted og hilse paa broren. "Kanske har jeg slet ikke drømt? — Det er vel Per som har prøvd at vække mig imorges før han gik?"

-------Egentlig var Nils glad over at være alene.

Nu kunde han rusle rundt paa egen haand idag og hygge sig akkurat som han vilde. — Dermed betalte han for sig og gik.

-------Bare han nu kunde finde et godt og fredelig

sted at spise paa! — Han kjendte han var forfærdelig sulten. Klokken var nu %11, saa det var godt og

vel døgnet siden han hadde smakt mat.----------Hadde

han nu bare saasandt visst navnet paa det stedet hvor han og Marie var den søndagskvelden, skulde han ha gaat bent dit, for idag vilde han feste. Ja, idag vilde han være storkar! — Det var tidsnok imorgen at begynde at tænke paa fremtiden! —

Han vedblev at følge Hennepin utover. Han vilde ikke slaa over og bort paa Nicollet endnu.

Langt ute fandt han et sted hvor han mente det kunde gaa an. Det var en liten restaurant, men alt var saa stille og hyggelig. Det var saa tidlig at rniddagsgjestene var ikke begyndt at komme endnu. Bak i restauranten sat der en ældre, graahaaret mand og kjek ned i morgenavisen. Ellers var'der ikke flere.

Nils tok plads i kroken ved vinduet. Det moret ham at se paa hvert ansigt som kom forbi vinduet. — Han prøvde gjette sig til hvilke var glade og hvilke ikke.

Da opvarteren kom, bestilte Nils det bedste han kunde finde paa spiseseddelen. Det blev en regning

paa hele 60 cents da han endelig hadde faat alt han syntes han maatte ha idag.

Den gamle graaskjeg hadde iagttat Nils over avisen. Netop som Nils var færdig, kom han rus- lende ut igjennem restauranten. Han betalte og stanste hvor Nils sat.

"Fin dag." —

"Ja, svært." —

"Arbeider?" —

"Ja." -

"Ser du dig om efter arbeide?"

"Aa ja; kan hænde." —

"Er du skandinav?"

"Ja." —

"Norsk eller svensk?"

"Norsk." —

"Nykommer?"

"Ja." -

Da den fremmede hørte det, la han om og snakte norsk.

"Jeg er netop kommet til byen og ser mig om efter 4 paalidelige mænd. Jeg liker ikke at gaa til hyrekontorene; man vet aldrig hvad en slumper til at faa gjennem dem. Derfor foretrækker jeg helst at vælge folkene selv.------- Drikker du?"

"Nei," smilte Nils.

"Vil du hyre dig for sommeren og høsten?"

Nils saa paa den fremmede. Det var et godt ansigt. Det graasprængte haar sat tæt og sterkt rundt hodet. Trækkene var mørkebrune av sol og vind.

"Hvad slags arbeide?"

"Reparering av jernbanebroer."

"Hvad er lønnen?"

"Firti dollars om manneden og alt frit, alle reiser

medregnet. — Det er den billigste maate at bli kjendt med Amerika paa!" lo den gamle.

"Er det her i Minneapolis,?"

Den gamle lo igjen.

"Nei. Det er paa striket mellem her og Dakota- linjen. Vi skal starte tit fra Brainerd næste man- dag. Søndagskveld gaar vi ut herfra."

Nils saa ned for sig.

"Nei, jeg tror neppe jeg kunde tå det.-------Har

ment at slaa mig til her i sommer. — — Var det — var det Brainerd du så?"

"All right," så den gamle, "her er mit kort. Mellem 6 og 7 hver kveld kan du finde mig efter denne adressen. Vi reiser søndagskveld!" — Dermed gik han.

Nils stod der og saa paa kortet. "Lars Korsness"

stod der bare, og saa adressen.-------Nils stak kortet

i lommen.----------"Hm, — saa det var ved Brainerd

de skulde begynde?--------------Aanei, jeg tænker jeg

blir hjemme i sommer." — Dermed gik han op til disken og betalte for sig.

Og saa ruslet han bortover og svingte ind paa Nicollet.

Det var midt i travle middagsstrømmen. Han var glad selv, og glade saa alle mennesker ut til at være.

— — Han lot sig bære nedover med strømmen, smilte saa stort og lyst mot ansigtene som kom den andre veien, at mange vendte sig og saa efter ham.

-------Vinduene saa han ikke paa idag; ansigtene var

morsommere. Den lyse stemning han gik i, tillot ham ikke at stanse. — •— Men naar det bar langt nedover, blev strømmen saa strid at han maatte passe sig; bedst det var dyttet han haandkufferten borti nogen.

-------Endelig naadde han 4th street. Der tok

han av og nedover den gaten. Klokken i court-hus- taarnet viste nu 5 minutter paa 12. Ved disse tider skulde "Poeten" være ute! —

-------Hjertet slog hørbart da han kom saa langt

nedover at han saa "Babel".------I smuget paa nord- siden lekte negerbarna som vanlig. De var barfotet allerede, endda det var bare midt i mai.

Nils gik ind i gangen som vendte mot 4th street og banket paa døren til hjørneværelset. Da ingen svarte, bøide han sig ned og lette efter nøkkelen paa det vante sted under dørstokken. — Jo, den var der. Og uten videre satte han den i, aapnet og traadte ind!

-------Lugten derinde var nok til at forvisse ham

om at "Poeten" bodde der endnu. — Ellers var alt omtrent som da han forlot det sidste høst.

-------Der stod "Aandenes Rike"! Og det store

bordet midt paa gulvet, fuldt av bøker og papirer og

aviser som vanlig.-------Og der var sengene. Hans

egen hadde ingen sengklær! — Derav kunde han se at "Poeten" ikke hadde leid ut til nogen. Han ventet altsaa paa at han skulde komme tilbake. — Nils blev god i sind ved opdagelsen.

-------Nils gik til sengen og satte fra sig haand-

kufferten. Fulgte "Poeten" sine gamle vaner, kunde han være ventendes rundt klokken to.

-------Nils gik rundt bordet for at se om der var

skrivepapir. — Han fik skrive hjem mens han ventet. -— Foran "Poeten"s plads ved bordet laa der en række beskrevne ark spredd utover. Det var den sirlige skrift som Nils kjendte saa godt. — — Var alt dette digte! — Nils bøide sig ned over et ark og læste:

"Visen om manden i maanen.

Den runde maane tren

saa stor paa himlens hvælv;

hans sølvblaa fjæs mot sjøen gren —

der laa han nedi selv!

Han saa mangt rart i kveld! — Net som hin stjerne blek kom frem paa hvælvets havblaa tjeld, småt han sig ut til lek.

Han saa en nymfes dans indånder liljeblad; da straalte han i klarest glans og gren saa hjertens glad.

Haha! — Dit runde fjæs du kunde gjerne gjemt, den vevre nymfe under græs, hun har dig kun til skjemtl

Den straaleseng i strøm

du redet har saa pent,

paa den hun drømmer ei sin drøm,

hun lokkes ei saa nemt!

Hun har dig kun til nar —

du dumme maanemand!

Der danser hun bak skogens snar

i al vers straaleland!

Det skjønte han tilsidst

og fik saa hjertesaar;

han led dog ikke større men —

det verker kun ved vaar!

Saa trillet han sig hjem

ti] fjerne stjerneland;

fra ny til næ han kommer frem

og titter nedi vand."

Nils læste versene til ende. Der var en tone som kom og bød sig til, og han begyndte at nynne visen.

-------Han undredes paa om alt var viser, tok saa op

ett ark til og læste.

"Før syndefaldet.

Netop her paa heiens brem raster vi i denne kveld; bjørnens hule blir vor seng, klippens bløte mos vor feld.

La mig hvile paa din arm med mit hode tæt til dit, føle hjertet i din barm slaa i kraftig takt med mit!

La mig skue øiets glans, stryke finit dit bløte kind, gi mig hen foruten sans, vildt som viddens vilde hind!

Nyn mig saa en melodi, sagte kun — nei ikke syng! Læg saa livets løfter i, bløtt som vaarvind gjennem lyng!

Kom saa "nat" og hyll os ind, gjem os, glem os, væk os ei; solens friske morgenvind skal nok til os finde vei!"

Nils saa ikke paa flere. Han drev over til vinduet, het i kindene; begyndte saa atter at nynne tonen til visen han læste først; var saa borte ved bordet og saa ordene til første verset, — drev saa atter til vin- duet. — Jo, den tonen vilde passe!-------

— — Men der kom der en jente stigende over gaten. Hun langet ut og svingte med armene. Nu og da gjorde hun et kast paa hodet og slang den tykke fletten fra skulderen og ind paa ryggen.

-------Du store verden, der kom ja Annie! — Nils

trak sig litt tilbake, saa hun ikke skulde faa øie paa

ham.-----------Hun hadde ikke vokset saa meget som

han hadde ventet. Men skikkelsen var blit fastere. Den syntes at ha knyttet sig sammen til noget helt og avrundet.

Nils gik ut og stilte sig midt i gangen, men saa- ledes at han ikke kunde sees utenfra.

Annie kom nynnende og i dansetakt. Hun var saa sterkt optat at hun ikke blev ham var før hun stod like ved ham.

— Det uventede ved synet av ham

der i gangen blændet hende. Hun fandt ikke ord straks.

"Oh Nils!" ropte hun og grep hans hænder rundt haandleddene. — "Uf hvor du skræmte mig!"

Nils stod der og smaalo. Ikke han heller fandt ord. Hvad skulde han vel sige til dette ansigt hvori kvinden og barnet lekte om herredømmet?

Hun beholdt hændene.

"Var der mange bjørner oppe i skogene?"

"Aaja da, Annie. — Ganske forfærdelig mange!"

"Blev du ikke ræd!" ropte hun forskrækket.

"Nei, det blev jeg ikke!" —• Han løsgjorde sine hænder fra hendes. "Jeg tok dem bare slik og rev dem itu!" forklarte Nils alvorlig.

"Det maatte være fælt!"

"Aa ikke saa værst heller. — For de grodde sam- men igjen saa fort jeg kastet stykkene," forklarte Nils med samme alvor.

"Der løi du!" — Det glimtet i øinene paa hende, men de fyldtes straks av latter.

"Det skal du nok faa igjen!-------Skal du bo

her nu?"

"Det kommer an paa,-------jeg vet ikke endnu."

"Hvad kommer det an paa?"

"Paa dig, Annie!"

"Paa mig!" — Hun blev blussende rød. — "Nu, nu lyver du vist igjen!" stammet hun.

"Nei, denne gang snakker jeg sandt," lo Nils; "for det kommer an paa oni du vil være læreren min igjen." —

"Pyt!" blaaste Annie ; hun hadde øiensynlig ventet noget andet. — "Kan du ikke engelsk endnu?"

"Ikke saa rart," så Nils og blusset ved sin egen dumhet.

"Well," avgjorde hun det i en forretningsmæssig, voksen tone, "hvis du vil tå mig til movien mange

ganger, skal jeg lære dig engelsk. For nu er jeg sophomore, og nu kan jeg, skal jeg sige dig! Jeg har læst mange, mange bøker i vinter, og skrevet store, store essays l"

"Selvfølgelig tår jeg dig til movien! — Du læser med mig to kvelder; saa gaar vi til movien den 3clje," foreslog Nils.

"Ja, det gjør vi akkurat!" Øinene straalte ved forslaget.-------"Det skal bli moro!"

Nils saa paa saken som avgjort og begyndte at spørre om de forskjellige indvaanere i "Babel".

-------Hvordan var det med "Poeten"?

— — Pyt, han ! — Han var blit endda mere griset!

•-------End Pinsky?

-------De var flyttet. •— To gutter hadde det væ- relset nu. — Det var vist to nykommere, for de arbeidet i kloaken herborte.

Nils lo.

"Hvad ler du til nu?" spurte hun spidst.

"Aa," bøide han av, "det er bare saa morsomt at staa her igjen og snakke med dig."

Dette syntes hun var tilfredsstillende forklaring og var straks blid igjen.

-------Bodde Otto Hansen her endnu?

-------Ja da; han var her; men Miss Hals og Miss

Gundersen, de var her ikke mere.

-------Var de nyttet? spurte Nils.

-------Aaja. — Annie drog paa det.

-------Hvor var det blit av dem?

-------Politiet kom efter Miss Gundersen i vinter.

— Siden flyttet Miss Hals!

-------Kom politiet efter hende!

-------Ja, de tok hende. Hun var paa straf!

-------Hvad hadde hun gjort?

Annie rystet paa hodet og saa ned.

"Det kan jeg ikke fortælle dig!" så hun med en fordægt mine.

Den glæde Nils hadde gaat der i helt til nu, blev pludselig borte. Der drev taaker for den. Han syn- tes han stod i mørke.

"Skal vi begynde at studere i kveld ?" spurte Annie.

"Nei, — ja — — aanei, det faar være i kveld," tok han sig sammen. — — — "Tror — — tror du Marie Gundersen blir længe der?"

"Vet ikke. — Men jeg kan spørre mor for dig."

"Nei, nei, la det være.------Jeg spurte bare."

"Hvad tid skal vi begynde da?" vilde Annie vite.

"Vi faar se imorgen kveld." —

"All right. Imorgen kveld da! — Jeg siger det til mor. — Og du kommer op til mor. — Og jeg skal

faa nogen bøker hjem fra skolen.-----------Du er vist

dum," la hun drillende til, "som ikke har lært endnu!"

"Desværre. — Jeg er nok det!"

Tristheten i hans stemme rørte hende.

Hun saa paa ham.

"Nu — nu," så hun med dyp basstemme og skal- ken i ørnene, "nu var du dum igjen! For du kan da skjønne jeg ikke mente det, — paa den maaten!"

"Hvad mente du ikke?" Nils lænte sig op mot væggen.

"Nu er du dum igjen! — Du forstaar jo ingen- ting!" -------Hun grep begge hans hænder og rystet

dem. — — — Men nu maa jeg springe, for jeg er sen idag. — Don't be so blue!"

Dermed forsvandt hun opover trappen. — Nils stod igjen. Han hørte hendes høie stemme fortælle fort oppe hos Mrs. Andersen, og skjønte at nu var det om ham.—

Saa gik Nils ind og satte sig til at skrive hjem.

Det brevet blev ikke saa lyst som han hadde tænkt

det skulde bli. Han fortalte om alt paa en hver- dagslig maate, uten det spor av høitidstone. Han så de hadde arbeidet i skogen den vinteren, han og Per, og at de den vinteren hadde lagt sig bra penger op. Han nævnte summen i norske penger han nu selv hadde spart sammen; men han så ikke hvad Per

hadde.-----------De skulde nu begge faa sig arbeide

i Minneapolis, saa adressen blev den samme de hadde

ifjor høst.-------Ellers stod det godt til med dem

begge. — Han skulde ikke ha noget større mot at komme hjem nu og fiske med faren, som i gamle dage; men de fik ikke tænke paa slikt endnu. — Naar han nu først var drat ut i verden, fik han vel være til det blev noget skikkelig av ham. — Skjønt, at være fisker paa Nordland, var kanske saa gildt

som noget — det var ikke for det!------Og de maatte

ikke vente ham endnu paa et aar eller to. — — — Kan hænde han reiste til skogen til vinteren igjen. Og saa føide Nils til, at de maatte se om de ikke kunde faa sig nogen i huset, — helst et ungt men- neske som kunde være dem til hygge og trøisomhet

— til han kom hjem.-------Og saa gjentok han atter

at de ikke maatte se efter ham endnu paa et aar eller saa. — Men han skulde skrive flittig. — I som- mer vilde det bli lettere for ham at faa det til.

Kjelden var vel for længe siden kommet? undret Nils sig i brevet. — Og gaasen maatte være der ogsaa? — Men det var sagtens for tidlig for seien?

— Den skulde være der naar bjerken begyndte at sprætte som bedst ? — Og det var langt ute i mai nu ?

-----------Han undredes paa om faren var begyndt at

male baaten endnu? — Var tørken saa god der som her, hadde han nu godt veir for det. — — — Han maatte nu endelig passe sig naar han for der alene og rak kringom det store havet! — Det var bedst han tok moren med, saa blev det baade tryggere og

trøisommere for dem begge to. — Og moren var

utrolig flink til at ro!-----------Ellers fik de nu styre

saa godt de kunde til han kom hjem.-------Kan

hænde blev det aaret, kan hænde mere. Men nu var det ikke frit for at han var begyndt at længes! —• Og saa fik de leve saa vel alle! —

6. GJENSYNET MED "POETEN."

"Poeten"s bevægelse da han kom ind og saa Nils sitte der paa sin vante plads ved bordet, var rørende at se paa. Den gamle mand kom paa graaten, søkte at le den bort, fik det saa ikke til, og bandte den kolde vaarvinden, som la sig slik i øine og hals paa folk. Han hostet, og han nøs, og han tørket øinene; men saa maatte han jo le ogsaa, og saa blev det bare værre.

Nils turde ikke le, kunde ikke godt la det være heller, og saa aapnet han en bok som laa paa bordet; det gav paaskud til ikke at se op, og saa snakte han nedi boken. Men av og til maatte han dog se op.

Disse maaneder hadde sat sine merker paa "Poeten". Haartafsene var tyndere, foldene i ansig- tet slappere, — de

hadde faat mere av dødkjøtets matte farve. Hele skikkelsen stupte sterkere. — -— Kun øinene hadde endnu livets friskhet. Der kunde det endnu glimte av liv og lune naar han først kom i aande.

Skjønt han ikke så det med saa mange ord, for- stod Nils at den gamle hadde savnet ham meget. Og det rørte Nils.

Der gik da den gamle og nøs og bandte, og turde ikke slippe sig til for sine følelser, og Nils, som sat der og saa i boken, var ikke stort bedre.

Men saa blev "Poeten" saavidt herre over sig at han fik begyndt. Og da han først var kommet sig paa glid, gik det lettere. — — Og saa hjalp det at han drev paa gulvet og kunde nyse det fra sig naar bevægelsen truet med at bryte frem.

-------Saa, — den forlorne søn hadde endelig fun- det sin vei tilbake!-----------Han hadde faat nok av

mask blandt svinene! Hvad?-----------Well, her i

paulunet ved "Babel"s floder stod døren aapen for ham. — Her var det herlig at dvæle. Den dagfriske glæden hadde tjeldet sine soltjeld her, — ja, akkurat her ved hjørnet av 13th ave. S. og 4th street! —

----------Men hvordan pokker kom du ind? Aaja,

det var sandt, jeg gav jo kammerherren nøkkelen

imorges og så han skulde gi dig adgang!----------

"Er det ikke merkelig, du," stanste han og plirte paa Nils •— der randt taarer nedover kindene — "nu har jeg baaret nøkkelen paa mig hver dag hele vinteren og vaaren; men idag da jeg gik, var der nogen som så mig at jeg skulde lægge den igjen! —

Løs mig den gaaten, du!----------Du skikket vel ikke

sendebud, — hvad?"

Nils smilte og så at det kunde hænde han hadde gjort det.

" — Saa du har længtes, gutten min! — Nu, det har du!" — "Poeten" nøs saa det braket, og tørket øinene.

------"Rene sjæle kan gjøre slikt. — De kan sende

bud over hav og land. — Og det naar frem!----------

Well, gutten min, her staar sengen og venter paa dit legeme, det maa være træt efter kampen. — Til "Aandenes Rike" gir jeg dig fri adgang den hele ut- slagne dag. — Og derborte staar ovnen, om du skulde trænge mere at styrke det indvortes menneske paa!" — "Poeten" slog ut med armene som en her- sker der gir naadig tilsagn til sine undersaatter. —

-------"Og det er vel ikke blit hverken prinsesse

eller kongerike denne gangen? — Hvad?-------Aanei,

slike herligheter kunde du ikke vente at finde nordi vildmarken i Minnesota, blandt bjørn og andre vild- dyr. — Det er ad aandens fagre færdselsveier, ser du,

at slike ting skal søkes! — Skjønner du ikke det, min søn? — Hvad fan skulde du gi dig av med vås- dragere og vedhuggere for? Det blir ikke storfolk av dig paa den maaten, — hvad?"

Han blev roligere efter hvert som han talte. — Nu kom han hen til Nils, tok ham i haand og saa ham over. Den gamle for ømt som en mor der har fundet igjen sit barn.

"Du har hat det vondt, ser jeg — forbandet vondt blandt vilddyrene deroppe. Jeg ser det paa dig; prøv

aldrig paa at negte det for mig!------- Hvi drog du ut

fra dine fædres boliger; her hvor du dvælte i ro og tryghet ?"

"Ja, men jeg har hat det bra i vinter," mente Nils leende, "og jeg tænker at reise til vinteren igjen."

Da blev den gamle furten.

"Hvad vil du vel indbilde mig? —• Har du hat det godt? — Kan jeg ikke se det med mine egne øine at du har slitt som en hund? — Men vil du endelig gjøre ende paa dig selv, saa —."

"Poeten" drev bortover gulvet med betænksomme skridt. — Han stanste foran skapet i kroken.

"Fy da! — Denne vaarkulla er slem for gamle folk. — Vi faar se om vi kan gjøre noget for den." — Det sidste kom undselig. — Men han aapnet dog skapet og slog i sig et par glas. Baade flaske og glas satte han paa bordet.

"Du har vel ikke faat smak paa slike saker?" spurte han barskt.

Nils rystet paa hodet.

"Naa — det var da endda bra. — Saa har jeg da ikke den synd paa samvittigheten!" — — "Poeten" slog i et glas til; men da han førte det til munden, rystet haanden saa sterkt at det skvulpet over.

Der faldt en lang pause. Nils adresserte konvo-

lutten og forseglet brevet; det var bedst at faa det avsted med det samme.

"Poeten" sat og saa paa ham fra siden. Furten- heten sat endnu i ham.

"Her var nogen og spurte efter dig herom dagen," oplyste han gnavent.

"Efter mig?" Nils saa vantro paa ham.

"Du skulde fortælle mig om dine venskaper, saa kunde jeg retlede baade dem og dig. — Og du skulde passe dig! — Det er let for en nykommer at tulle sig ut paa vilde veier her i storbyen!" kom det bebrei- dende.

"Hvem kunde spørre efter mig?" spurte Nils alvor- lig, da han skjønte at den gamle mente det.

"Den fineste herremand!"

"Da er det bedst du fortæller hvad han het, den herremanden!-------Du husker vel navnet?"

"Nei," lød det muggent, "det gjør jeg ikke; men jeg kan vel finde det, siden det synes saa magt- paaliggende." i

Dermed gav han sig til at rumstere blandt bøker og blade paa bordet.

"Haah! — her har du ham. — "Brakstad", staar her. Altsaa heter han Brakstad. — Og vil du vite mere om ham, saa kommer han fra Trøndelagen. Tungemaalet røbet ham; jeg gad ikke engang spørre."

"Hvad så han?" spurte Nils.

"Ingenting, siger jeg dig! — Manden var stum som et kvæg. Det er forresten et særmerke paa de herrer trøndere; de er for indfule til at snakke meget." —

"Er det længe siden han var her?"

"Poeten" saa skulende mistroisk paa det spændte ansigt foran sig.

"Hvorfor blir du saa alterert? — Du skulde skamme dig for at sitte her og brænde med hemme-

ligheter — det skulde du — for en gammel mand som gjerne gav hver trevl av sin sjæl for at frelse din!"

Nils saa der ikke var anden maate at faa den g'amle blid paa end at sætte ham ind i sine oplevelser nede ved. elven. Og saa fortalte han om hvorledes han hadde truffet Kristine Dahl, og den del av hen- des livshistorie som han kjendte til.

"Poeten"s ansigt lysnet saa vakkert under fortæl- lingen. Da Nils var færdig, stod det der og skinte.

"Ser du der, du!" smilte det. — "Der gav du mig stof til en vakker eventyrvise. Hvorfor i al verden gaar du og gjemmer paa saanne kostelige skatter for

dig selv?-------Ja der har du prinsessen i slottet.

Hun trænger dig vist, er jeg bange for. Og nu maa du skynde dig! — — — Nei, det var vakkert, det der! — Slikt kalder jeg troskap!"

Nils reiste sig og begyndte at lage sig færdig.

"Poeten" hadde sat sig til bordet og var begyndt at lægge de skrevne ark sammen. Pludselig brøt han ut i en voldsom latter. Han lo saa hele den fete skikkelsen skaket. — Da Nils forundret saa paa ham, sat han der og saa paa et visitkort.

"Hvad er det?"

"Poeten" tørket øinene og sank ned i et nyt latter- anfald.

"Hvad tid kom du idag?"

Nils nævnte tiden; han skjønte slet ikke hvad som gik av den gamle nu.

"Høh, høh, haaja! — Da kom du akkurat nogen minutter for sent til at bli vidne til det morsomste jeg har oplevd siden jeg kom til Minneapolis. — Gode ting kommer sjelden alene, — først de og saa du!-------Nei, dette tår vi os en dram paa!"

"Poeten" drak ut og begyndte at fortælle i det herligste lune:

"Jo, ser du, straks før dine trætte føtter betraadte260 UT£ AV KURS

egnene ved "Babel"s floder, hadde jeg uværdige, som sat her saa alene og sturet og længtet, besøk av to utsendinger, — to av de fm-fineste gentlemen. Den ene hadde sogar spaserstok og hansker! Spaser- stokken stod han og svingte med paa armen, og han-

skene slog han sine kjøtfulde underdeler med.-------

Naaja, det var forresten all right; de passet bedre til

det end paa hans grove knoker."-------"Poeten" stak

haken ut og hodet ned i nakken; han lo saa det klukket.

"Kan din unge sjæl divinere hvad de karene vilde mig? —• He, he, he! — Tror du ikke de kom hit ens erend for at overtale mig forhærdede synder til at

gaa ind i menigheten deres! —-------Ja, det var

deilige apostler!-------•— Det var passende sendebud

til slike som dig og mig! — — — Og kan du saa gjette dig til indholdet av deres vidnesbyrd? — Nei, min søn, hvordan kunde vel du gjette slike gaater? Dertil er din fromme sjæl ikke nok barket i hykleriet. — — -— Jo, de så — — de så at den menigheten deres var en — en," "Poeten" lette efter uftrykket paa norsk, men kunde ikke finde det, — "en lively

bunch-------en live-ly bunch l" "Poeten" hikket det

ut.------"Har du vel hørt maken til apostel-budskap ?"

Nils maatte le rned, skjønt han følte sig ilde berørt.

"Var de norske?" spurte han.

"Selvfølgelig! — Saa norske som du og jeg, men de snakte mest engelsk. — — Jeg tror næsten den ene var

sogning og den andre stavangring. — Ja stavangringen tør jeg sverge paa, — det var han som hadde spaserstokken og hanskene, — men jeg er ikke saa sikker paa sogningen. — Han kunde være vossing!

— — Og vet du hvad jeg svarte dem? Nei, unge ven, det vet du ikke, for du var jo ikke her og hørte det. — Jo, jeg så: "Her er en dram, karer! — Vaar-GJENSYNET MED "POETEN" 261

luften er raa og kold, og dere kan trænge litt op- muntring med paa veien"!"

"Drak de?"

"Ja, gut!" fortsatte den gamle med stor fryd. "Stavangringen stak ut uten at blunke! — Han så han hadde slitt med en slem forkjølelse helt siden paaske, nja, det så han! — Men sogningen gik ind i forsagelsen med dødsforagt. — Aanden var sterk i ham, kan du tro! — — Men du skulde bare ha set hvordan han saa paa flasken! — Det sverger jeg paa, at indholdet sank mindst to tommer!"

— — Nils var allerede kommet til døren. Han smilte trist som han skyndte sig avsted. —7. VED ELVEN IGJEN.

Der skinte ikke sol da Nils kom ut. — En kold vind sopte gjennem gatene. En raa taake hadde lagt sig helt ned paa jorden, og den kom vinden drivende med. — Men hvor meget nu end vinden sopte bort, kom der mere igjen. -— Der maatte være et uendelig forraad at tå av. Ellers kom ikke taaken jevnt; den drev i kruller som røken; sommetider lettet det saa- pas at Nils kunde skimte court-hustaarnet, men saa laa den i næste øieblik saa tyk at det var van- skelig at se et par kvartaler foran sig.

-------Nils samlet sig sammen, knyttet til og gik

paa. Egentlig likte han slikt veir. Det bød alt der var av kraft i ham, stige frem og prøve sig. — Og han slap kræftene løs og følte godt derved.

Men da han stod ved nedgangen til gryten, var ikke taaken saa tyk dernede. Den fløt tyndere og var mere gjennemsigtig. Han.kunde skimte elven klart gjennem den.

Men elven og taaken drog hver sin vei. Det tok sig næsten ut som om de stridde om eiendomsretten dernede: Taaken tok alt ovenfor broen; elven drog avsted med det som var nedenfor.

Selv om taaken var let, kjuket den dog husene ned i grytebunden. Det paa hjørnet hadde sat sig bent ned paa berget. Nils saa ikke noget til væg- gene før han kom midt ned i trappen. Da han nærmet sig, gav de avblekte flekker paa væggene ind- tryk av et sykt ansigt som frøs.

Nils nærmet sig med forsigtige skridt, gik ind i gangen og banket paa døren til hjørneværelset. — En bløt stemme indenfor så noget. Den tilhørte enVED ELVEN IGJEN 263

kvinde, men eieren kunde ikke ha set mange somre, for stemmen hørtes saa ung ut.

Nils skalv. Men saa vaaget han sig til at banke paa engang til. — Da kom der hurtige fottrin over gulvet, døren blev aapnet; en sorthaaret, brunøid kvinde med et spædbarn — der ogsaa var sorthaaret — ved brystet, stod der og saa paa ham. Hun hadde svært faa klær paa, og gik barfotet i skoene.

"Bor Kristine Dahl her?" spurte Nils undselig.

Kvinden saa paa ham, rystet paa hodet, og så saa noget paa et fremmed sprog. Han skjønte intet av det.

Pausen blev saa pinlig for ham at han maatte spørre igjen.

Hun nikket venlig til ham og gjorde mine til ham at han skulde komme ind.

Nils fulgte. Han maatte endnu engang faa se sig om derinde. Kvinden bad ham sætte sig, og det skjønte han.

Rummet var mindre nu end før, desformedelst at der var mange flere gjenstande. Kvinden maatte baute sig henover den lille smule gulv før hun naadde hen til sengen, hvor hun la spædbarnet fra sig. — Nu ogsaa hadde værelset en tone av hygge.

Nils saa paa hver gjenstand og paa hvert møbel ; men alt var nyt og fremmed. — Han sat der som en der kommer

hjem fra langreis og finder huset fuldt av fremmede ansigter han aldrig har set før.

Da kvinden hadde lagt barnet fra sig, vendte hun sig mot ham og så noget. Han forstod intet og rystet trist paa hodet.

Hun maatte ha forstaat at han ikke hadde det godt, saa paa ham, så noget igjen, trak saa en flaske frem fra sengefoten, fandt en ren kop og slog i for ham. Den rakte hun ham og smilte.264 UTS AV KURS

Nils saa det var ikke whisky, drak ut og takket.

Men saa gik hun ut.

Straks efter kom hun igjen med en ældre kvinde, der hadde samme slags øine og haar som den unge, og et godt ansigt; men ellers var de ulike.

Nils reiste sig og hilste, spurte saa hende om hun kunde fortælle ham hvor det var blit av Kristine Dahl; navnet så han langsomt og med stor omhu.

Den gamle begyndte at snakke fort paa et frem- med sprog, med en sorgfuld mine og et bedrøvet tonefald. Nils forstod mere av mine og tone end av ordene.

"Er hun død?" spurte Nils.

"Yah, dead, and killed!" jamret den gamle.

Den unge ved hendes side vred hændene og gjen-

tok de 4 ord.-----------Og da hun saa hvor tungt det

blev for ham, tok hun frem flasken og slog i koppen igjen.

Men Nils sanste det ikke. — Og han kunde jo ikke det; for nu stod han der og hørte Kristine Dahls stemme fortælle bløtt og dæmpet om den sommeren paa Nordland da hun og han Johan hendes hadde

oplevd al glædens rigdom — de to i sammen.----------

Det forekom Nils saa utrolig at hun ikke selv skulde være at finde i dette værelse. Og han maatte atter se sig om efter hende. —- Dog, hun var borte. — Det eneste merke han kunde se efter hende, var spikeren i væggen, hvor hun hadde hat fiolineii hans Johan hængende. — Spikeren var saa let seelig mot den malte væggen, for den hadde hun tvundet en guld-

traad om. Traaden var endnu der!-----------Hans

pine vandret værelset rundt, kom tilbake til spikeren.

-----------Han hørte saa klart hvordan stemmen bad

om visen "Hver en yngling har en længsel".

-------Saa så han farvel og gik.

Men han stod ikke før paa fortauget, saa kom deVED ELVEN IGJEN 265

to springende efter ham. Den ældre gjorde tegn til ham at han maatte vente, og saa blev hun borte nedi gaten. — Ganske kort tid efter kom hun igjen og hadde da tre andre med sig. Det var en før, lys kone med et spædbarn paa venstre arm, og saa en smaagut ved siden.

Nils drog kjendsel paa smaagutten; det var ham som kom for at hente Kristine Dahl den søndagen.

"Er du Nils Vaag?" spurte den nyankomne paa bredt trøndermaal.

"Ja." —

Mrs. Brakstad saa forskende paa ham og la barnet

over paa høire arm.-------Da hendes undersøkelser

lot til at ha faat et heldig resultat, så hun i en kla- gende tone:

"Aaja, — hun du er kommet for at se, hun er nu

sluppet!-----------Hun længtet vel saa meget efter

dig!----------For det var dig og han Johan hele tiden.

— Hun tænkte vist ikke paa andre.

"Hun er død?"

"Aaja da, stakkar! — Ja hun er død. — Det er nu to uker siden de bar hende ut." —

Nils stod der og saa ned i fortauget.

"Hvordan gik det til?"

"Høh," kom det arg fra Mrs. Brakstad, "hun blev overkjørt oppe ved Seven Corners!"

"Blev hun overkjørt?"

"Ja, ser du, hun steg av streetcar'n. — Og saa saa hun sig vel ikke fore. — Og daarlig var hun i beina. Og saa kom en auto paa hende. — — Hun fik støiten i ryggen!"

"Levde hun længe?"

"Fire dage.-----------Hun visste adressen din, og

saa sendte jeg han Brakstad op en kveld, men saa

var du ikke kommet tilbake fra skogen endda.----------

Da graat hun, stakkar! — Det var nok en stor sorg266 UTB AV KURS

for hende at hun ikke fik se dig.-----------Ellers var

hun nu saa taalmodig som jeg har set et menneske!" "Led hun meget?"

"Aaja, stakkar, hun led nok! — Men saa blev det nu ikke saa længe."

"Dere hadde vel doktor?"

"Nei det hadde vi ikke. — For det vilde hun ikke

høre om.-----------Hun så det var døden, — det så

hun straks vi fik hende ned.-----------Og vi forstod

det saan at hun vilde endelig dø!"

Mrs. Brakstad graat og skiftet atter byrden.-------

"Stakkar, saa godt et menneske som hun var!----------

Hun var sig bevisst hele tiden saa nær som den sidste

halve dagen; men da blev det bare tull.-----------Da

var det bare om han Johan og baaten, — ja, og saa om dig."

"Om baaten?"

"Ja ser du," Mrs. Brakstad tørket taarene og smilte, "hun trodde hun saa en baat som hun endelig vilde være med paa." —

"Saa hun den?"

"Vel, hun snakte i ørsken, ser du.-------Men hun

så hun saa baaten komme efter hende, og at vi ikke

maatte holde hende.-----------Men der var nu noget

rart med det lel," tilføide Mrs. Brakstad, "for hun var saa glad?"

"Var hun saa glad?"

"Ja tror du ikke hun laa der og smilte hele tiden!"

"Hun led ikke saa meget da?"

"Ja kors hun led! — Men det var likesom at det hun saa i ørsken, gjorde det lettere for hende at

slippe bort.-----------Jeg har aldrig set et gladere

ansigt!"

"Hvor er hun begravet?"

Mrs. Brakstad la barnet over paa den andre siden. Hendes ansigt fik et medtat og opgit uttryk.

"Ja — nei, det kan jeg ikke svare dig paa. Han vesle Johan var saa fussy, saa jeg kunde ikke slippe

fra. — Og Brakstad arbeidet.-------Men han kjender

vist likmanden." —

De stod der paa fortauget alle sammen.

Skodden holdt paa at lette nu mot kveldingen. Der var glimt av sol borte paa universitetssiden.

Fra flere av husene i gaten var der kommet folk ut, som saa paa dem; mest kvinder og barn, men her og der gamle mænd; de sat i en dør eller stod og lænte sig paa en stok.

Nils gjorde tegn til at gaa.

"Nei du maa da ikke gaa endda, for jeg har noget til dig!"

"Til mig?"

"Ja, der var noget du endelig slculde ha.-----------

Hold babyen for mig," henvendte hun sig til den ældre, "mens jeg springer efter det for ham!"

Den tiltalte tok uten videre barnet og begyndte at bysse paa det.

"Jeg skal straks komme igjen," så hun til Nils og sprang bortover gaten.

Det var ikke længe før hun kom tilbake. Under armen bar hun noget indtullet i et hvitt plagg.

"Ja, her har du nu fiolinen! —• Det var nu saa visst de 100 ganger som én, at hun formante os at

se til at faa den i dine hænder.-----------Og her er

100 dollars som du ogsaa skulde ha. — — — Der var næsten 1,000 dollars efter hende," forklarte Mrs. Brakstad. — "Begravelsen og alt det kostet 250; 100 skulde du ha. — Han Tommy vor, som hun var saa glad i, ham gav hun 50. Og jeg og han Brak- stad skulde ha 100. Resten skulde vi sende til Norge, til hendes halvbror der. — Og de er paa veien

allerede.----------Ja, Gud inderlig velsigne hende! —

Hun var saa god mot alle, hun Kristine!"

Mrs. Brakstad graat; de to andre graat ogsaa. Tommy begrov ansigtet i skjørtet paa moren og stor- hulket.

En flok barn hadde samlet sig midt i gaten; de mindste stod der rædde med fingeren i munden og

undredes paa hvad dette var.-----------Men de kom

ikke nærmere.

Nils tok fiolinen ut av plagget og vendte den. Jo, der var korset under brystet. Idag var det let at se det.

"Nei du maa ha plagget rundt den!" advarte Mrs. Brakstad forskrækket. — "Vi kan altid faa det igjen!"

Saa så Nils farvel til dem, stak fiolinen under armen, gik gaten ut og tok fat paa trappen.

Men da han kom op, stanste han, snudde sig og

saa ned i gryten.------Klyngen hadde nu opløst sig

i lek dernede i gaten.----------Men huset paa hjørnet

saa nu saa dvergagtig ut at det kunde synke i berget hvad tid som helst. —8. PER-BLIR BORTE.

-------Nils tænkte at følge Washington opover saa

langt som til 13th ave. S. Der vilde han tå av og gaa bent hjem.

Fiolinen bar han i det hvite plagg under armen, men for sikkerhets skyld holdt han haanden om halsen paa den.

Det led nu sterkt mot kveld.

Et stykke oppe i gaten kom han til en vogn, som stod med den ene side paa fortauget, med den andre ute i gaten. Den hadde telttak over, og en bænk paa fortauget fremmenfor til at sitte paa.

Vognen var en slags restaurant. En ung græker holdt paa at steke og brase derinde. Det var vist en munter fyr, for han nynnet saa lystig en sang mens han arbeidet. —

Det maatte være noget særskilt godt han laget, for den deiligste duft av stekt kjøt og løk, og andre krydderier, fljzft omkring rundt vognen.

Nils syntes det maatte være herlig at faa spise sig rigtig mæt av den maten som blev laget til, gik bort- til og satte sig paa bænken. Fiolinen la han paa fanget.

"Gi mig noget av det du holder paa at lage til! — Det maa være godt." —

Grækeren stanste længe nok i nynningen til at sige: "All right! — Kaffe ogsaa?" — og fortsatte med sangen.

Om en stund satte han frem en Hamburger Sandwich og en kop rykende kaffe. — "Tyve cents!" nynnet han videre.270 UTE AV KURS

Nils betalte og spiste. Saa godt hadde han ikke kjendt mat smake sig paa lang tid.

"Det er bedst du lager mig én slik til!" så han til grækeren da han hadde spist det halve.

"All right!" sang den anden, stekte og braste.

Men da han nu hadde faat dette stykke færdig og satte det frem for Nils, spurte han ham:

"Tror du nu dette blir nok?"

Nils saa paa det og grundet.

"Nei, jeg er slet ikke sikker paa at jeg ikke maa ha mere. — Det er bedst du lager til én til mens du holder paa." —

Grækeren lo og begyndte at betragte ham nøiere.

"Saan er det altid," utbrøt han, "mange møter gudene, men kun de færreste har vet nok til at hilse!

-----------Og nu, kamerat, skal jeg lage dig et stykke

smørrebrød hvis make du aldrig har kjendt!" — —

Saa gav grækeren sig 3dje gang ifærd med at steke og brase. Sangen begyndte han forfra. Og mens Nils nu ventet, lærte han melodien. Han plystret den helt til ende indvendig.

Det faldt Nils ind da han reiste sig, at det var bedst han gik op i saloonen før han gik hjem og snakte med Per der. Han maatte høre hvad han tænkte at slaa ind paa i sommer før han kunde fatte nogen bestemmelse selv.

En lys idé begyndte at arbeide i hans sind som han nu drev opover gaten: "Her har jeg idag faat et helt hundrede dollars aldeles uforskyldt — bare fordi et menneske var saa godhjertet," tænkte han. "Og nu har ikke Per gjort det fuldt saa godt i Amerika som jeg har. — Nu skal jeg akkurat by ham det halve, dersom han ikke vil arbeide paa saloonen, men finde sig noget som er skikkeligere! —- — Saa kan vi begge sætte pengene vore i banken og begynde at spare for alvor.-------Eller vi kanPER BLIR BORTU 271

veksle disse 50-dollarne vore i norske penger og sende

dem til Norge.-----------Det skulde være trøisomt at

se gamle Ole Hansen naar han faar 180 kroner fra sønnen!"

Jo længer Nils forfulgte tanken, des bedre likte han den, og des gladere blev han i sind. — "Ja, det skal jeg akkurat gjøre," tænkte han da han traadte ind i saloonen, "jeg skal gi Per 50 av dem. — Egent- lig har ikke jeg fortjent dem mere end han, — nei, det har jeg da ikke!"

Det var nu efter arbeidstid, og der stod mand i mand langs disken inde paa saloonen. Somme kunde ikke komme borttil, og maatte vente til nogen blev færdig og gik.

Otto Hansen og to betjente gik til og fra indenfor disken, skjænkte i og skylte glas; pengekassen

ringte ustanselig.-------Der fløt drikkevarer langs

hele den brede mahognidisken. Nu og da maatte en av betjentene tørke op med en stor fille. -— — — Alle tre gik der uten vest, med oprullede skjorte- ærmer, og hadde det saa travelt som folk vel kan ha det.

Nils saa ikke Per derinde, og det forundret ham høiligen. — "Han maa være gaat hjem og lagt sig?"

tænkte Nils.-------Men nu da han var derinde, tænkte

han det var bedst han ventet til han fik hilse paa Otto.

Et par mand helt fremme gik ut, saa han endelig slap op til disken. — Han stod der og saa paa Otto til denne endelig fik øie paa ham.

"Well, well! — Goddag og velkommen hjem l" lød det raskt og forretningsmæsssig! — Otto kom hen og hilste i haanden. — "Blaast like ind fra skogen? — Og alle lommer fulde av penger, — hvad? — Well, du har fundet det rette sted!" lo Otto.

"Have something on the house? — What shall it be?" indbød Otto flot.272 UTS AV KURS

-- Nils takket og så at han skulde intet ha.

"Ikke? — Well, well !" — Otto smilte overbærende. "Naaja, hver sin smak ! — Men du kan da ha en cigar vel? -- Nei det er sandt," tok han sig i det, "du er jo slikt et søndagsbarn at du ikke bruker det heller! — Well, vi har det fineste avholdsdrikke, — av alle slags. Det findes ikke den helgen vi ikke kan tilfredsstille ! --- Dette er en helt moderne for- retning, skal jeg sige dig, Nils. — Yes sir," tilføide han med stor stolthet, "du skal faa lete efter maken vestenfor Chicago ! --- Ja, det var sandt : vil du tå paa dig rengjøringen for os?" — Der var ad- skillig værdighet over Otto som han spurte.

-- Nils saa ned i disken. Og saa så han uten at se op, at han ikke kunde sige hverken nei eller ja endnu ; han hadde forresten tænkt at se sig om efter andet arbeide iaar.

— — "Naasaanaa !" — Otto maatte hen og eks- pedere et par kunder, — kom saa atter hen til disken.

"Men du bør ikke sige nei før du har betænkt dig, for her betaler vi altsaa skikkelig, — hvad siger du vel til to dollars uken? — Det er naturligvis for meget for slikt arbeide, men saa vil vi gjerne faa en paa- lidelig mand, og saa har vi da raad til at betale !"

"Det gaar godt?"

"Det var synd at klage, — ja ganske fortræffelig! — •»— Men du faar da la firmaet spandere første gangen du er her?"

Nils takket, litt undselig overfor al denne flothet. Han så han intet skulde ha. — Han var bare kommet indom for at træffe Per.

"Per?" — Otto ekspederte en kunde som stod like ved dem.

— "Har ikke set noget til ham endnu."

Nils syntes han blev saa svimmel. Gulvet han stod paa, vugget under ham. Hodene langs disken

begyndte at bli borte i taake — de var der, og de

var der ikke. —-------Nils grep saa haardt om halsen

paa fiolinen at strengene gav lyd. — "Har du ikke set ham?" spurte han mekanisk.

"Nei, ikke endda."

Otto maatte atter hjælpe til. Dette var travleste tiden paa dagen derinde. Mænd seg ut og ind i en stadig strøm. De to opvartere kunde umulig greie det alene. Men ved Otto var der noget saa raskt og overlegent forretningsmæssig, at naar han kom til, blev det ikke længe før alle som ventet, var ekspedert.

Nils tok albuen av disken. Han vilde gaa; men orket ikke. Føttene negtet at gjøre tjeneste, og han satte atter albuen ned.

-------Otto stod der og snakte til ham igjen.

-------"Jeg har gaat her hele vaaren og ventet

paa at Per skulde komme tilbake. — Det var uhyre dumt av dig at reise ut i vildmarken og dra ham med dig! — Hvad anledninger var vel der for unge folk?

----------Men nu har jeg noget for ham som der er

mening i," betrodde han Nils fortrolig.

Nils saa paa ham.

-------"Det skulde gaa let for ham at slaa sig et

par tusen om aaret, og kanske mere ogsaa!"----------

Otto nikket. — "Jeg har aldrig set slike anledninger til at slaa sig frem som der er nu her i Minneapolis,

— det vil sige: for saanne som vil frem da!----------

Hvor har du ham forresten?"

Nils gav sig da langsomt til at fortælle om hvor- dan de var kommet ind inat ved 2-tiden, om den fremmede de hadde med sig, om at de hadde tat ind paa Y. M. C. A.-hotellet. — Men Per var gaat da Nils stod op. "Kan du begripe det?" spurte Nils. — Han hadde fortalt med stor omhu, tænkt sig om for ikke at glemme noget, og hele tiden mere til sig selv end til Otto.

"Han ligger altsaa og sover der endnu?" spurte Otto.

"Ja, — men de så han var staat op?" mente Nils grundende.

"Selvfølgelig sover han endnu!" utbrøt Otto over- legent, halvt arg over at Nils skulde være slik en tomsing. "Hadde han været oppe, var han vel kom- met hit. — Gutten kunde ikke synke i gaten midt

paa lyse dagen!--------— Og det er intet for ham at

sove døgnet til ende naar han er rigtig træt. — — Du faar gaa op og faa ham med dig hjem!" Dermed begyndte Otto atter at betjene kunder som ventet. Det gjorde Nils godt at høre hvordan Otto tok saken. — Rigtignok sat bevisstheten der saa lys- vaaken hos ham og så ham at Per kunde ikke være paa hotellet; men Otto snakte saa overlegent og bestemt at han overdøvde stemmen. — Og saa syntes ikke Otto at nære det spor bekymring heller.

-------Saa gik da Nils op igjennem byen. Fiolinen

bar han fremdeles under armen. Det var klarnet av ute. Men gatelampene var saa muntre og mange at stjernene var borte dersom en ikke gav sig til at se nøie.

------- Oppe paa Nicollet var der saa mange glade

og pene mennesker ute og gik i kveld. Nils holdt

fast paa Ottos ord og gled ind i strømmen. — •------

Det var jo saa rimelig at Per ikke kunde være sunket i jorden ! —•

— Den samme mand som var paa kontoret inat da de kom, var der nu ogsaa. Der stod en og snakte med ham. Nils ventet til manden var alene før han gik frem.

Manden kjendte Nils igjen og spurte om han vilde ha værelse.

"N—ei,-------ikke endda."

Dette var en middelaldrende mand med et venlig

ansigt; det var ikke det grand vanskelig at snakke med ham. — Og nu fortalte Nils at han hadde mistet kameraten sin, han som inat sov i 321 paa 7de etage.

"Har du mistet ham?"

"Ja!" —

"Hvorledes kan du det? — Dere var da tre i følge, og de andre to gik ut sammen?" Manden saa spør- gende paa ham.

"Gik de to sammen?" — Og nu blev det slik her som det hadde været for en stund siden nede paa

saloonen: gulvet tok til at gynge under Nils.----------

"Jasaa, de gik sammen!"

"Det husker jeg ganske bestemt. For han i den graa dressen syntes at ha det travelt, og saa betalte han for dem begge."

"Hadde den andre en haandkuffert med sig?"

"La mig nu se et øieblik? — Ja, det hadde han vist. — Det var vist en sort lærsæk med to remmer om. Ja jeg husker det nu; den stod endda her paa disken mens han i de graa klær betalte."

"Og saa gik de sin vei?" så Nils tonløst. Hans ansigt var saa blekt, der det stod i det sterke lys fra lampen. — Det hadde faat noget eiendommelig gam- melmandsagtig over sig, som gjorde det næsten pudsig at se paa.

"Hvor tror du det er blit av dem?"

"Hvor skulde de hen?" spurte manden.

"Den yngste av dem skulde hit. — Vi kom fra skogen inat, han og jeg. Han hadde aldrig set den andre før i sit liv, -— før nu igaar!"

"Han har altsaa lokket ham med sig!"

"Men hvor kan de vel ha tat veien?"

"Well," så manden, "det er ikke saa let at sige. Men tår jeg ikke storlig feil, er de nu langt herfra.276 UTE AV KURS

— — — Jeg er ganske sikker paa de skulde reise med et av morgentogene, — for ellers hadde det ikke

hastet saa med at komme sig avsted.-----------Han

var vel ikke bror din?" spurte manden deltagende.

"Nei, — han var min ven. — Han-------."

Nils vilde ha føid til noget mere, men orket ikke, og saa vendte han sig fra disken og gik.9. HJEMLØSE FUGLER.

— Han stod længe ute paa fortauget. Nu visste han ikke hvor han skulde gjøre av sig.

Endelig gik han over til Hennepin, tok saa den gaten og fulgte den helt til Great Northern-stationen. Der gik han ind.

Inde i det store venteværelset var der saa lyst og vakkert. Der laa noget av eventyret over dette værelse. Først var det nu saa uhyre stort og alting saa vakkert. Og saa var der et døyvd lys, der passet saa godt i omgivelsene; og paa den ene langvæggen var der malt eventyrlige dekorationer.

Nils drev først igjennem hele stationen fra ende til anden, — først engang, og saa igjen. Alle mand- lige ansigter der var, saa han paa. Da han hadde fuldendt sin runde andre gangen, og været inde i røkeværelset ogsaa, fandt han sig et sæte saa langt fremme at han kunde holde øie med alle som kom

ind og gik til togene.----------"De kunde jo ha drevet

rundt i byen idag og tænkte at reise i kveld?" tænkte Nils. —-------

Fiolinen hadde han lagt i fanget; hændene laa foldet om den.

Som han nu sat der og saa paa den strøm av ansigter og reisetøi som gik mot togene, hændte det at der ut paa kvelden var et ansigt som skilte sig fra den drivende strøm og saa paa ham. — Det var nu ikke saa underlig; for det ansigtet var i vildrede og saa paa alt. -— — Det tilhørte en noget rundladen kvinde paa henved de 40. Hun hadde 5 barn med sig. °S baade sine egne hænder og deres fulde av reisetøi og pakkenelliker.278 UTE AV KURS

Hun lot til at ha et svare stræv baade med pakker og barn, — først fordi der var saa mange av det ene slags; dernæst fordi barna var saa urolige og sjelden stod stille.

De 5 holdt hverandre i haanden og dannet en kjede. Paa kjedens ytterste ende gik nu en liten smaagut paa tre aar, paa den andre en jente paa 14, som med den ene haand hjalp moren at bære en tung vadsæk, og med den andre holdt i kjeden.

Men fordi moren stanste saa ofte for at se sig rundt efter retledning, kom det hele i ugreie ret som det var. Kjeden laa iveien for folk som skulde skynde sig avsted, eller den slog sig rundt ben og vadsækker som drog forbi, eller den kunde tulle sig rundt moren, saa hun maatte staa stille til den atter kunde av- vikle sig.

Overfor hvor Nils sat, blev det haabløs ugreie. Det var straks avgangstid for et av hurtigtogene; folkestrømmen trængte sig avsted, og konens ansigt viste saa stort et vildrede da Nils møtte det, at han straks reiste sig og gik borttil.

------"Nei pas nu paa dem, Imogene! — Dat du nu

igjen, Le Roy! — Har jeg ikke sagt dig at du skal holdt dig nær til bror din! — Ak aa mig, dette blir nok dauen

for mig!"

Konen snakte norsk. — Nils spurte stille om han ikke kunde være hende til hjælp med noget.

Hendes ophidsede ansigt lyste op som ørkenvan- drerens ved synet av en oase.

"Teddy og Le Roy, og du Kennet ogsaa," ropte hun glad, "gaa til manden der! — Han gjør dere ikke

noget; hører dere ikke han snakker norsk! —•-------

Aa du store verden for elendighet med alle disse unger!" — Det sidste kom opgit, idet hun sank ned i det sæte som Nils pekte paa til hende.

"Hvor skal dere hen?" spurte Nils deltagende.

"Til Minot-------Minot, North Dakota.-------

Men det maa være verdens ende, for vi har nu reist

saa længe!------------Du, Imogene," henvendte hun

sig til den ældste, "du som er saa flink til at snakke, sæt fra dig tingsa dine og gaa og find ut naar toget gaar til Minot! — Jeg orker slet ikke mere. — -— Tå han Earl med dig, saa kommer han ikke bort for

os.-----------Glem nu ikke tiden, hører du! — Det er

vist derborte nogensteds du finder det ut."

Den ældste tok den næst ældste ved haanden og blev borte i strømmen,

"Det var forfærdelig!" sukket konen. "Jeg trodde aldrig vi skulde kommet frem hit!"

"Hvor kommer dere fra?"

"Fra Chicago! — Vi har reist helt fra Chicago. — Men det var ingenting! — Det var fra Milwaukee- depoen herborte og hit at det var værst. — — •— Kan du begripe hvorfor de skal bygge depoene saa

langt fra hverandre? •-----------Og Teddy blev saa

træt at han ikke orket at gaa. — Og saa tttllet vi os

bort. Aa, det var saa fælt saa!-------Men saa kom

der en snild mand og bar ham hit!-------Jeg visste

aldrig at der var saa mange snilde mennesker i verden før jeg begav mig ut paa denne reisen! — Næsten alle har villet hjælpe mig, — ja er det ikke merkelig, synes du?" — Hun hadde tat av sig hatten, som var kommet noksaa meget paa siden, og var begyndt at ordne sit haar.

Imogene kom smettende ut av strømmen, med broren ved haanden.

"Det er bedst du gaar, mor! — Der var saa mange folk at vi ikke kunde komme frem, og saa var der en

sint mand, og han Earl blev ræd.-------Gaa du, saa

skal jeg passe paa Teddy og pakkene!"

Nils reiste sig og tilbød sig at gaa for dem.

"Toget gaar kl. %12," meldte han da han kom tilbake, "og dere slipper at bytte mere end én gang."

Imidlertid hadde den lille 3-aarige Teddy ruslet rundt mellem sætene. Der var saa morsom en leke- plads som han hadde set paa lang tid. — Men der hadde han ogsaa opdaget den pakken Nils la igjen efter sig. Den maatte han løfte paa. Og da han følte hvor let den var, gav han sig til at undersøke den

videre.------• Da Nils vendte sig, stod gutten der med

fiolinen i haanden. Plagget laa paa gulvet.

"Se, mamma!" ropte han i stor fryd. "Her er en hest som kan synge!" — Han var kommet til at røre ved strengene saa det gav lyd.

Nils sprang til i rædsel.

Men Teddy vilde slet ikke gi det fundne fra sig. Hesten hadde han fundet, og nu var den hans. •— Han skar i et hyl og slog armene om instrumentet.

Da blev Nils saa bange at han slog begge armer rundt den lille, løftet ham op og satte ham ned paa fanget, og saa begyndte han at godsnakke med barnet.

"Nei hør nu bare!" lokket han. Og saa drog han tommen over strengene, saa det gav lyd i alle.

Teddys ansigt la sig over fra furten graat til den reneste glæde.

"Mere, mere!" ropte han; men han holdt endnu fast paa instrumentet.

"Laan mig nu det der!" lokket Nils — hans ansigt var rødt av ophidselse —, "saa skal du faa høre noget rigtig, rigtig rart!"

Teddys runde ansigt videt sig ut og blev endda rundere av fryd.

"Mere, mere!" kurret han.

Og saa fik Nils fiolinen fra ham og gjorde nogen tunge knepp over strengene.

"Hører du det? — Nu er hesten sint; nu vil den bite!"281

Teddy saa vantro paa ham, men holdt sig nær borttil.

De andre barn kom nu ogsaa og stod rundt Nils i en halvmaane.

Og saa stemte Nils strengene og tok efter buen. — Han tænkte slet ikke at spille.

Men tonen som grækeren hadde nynnet saa glad, dukket straks frem og bød sig til, og Nils maatte se om han kunde spille den.

-------Nei, dette var da rart! — Tonen fløt ut

næsten uten anstrengelse. Dette glædet Nils. Han glemte alt omkring sig, og la straks mere kraft i tonen. Men da blev den bare gladere. — Nils kunde ikke bli rigtig klok paa hvordan dette hadde sig, tok saa fuldere og fuldere drag med buen, og tonene jublet avsted! —

Folk kom forbi, stanste et øieblik og saa paa gruppen før de skyndte sig videre. De som sat nær, vendte hodene og smilte.

Da nu Nils hadde spilt tonen nogen ganger, og var sikker paa han hadde den, vilde han slutte og tulle instrumentet ind igjen. Men konen stanste ham.

"Ja," så hun, "nu burde Teddy sove. — Det er

langt over tiden for ham.------• Og hvis nu du vilde

spille litt til for ham, saa sovner han straks, — det

kan jeg se paa øinene hans. —-------Og det gjør vel

ikke noget. Folk er saa snilde her,-------det er mer-

kelig at en fremmed mand skulde gi sig til at bære ungen hele veien l"

Nils syntes han fik hjælpe hende. Han tok Teddy lempelig og satte ham ved siden av sig, saa barnet kunde faa læne hodet mot sætets arm.

-------Og saa begyndte han at spille, — bløtt og

dæmpet for ikke at vække nogen opsigt.

— — Alle ansigter som seg forbi, saa han paa. Nu var de blit saa dimme og dunkle. At de stanste282 UT£ AV KURS

fe

og saa paa ham, smilte eller gren, forundret ham ikke videre. Det var jo bare naturlig at folk maatte undre sig naar de fik høre hvad han gik og bar paa! —

-------Ellers kom de ham ikke ved, alle disse

ansigter. De hørte til i en verden som gled forbi.

-----------Det båres ham fore at han og denne moren

med barna var skyllet i land paa et lite skjær ute i det aapne hav. — Utenfor drog hele havstrømmen forbi. — Det kom vel an paa naar floa kom! — Da blev de vel skyllet med? —

-------Hvert ansigt som kom forbi, saa han paa,

men de blev mere og mere uvirkelige.

-------Nu og da løftet han øinene til den høie

fjeldtop som var tegnet deroppe.

-------Og nu sat han selv øverst oppe paa fjeld- toppen, og lot tankene drysse ned over den verden som drog forbi dernede paa sit endeløse tog mot uendeligheten.

— — For der var ikke nogen ende! —

—• — Nede paa undlændet ved fjeldets fot kom der nogen reisende. Der var indianere til hest. De stod

og saa over aapent vand.-----------Nils saa paa dem

og lo. — Saa dumt det var! For det skulde slet ikke være hester og indianere, men en ærværdig gjete- bukk med langt skjeg foran en bitteliten fjøsvæg, som stod og myste mot sterk vaarsol! — Og der skulde ikke være noget vand — — — nei, ikke akkurat der!

— — Fjeldet var nu heller ikke ret tegnet; men det kunde være det samme ogsaa — bare det var fjeld!

-------Det glædet Nils naar et ansigt smilte til

ham; men det undret ham at ikke alle gjorde det; for han sat jo her og viste dem al skjønhetens rigdom.

— — Og tonene vokste for ham, blev rikere.HJEMLØSE FUGIÆR 283

— — — Han gled ind i den mangfoldighet som hadde samlet sig i hans sind rundt "Længselens Baat".

-- Denne fiolinen var det saa let at spille paa ogsaa? -- Var det fordi død mands haand vernet om den? ---

— — Tonene vokste sterkere i ham. Han blev rød i ansigtet under anstrengelsen ved at tæmme dem. — Nu var det selve storskogens saare sus gj en- nem øde marker som la sig i. — Den var ikke let at holde, den tonen ! --

-- Nei skulde du nu ha set slikt da ! -- Derute laa jo baaten og drev ! — Og tonene med skogsusen i la sig i de hvite seil til de stod bugnende fulde ! — — — Baaten gled henad dunkelbrunt hav mot "længselens fjerne strand". — Den kunde saa- vidt skimtes henne i synsranden. — - Bare nu baaten naadde frem ! --

-- Nils lot tonene faa friere løp -- •.

Et uraket ansigt med hvite skjeggestubber bøide sig nedover Nils's skulder bakfra.

"That fiddle sounds right smart, but this is no concert hall ! — You had better put it away !"

Nils vaaknet braat. Tonene var borte. Det var mørkt og øde omkring ham.

"Jeg skulde bare spille en tone for et lite barn som var træt og skulde sove," stammet han for- fjamset og reiste sig halvt.

"All right!" lo opsynsmanden og gik sin vei.

Nils saa sig om som en der staar op paa fremmed sted. — Der var folk som kom og folk som gik. — Og alle saa de paa ham. En hel gruppe hadde samlet sig rundt om. Den blev staaende efter at han holdt op.

Nils kjendte sig skamfuld og saa ned. Den glade frimodigheten han hadde sittet i en stund siden, var borte.

Men der var et lite hode som laa og sov ved hans284 UT3 AV KURS

side. Munden stod halvaapen og paa snei, derved at kindet hvilte mot armen paa sætet. — — Alle de andre barn, uten Imogene, sov ogsaa. Nils tullet atter plagget om fiolinen og la den fra sig. — Og saa løftet han Teddy varlig op i fanget.

"Ja," så moren blidt fra tvers over gangen, "du faar fare varlig med ham der! — Han er værd mere end alle de andre tilsammen, han vesle Teddy-mand!

Det er nu han som skal bli præsident engang!----------

Forresten skulde han nu ha hett Ola da, men saa

blev det nu det andre.----------Aaja, der hænder saa

mangt rart i denne verden!"

Nils var ikke kommet helt ned endnu fra de høider hvorfra han nys hadde skuet ut. — Hendes bemerkning møtte ham som noget morsomt han fandt i veien. Han tok den op, smilte til den og spurte:

"Hvordan kunde det gaa til?"

Konen var roligere nu og snakte mere efter- tænksom :

"Aa, far hans vilde det saan, og saa blev det nu slik. — Han het selv Teodor, og disse norske navn kunde han slet ikke fordra. —• "Naar vi er blit ame- rikanere, skal vi ogsaa være det," så han bestandig. Og det holder jeg nu med ham i — ikke for det.

-----------Men ellers var det nu ikke han som skulde

været far for den ungen, naaja — ikke for nogen av

de andre heller.-------Den karen heter nok saa mye

som Ola!" nikket hun glad.

"Er faren død?"

"Aaja, han får nu sin vei i vinter. — Og vel var nu det at han slap. For naar man ikke kan arbeide i Amerika, er her intet at leve efter, — — det har jeg da lært!"

"Det er vist saa," mente Nils.

Hun fortsatte uten at agte paa hvad han så:

"Men nu er vi paa veien til han Ola!-------OgHJEMLØSE FUGLER 285

er han saa god en mand som jeg tror han er, saa tår han mig nok, — selv om jeg har hat 5 med en anden.

-----------Du Imogene kan gaa og sætte dig derborte,

saa sover du ogsaa litt. — Han her hjælper os nok

paa toget.-----------"Og du," henvendte hun sig til

Nils, "kan gjerne flytte dig hit, saa blir det lettere at prate. —• Og vi faar korte paa tiden."

Jenten adlød motvillig. Nils blev sittende.

"Bor han Ola i Minot?" spurte han.

"Ja, da, han bor i Minot, ser du. — Og han har hus og krøttur og farm og altingen. Han har gjort

det skjeli godt i Amerika, han Ola!-------For et aar

siden døde kona hans, og saa averterte han i vaar i "Skandinaven" efter en huskeeper. — Det var saan jeg fik adressen hans. — Jeg skrev da straks og spurte om han vilde tå mig. — Jeg kan nok keepe

hus! så jeg.----------Der var ikke noget andet at gjøre

med den tingen," la hun forklarende til. "For hvad skulde vel en kone blottendes alene med 5 unger nede i Chicago tå sig til?"

"Dere er altsaa kjendte fra Norge?"

"Han Ola og jeg?"

"Ja?"

"Kors vi er! — Vi var forlovet, han og jeg. — Hvordan kunde jeg ellers ha skrevet til ham nu?

-----------Men saa reiste han først. — Og saa kom

denne andre der og hang rundt og fridde bestandig. Og jeg stakkar hadde ikke kraft nok til at staa mot fristelsen! — Aa du store verden hvor dum et men- neske kan være. Der hadde jeg valget og tok skallet!

-----------Og saa bar det da avsted med os ogsaa. —

Siden hørte jeg ikke fra han Ola, kan du vite.----------

Men var det nu ikke rart at jeg skulde træffe til at se denne "ædden" hans akkurat som jeg trængte ham mest? — Ja, det vet jeg da, at det er det største mirakel jeg har oplevd!"

"Og nu er du paa veien til ham?" "Ja nu er jeg paa veien. — Han bor paa landet vestenfor Minot. Og han sendte penger og altingen!

— — — Men," tok hun sig i det og tilføide lavt, "det værste er at jeg ikke turde fortælle ham alt!"

— Hun saa like ind i det aapne, tungsindige ansigt, og spekulerte øiensynlig paa om hun turde forlate sig helt paa det.

"Kom og sæt dig paa denne siden, saa prater vi lettere. — Jeg er en ærbar kone, skal jeg sige dig!"

Nils tok Teddy med sig og satte sig ved siden av hende.

"Saan er bedre! — Nu gaar det lettere.-----------

Nei, ser du, jeg turde ikke sige alt."

"Det var vel ikke saa greit?"

"Nei, for jeg var ræd han ikke skulde tå mig. Og jeg maatte altsaa ha ham. — Det var ikke spørs- maal om andet! — Og saa så jeg —- well, saa så jeg at jeg hadde bare tre," hvisket hun.

"Så du bare tre!"

"Synes du det er saa galt?" spurte hun bebreidende.

— "For jeg saa slet ikke hvordan jeg skulde greie mig dernede. — Og saa er det da ikke saa langt fra sandheten heller. Du ser, hun Imogene er nu 14 og blir snart 15; saa hun behøvde jeg slet ikke at regne!

— Det kan du ogsaa forstaa. — Og han Earl er nu paa det 12te. — Bare han faar mat nok, blir det ikke længe før

han ogsaa kan skjøtte sig selv. — — — Saa naar du regner alt nøie, blir det nu bare tre

igjen!" Det sidste kom triumferende.----------"Hvad

vilde nu du ha gjort om det hadde hændt med dig?"

"Om jeg hadde været dig?" Hun dultet ham i siden og lo:

"Nei, det skjønner du vel gaar ikke an!-----------

Men om du hadde været han Ola, altsaa?"

"Aa saan?" grundet Nils.

"Yes, og jeg saa kom til dig i denne forfatning? — Vilde du ha vist mig bort?"

"Bare for de to sin skyld?"

"Ja akkurat!" utbrøt hun ophidset.

"Nei," så Nils grundende, "jeg synes ikke at to mere eller mindre kunde ha gjort nogen større f or sk j el."

"Akkurat, — der har du det! — For to kan ikke gjøre saa stor forskjel at han skulde vise mig fra sig!" så hun straalende.

"Og de er snart voksne ogsaa!"

"Akkurat ja, der så du det!-----------Det samme

så ogsaa en mand jeg snakte med paa toget. Han så at 3 eller 5, det gjorde ikke større forskjel naar der skulde være nogen allikevel. Ja det så han; og det var vist en snild mand som forstod sig paa tin- gene. -----------Det er saa rart," tilføide hun roligere,

"naar bare den rette kjærligheita er der.------- — Jeg

vilde nu tat ham om der saa var dusinet fuldt.----------

Det har jeg nu forresten tænkt at sige ham, hvis det trøngs da!"

Nils kjendte sig aldeles træt. — Ikke var det blit nok søvn sidste nat, og nu var klokken over 11. — Dertil kom saa at han hadde gaat der i hele dag med et spændt sind, hadde faat styrt efter styrt, og nu var sindet slapt og træt. — — Derfor hadde han slet ikke videre lyst paa at drøfte dette emne videre med hende. — Saan som han nu sat til, kunde han ikke holde øie med de gaaende, det var bare de kom- mende ; men de var han ikke større interessert i.

Han reiste sig. Til undskyldning spurte han om hun hadde faat billetten.

— — "Billetten? — Ja der så du noget! — Her har jeg sittet og vaaset bort tiden og ikke sanset paa at vi skulde ha billet! —-------Pas du paa ungene

for mig mens jeg springer bort og kjøper. — — Jeg lyt nok vogte mig og ikke vaase saa meget naar jeg kommer til han Ola; han er'en ordensmand, skal jeg sige dig!" — Hun nikket energisk som hun for avsted til billetluken.

Straks efter kom toget.

"Ja, hadde ikke du hat vet nok til at passe tiden, sat vi nu pent igjen! — •— Skjønt det var nu din skyld da! — Hvis ikke du hadde sittet her, hadde jeg ikke glemt mig slik!"

Nils så ikke noget til det. Han la Teddy i én arm, stak fiolinen under den andre og hjalp hende paa toget. — Der velsignet hun ham med mange velsignelser! —

10. RÆDSLENES DAL.

Nils gik tilbake op i venteværelset. Han satte sig i samme sæte han hadde hat først.----------

"Saa er da den hjemløse fugl fløiet videre paa sin færd!" tænkte han. — "Undres paa om der er mange slike eksistenser i Amerika?" — Og Nils trodde der var mange.

Tristheten begyndte at lægge sig tungt over ham.

— — — "Her sitter jeg ene og sturer," tænkte han. "Det var jeg som reiste fra far da han ikke vilde det. Og mor vilde det heller ikke. Ja, der er

neppe noget de har hat mere imot!------Og nu har

ikke far nogen med sig i baaten; jeg tror aldrig han leier folk. — Havet kan staa der saa perlende fuldt av fisk og sild, og far faar ingenting, for han har ingen med sig i baaten. — — Den eneste søn han hadde, reiste fra ham mot hans vilje, —• hvor kan han da ha nogen med sig? Det er fælt, dette!"

tænkte Nils.----------"Og nu er der ingen til at sitte

i stuen med far og mor om kveldene. Bare de to gamle alene! — Det er saa vakkert i den stuen om kveldene, — især ved det vinduet som vender mot havet. — Der sitter han far alvorlig og siger ingen- ting. — Hun mor snakker til ham, men faar ikke svar, og saa tier hun ogsaa. — Hun gaar til vinduet og staar og ser utover. Saa siger hun noget igjen,

faar ikke svar da heller, blir staaende der og se.------

Og alt er min skyld!-------Seien maa vist være

kommet nu. Jeg kan se det paa nættene; de er blit

saa lyse og lange.----------Far ror ikke ut og prøver

den, — for baaten ligger i støen.----------Og baaten

har han ikke malt endda, skjønt det lir saa langt paa aaret!" —

Tristheten la sig tykkere omkring ham.

-----------"Og nu er Kristine Dahl kommet sig

ombord i "Længselens Baat" og vil aldrig vende til- bake. — Mon hun nu finder han Johan?

-----------Og nu er Per blit borte for mig — den

eneste jeg virkelig kunde kalde for kamerat!------—

Kanske finder jeg ham aldrig igjen.-------Hvad skal

jeg nu sige til Ole Hansen? — Hvordan kan jeg nogensinde komme hjem naar Per er blit borte, — det gaar aldrig i verden an!"

Nils kjendte han blev kold, at sveite gjøt sig ut over hans ansigt, at han blev saa vissen gjennem hele kroppen. Han tørket uvilkaarlig ansigtet.

Han gjorde vold paa sig selv, løftet blikket mot fjeldtoppen paa væggen, og undret sig saa hvad der

var bak det fjeldet?-------Det var et stort fjeld, en

svært høi top. Der maatte jo ligge et landskap bak toppen? Dette var vel ikke verdens ende? —

-------Der var et billede han stundom hadde hat

for sig det sidste aar. Han visste ikke naar — eller hvordan det var kommet. Men det var der.

Nu kom billedet frem igjen. Og inat var det slet ikke billede. Det var en virkelighet han kunde tå og føle paa. Tilsidst svandt alt rundt ham; han levde bare det:

-------Der laa en dal nogensteds. Hvor det var,

visste han ikke. Men inat var den altsaa her. Han stod deroppe paa fjeldtoppen, og nu maatte han ned i dalert. —

Der var ikke raad for andet: han maatte ned. Og saa gav han sig paa vei nedover.

— — Øde landskap rundt om. Menneskefot hadde vist aldrig vandret i disse heier.

— — Dalen var saa dyp at den syntes bundløs; det bar bare nedover og nedover, nedover i en end-

løshet. Men dalen var saa vid og stor at den dannet en hel verden.

-------Grænsene var skraanende fjeld, der stod og

stængte som en mur. —

Og han maatte ned!

— — Øverst oppe, — bare glatte svaberg, graa- svarte og sleipe. Men nede i de bratte lier stod

skogen mørk og svær. Skog som altid suste-------

evindelig og altid suste, skog som syntes at naa helt til verdens ende.

-------Vei fandtes ikke. Han visste det var frug-

tesløst at se efter nogen. Der var jo ikke en sti engang. Og hvorledes kunde der vel være sti der hvor menneskefot aldrig hadde traadt!

-------Og ikke et solstreif over liene!

-------Gjennem denne øde verden drev et mat

tusmørke. I det, gjennem det og blandet med det, drog der sig en let graablaa dimme. Men det var ikke noget med substans i; bare farve. Storskogens topper tok sig saa underlig ut i denne flytende blaa- svarte dimmen.

-------Lyd fra mennesker hadde aldrig lydt i disse

land. Kun tung sus fra dype skoger. Men naar susen steg og sank sterkest, lød det som tunge steg der tasset og labbet.

— — Det hændte at der la sig væte i dimmen. Da kunde der gaa bergras med forfærdelige drøn gjennem ødet.-----------

Engang hadde Nils oplevd noget som rnindte sterkt om det han nu saa. Inat la dette oplevde sig over billedet og blev ett med det:

Det hadde hændt i vaar den søndagskvelden før strilen forlot dem, at strilen og Nils var gaat ut til Wild Horse Lake. Det var søndenvind med regn- yre i luften. — Isen var gaa ut; lommen netop kom-

met. Den laa derborte paa sjøen og ynket sig mot regnet.

Der laa en gammel baat ved bredden. I en tøm- merhytte hadde Nils fundet snøre og angel, og gam- mel fisker som han var, hadde han ikke kunnet mot- staa fristelsen: han maatte ut paa vandet og prøve

lykken.-------Men strilen var i vrangt lune — taus

og tungsnakket. Han vilde ikke være med.

Saa var da Nils rodd ut alene. Gjedden nappet og nappet; det bar længere og længere utover vandet.

Fiskerens glæde rørte sig saa sterkt hos Nils at han ikke sanste sig før han var midt ute paa ind-

sjøen. —•-------Nu var det begyndt at kule paa.

Skyene seilte lavere; regnet dryppet lettere ut av dem; vinden vokste; mørket og kvelden tok ogsaa til at tætne.

Nils hadde da skjønt at han nu hadde baaret sig dumt ad. — Han skyndte sig at hespe ind snøret, satte sig i aarene og begyndte at slite sig mot vinden. Han vilde skynde sig at naa tilbake, og rodde paa alt han vandt; men brak saa

løs holdet for den ene aaregaffelen.

Da var Nils blit ilde ved. Han kunde ikke vinde tilbake med baat. Og der var intet andet at gjøre end at la det staa til med vinden og baarene tvers over indsjøen. Mørket sank, regnet drev, vinden økte, bølgene kom hvitere og hidsigere henover det mørkgraa vand. —- — — Rundt om sjøen og indover land stod hvite, avbrændte bjerkestammer og stak sig rædde op i mørket og det voksende uveir.

Strilen var blit ræd for ham. Han kunde tilsidst ikke skimte Nils længere, hadde saa stillet sig op nede ved stranden og git sig til at skrike gjennem sin hule haand. Ute i mørket nogensteds var der en lom som svarte hver gang strilen skrek. — Somme-

tider var det umulig at skjelne mellem strilens maal og lommens.

Endelig hadde han da naadd land paa den andre siden. Det blev den værste gang han hadde hat, at komme sig tilbake rundt indsjøen. Han maatte følge bredden for ikke at tulle sig bort. Det bar gjennem krat og over sumper. Men i sumpene laa sørpete føikfenner, og is indunder; bedst det var, gik han

igjennem til midt paa laaret. —--------Nu og da skrek

det ute i mørket — langt og jamrende. Han trodde det rnaatte være strilen; en lom kunde umulig ynke sig saa høit; sikker var han dog ikke.

Men da han endelig naadde helt omkring, var strilen gaat.

Nils hadde naadd leiren den nat, saa gjennemvaat og træt at han var ved at segne om før han fik klærne av sig.

-------Men den kvelden ute paa Wild Horse Lake

hadde altsaa Nils set samme farven som nu laa over dalen. Det var straks før regnet brøt løs for alvor og kvelden gik over til nat. For da var der en graa- blaa dimme over alt, graablaa og disig, hvorigjennem de hvite bjerkestammer og baaren som fraadet, lyste med en egen mathet.

-------Nils sat der foroverbøid paa bænken. Han

saa ikke længer paa fjeldtoppen. Nu var han helt inde i det han saa. — — — Han undredes paa om der ikke var en sjø nede paa bunden av denne dal, en sjø med rørte vand hvorover rossene gik sorte?

-----------Disse bratte lier kunde da umulig bære

nedover i al evighet?

-------Der var sneslaps paa marken, kjendte han.

Foten gled i noget vaatt og klisset, -— det maatte vel være sneslaps? — Alt i ett blev han nødt til at slaa armene rundt en træstamme for ikke at fare bent utover og ned i avgrunden.

-- Det isnet gjennem ham ved tanken. Nils grep haardt om armen paa sætet. — For al ting maatte han passe sig, saa han ikke raste utover ! --- Dernede laa alt hemmelighetsfuldt som var ondt, alt som gav tyngsel, alt som det kuldset av — alt hvorover "fadernavnet" ikke hadde lydt.

-- Han bøide sig længere fremover. For han syntes han skimtet noget dernede. Det var to runde pletter med lys i. — Sandelig var det ikke lys, og lyset fløt mildt utover! — "Nei men kjære dig," tænkte Nils, "er her da noget med lys i, i disse land?" — Og han lot sig gli hurtigere og hurtigere fra træ- stamme til træstamme, hen mot lysplettene. —

-- Men saa saa han da hvad det var. Det var øinene til Ole Hansen ! — Ja det var det, det var øinene til Ole Hansen som kom flytende opover lien! —

-- Nils kunde ha skreket av angst. Han kastet sig grue i bakken ; begyndte saa at krype paa alle fire, en lang, lang omvei. Ikke for alt i verden turde han træffe de øinene til Ole Hansen inat ! — — — Og han bad til Gud i sin hjertes angst at han maatte hjælpe ham, saa de øinene ikke saa ham! —

-- Naaja, han kom sig da forbi, det gjorde han. Øinene var der ikke da han saa sig om. --- "Ja, ja ; bare nu Ole Hansen ser sig fore og ikke kommer paa tulle oppe i lien !" — Nils kunde ikke forstaa hvordan denne halte kailen skulde greie sig i slikt et ulænde.

-- Saa reiste han sig da og gik videre.

-- Men som han nu gik, forekom det ham at det blev mindre brat. Heller ikke var den staalgraa dimmen saa tæt nedenfor; der begyndte at trække en matgul lyske gjennem den.

-- "Nu skal du vel se," tænkte Nils som hanDAI, 295

skyndte sig avsted. "Nu lysner det, og her er det bra at gaa!" —

—- — Og han gik og gik. Det blaagraa blev mattere, men det matgule lyset sterkere. — Tilsidst var det bare det sidste som hersket.

-------Og saa stod han ved en strand. Der laa et

hav foran ham, et hav med smaa, dovne bølger. Og det kunde han se over. Paa den andre siden drog

sig en gulgusten strandbredd avsted.----------Farven

forundret ham slet ikke. Han visste hvad som lyste saa gustent derborte. Det var ben, og intet andet

end avblekte knoker og ben.----------Hadde han nu

bare hat en baat, saa han kunde slippe over. — Han skulde vedde paa der var kjendinger blandt ben- radene hist over paa den blekgule strand! —

------Nils reiste sig med et ryk.

"You shouldn't happen to have a match about you ?"

Manden som spurte, hadde lagt haanden paa hans skulder for at gjøre sig rigtig venlig og være sikker paa at faa fyrstikken.

"Hvad?" så Nils: "Skal du. bruke fyrstikker paa disse steder?"

Manden stod der og holdt haanden ut. — Nils saa paa den, og kom saapas til sig selv at han sanste hvor han var.

Det var nu stor morgen. Strømmen til lyse- kronene var slaat av. — Folkestrømmen gik som før, — tynd nu og da, men strid og bred hver gang avgangstiden for et hurtigtog nærmet sig.

Nils kom sig ut paa gaten. Han kjendte han var sulten, gik saa ind paa en liten restaurant og fik sig noget at spise.

Siden gik han tilbake til stationen. Han gav sig til at drive frem og tilbake foran denne en lang tid,296 UTlJ AV KURS

stod naar han blev for træt til at gaa, for saa igjen at vandre videre op og ned.

Omsider gik han ind og satte sig, blev sittende til klokken gik paa 6 om kvelden. Da tok han frem av lommen det visitkort bromesteren hadde git ham, studerte det en stund; siden gik han ut for at søke

ham op.-----------Nils kunde siden ikke komme ind

paa Great Northern station i Minneapolis uten at fornemme følelsen, at nu var han hjemme. Det var som om han hadde tilbragt flere aar av sit liv der.

-----------Søndagskveld reiste han med Lars Kors-

ness ut fra stationen. — De næste to aar blev han vandrende op og ned langs Great Northern-banen,

fra bro til bro, fra by til by.-------Han kunde komme

ind til en by en lørdagskveld og straks søke op det mest befærdede hjørne. — — Der blev han saa staaende og se

og speide, — som en enslig, aarvaaken maake paa en fremspringende pynt forbi hvilken hav- strømmen rinder strid.

De som rigtig blev var det ansigt, maatte uvil- kaarlig undre sig over hvor træt og tungt det saa ut, endda det syntes at være saa ungt.

— "Han der maa da sikkerlig ha gjort noget for- færdelig galt, slik som han ser ut!" tænkte folk og

skyndte sig videre.-------"Slike folk burde man ikke

la gaa løse; det er da rart at politiet ikke sætter dem fast?"

— — Ellers hadde jo folk det saa travelt at de snart glemte baade ansigtet og han som det sat paa.------• —IV HJERTER SOM BLØDDE1. VED SJØEN.

Det blev stuslig i stuen i Vaag efter at Nils forlot den.

Jo Ved Sjøen hadde hat lite at sige før; nu blev det mindre. Og naar han sat der og tidde, hjalp det saa lite for Mor-Anna at prate. — Det hørtes bare saa meget tommere efter det hun så og det svar som hun slet ikke fik.

"Idag er det bra veir," kunde Mor-Anna sige ; "nu mener jeg vi faar ro paa sjøen, Jo?"

Og saa rodde de da. Men for Jo var det mest som der ikke var nogen glæde i det.----------"Kvind- folk i baat, det berger man sig ikke med i længden," tænkte Jo. Og saa blev det oftere han fandt paa- skud for at være hjemme naar hun vilde avsted. Til- sidst ophørte næsten aldeles deres sjøreiser.

Men saa begyndte Ole Hansen at færdes derute og spørre efter tidende fra Nils. Og naar han kom, blev han sittende lange stunder og prate. Da kviknet de til i stuen; for Ole hadde meget av det samme muntre sind som sønnen hadde faat.

De dage brev kom fra Nils, blev det rene fest- stunder i stuen. Og det var gjerne Ole Hansen som bragte dem. Tilsidst blev han saa sikker som solen hver postdag dampskibet kom sydfra, enten saa der var brev eller ikke. Men da han en dag kom med to Amerika-brev, ett til Jo og det andre til sig selv, følte han sig saa spræk at han gjerne kunde ha kastet krykken.

"Ja er det ikke det jeg har sagt al min dag," så Ole, "at to saa kjække gutter som han Nils din og han Per min, det findes ikke!------Nu gaar de der-300 HJERTER SOM BLØDDE

borte i Amerika og er storkarer og lægger sig op

penger.-----------En vakker dag staar de her i stuen

hos os som to andre lorder, og har hændene fulde. — Da kan bare du og jeg sætte os til med pipen,

ser du.-----------Det staar ikke paa for dem som har

slike sønner!"

Baade Jo og Anna likte saa godt at se Ole komme, enten saa han kom med brev eller ikke. Gamle Jo gik der og glædet sig fordi der blev slik hygge for Anna naar Ole kom; saa fik hun da nogen at prate med. Og Mor-Anna var saa glad fordi hun merket hvor godt Oles besøk gjorde Jo.

Da saa vaaren kom det næste aar, slog Mor-Anna paa for Jo at Ole Hansen burde flytte dit ut og drive

sommerfiske med Jo, den sommeren.-------"Mandfolk

er nu mandfolk i baat, da ser du, Jo!-------Og han

Ole er baade rask og rørig med armene. — Jeg er sikker paa han er meget dygtigere i baaten end jeg!"

Jo vilde først ikke høre paa dette. Men saa længe blev Mor-Anna ved med det til Jo en dag nævnte det til Ole.

Ja, Ole blev saa hjertens glad over forslaget. — "Det er jo akkurat hvad jeg har gaat og tænkt paa hele tiden selv!" utbrød Ole. — "Jeg turde bare ikke nævne det til dig, Jo, fordi du er saa meget bedre

kar end jeg.-----------Nu gaar jeg bent hjem og tår

litt mat i bomma, og saa kommer jeg. — Kjærringa kan saa godt skjøtte pladsen i sommer!"

Nei, det vilde ikke Jo høre paa. — "Mat skal du ikke tå med," så han. "Saa daarlig er det da ikke med os herute i Vaag! — Jeg holder kosten og hyre, bruk og baat. — Saa faar du 3djeparten av fortjene- sten. — — Forresten er det ikke saa nøie med det heller. Du skal gjerne faa mere. — Jeg og hun mor

har saapas at vi greier os.-----------Sjøhyret hans

Nils hænger her. Det kan du bruke. Bruk er her

bra av ogsaa. — Det er bare vi kommer os paa havet." — Jo Ved Sjøen var saa glad at hjertet hoppet i ham.

Saaledes gik det til at Ole Hansen ikke var paa Vik og hentet posten den dag da brevet fra Nils kom, hvori han fortalte at han og Per var kommet fra skogen, samt hvor mange penger han hadde, — men Mor-Anna selv bragte brevet den dag.

Da hun var kommet saa langt op i stien at hun ikke kunde sees fra handelsstedet, satte Mor-Anna sig paa en lyngtue og læste brevet. Hun maatte undre sig ved læsningen, for der var noget i det hun ,. ikke kunde forstaa. Det var det som gutten ikke så, „- hun ikke skjønte. —• — "Naaja," tænkte hun, "han er vel bare træt efter at ha arbeidet tungt hele vin- teren, og efter at ha reist saa langt for at komme sig hjem. — Lite er det kanske blit med søvnen, og ungdommen trænger meget søvn, — det skulde vel jeg vite!" — Og da hun læste om hvor meget han allerede nu hadde lagt sig op, glemte hun alt andet, reiste sig braat fra lyngtuen hun sat paa og skyndte sig hjem. — Dette maatte han Jo og han Ole faa høre

straks!-----------"Du store verden," tænkte hun med

moderlig stolthet, "holder han Nils paa slik et par- tre aar til, har han snart mere penger end vi, og er endda bare ungdommen! — Nei det maa da være et storartet land derborte!"

Og saa skyndte hun sig for at naa hjem før de kom av sjøen, saa hun kunde faa lage til noget godt til dem.

Da de la tillands, sat hun paa en sten i støen og ventet.

"Var der brev?" spurte Ole.

"Du kan nu gjette!" smilte hun hemmelighetsfuldt.

Ole saa paa Jo, og Jo paa ham. De to smilte.

"Idag tror jeg at jeg gjetter nei l" så Ole skjelmsk. "Du var saa snar, saa der var vel ikke noget." —

Han stod nu paa knæ paa framtoften og slængte av sig oljetrøien.

"End du da, Jo?" spurte hun. — "Hvad gjetter du?"

"Aa, det trængs vel ikke at spaa i veiret paa en slik solskinsdag!" mente Jo. — "Har du kaffen færdig?"

Hertil lo Ole en klukkende latter. — "Jaha, det er da sikkert; jaha da, idag er det klart i luften, — heheja!"

Anna maatte le med ham trods han lo til hende. Lystigheten blev saa smittende dernede i f j æren at Jo ogsaa maatte trække paa smilet.

"Ja, her har vi yderligere tegn!" bemerket Jo lunt da de satte sig tilbords, og han saa hvad hun hadde sat frem.

"Nei nu skal du bare høre!" prøvde hun at være

furten.-------"Akkurat som jeg ikke stelte skikkelig

for dere, selv om der ikke var Amerika-brev!" —

Mens nu de to sat der og vedervæget sig av ret- tene hun hadde sat frem, satte hun sig til at læse brevet for dem.

— Og fordi hun som læste, var saa glad, kom brevets undertone ikke frem. Den druknet i moderstoltheten.

Men da hun kom til hvor mange penger Nils nu hadde lagt sig op, la Ole skeen fra sig og stirret paa hende med vidaapen mund.

"Staar der — — staar der virkelig tretten hun- drede og femti kroner? — Du læser vel feil nu, Mor-

Anna? — Det er vel tre hundrede og femti?-----------

Det er slet ikke værst, det heller.-------Synes ikke du

ogsaa det, Jo?"

Da blev Mor-Anna fortørnet paa Ole Hansen.

"Dra nu du etsteds, Ole Hansen! — Tror du ikke jeg kan læse hvad her staar? — — — Og tror du Nils vilde sagt det hvis det ikke var saa? Nei,

dertil er han for forsigtig av sig. -- - — • Jeg skulde vel kjende gutten !"

"Nei — nei — nei," stammet Ole undskyldende, "læs nu bare videre, du Mor-Anna, og bry dig ikke om hvad en gammel kali vaaser med i glæden ! -- Vi ser jo alle sammen saa tydelig at der staar som du siger ! — -- Det er bare saa utrolig at guttene kan ha gjort det saa godt paa det første aaret. --- Hvad skal det saa ikke bli naar de først faar lært sproget og kommer sig rigtig til ! — — — Jeg ser ret ikke hvorfor vi farer her og ræker kringom havet og sliter ut børnskapen din, Jo ! — -- Der staar vel noget om han Per ogsaa?"

Der blev da saapas fred paa Ole Hansen at Mor- Anna kunde faa læse brevet til ende.

"Ja, han Per vor kan vel ikke ha gjort det kleinere end han Nils," begyndte Ole straks hun var færdig med læsningen. — Og han Per hadde broren sin der i forveien ; det skulde være lettere for ham at komme sig i vei end for Nils. — Og han er ikke dum, han Per heller, naar han bare vil ! --- • Tror ikke du det ogsaa, Jo?"

Mor-Anna saa paa Ole ; men hun så ikke noget.

"Har du mere kaffe, mor?" spurte Jo. -- "JeS mener dere holder paa at bli styren begge to. --- Her sitter nu du, Ole, og siger vi skal slutte med at fiske, mens havet staar fuldt av Herrens rigdom ! -- Og du, mor, er nu ikke det grand likere. For du skjænker i kaffe til han Ole ; men jeg som har levd med dig i 40 aar, gaar du forbi !"

Naar gamle Jo Ved Sjøen så saa meget spøk paa engang, saa maatte de to andre storle, og saa lo Jo med dem. Men Mor-Anna skyndte sig med at rette paa forsømmelsen.

Den kveld stavret Ole Hansen en hel norsk mil gjennem ur og over bløte myrer, paa sit halte ben,

bare for at fortælle sin kone at han Per, sønnen deres, nu var blit rikmand borte i Amerika. — Nu hadde han tjent godt og vel femten hundrede kroner! — — Rigtignok stod der bare tretten hundrede og femti i brevet, men det maatte da være saa ulike meget lettere for Per at komme sig til end Nils, saa paa veien hjemover var Ole blit sikker paa at han titen at overdrive kunde lægge paa de hundrede og

femti som manglet.----------Det kunde godt hænde

at han Per hadde endda mere.----------Han Per var

ikke dum.------Og han hadde hat god hyre med

Jørgensen!

2. DE BREV SOM IKKE KOM.

Det blev høisommer i Vaag. — Der laa stort lys over alt hav og alle nuter og fjeld.----------En inder- lig forventningens glæde hadde opslaat sit paulun i fiskerstuen derute.

Fisket slog utmerket til den sommer. Først var det nu med storseien paa forsommeren; saa med dyp- linefisket. Og midt i august kom silden under land, en stor ofs av den var det. — Jo Ved Sjøen og Ole Hansen drev saa

haardt som de djerveste karer.

Mor-Anna gik hjemme og stelte for dem, og var paa Vik de postdagene noget kunde ventes.

Hun bar brev med sig og sendte, — brev som hun med stor omhu og møie hadde stavet sammen til han Nils. De blev saa lange; for der var saa meget som skulde fortælles om.

Men hun bar ikke brev med sig tilbake. Der kom ingen flere den sommeren.

Sommeren gik uten saa meget som en stavelse fra hverken Per eller Nils. — Og høsten gik ogsaa paa samme vis.

Dette tok de sig ikke større tanker av — endda. De to mænd hadde det travelt med fisket, og Mor- Anna hadde mere end hændene fulde.-----------Og

den sidste vinter var der jo gaat næsten 5 maaneder uten noget brev kom.

"Vi faar nok brev til jul, skal dere se!" trøstet Ole.

"Ja, det er da baade sikkert og visst vi gjør!" mente Mor-Anna.

Naar dette emne drøftedes, som skedde mindst engang hver uke, hadde Jo lite at sige. — Han var

atter begyndt at lukke sig inde i sin forrige faa- mælthet.

Men saa kom julen og drog forbi. Og nyaar med. Baade 13de dag og 20de dag fulgte efter uten at noget brev kom fra guttene.

Jo så fremdeles ikke noget. — Nu var Mor-Anna ogsaa blit mere faamælt. Men de dagene Ole Han- sen var der, kunde hun slaa sig løs og snakke fort væk med ham. Hun badet sig i solskinnet av hans lyse tro; for den var saa lys og sterk, at for den

maatte alt mishaab vike.-----------Selv Jo gik der og

kikket efter Ole de dagene han var ventendes.

Nu midtvinters var der ikke noget fiske, og Ole var atter flyttet hjem. Men han kom hver postdag; til disse turene ut til Vaag benyttet han altid to dage.

Og Ole Hansen snakte og trodde for dem alle tre.

"Det er vel slik, ser dere, at de har ikke tid til at

skrive.--------— Dere kan vel forstaa at naar de gaar

derborte og lægger sig penger op saa fort som de gjør, blir der ikke stor tid til at skrive brev. Det

synes jeg er grei regning!-----------Og det samme

kan det jo være ogsaa forresten, for vi vet jo at det

gaar dem godt, og at intet staar paa.-------Vi hadde

vel faat hørt, var der noget galt.-------Det gale

spørres altid, det vet vi jo alle! — ——----Og saa tår

det mange penger med disse Amerika-brevene! — Jeg skjønner ret ikke hvordan han Nils deres kunde

ha raad til saa mange ifjor høst!-------— Der var

nu han Per min forstandigere da!" la han barnslig til.

"Ja" — så Jo og drog paa det.

"Ja det var saa det!" mente Mor-Anna.

"Og saa er det nu saa lange veier, ser dere," fort- satte Ole. — "Naar et brev kan komme bort bare herfra og til Lofoten, hvad kan saa ikke hænde fra Amerika og hit? — — Jeg synes nu det er et stort under at saa mange er kommet frem! — — — Og

saa er det nu slet ikke sagt at de kan læse norsk heller, derborte i den store byen, — og hvorledes kan de saa faa brevene avsted paa rettan lei?"

Dette syntes Mor-Anna var svært forstandig snakket av Ole. Det hjalp hende rent bra en stund. Men saa var det nu det, at ifjor høst kom brevene saa regelmæssig som den ene uken fulgte efter den andre. — Der var vist ikke ett blit borte.

Da hun nu nævnte dette til Ole, så han bare:

"Men end om der ifjor høst var en norske paa postkontoret i Minneapolis? — Og saa reiste han sin vei da det blev sommer? — Ja, og saa var der ingen

anden som kunde læse norsk der mere?-----------

Jeg skal sige dig, Mor-Anna: brevene vore kan være gaat til Rusland eller Palæstina!"-------

Ole skjønte nok hvordan Jo og Mor-Anna hadde det, og paa den lange vei til Vaag var hans tanke saare opfindsom paa at finde grunde hvorfor der ikke kom brev.

Ellers syntes nok Ole at baade Jo og Anna var noksaa urimelige angaaende brevene — saa bra og forstandige mennesker de end kunde være i andre ting.

En dag kom han med en ny undskyldning. Det kostet ham møie at bære den frem, og han fik det ikke sagt før akkurat han skulde til at gaa.

"Du ser," så han langsomt til Mor-Anna, og med øinene i marken, "han Nils din bor i samme huset

som disse to guttene vore.-----------Han gjør det ja.

----------Og naar nu ikke de skriver saa ofte, kommer

vel han ogsaa bort fra vanen!"

Mor-Anna saa fortørnet paa ham.

"Ja, du skjønner nu det, Mor-Anna, at det kan ikke godt ha gaat galt med dem alle tre paa engang!

— Slikt lår sig da ikke tænke, ser du!-----------Og

la os nu sætte t. eks. — bare t. eks., forstaar du —- at noget var galt fat med han Nils deres; da vet du

jo at en av mine gutter vilde skrevet —- til os da! — — — Han Otto skrev flere ganger før han Per kom, og han sendte da billetten! —• — — Og hvis noget stod paa med han Per, skrev nok han Nils. For det lovte han mig da baade med haand og mund •den kvelden han reiste! — Og som sagt: de kan ikke ha druknet alle tre paa engang!"

En dag sidst i mårs Ole var der, forsikret han dem at de kom til at faa brev straks guttene kom "hjem fra skogen, — ingen tvil om andet!

-------"Og saa skal du vel faa høre at de hver

har sine tre tusen kroner. — Han Otto, som har været der saa længe, har naturligvis meget mere! •— — — Jeg har nu forresten regnet ut i vinter at det skulde bli betydelig mere, men det kan nu være det samme. — — — Kanske har vi dem hos os til næste jul! — Han Nils deres, ja har ikke han bestan- dig snakket om at komme igjen? — — — Tror du han Nils da kommer til at reise paa Lofoten igjen?"

Men Jo sat like mørk og taus over det garn han bandt paa.

Mor-Anna snakte fort og høimælt; vantroen og frygten stak saa stort igjennem.

"Det kan nu være det samme med pengene," så

Mor-Anna, bare de selv vilde komme!-----------Var

det ikke slik at han Per tænkte at kjøpe sig et damp- skib at komme hjem med?"

Ole løftet paa sydvesten og klødde sig i hodet.

"Ja, ser du," så han polisk grundende, "jeg hørte

nu han snakte om det før han reiste. —---------Det er

sagtens ikke saa urimelig at han Per kommer til at gjøre det ogsaa. — Saa fort som han nu lægger sig penger op, tår det ikke længe før han kan kjøpe et

passe stort dampskib!-----------Mangt utroligere end

clet har hændt i verden, skal jeg sige dig, Mor-Anna! -----------Synes ikke du ogsaa det, Jo?"-------3. DAMPSKIBET.

Dette dampskibet gav Ole Hansen en hel guld- grube av nye ideer og tanker til at arbeide i.----------

Paa veien hjem den dag, stanste han ofte og regnet paa fingrene. Om kvelden efter at han kom hjem, satte han sig til med en blyant og et stykke papir; lampen flyttet han tæt hentil, og saa regnet og regnet han.

-------Hvis nu han Nils hadde 3,000, saa hadde

kanske han Per 3,500. Men da maatte nu han Otto

ha mindst 10,000. Det blev i alt 16,500.-----------Ole

Hansen frydet sig som et barn ved de utrolige store tal han fik til.

-------Forresten var det nu rimeligere at de det

andre aaret, efter at de var blit kjendt med forhol- dene og hadde lært sproget, skulde gjøre det dobbelt

saa godt.-------~ Efter den regnaingen skulde de alt-

saa ha opi 30,000 kroner mellem sig — alle tre gut- tene. — "Det er stor Herrens velsignelse med penger !" tænkte Ole fornøid; ansigtet lyste som et glad barns.

Og saa begyndte han at lægge til, og lot guttene faa alle de gode muligheter han kunde tænke paa, til han fik deres eiendom op i 40,000.

— •— "Der er ikke tale om andet," så Ole halv- høit, "at de for den pris kunde faa sig saapas damp- skib at de kunde seile Atlanten med det! — — Og han Nils Ved Sjøen er saa grom en sjøgut. — Det træffer sig rigtig heldig for Per og Otto at han er med dem!"

-------"Ja," så han næste gang han kom til Vaag,

"nu har jeg regnet det ut alt sammen — det har jeg. Jeg gaar her med alt i hodet. — — Og nu vet jeg

hvorfor ikke guttene skriver: de agter at komme til- bake og overrumple os; for de kommer med eget dampskib — det gjør de! Slaar de fortjenesten sin

sammen alle tre, kan de saa godt greie det! —: •------

Men hvori pokkeren tror dere de skal lægge skibet naar de kommer? — Med en saapas stor damper kan de ikke komme herind paa vaagen til dig, Jo?"

"Jeg mener mest du er gælen, Ole!" ropte Mor- Anna og slog hændene sammen; hun var vantroende og glad paa samme tid.

"Gælen? — Det skulde du slet ikke staa der og sige, Mor-Anna!" utbrøt Ole fornærmet.

"Hvor skulde de faa den dampen*) fra?" spurte Jo alvorlig, —• mere for at lægge sig imellem, saa det ikke blev uvenskap, end for noget andet.

"Tå den fra!" ropte Ole og støtte krykken i gulvet. — "End at du, Jo, som er saa forstandig en mand kan sitte der og spørre noget saa tullet! — De skal faa den for sig selv; for de har midler nok til det." — Ole Hansen blev rent mægtig i sin tro.

"Men tror du virkelig de kan ha tjent saa meget da?" spurte Mor-Anna forsonlig.

"Ja, jeg tror det; men det er jo du som staar der og ikke vil tro nogen tingen!" irettesatte Ole hende.

-------"Jeg har ikke hørt saa vantro folk som du

og han Jo, endda dere ikke mangler vidnesbyrd. — — — Sæt nu at du Jo, eller du MorAnna, som har ord for at være forstandige mennesker, ifjor ved disse tider skulde ha sagt hvor mange penger han Nils hadde lagt sig til gode? — Hvad vilde saa du, Mor-Anna, ha gjettet paa?"

"Det er vist ikke saa godt at sige nu akkurat," mente Mor-Anna; "men jeg hadde kanske sagt 500 kroner."

*) Dampen = dampskibet.

"Nei," skjøt Jo fort til, "det kunde du vel ikke

sagt, mor. — For det var nu for meget.----------Mere

end 400 skulde vi neppe ha sagt."

"Ja, ser du bare der!" straalte Ole. — "Der har du det! — Men nu er altsaa faktum det, at han hadde en god del over tre ganger saa meget?"

"Det er sandt det der som han Ole siger!" ind- rømmet Mor-Anna glad.

"Ja —" begyntde Jo langsomt.

Men Ole lot ham ikke fortsætte.

"Nu har jeg regnet det ut alt sammen for dere, og jeg tror jeg har regnet rigtig. Her har dere det: Grunden til at vi ikke faar brev, er simpelthen den, at de har tjent saa meget at de ikke kan skrive om det! — Guttene vil ikke at slikt skal komme ut, baade for skattene og altingen. — Saant spørres let.

-------Og hvad andet end fortjenesten har de vel at

skrive om!" ropte Ole triumferende og satte staven midt i brystet paa Mor-Anna.

-------"Ja, der har dere nu hele forklaringen,"

fortsatte han videre. — "Vi hører aldrig en kryst mere fra dem før de seiler ind paa Vik, — de kom- mer naturligvis til at ankre paa Vik! — — — Det tår sig bedst ut der forresten. Jaha, da blir det rigtig trøisomt med fartøi der paa vaagen! — Først jagten til Jørgensen, og saa den store amerikanske damperen til guttene vore!"

Ole stod der og viste dem billedet til hans kinder var brændende røde av ophidselse.

Mor-Anna saa paa til hun glemte at sætte paa

kaffekjelen.-------Selv Jo hadde latt arbeidet falde og

sat med hændene i skjødet. Hans ansigt lysnet efter hvert som Ole malte.

4. IDEEN.

Bedøvelsen var kortvarig denne gang.

Jo, med sit nøkterne syn, saa snart at dette som Ole hadde regnet ut, umulig kunde holde stik. Selv i Amerika gik det ikke saa fabelagtig fort at hope op penger.

Mor-Anna saa nok ogsaa at grunden ikke holdt. Men hun kom til slutningen ad helt andre veier. — —• — At de kunde ha tjent saa meget, fandt hun ikke saa utrolig; men naar hun kom til at tænke sig om, visste hun at ikke det var grunden hvorfor Nils

ikke skrev.----------Saapas godt kjendte da Mor-Anna

gutten sin! —

Haabløsheten blev saa tung i begges sind.

Og da Ole endelig naadde hjem den kvelden, var han heller langtfra saa skraasikker.

Paa veien hjem hadde han gaat indom til Jørgen- sen paa Vik. Han var saa heldig at han traf ham alene nede paa bryggen, hvor det faldt lettere for Ole at slaa av en passiar med ham. — — Og der var han begyndt at fritte ham ut om forskjellig. Blandt andet vilde han ha greie paa hvor meget Jørgensen trodde at et slikt dampskib som gik der i ruten, vel

kunde koste — saan paa en slump da?-------Ole kom

til spørsmaalet ad mange omveier. Han hadde snak- ket om posten og ekspederingen, om hvor fort hurtig- ruten gik, og om hvor uren leia var her indenskjærs.

Jørgensen hadde gjettet paa at en slik baat maatte

koste rundt 100,000 kroner eller mere.------Ole hadde

da lagt mot Jørgensen og sagt at den umulig kunde koste saa meget; men Jørgensen var ganske sikker paa at det ikke var mindre.

Den dag var veien fra Vik og hjem blit styggelig lang for Ole. Han hadde sittet paa bergrabb efter bergrabb og regnet, men hvordan han end bar sig ad og hvilke gode muligheter han end la ind for guttene, kunde han allikevel ikke faa det de hadde til saa meget som 100,000 kroner!

-------"Nei, ikke uten at nogen av dem har giftet

sig med en millionær," tænkte han som han nu reiste sig og hinket avsted.

------"Og skulde det være nogen, fik det vel næsten

bli han Per. — Han Per er troendes til noget av hvert. — Svært hændt i ordene er han ogsaa. — Saa han kunde sagtens faa hvem han vilde — ikke for det!"

Men saa var der noget som kom til og gjorde

gangen endda tyngre.-----------"En slik baat kunde

umulig være stor nok til at fare Atlanten med!" —

Sidst i mai kom saa Ole flyttende til Vaag, hvor han ogsaa den sommeren skulde drive sjøen med Jo.

Det var sjelden nu han nævnte noget om damp- skibet. Naar det skedde, snakte han om det som noget der var saa op- og avgjort, at det ikke var umaken værdt at spandere flere argumenter paa det. Endnu hadde han ikke været istand til at hitte paa nogen anden løsning; derfor holdt han trodsig fast paa den.

Han saa hvordan de to gik der og led av kummer, vilde saa gjerne sige baade dem og sig et trøstens ord; men fandt saa ingen ord at sige.

Hver postdag i juni maaned dæmret i spænding og gik ned i dyster haabløshet.

Hverken i juni eller juli kom der tidende. Det blev tilsidst for trist for Ole til at bære det. Noget maatte der gripes til. — Endelig fandt han da paa noget.

En dag de laa ute paa havet og trak linene, tok han en omvei og kom til Jo med det:

"Hvor gammel paa lag kan du være nu, Jo?"314 HJERTER SOM BLØDDE

Jo halte forundret paa linen og så at han var 62.

"Er du gælen, Jo, — du er da ikke det lel!"

Jo mente det hadde sin rigtighet; han blev 62 til næste mikkelsmessdag.

"Men du ser da ut som en ungdom; — og du er nu vist saa rask og rørig som nogen 50-aaring."

"Det er ikke at klage paa helsen," så Jo og trak videre.

"Ja det er sikkert, at du kan gjøre hvad som helst for helsen og alderens skyld."

Ole andøvde baaten og så ikke mere paa en stund.

Men saa snøt han sig i votten og saa paa Jo:

"Vet du hvad jeg vilde gjøre hvis jeg var dig?"

"Det er vel ondt for mig at vite." —

"Men da vilde jeg ut og reise, — var det ikke for denne syttens foten!"

"Vilde du reise?" — Jo stanste og saa paa ham.

"Aa ja, det skulde jeg!"

"Hvor skulde det bli hen?"

"Aa," mente Ole sterkt, "jeg vilde gjøre mig en sviptur bortover til Minneapolis og se til guttene vore. ------. Jeg skal garantere paa du blev mottat!"

Jo blev staaende og stirre paa ham; linen hang løs paa korten.

Ole fortsatte uanfegtet:

"Ja det vilde jeg akkurat —- nu i høst naar vi

slutter fisket.------Du er saa rask og rørig som nogen

ungdom, saa for den saks skyld staar det ikke paa. — Og raad har vi da! — Jeg skal lægge til min del av sommerfisket iaar; men vi kan sagtens vite at guttene betaler dig alt sammen naar de faar høre at du er kommet ens erend for at se hvordan det gaar dem." —

Det saa ut som Jo vilde sige noget, men det blev intet av. Han begyndte at hale paa linen igjen.

"Du faar lægge baaten bedre efter linen. — Han315

er strid strømmen idag," så Jo stille; men han så ikke mere heller.

Ole tok nogen tak med aarene.

"Synes du det er en dum plan?" spurte han.

"Dum?"

"Ja?"

"Læg baaten bedre borttil! — Ser du ikke hvor- dan linen staar!" så Jo irettesættende.

"For du er saa frisk og rask som nogen ungdom, og saa godt som de nu gjør det, har vi da raad?"

Ole betragtet ham opmerksomt, og undredes om han turde komme med mere; men ansigtet foran ham stod der saa lukket over arbeidet, at han lot det bero

indtil videre.----------Kanske var det bedst at snakke

til Mor-Anna om saken? — Der kunde man da være sikker paa at faa svar.

De fik linene i baaten og seilte i land. Jo mælte ikke et ord, og Ole tænkte saa sterkt paa planen at han ikke fandt noget andet at snakke om.

Men om kvelden da han sat der og bandt paa garnet til Jo, mens denne var nede ved sjøen for at se efter baaten til natten, snakte Ole til Mor-Anna om det:

"Du skulde rigtig prøve at faa han Jo avsted i høst — det skulde du, Mor-Anna!"

"Hvad skulde jeg gjøre, siger du?" — Mor-Anna trodde hun ikke hadde hørt rigtig og kom bort til bordet, hvor Ole sat og bandt paa garnet.

"Du skulde faa ham i vei, så jeg." —

"Hvor vil du jeg skal gjøre av ham?" Mor-Anna prøvde at spase, fik det saa daarlig til, og det hørtes som naar en spiller paa en sprukket fiolin.

"Gjøre av ham! — Du kunde nu sandelig spørre visligere, Mor-Anna!"

"Snakker jeg nu uforstandig igjen?"

"Ja det gjør du. — Du ser jo at jeg ikke kan

komme mig avsted for denne hersens fotens skyld, — men vi maa ha bud bortover til guttene! — — Og naar vi nu slutter fisket i høst, blir det saa akkurat passelig arbeide for han Jo at rusle bortover; saa kan han ture julen med dem, og være storkar han og en stund før han kommer igjen." —

"Kan du sige mig — er du blit aldeles gælen, Ole Hansen!" ropte Mor-Anna ophidset. — "Skal han Jo avsted saa lang en vei, midt mot svarte vinteren? — Har han sagt det til dig?"

"Ja han så ikke at han ikke skulde, det så han nu

ikke!" svarte Ole het i kindene.-------"Det vilde vel

være en let sak for han Jo, saa ung som han ser ut,

— og saa rask og rørig i alle maater.-------Og det

tår ikke mere end skikkelig et par uker at komme

sig bortover.------- — Saa faar vi da grei besked om

hvordan de har det, og hvor meget de nu har lagt

sig op.-----------Jeg skal vaage paa han faar mot-

tagelse naar han kommer frem!----------Og du, Mor-

Anna, som er saa flink til at skrive, du faar hjælpe mig med at faa til nogen ord til han Per, saa vi minder guttene om at betale han Jo tilbake hvad det koster. Ellers tror jeg nu sikkert de vil tænke paa det selv."

Tanken gjorde Mor-Anna fortumlet.

"Har du sagt det til ham?"

"Ja jeg nævnte det idag."

"Så han noget?" — Mor-Anna kom bort til bordet.

"Han så nu slet ikke nei da! — —• — Jeg tror

sikkert han reiser hvis du tæller til.-----------Vi maa

jo ha tidende, ser du, og hverken du eller jeg kan reise!"

"Nei dette gaar aldrig an!" ropte Mor-Anna angst.

— "Og han Jo som er saa lite for sig! —---------

Og nu mot svarte vinteren l"

"Du vet jo det, Mor-Anna, at der er ingenting atIDÉEN 317

utrette paa denne aarsens tid allikevel. — Og jeg skal godt komme og være her hos dig anden hver uke hvis du vil."

Mor-Anna stod der og vred hændene foran en ulykke som syntes uundgaaelig.

"For den saks skyld!" klaget hun. — "Jeg sat her saa mangen vinter stilmot alene de første aarene —

før han Nils kom.-----------Ja det var nu den tiden

han Jo drev paa Lofoten."

"Jeg kan saa godt komme her og være hos dig!" forsikret Ole.-------"Og saa er det nu det da, Mor- Anna," fortsatte han, "at skulde det bli noget av med det dampskibet som guttene vore tænker paa, og det blir det vel, saa vilde han Jo være rette manden for dem til at ha med sig. — Der findes vel ikke nogen som har slikt vet paa veir og vind og er saa kjendt paa havet — heromkring da — som han Jo!"

— "Ja," — begyndte Mor-Anna sørgmodig.

Men saa lød der steg paa hellen utenfor døren, og saa blev der ikke sagt mere. — Jo kom ind; han saa snøgt paa de to som var derinde, men hadde intet at sige.

Mor-Anna gik ut i kjøkkenet, hvor hun fandt sig

arbeide til det blev sengetid.-----------Hun syntes

ikke hun kunde gaa ind og møte Jos ansigt. —5. DEN STORE BESLUTNING.

Ole Hansen kom omsider til at ønske at han ikke hadde nævnt dette om Amerika-reisen. Mor-Anna gik det ikke an at faa en skikkelig prat med mere hverken om dette eller noget andet. — Ole forstod snart at hun undgik at bli alene med ham. For naar han kom ind, og Jo ikke var der, gik hun altid ut. -------Ole kunde ikke skjønne hvad som gik av hende.

Og Jo selv var blit saa tungsnakket og indelukket at det var uraad med ham. Jo var sær, syntes Ole; derfor gik det ikke an at gaa til ham mere med en sak der trængte en saa alsidig drøftelse. — Og naar Ole rigtig kom til at tænke sig om, var vel Jo neppe manden heller til at foreta en slik reise. — Han var for undselig og sen i ordene.

En dag de holdt paa at agne linene nede paa bryggen, kom Ole allikevel til at snakke til Jo om det. Men han ønsket siden han ikke hadde gjort det.

— Jo hadde først ikke sagt et ord paa en lang stund, hadde bare arbeidet videre; men saa hadde han til- sidst sagt dette:

"Hvis du vil reise, skal jeg prøve at skaffe pen- gene. — — — Du har to derborte." —

Jo hadde sagt det saa stille og med saant alvor at det ikke gik an at gi sig til at trætte med ham. — Ganske spakt hadde da Ole indvendt, at var det ikke for den fotens skyld —!-----------Men denne foten!

— — — Og den var altid leiere blandt fremmede. Jo hadde da bemerket — noksaa tørt forresten —

at det gik ikke an at gaa til Amerika; saa for den

saks skyld, saa-----------. "Og jeg skal gjerne lægge

til alle pengene!" hadde han føid til engang til.DEN STORE BESLUTNING 319

Siden var Ole saa livende ræd for at saken atter skulde komme op dem imellem, og Jo begynde at

insistere paa at sende ham avsted.-----------Du store

verden — han til Amerika!-----------Han som altid

maatte gjemme sig bort der hvor der var fremmede tilstede. — Der jog kuldegysninger gjennem Ole bare ved tanken. — Han kunde ikke begripe hvordan Jo skulde finde paa noget saa urimelig.

— — Saaledes holdt den fælles store begymring paa at lukke hver av dem fastere inde i sig selv.

Men hver postdag steg de ut og kom sammen i fælles venten. — Om morgenen paa saanne dage livnet Ole til og var saa pratsom, men om kvelden var han den tristeste. — Den bekymring som sank over hver av dem ved idelig det samme budskap, at der intet brev var, blev det tilsidst umulig at gaa opreist under.

Ole orket ikke holde det ut. Han sluttet fisket tidligere end ifjor, under paaskud av at han maatte hjem og hjælpe konen med at tå op potetene. Og saa reiste han hjem.

Det var et ganske besynderlig forhold som flyttet ind i stuen paa Vaag efter at Ole reiste hjem. —• Mor-Anna gik der og satte haab mot varme ønsker til hun ikke visste hvad hun selv vilde.

"Jeg haaber da," tænkte hun, "at han Jo har saa- pas vet at han ikke bryr sig noget om dette tull- snakket hans Ole! — Han Jo er for gammel til slik en reise. Ikke sover han skikkelig om natten, og saa er han saa sentænkt av sig ogsaa. Han kunde jo falde overbord før han kom frem! — Og han kom sikkert til at tulle sig bort blandt alle fremmede mennesker derborte. — — — Nei, slikt er det ikke værdt at tænke paa!"

Men sommetider lød der en stemme som så noget ganske andet:

"Der er da vist folk som er likesaa gamle som drar til Amerika? — Folk som ikke er halvten saa

rørige?------Der er nu hun Ellen paa Berg, — hende

tok de over i en likkiste; og det efter at hun hadde

ligget tilsengs i over 4 aar.----------Men han Jo er

da noksaa rask og rørig. — Han har været baade i færd og følge, og altid greid sig hvorsomhelst.

----------Kanske er han ikke saa rask paa foten som

for 20 aar siden, men han er da en haandfast kar endnu — det er han!

----------Og naar vi ikke vet hvordan det er gaat

med barnet, er der vel ingen som er nærmere end

faren til at se at finde det ut.-----------Jeg tror

næsten jeg faar snakke til han Jo om det?"

Men naar saa Mor-Anna sanste sig, kunde hun bli rent harm paa sig selv fordi hun gik der og tænkte saa stygge tanker.-------Til manden så hun ingen- ting om hvad hun tænkte.

Med Jo var det nu anderledes. Han var sikker paa at Ole hadde snakket til Anna om reisen; for Ole kunde da ikke tie med noget. Hvad Jo ikke kunde forstaa, var dette, at hun nu ikke så noget om

det til ham. Det var underlig.----------Endelig fandt

han da grunden:

"Hun vil vel ha mig avsted, og tør ikke sige det?

— Saan er det nok?----------For hvis hun saa paa

det som tull og urimelighet, hadde hun sagtens nævnt det?

-------Hun vil altsaa ha mig i vei, men tør ikke

sige det! — Hun mener vel at jeg er ikke saapas til kar at jeg greier det," grundet Jo bittert.

— — "Hun skulde nu forresten ikke gaa der og tænke slik om mig," tænkte Jo videre. —- "Det har hun slet ingen

grund til. — — — Hun forstaar naturligvis ikke at hvis jeg nu reiser, kan hun bli uten forsørger.-----------Nu er han Nils blit borte;

skulde det nu gaa galt med mig ogsaa, blir hun sit-

tende her igjen alene.-----------Vi har ikke mere end

skikkelig 2,000 i alt; mindst 700 vil denne reisen koste mig. — Og selv om hun sælger hvad der er av baade baater og bruk, blir det ikke stort hun faar

paa den vis.----------Skulde hun faa mange levedage,

blir det snaut paa slutten.-----------• Jeg skulde ikke

like at se nogen av mine ræke omkring bygden paa lægd.

-----------Men slikt falder hende ikke ind. Det er

bare det, at jeg nu er blit saa ræd og skral av mig at jeg ikke duer til nogen tingen!"

Skjønt Jo hadde regnet alt ut, kunde han dog ikke helt forstaa at hun intet nævnte, at hun ikke engang snakte frempaa om det.

— — "For hun maa da forstaa at vi maa gjøre noget for at finde gutten! — Han er da hendes barn likefuldt som mit?" —

Jo grundet paa hvad Mor-Anna tænkte, til det blev til en gaate hvorpaa der ikke var løsning. Til- sidst optok det hans sind langt mere end selve reisen. — Naar de gik tilbords, om kveldene naar de sat der med sit arbeide og tankene arbeidet til en mest kunde høre dem, tænkte Jo: "Ja, nu maa hun vel sige noget? Nu kommer hun sikkert med det!" — Dog, Mor-Anna snakte baade om dette og hint, men aldrig om det.

En morgen som Jo klædde paa sig, var han sikker paa at hun kom til at sige noget i løpet av dagen. Hun hadde været saa urolig om natten, hadde graatt saa længe — det gjorde hun ofte om nættene nu —

og hadde vist ikke sovet stort.------------"Stakkars

hende," tænkte Jo, der han stod og hadde paa sig klærne, "hun har det ikke rart nu, — nei, det har hun ikke! — Barnet hendes er kommet paa vida, og manden hendes er saa stor en stakkar at han ikke

tør gaa ut og lete efter det!" — —• Men dagen gik; det blev kvelcl, og de slukte lampen og gik tilsengs uten at hun hadde sagt noget den dagen heller.

Saan gik det dag efter dag.

Høsten kom med ruskveir og storm. Stormene rusket med regn og skodde. — Hav og himmel og øde hei blev borte i dimme og mørke.

Om dagene gik Jo og stelte nede paa bryggen og i nøstet. Han fandt saa mangt nu som maatte efter- sees og sættes til rette. Naar da Mor-Anna kom nedover og kaldte ham hjem til middag, spurte hun altid:

"Hvad arbeider du med idag?"

"Aa — — jeg gaar bare her og stuller," svarte da Jo.

"Du stuller vel med noget, vet jeg?"

"Nei, ikke med noget."

Dette syntes Mor-Anna ikke var akkurat pent av manden. — Han kunde gjerne la hende vite hvad han gik hernede og tænkte paa om dagene, — det var ikke saa morsomt for hende nu at gaa der alene oppe i stuen.

Saan gik de og gav agt paa hinanden.

En dag de sat og fik sig middag, slap hun en ytring som Jo tok sig mange tanker av. Hun så pludselig:

"Var der endda nogen som reiste, saa vi kunde faa sendt bud!"

"Du kan saa sige!" så Jo næsten glad, — nu kom hun vel med det.

"For da kunde vi faa sendt brev og være sikre paa det kom frem."

"Ja, — dersom bare nogen reiste! — — — Du har vel ikke hørt om nogen som agter sig avsted?"

"Nei, jeg har ikke det. — — — Og du vet vel ikke om nogen, du heller?"

Da blev Jo saa glad og let tilsinds. Hun vilde altsaa at han skulde prøve det. — "N—ei," drog han paa det, "jeg kan ikke akkurat sige at jeg har hørt om nogen."

Da saa hun fort paa ham, han fanget hendes øine og slog sine ned. Og saa reiste han sig straks, gik bent nedover bakken og ind paa bryggen.

Derinde hadde han en liten kiste staaende. Den var saa liten at den hadde haandtaket i loket iste- denfor et paa hver side, og blev baaret efter loket. — Helt siden Jo kjøpte den, var den blit kaldt "færda- bommen", av den grund at den altid blev tat i bruk naar længere turer skulde gjøres. Kisten var grøn- malt, med sorte bændler omkring, som alle slike kister har enten de er store eller smaa.

Den dag gik Jo bent til kroken hvor kisten stod, tok den frem og begyndte at se den over. Det lugtet muggent av den da han aapnet loket; han tok sjø- vand i en pøs og vasket den godt ut indvendig, og satte den saa ut til at tørkes.

Men da han om kvelden kom op i stuen med den og satte den fra sig midt paa gulvet, kan det vel hænde Mor-Anna gjorde store øine. Hun kunde ikke faa sagt et ord da; hun formaadde det ikke. Hun skyndte sig ut i kjøkkenet, hvor hun sank ned paa

peishellen i vuggende graat.----------"Aa herre-------

herre Gud, nu skal han Jo ogsaa avsted!"

Mor-Anna kunde dog ikke bli sittende i kjøkkenet. Inde i stuen stod "færda-bommen" midt paa gulvet. Hun fik nok skynde sig ind, og noget maatte siges. -----------Hvad vilde vel han Jo tro ellers?

Og saa gik Mor-Anna ind igjen. Hun lot som hun netop sanste kisten, gjorde sig saa let i maalet hun kunde og så:

"Skal du ut og reise?"

"Ja," Jo stod ved vinduet med ryggen mot hende, "jeg faar vel avsted nu." —

Mor-Anna vilde spørre hvor han tænkte sig hen, men gjorde det ikke. Isteden så hun:

"Tror du ikke det er bedst du venter til vaaren?'*

"Aa, jeg har tænkt paa det ogsaa; men saa maatte vi vente til han kom hjem igjen fra skogen, — og saa blev det jo sommer. — Vi kan vel ikke forsvare at vente saa længe."

"Det var saa det.-----------Da blev det sommer."

"Paa den maate mistet jeg et helt sommernske. — Det synes jeg ikke jeg har raad til efter at ha ødelagt saa mange penger."

"Neinei, — jeg ser nok det.-------— Bare du er

sterk nok til slik en lang tur!"

"Ja, ingen kan vel vite det før han har prøvd.

-----------Ellers skulde jeg vel greie det som andre

folk greier — saa omtrent da."

Mor-Anna saa paa ham med stor stolthet. Øiet brandt gjennem taaren som stod i det.

"Det vet jeg vist du gjør.-------Ja Gud ske tak,

det vet jeg vist l"

Jo vendte sig halvt om og saa snøgt paa hende. — Hans barkete kinder var farvet av en let rødme. Han stod ved vinduet, og kan hænde det var fra kveldrødmen som laa ute paa himmelen.

"Hvad tid har du tænkt dig avsted?"

"Skibet gaar sørover nu næste tirsdag.-------Det

var kanske bedst at komme sig avsted saa fort som mulig.-----------Du har vel et par rene ombytter?"

"Nu om tirsdagen!" ropte Mor-Anna. — "Nei aa nei, skal du reise om tirsdagen!"

"Ja, ser du, hvis han skal avsted paa skogsarbeide i vinter ogsaa, er det bedst at prøve at naa ham før han drar."

"Det var saa det," sukket Mor-Anna. — "Ja, hvis han skal til skogen, tnaa du vel reise straks."

"Ellers er det trolig," fortsatte Jo tænksomt, "at jeg maa til skogen ogsaa. •— Jeg har regnet ut at ifjor vaar har han git sig over der. —- — Det er vel

derfor vi ikke faar brev.-----------Var han i Minne-

apolis, og ved helsen, tror jeg sikkert han hadde skrevet."

"Ja du siger noget!"

"Ja, for du ser han er en paalidelig gut. — Det kan hænde de har faat ham til at arbeide hele aaret. — — Og saa gaar der kanske ikke post der," for- klarte Jo rolig og sindig.

Mor-Anna hørte paa ham i største forbauselse. Det gik nu atter med hende som saa mange ganger før i deres samliv: naar hun fik høre hvordan han hadde gaat der og overveid alle muligheter i en sak, stod hun der beskæmmet overfor hans omtanke og store klarsyn. — Det kom da til hende som en stor trøst, at en mand med en saan forstand vilde greie hvilkensomhelst vanskelighet.

Og saa gled da de to enslige, hjertensgode men- nesker sammen i den fælles store beslutning, nu de hadde fundet hinanden igjen i den. Og nu blev det Jo som blev snaksom, og hun saa andægtig og stille naar han snakte.

Saa begyndte da Mor-Anna at pakke den lille kisten for manden, endog med større omhu end hun tilforn hadde pakket den store for sønnen.

Og saaledes gik det til at der sent lørdagskveld den samme uken kom et gammelt par gaaencle op igjennem alleen paa Dunjarness og begjærte at faa tale med presten.

De blev længe inde paa kontoret. Men da de kom ut og forsvandt i mørket nedover alleen, gik de let- tere. ----------Nu hadde de nytt Herrervs nadver sam-

men; og den hellige handling, bare for disse to, hadde

lagt slik velsignet høitid og fred over alting.----------

Der var ikke tale om andet end at alt maatte bli vel- signet for dem! — — Vistnok var han vældig, han som styrte med det vide hav og den høie himmel. — Men saa var det nu det da, at ingen behøvde at vante hans velsignelse, som nærmet sig i enfold og op- rigtig tro.

----------Det var langt paa nat før de endelig vandt

sig hjem. — Men den natten graat ikke Mor-Anna.

6. DEN FOTEN TIL OLE HANSEN.

Med Ole Hansen var det gaat slik siden han flyttet hjem, at han hadde gaat der og hinket og spekulert paa alt mulig angaaende hvordan det vel kunde ha sig med guttene eftersom de slet ikke skrev. Men løsning fandt han ikke.

Noget maatte han dog finde paa for ikke at synke helt ned i bekymring og mishaab, og saa tok han til at opfriske ideen om dampbaaten igjeri. Og det gik bra. Han fik den endog saapas til at han levde paa den nogen dage. En dag blev den saa sterk og saa saa sandsynlig ut, at han nær hadde tat sig en tur utover til Vaag med den. Men han opgav det. Hverken Jo eller Anna vilde tro paa det likevel — i det hjørne de nu var i. Ole følte det. Og saa var han ræd Jo atter kunde komme paa dette galmands- snakket sit.-----------Det var saa rart med folk som

snakte saa lite som han Jo: man kunde aldrig være sikker paa hvad de fandt paa at komme med naar de aapnet munden sin og så noget! —

Og saa gal en idé hadde Ole aldrig hørt. Det var

nu vist det værste nogen hadde fundet paa.-----------

Du store verden — han reise til Amerika! — Og det lot til at Jo mente det alvorlig? — Han hadde vist ikke spøkt den gangen! —

Det værste var at Ole ikke kunde bli kvit tanken. Han prøvde liste sig fra den paa alle sæt og vis, men naar han trodde sig i sikkerhet og saa sig om, saa var den der. Ja, den var der, og den blev der. — Han kunde bli helt borte i den før han sanste det.

For bedst som han gik der og hinket, var han paa veien til Amerika. — — — Han var ombord i

Atlanterhavs-baaten. Og der var ikke saa værst heller, syntes han. Det gik bra saa langt. Han hadde betalt for sig, som de andre, og blev behandlet akkurat som andre mennesker. Ingen kjendte ham. Forresten var der bare snilde mennesker paa baaten.

— Ingen lo til ham. Nei, det var det rare: ingen lo!

----------Og hændte det at der var nogen som spurte

ham hvordan det hadde sig med foten, saa gav han sig til at forklare for dem omstændelig, at med denne foten, nja — med denne foten hadde det sig nu saan da, at han hadde brækket den engang i et fald. Det var nu meget, meget længe siden. Og saa kunde de ikke naa doktor, og saa hadde en av naboene spjelket den sammen; manden hadde vel ikke forstaat at gjøre det akkurat rigtig; brudet grodde rigtignok sammen; men foten blev ikke rigtig ben; desuten var den blit bittelite grand kortere. Skjønt ikke saa det generte noget! — — —• Og de skulde slet ikke tro det var saa galt at ha en slik fot! For det var det ikke. Den var tvertimot bra at ha, ja rigtig uund- værlig mangen gang: den varskodde saa klart som en taakelur hver gang der var veirforandring ivente. Det hørtes kanske rart ut, men han kunde lite paa den foten som paa et barometer —• ja det kunde han!

Dette og meget mere til gik Ole der og fortalte til folk ombord i Amerika-baaten, og der var ikke én som lo til ham.-----------Ja, det var rart!

Eller Ole sat paa hurtigtoget som suste avsted med ham indover Amerikas store vidder. Han sat altid ved et vindu. Og han frydet sig ved at se alle de store byer og alle de mange mennesker og al rig- dommen. — Foten var paa den siden som vendte mot væggen, saa den var ikke det mindste iveien!

— — — Det var saa storartet artig ved dette vin- duet; der var saa meget rart at se.-----------Og Ole

visste akkurat hvor han skulde stige av toget: det

var i Minneapolis, Minnesota, North America.----------

Fare? — Nei det var ikke det spor farlig med en saan reise!

Men naar han saa vaaknet og kom til sig selv fra disse streiftog, kunde det hænde han var næsten vaat av sveite, og saa skalv han gjennem hele kroppen.

Tanken kunde han dog ikke komme sig fra.

-------Ellers arbeidet Ole rastløst videre med at

finde forklaringen til at guttene ikke skrev, — noget som kunde bli dem alle til trøst og opmuntring.

En dag faldt det ham ind, at for nogen aar siden var der reist til Amerika to gutter fra Øivaagen. Det var en stor gaard med flere naboer; den laa to mil borte. Den sidste søndag Jo var hjemme, stod Ole op længe før det blev lyst og hinket avsted. Det kunde godt hænde at folket derborte hadde faat tidende, ja at Øivaag-guttene endog hadde truffet guttene hans og skrevet om det. Han var sikker paa de var kjendte fra gamle dage.

Det var ikke stort han fik vite paa Øivaagen. Den ene av guttene var druknet paa fiske vest ved Stillehavs-kysten; den andre hadde git sig til at stu- dere ; han agtet at bli prest. Det var dog ikke meget de visste om ham heller; for det var nu over et aar siden de hørte noget fra ham.

Ole blev storglad ved den sidste tidende. Det var altsaa som han saa mange ganger hadde sagt: de hadde ikke stor tid til at skrive brev i Amerika! — Og naar nu han som gik i prestelære ikke hadde tid, hvad skulde man saa vente av gutter som drev

ute i vilde skogen og andre steder! —---------Og nu

skulde altsaa den gutten bli prest; og faren var bare almindelig pladsmand, akkurat som Ole selv! Ja,

var det ikke akkurat som et eventyr derborte ?----------

Aa nei hvor artig det nu skulde være at faa vite hvad guttene drev med!

Det var blit sen kveld. For Ole hadde saa meget at prate om med forældrene til den gutten som skulde bli prest. Ole hadde reist sig, sat sig og staat op igjen flere ganger før han endelig kom sig avsted.

Tilsidst var han da kommet sig avsted. Det var en vakker stjerneklar kveld, saapas frosset at myrene bar, og det var slet ikke værst at gaa.

Som han hinket avsted den kvelden, sank der ned over ham noget uendelig mildt og saart. Han droges saa sterkt efter at faa se guttene sine igjen. Især han

Per! — Det var saa rart med han Per.----------Aaja,

du store Gud, han Per!-----------Og slik glæde der

hadde været med den gutten mens han var liten! — — — Ole hinket avsted over bakker og frosne myrer i den stjerneklare kveld og husket den gang, og saa den gangen fra den tid Per var liten, hvad han hadde sagt og gjort, og hvordan de hadde ledd til det og fortalt det til andre. Mangen gang hadde Ole sagt til konen at dette barnet var der noget omframt ved. Hun kunde da vel se det! —• For der hadde da aldrig været noget barn som hadde undret sig over saa meget og spurt saa rare spørsmaal som han Per deres. — I kveld mindtes Ole det alt sammen.

— — Ja, han Per, det var nu hjertebarnet! —• Med Otto var det anderledes. Skjønt i kveld husket Ole at de hadde hat megen glæde av ham ogsaa.

Det var synd at sige andet. —--------Men Otto hadde

tat sine egne veier efter at han fik prestehaanden paa sig — det hadde han nu da.

-------Det blev saa saart om hjertet paa Ole.

Der kom taarer som randt stille. Han lot dem komme. Han syntes det var lettere at gaa naar han ikke prøvde at stanse dem.

------Det var mens han gik over Stormyrene den

kveld at den store beslutning fæstnet sig hos ham.

Det var saa let at tænke i kveld, især naar han ikke brydde sig om taarene.

------"Her har jeg idag gaat 4 norske mil," tænkte

han.-------"Nu i to somre har jeg drevet fiske som

fuldgod kar og faat hel mands lod.-----------Jeg er

nok langtfra saa skrøpelig som jeg gir mig ut for.

— — Denne foten er korset Vorherre har lagt paa mig til ydmygelse. Men hvordan kan det vel bli nogen ydmygelse av naar jeg gaar her og gjemmer foten bort — det skulde jeg like at vite! — Det blir vel heller forhærdelse av slikt noget? — — — Du faar nok passe dig, du Ole Martinius Hansen; for du kunde gaa av veien saa længe med den foten til hverken han eller du rak frem til paradis!

-------Og han Jo så nu det, han: "Du har to der,

jeg skal skaffe pengene, og du gaar ikke til Amerika."

— Det var akkurat hvad han så; og han Jo siger ikke noget som han ikke mener!

-------Men hvad gjør saa du Ole? —- Du gaar bare

her og skylder paa den skarve foten. Og han er dog ikke værre end at han idag har baaret mig 4 mil,

-----------endda er jeg ikke det grand trættere end i

den andre!

-------"At holde kjød for sin arm," staar der i

evangeliet. Og der nævnes ikke et ord om at Vor- herre undskyldte nogen fordi den ene foten var et

par tommer kortere end den andre!----------Du store

verden: her gaar jeg og undslaar mig for at se efter mit eget kjøt og blod bare for saa ringe en ting.

— — — Ja, slipper jeg ind, blir det folksomt paa arge syndere oppe i paradis!" — —

Ole hinket og hinket. Tankene kom saa let:

"Og i Amerika, der er det saa frit og stort og

altingen. — Der er jeg ikke kjendt, og der ler man

neppe til en gammel mand, selv om han halter lite-

grand.-----------Der gjælder det vel bare hvad man

har i hodet.-------Og hodet er bra, — det er upaa-

klagelig bra."

Ole gled nu ind i en lysere tankerække. Og saa fik han pludselig en idé som fik ham til at se efter flere stjerner end der virkelig var den kvelden:

"Nu gjør man saa mange undergjerninger der- borte i Amerika, og der skal være saa merkelig flinke

doktorer derborte! —-------End om jeg nu kom dit,"

tænkte han, og blev saa opi det at han stod dørgende stille, "og saa fandt en doktor som kunde kurere foten for mig! — Guttene kjender selvfølgelig de flinkeste

av dem, og de hjalp mig sagtens med penger.-------

Ak ja, — og saa kom jeg hjem igjen og gik saa støt som den sprækeste kar!" — Ole maatte sætte sig paa en tue og hvile sig litt; for han skalv saa sterkt gjen- nem hele kroppen.

"Ja det der er ikke det grand umulig" tænkte han videre. — "Foten var da oprindelig like lang som den andre. Jeg har ikke vokset noget siden uheldet

skedde. —-------Det er bare det at det ikke er ret

sammengrodd; derfor er foten litegrand kroket. En av de flinkeste doktorer derborte kunde vel rette paa det. Og der skal ikke saa meget til heller. — Det er ikke mere end saan en tre tommer om at gjøre!" -----------Ole strakte foten ut og saa paa den.

Saa reiste han sig og gik videre. Tanken var saa lys og fulgte ham saa stort at han ikke sanste sig før han var hjemme.

Til konen så han ikke noget da han kom hjem. — Det var kanske sikrest at snakke med Jo og Mor- Anna om det først, og høre hvad de mente.

Den næste morgen var han atter oppe i otten og hinket avsted til Vaag. Barnets rene glæde laa over de magre kinder da han traadte ind i stuen.

Jo og Mor-Anna var oppe for længe siden. De hadde spist frokost og sat sig til med hver sit haand-

arbeide. De flittige hænder kunde ikke være ledige, endda dette var sidste dagen før avreisen. — Det brandt i ovnen; alle ting var sat til rette i stuen, og det var saa koselig derinde. — Kisten stod fuldpakket og færdig ved døren.

Ole haandhilste paa dem begge; glæden hos ham gjorde ham saa høimælt.

"Ja nu, Jo," så han, "nu er jeg færdig!"

Begge saa paa ham.

"Nu stryker jeg!" fortsatte Ole uforstyrret. — "Du har vel pengene?" henvendte han sig til Jo.

"Hvad er det som staar paa med dig, Ole?" spurte Mor-Anna; hun trodde der var noget galt fat med ham paa en eller anden vis.

Ole gned hændene og lo fornøid.

"Ja jeg trodde nok dere vilde bli oppi skyene like- som!-------Men nu skal jeg altsaa avsted og se hvor- dan det staar til med guttene.-----------— Og kommer

her nu en dag frempaa vaaren et pent dampskib sigende forbi, saa vet dere hvem det er!"

"Skal----------skal du til Amerika?" stammet Mor-

Anna og tok efter pusten. — Men Jo blev sittende der og stirre paa ham. Han hadde latt arbeidet synke; hændene laa paa bordet. Aldrig før i sit liv hadde han kjendt saa stor beundring for noget menneske som nu for Ole Hansen.

-------"Nei nu har jeg vel aldrig hørt paa maken!

------- Skal du til Amerika?" ropte Mor-Anna og sank

atter tilbake i bestyrtelse.

Jo så fremdeles ingenting.

"Ja nu vil jeg i vei," svarte Ole hende leende. "Nogen maa jo avsted og se hvordan guttene har

•det.-------Og jeg har jo to.-----------Og ikke stort

at se efter hjemme nu paa vinterstia heller."

Jo Ved Sjøen kremtet. Ansigtet lyste paa ham.

— "Du faar ikke glemme at sætte paa kjelen til han Ole, du mor!" så han.

Nu hadde Ole ventet sig noget ganske andet fra Jo. Han saa bent ut skuffet paa ham. Og saa spurte han like frem:

"Hvad tror du om det, Jo?"

Jo saa fremdeles paa ham — med samme beundring.

— "Men end den foten din?" spurte han.

"Aa," mente Ole let med en viss overlegenhet, "det gaar vel ikke an "at holde kjjzSd for sin arm",

vet du.-------1 — Og i det sidste har foten været rent

bra. Igaar gik jeg 4 mil paa'n, og han stod det om- trent saa godt som den andre."

Dermed berettet da Ole om sit besøk paa Øi- vaagen, samt om hvad han der hadde hørt. — Men under fortællingen saa han hele tiden paa Jo og blev

mere og mere utilfreds med ham. •--------— Dette her

var da vist saa rart som noget der hadde hændt paa disse kanter de sidste aarene. Han Jo skulde da ha noget at sige til det, vel? Han vil vel ikke tå løftet sit tilbake? — Ja, da var ikke Jo den mand han hadde tænkt!

"Hvad tror du om det, Jo?" spurte Ole atter.

Da reiste Jo sig; han kom bent bort til Ole, og saa så han:

"Jeg tror du er den gjæveste kar jeg har kjendt!"

Dermed gik han bent ut av stuen.

Ole stod der og saa efter ham. Hans ansigt viste saa omtrent midt mellem le og graate.

"Kan du sige mig hvad sorn er fat med han Jo?" henvendte Ole sig ophidset til Mor-Anna.

"Hvad som er fat med ham?"

"Ja?"

"Aa han gaar vel og tænker paa imorgen." —

"Imorgen, — hvad er det som skal ske da?"

"Da skal han jo selv avsted!"

"Avsted? Hvorhen?"

"Til Amerika, vet jeg!" så Mor-Anna stolt.

"Han Jo?"

"Ja!"

"Skal han Jo til Amerika, — er du gal, Mor- Anna !" ropte Ole.

"Javist skal han det! — Han reiser imorgen. — — — Der staar kisten færdig." Mor-Anna var litt harm i maalet.

Da begyndte Ole at hinke rundt i stuen.

"Nei aa nei!" jamret han. — — "Nei dette her gaar aldrig an! — — For jeg maa jo dit selv med denne foten!"

"Skal du til Amerika med foten?"

"Javist skal jeg det.--------— Hvori sytten blev

det av han Jo?" — Dermed får Ole ogsaa ut av stuen.

Jo var gaat ned paa bryggen. Han kunde ikke komme sig av forundringen, og gik om derinde og saa sig rundt uten at tå sig til nogen ting. Forresten var der ikke noget at gjøre; alle ting var sat i orden før.

Saa kom Ole farende.

"Kan du sige mig hvad det er du tænker paa?" ropte han da han stod i døren. "Skal du til Amerika?"

"Ja,-------det faar vel bli nu." Jo saa alvorlig

paa Ole.

Den store seiersglæde Ole hadde gaat der i, drev bort som røk for sterk vind. Han sank ned paa en stamp som stod der, og saa rent trist og elendig ut. Der var et lys sluknet i ham nogensteds.

"Du vet det," så Jo overtalende, "at vi kan ikke reise begge. — Jeg er kanske den sterkeste av os to. Og nogen maa jo være her og se efter alt sammen.

-----------Hvis du kunde komme her og være her en

og anden dagen, var det nok svært bra, vet du."

Men Ole sat der stum og vilde ikke la sig trøste.336 HJERTER SOM BLØDDE

Det var saa rent ubegripelig dette, at Jo skulde reise

til Amerika.------Og allerede imorgen? — Ja, skulde

vel nogen ha hørt det værre! —

"Er det længe siden du bestemte dig?" spurte Ole trist.

"Ja,-------nu er det en lang stund. — Jeg hadde

gaat her og tænkt paa det længe før du nævnte det." —

"Tror du-------tror du, ja tror du at du er god

for at finde frem til Minneapolis?"

"Vi faar nu se da.------Forresten kan vel ingen

vite det før han har prøvd," så Jo stille.

"Nei, — — det var saa det," så Ole paa samme triste maate. — — — "Ingen kan jo vite slikt paa forhaand.------- Nei, det var saa rimelig."

Jo Ved Sjøen syntes saa synd paa Ole Hansen. Han begyndte at snakke med ham, langsomt og med mange pauser, som var hans vis. I førstningen fik han ikke Ole med sig; men litt om senn lokket han ham dog avsted. — — De blev sittende der længe. Og da Mor-Anna kom og lette dem op, fordi kaffen stod der og blev kold, var Ole kommet saa langt at han indsaa at det nok var det retteste at Jo reiste og at han blev hjemme.7. DET STORE HAVET.

Havet, det store havet, det er al uroens trofaste ophav. Det hviler i uro; det drar videre i uro.

-----------Hvad det faar helt inden sine sterke armer,

holder det aldrig op at føre videre, og saa videre rundt den vide jordens kreds. — — Hvem har vel hørt at havet nogensinde holdt stille, at der hersket

stille i dets avgrunde?-----------Nei, det store havet

holder aldrig stille; det gir aldrig tilbake, end ikke

det sind som engang er blit borte i det.-----------

Bare videre og saa atter videre vugger det i uro hen i sig selv. —• Ut av sig selv, ind mot sig selv •— det rører ved himmelen, det tår i avgrunden, vugger saa hvileløst utover ind i sin egen uendelighet.

Ja, havet — det store havet — det er saa underlig et væsen. Saa taust vandrer det sine veier. Og saa løndomsfuldt. — — Havet, det ser alt, og forstaar. Det hører alt, og fatter det. Det tår alt og tier. — Siger ikke

vindene alt til havet? Ser ikke bølgene deroppe fra mellem stjernene, og føler det ikke der- nede i dypenes dyp? — Hvad mon vel bølgene tæn- ker paa naar de vugger hen mot aftenstjernen? —

Allikevel tier havet med iskold ro.------------Havet

glædes ikke; det klager ikke; aldrig følte det et øie- bliks medynk. Dets kolde bølger skyller altid like

kjølig mot alle som gaar det i møte.-----------Endnu

har ikke nogen faat havet til at bryte sin taushet.

Paa dets topper, paa det store havs høider, der bor Ensomheten blandt det evindelig urolige. Hvor skulde vel Ensomheten ellers bo? — Der har den al den kolde uro den trænger for at trives og ha det godt. — Ja, Ensomheten bor derute paa dets uro-

lige topper. — — — Maaken, denne ensomhetens tause fugl, hviler paa sine vinger naar han har seilt sig langt ut. Da tør han ikke længere. Han vender og haster ræd tilbake dit det vasker mot en tang- klædd kyst. Der kan han sitte paa det ytterste nes og speide utover de urolige bølger, og drages mot

Ensomheten til han atter letter paa vingene.-------

I nættene naar mørket ruger over det, kan han høre havets hjerte banker. — — — Intet væsen under himlene kjender havet slik som stormaaken — denne ensomhetens tause fugl.

Havet, det store havet, det er saa koldt, saa koldt! — Ja hvordan skulde det være andet end koldt — det som evindelig gaar der og vugger Døden paa sit kjølige fang? — I havets skjød har den fundet sin bolig. Der staar dens morgenkamre — baade det gule og det røde. Og der staar dens natpaulun i mulmet. Skulde det saa ikke være koldt paa havet?

— Og øde ? — Havet strækker sig fra himlenes begyndelse til deres ende; fra sig selv, mot sig selv. Det gaar der utstrakt mellem solens opgang og dens nedgang. Allikevel bor der ikke liv paa det. Aldrig hørte man om nogen som søkte storhavet for at

dvæle paa det. Alt som farer over det, haster.----------

Skynder sig videre. Ingen har tid at stanse derute.

For der er ingen slik rædsel som den havet gir. Det store havet, det har avgrunde for neden; det har avgrunde for oven. Hvem har vel set det mot kveld naar gusten stormsol flimrer mat henover dets vrede topper, — hvem har vel set mulmet sænke sig over det paa stormens vinger og ikke følt angstens gru? — — — Hvilken sjæl skulde ikke ræddes naar de høie avgrunde fra oven og de dype fra neden trær hinanden i møte?

Og dets vælde? — — Ja, dets vælde! — Naar det store havet tår til at vaske skybankene fra him-

melens hvælving, naar det hidser sig selv op til vrede og ruller himmelberg av mørke vand mot stormenes borg, da skjælver alt liv ved dets vælde. — Eller naar det lægger dypets avgrunde bare, saa vindene kan faa tørre dem!

Havet, det store havet — intet er dog som dets længsel. Nei, intet er som havets længsel. Uten begyndelse. Uten ende. Urolig som havets hjerte; hvileløs som havets aand. Hvor skulde den vel dra hen? — Den naar himmelen; den tår avgrunden —

hvor skulde den saa hen?------Har du set en bølge

reise sig, strække sig, og saa vugge kjølig videre? — Har du fulgt dens kolde vandring fra blaane til blaane? —-----Bølgene, de er havets længsel----------.

8. FORAN RIKETS PORT.

-------Det mørknet allerede sterkt av høstkvelden.

"Hellig Olav" gled langsomt ind paa karantæne- pladsen derinde paa New Yorks havn, hvor skibet skulde ankre for natten.

Det hadde været en særdeles heldig reise. Intet uveir at regne for paa denne aarstid. Og alle — baade av besætning og passagerer — saa friske som mennesker kan bli.

Nu da maalet var naadd, laa der en mættet glad •stemning over sindene. Men der var uro i den; for- ventningen om hvad man kom til at opleve imorgen, var sterk.-----------Ja, imorgen kom den store dag!

Jo Sørensen Vaag hadde staat fremme ved ræ- lingen da skibet gled ind paa havnen. Der hadde han hat sin plads hele tiden under overreisen. —• Der var saa meget at se derfrernme, syntes Jo; saa godt utsyn baade over hav og himmel, og skybankene som fløt •omkring. — — Jo saa paa havet, paa bølgene som skibet skar itu og slængte saa uvørent fra sig, og paa mangt andet ogsaa. Men mest paa havet og bølgene. — Han hadde ikke snakket mange ordene under overfarten; det hadde han forresten ikke tid til, dertil var der for mange ting at se og undre sig over.

Ikveld rørte han sig ikke fra rælingen. End ikke da matklokken forkyndte skaffetid, og hele 3dje plads glad og støiende strømte ned til bordene.

Jo blev staaende. Han hadde ikke raad til at miste noget av synet som aapnet sig foran ham. — Han vilde gaat ned efter kisten, men hadde hørt av folk som stod omkring og snakte, at de ikke fik

komme i land før imorgen. Og saa var det vel bedst at la kisten staa nede saa længe.

Men saa var mørket kommet saa fort. Det drog ut før det viste sig. Saa var det begyndt at synke, og saa var det mørkt før han sanste det. — Jo syntes dette var rart.

Og med mørket kom alle de utallige lysene. Der maatte vist være millioner av dem. — Lysene gled sammen deroppe, blev til en lyske som la sig ut i natten og dulgte stjernenes glans.

I lysken og mørket raget der taarn op. Der var saa mange av dem. Somme var forfærdelig høie; de syntes at naa helt op i himmelen. Der var nogen som gik op mellem stjernene, hvor de gjemte toppen i det dype mørke. —

Nede paa vandet var der en utallighet av smaa og store baater — alle med røde og grønne lanterner — som pilte avsted frem og tilbake. — — — Som nu Jo stod der og ante alt det myldrende liv foran sig, maatte han undre sig om det alt sammen virkelig var blit til ved menneskehaand. Han trodde ikke det kunde være mulig. Og han kjendte sig saa liten, saa

liten.-----------Jo var kanske blit aldeles forsagt, var

det ikke for en tanke som kom til ham og gjorde ham saa godt:

Her var altsaa landet hvor Nils var. — Ja, her var Nils! Jo hadde hørt av folk ombord at det ikke tok mere end to dage fra New York til Minneapolis.

—-------Idag var det mandag; kanske var han hos

ham torsdagskvelden. — — — Bare to dage til, og saa skulde han faa se den velsignede kjære gutten

sin —• — hvis-------hvis — han da var i live endnu.

Og Jo trodde saa sikkert han var i live.

Lysene og den myldrende verden foran ham blev

borte for Jo. — Han saa bare Nils.--------— Han

tmdret sig om han hadde forandret sig meget-------

om han var større-------om han var sterkere-------

om han vilde kjende ham igjen naar han fik se ham. — Og Jo trodde han skulde kjende ham.

-------Naar han nu reiste tilbake — og han kunde

ikke være længe, saa meget børnskap som der var til at sætte i stand, og Mor-Anna, stakkar, sat jo der stilmot

alene —, maatte Nils være med. — Hver gang disse dagene tankene var kommet ind paa tilbake- reisen, var Nils altid med ham hjem.

-------Og de vilde naa hjem til jul, det trodde han

bestemt. —-------Til jul, ja! — De kom sent om

kvelden — han og Nils. Mor-Anna sat kanske oppe og spandt. Saa trampet de sneen av sig paa hellen og gik ind. Der sat hun! — Jo visste akkurat hvor- dan lyset fra lampen faldt paa hendes ansigt.----------

Og der stod de — han og Nils. Og saa saa Mor- Anna paa dem! —

Jo maatte selv tørke øinene.----------Han undredes

slet ikke paa at hun graat. — Men nu skulde hun slippe at graate mere. — Og nu skulde hun faa sove trygt om nættene! —

-------Men den første dag veiret blev saapas,

skulde han og Nils ut at fiske kveite til helgen! — Han regnet atter ut hvor de skulde sætte gangvadet. ---------- Nei aa nei hvor artig de tre da skulde ha det!

-------Nils blev nok hjemme den vinteren, — det

blev han nok. Da skulde de sætte al børnskapen godt i stand. — De fik vel drive sig nu for at faa igjen alle skillingene han hadde lagt ut paa denne reisen.

-------Snart blev det vaar igjen. Da vilde det

gildeste komme. For da skulde han og han Nils fiske

i alle de lyse og lange nætter der var.-----------Naar

de saa kom i land, sat Mor-Anna der og ventet paa dem og var saa glad. — — — Ved maaltidene sat da Nils der og fortalte om alt det merkværdige han

hadde oplevd. — Det blev neppe stilt ved bordet mere! —

Jo hadde hat disse synene ofte mens han stod der- fremme ved rælingen og saa paa havet og bølgene. — Naar de viste sig, vogtet han sig vel for at avbryte.

Paa fremdækket blev der saan støi efter kvelds- mat at det næsten ikke blev værendes for Jo. — Der hadde været dans hver kveld, men ikke saa støiende og løssluppen. Land var naadd. Det store havet laa der langt bak i mørket nogensteds. Og nu lot man 5 være like. Selv ældre folk grep en ved haan- den og trampet med ind i hvirvelen.

Det blev en urolig nat dernede paa 3dje plads. Vakten var ikke saa nøjeregnende i kveld. Kanske

vanket der litt ekstra drikkepenger imorgen.-----------

Det lo og pratet inde i kahyttene og ute i gangene.

— Mange syntes slet ikke at bry sig om søvn.-------

Der var somme som hadde danset sammen paa hele overreisen, var blit forbausende godt kjendt paa denne korte tid. — Nu maatte tiden nyttes godt.

—-------Der lød tisken og latter fra hver en krok. —

Selv skibsrottene fik ikke stor ro den natten dernede paa 3dje plads.

— Jo vendte sig i sengen. Han var saa langt op i aarene at han trængte det stillere for at faa en blund. Han maatte vist ha snudd sig de 100 ganger den natten. — Han var inderlig glad da det led saa langt at han kunde staa op.

Jo var den første av passagererne som kom paa dæk den morgen. Kisten tok hau med sig op; men den maatte dog under dæk igjen straks vakten fik øie paa den.

Frokost syntes han ikke han kunde tå sig tid til at spise idag. Nu lysnet det saa sterkt at der blev mere og mere rart at se. — Og som verdensstaden

nu vokste op for ham i den lysnende dag, blev han

atter forsagt.-----------"Ja>" tænkte han, "gjennem

alt dette mylderet kommer ikke jeg mig frem, hvis ikke Vorherre selv kommer og tår mig ved haanden!"

Og det blev en haard dag, dette, baade for Jo og mange andre. Da natten atter kom og gjemte myl- deret, var der de som undret sig om de allikevel hadde handlet klokt ved at begi sig paa færden.

Først var det nu lægevisitationen. Den hadde nu forresten sin muntre side ogsaa. Der stod de tæt pakket sammen, som bær paa et straa, alle 3dje- klasses passagerer — kailer og unge jenter, gutter og gamle kjærringer, og stak tungen ut og lot en travel, uniformert skikkelse titte ind i munden og ned i halsen. Endog de speilblanke uniformer og den strenge minen kunde ikke stænge latteren ute fra raden som kom togende op trappen fra mellem- dækket. — Der var virkelig morsomme optrin, og ungdom som saa glad paa livet, lo til de stod tve- kroket.

Det næste optrin var paa toldboden. Der kjendte Jo frygten sterkere. — Og nu var havet borte ogsaa, — havet som han kjendte saa godt, og som han visste forstod ham.

Derinde rendte folk som de var gale. Og nye kom stadig til.------• Og saa slik en summen av frem- med tale at en kunde bli ør av det!

Jo hadde sat kisten fra sig, hadde aapnet den og stod vakt ved siden. — Han skjønte ikke hvad det skulde være for, ingen hadde da nogen fordel av at se paa de ombyttene hans? Forresten var de nu rene da. — Tilsidst var han blit træt av at staa og hadde sat sig paa kisten.

Omsider kom der da en toldbetjent og stak næsen sin nedi, slog loket igjen og satte sit merke paa siden.

Jo blev da lettere tilsinds. — Nu bar det vel snart avsted til toget som skulde føre ham til Minneapolis?

— Han undredes paa om han ikke skulde tå kisten og gaa sin vei. Dette trak ut, og det var for galt at vente saa længe. — Kanske gik toget til Minneapolis snart, og saa kom han sig ikke med idag, — og, ja, saa blev det fredag før han naadde frem til Nils!

Mens han sat der saa fattigslig paa kisten og grundet paa hvad han skulde gjøre, kom der en funktionær og jagde ham ombord i en færge. Motet

steg da hos ham.-------"Saa længe de ser efter mig,

staar det vel ikke paa," tænkte Jo. — Og nu bar det atter paa vandet.

Jo var ganske sikker paa at nu bar det avsted til toget.

Men saa bar det ikke dit heller. Færgen gik til møllen med lasten, d. v. s.: til Ellis Island, hvor menneskestoffet skulde sigtes før det blev sluppet ind i deigen.

Der begyndte de mange trængsler for Jo. — Kisten blev nu saa besværlig at dra med sig. Der var slik trængsel inde i det store huset. Og saa varmt! -----------De maatte vist fyre svært derinde.

Og der kom de ind i trange baaser, hvor de til- sidst maatte passere én og én ad gangen.

Her blev de forhørte og krydsforhørte. Her ogsaa var der læger som tittet i hænder, øine og mund.

Jo kjendte sig træt og mat. Otten vokste efter hvert som han ikke kunde komme sig frem, og træng- selen og lyden av sind i spænding blev sterkere.

Endelig stod da Jo foran selve skranken. Spørs- maalene faldt mekanisk deroppe fra.

— "Dit navn?"

— "Jo Sørensen Vaag." — Jo gav sig tid for at være sikker paa at han fik alt rigtig.

— "Bestilling?"

— "Fisker."

— "Hvor skal du hen?"

— "Til Minneapolis."

— "Har du slegtninger der?"

— "Ja." —

— "Hvem?"

— "En søn." —

— "Hvor mange penger har du?"

•— "350 kroner." — Jo nølte litt før han svarte; men saa så han det.

— "Hvor gammel er du?"

— "62; litt over."

— "62!"

— "Ja," så Jo. — "Jeg var 62 nu sidste mik- kelsrness."

— "Har du garanti fra din søn at han vil for- sørge dig?"

Trods det var saa alvorlig, maatte Jo trække paa smilet. — Skulde de nu ha garanti for det og?

— "Han Nils og jeg skal reise tilbake straks."

— "La os faa garantien."

— "Garantien?" — Jo saa uforstaaelig paa ham.

— "Fort nu!"

— "Jeg har ikke nogen," stammet Jo. — "Han Nils vet ikke at jeg kommer. — Det er saa længe nu siden vi hørte fra ham; men vi skal reise tilbake saa snart jeg kommer til ham."

Det var saa varmt derinde. Jo kjendte sig mat og træt. Han anstrengte sig for at snakke klart.

— "Saa, der har vi atter en!" så det koldt der- oppe fra. — "Før manden ut!"

Saa var der en ung mand i uniform som kom og tok Jo ved armen. Han vilde skynde paa ham. Men saa kom den kisten borti alle de kanter der var. Nu det holdt paa at gaa istaa for Jo, var han ikke god for at passe paa den som han skulde.

Det bar nu gjennem mange ganger, saa ut og over en aapen plads; saa ind i en anden gang, og ind ad en anden dør, som blev laast igjen efter ham. — Men kisten fik han da med sig!

9. OVER BRUSENDE BØLGER.

I det værelset blev Jo indtil skibet han kom med, var færdig at gaa tilbake. Dagen det avgik, blev han tat ut og ført ombord.

Men det var ikke akkurat den samme Jo heller. Dette var en gammel kali, foroverbøid og kitende. Blikket syntes at være stivnet netop som det holdt paa at lete efter noget. Dette paa en og samme tid slukte og spændte i minene, var det som fik folk til at vende sig og se efter ham. — Manden var aar ældre nu end da han for nogen dage siden steg av skibet.

Som han nu kom over landgangen med kisten i haanden og traadte ned paa dækket, blev han staaende der; han

tok efter luften, snøftet — likesom et dyr der veirer noget. Det slukte i blikket trængtes til side av noget der lignet interesse for tingene om- kring ham. — — Folk kom efter ham opover land- gangen, glade folk som haclde det travelt og skjøv paa. Jo gik med kisten tvers over dækket til sin vante plads borte ved rælingen. Der satte han den fra sig, lænte sig over rækverket og saa ned paa sjøen. Der var grønt slim dernede i vandet, rækved-

pinder og andet rask som rak forbi.-----------Det

lugtet saa velsignet hav dernede fra, raatten sjø —

omtrent som i støen hjemme.-----------Jos ansigt fik

et sterkere liv.

Men da skibet gled ut av havnen i kveldingen, og da baaren tok til at sulle og lalle saa liflig langs skibssiden, kunde han ikke staa stille; han maatte flytte sig. Og saa rettet han sig. — Det blik som nu gled henover havet, var søkende som en gammel ulks der prøver luft og himmel.

Det var ved et tilfælde han fik noget at spise den kvelden. Skibsklokkken ringte, folk strømte ned til spisesalongen; men Jo blev staaende. Han sanste ikke paa hvad som foregik indenbords. — Men ned fra bakken kom der nu springende en ung mand med elastiske steg. Han hadde fundet det høieste punkt for rigtig at kunne nyte synet som storhavet bød. I trappen snodde det saa sterkt at han maatte holde paa hatten. — Da han nu saa denne gamle mand staa der ene igjen og speide utover havet, kom han hen til ham, slog ham paa skulderen og så paa norsk med fremmed tonefald:

"Nu æter de dernede! — Vi faar skynde os skal vi faa noget.------.-----Det var et mægtig syn, du!"

Dermed ventet han til Jo hadde samlet sig saa- pas at han blev med.

Rundt bordene saa det ut til at være opfyldt da de to kom ned.

"Vent her, du," så den unge, "saa skal jeg finde plads for dig. — Vi har betalt for os, og mat skal vi ha om vi saa skal tå den med magt!"

Og saa fandt han plads, først til Jo og siden til sig selv.

Men det blev sent før Jo kom sig tilkøis den kvelden. Det skedde ikke før en av vakten fandt ham oppe paa dækket, hvor han stod ved rælingen og saa utover. •— Der stod frisk bris paa laaringen til styr- bord ; bølgene kom hvite — en endeløs hær av dem — langs skibssiden; morilden laa som bløt, lysende mørje i skavlene som skibet veltet fra siclene. — Jos ansigt saa nu helt naturlig ut, — bare noget træt

og medtat.-----------En av vakten fandt ham og fik

fat paa en køie til ham.

Om natten i køien kom det atter for ham alt det forfærdelige han hadde oplevd de sidste dagene. Ski- bets glade gang gjennem bølgesurlet gjorde hans aand

saa klar at han husket alt, — alt indtil forleden kveld da den norske emigrantmissionæren kom og fortalte ham at de hadde telegrafert til Nils, men kunde ikke faa svar. Og de hadde sat sig i forbindelse med øvrigheten i Minneapolis, men uten resultat. — Der- for maatte nu emigrationsmyndighetene sende ham tilbake naar skibet gik igjen ; for loven tillot ikke at man slap gamle, ubemidlede folk i land naar der ikke var nogen som garanterte for dem. Der var desværre ikke noget at gjøre ved den sak. —

Den nat var der glidd taake for Jos tanke. Han fik ikke tingene til at rime for sig længere. — Han husket ikke hvad som mere var hændt ham før han atter stod der ved rælingen og kjendte havlugten.

----------Han hadde bare gaat der og stullet og smaa-

snakket med sig selv.

Men alt det øvrige husket han nu — helt siden døren til det store værelset blev lukket igjen bak ham:

Der sat to danske kvinder inde paa værelset da han kom ind. De var vist gale begge to, trodde Jo. Saa megen uterlighet som han saa og hørte paa de to, kunde han ikke fatte at der bodde i mennesker. Det grøs i ham der han laa i køien og husket hvad de hadde sagt og gjort. -— Men saa var de da blit tat ut derfra. — Ikke de heller slap ind. — Og det undredes han slet ikke paa.

-------Saa var det da tre russere — de tre gamle

mænd. De sat der vel endda, stakkars folk. — Han visste de var russere; for han hadde været sammen

med det slags folk paa Finmarken.------Ja, nu skjønte

han hvorfor de blev indesperret med ham! De ogsaa var vel for gamle til at slippe ind. — Der var især én av dem han ikke kunde faa av tankene: en gammel, gammel langskjegget mand, som bar sig saa ondt om nættene. Det var forfærdelig den natten han prøvde tå livet av sig, — da han søkte at hænge

sig fra jerngitteret i vinduet.----------Naaja, det blev

nu heldigvis ikke noget av den gangen da! — Siden hadde de skiftes om at passe paa ham.

— —• Og saa var da den italienerkonen kommet med den smaajenten! — Slik bedrøvelse!-------

Jo kunde slet ikke faa sove og snudde sig i sengen. Han saa klart for sig den lille mørklokkete italienerpiken som hun laa der og stred med døden.

-------Saa længe hadde hun ligget der og gjentat

dette ene ordet "fiori" *) at Jo husket det. — Slik som hun så det, var det som en bølge der steg og sank, sank og steg — "fiori, fiori!" —

Jo blev liggende der lysvaaken og tænke paa den natten barnet døde, ja baade paa hende og moren.

—-------"Ak ja," sukket han nu der i køien, "hvor

ondt det dog var for den moren!" Han kunde taale at mindes det nu han kjendte havet vugge under sig. — — Aldrig hadde han tænkt sig at der kunde bli slik sorg hos et menneske at det rev haaret av sig! Men det gjorde den moren den natten. —

— Forresten var der hændt noget merkværclig med ham ogsaa den natten — det husket han nu. Han kunde bare ikke fatte hvordan det var gaat til. •— Da barnet aandet ut, og han saa moren bære sig slik, saa hadde Jo gaat hen og sat sig paa senge- kanten hos hende. Og han hadde virkelig lagt haanden paa hende. Jo husket ganske bestemt at

han hadde lagt haanden paa hende.-----------Skjønt

det var jo ikke det rareste. Men saa hadde han foldet hændene og sunget for hende. — Nu kom melo- dien igjen, og ordene som han sang:

"O Jesus, træd du min dødsseng til, ræk haanden med miskund over og sig: denne dreng, denne pigelil, hun er ikke død, men sover.

*) Fiori, blomster.

Og slip mig ei

før at op jeg staar,

i levende land dig lover!"

Mens han sang, laa russerne paa knæ og korset sig.

Han hadde sunget dette verset to ganger. Og endda brukte han slet ikke at synge uten naar han

sat i kirken sammen med mange andre.-----------Om

morgenen var der da nogen som kom og bar det døde barn bort. Men moren fik ikke være med. — Hun

var da sunket om i vanvid.----------Og Jo hadde tat

sig av hende. Han undsaa sig ikke det grand for de tre russere.

—• -— — Jo laa der i køien. Salmen kom atter tilbake til ham. Han blev liggende og lytte til tonen til han sovnet med den, og sov rolig hele natten ut.

Om morgenen før han helt vaaknet, laa han der en stund i halvsøvne og stred med en sang. Han søkte at slaa sig til ro med den tanke at det var sangen han selv hadde sunget for italienerkonen, og saa sove videre. Men saa kunde han ikke faa det til, og vaaknet da helt. Og saa hørte han at det virkelig var sang.

Døren til kahytten han sov i, stod paa gløtt. Sangen kom ute fra gangen nogensteds.

Og der var noget eiendommelig sørgmodig ved denne sang. Kanske kom det av at stemmen som sang, var sprukken, og hadde møie med at holde tonen. — Jo laa lysvaaken og lyttet. Omsider fik han fat paa nogen av ordene:

"-------hem, hem,

ofver de brusande boljor båras jag hem, hem, hem —"

"Det maa vist være morgen," tænkte Jo. Og saa stod han op, klædde paa sig og gik ut av kahytten.

— — Nogen av passagererne var allerede oppe ; opvarterne var begyndt at dække bordene.

Men paa en lukekant sat der en gammel kone, i sort kaape og med sort silkekyse paa hodet. Det var nok hende sangen kom fra, skjønte Jo; for efter

at han kom ut, sang hun omkvædet engang til.-------

Jo gik hen og satte sig paa lukekanten et stykke fra hende.

Der blev snart livlig og folksomt i gangene. Folk kom og satte sig tilbords og ventet paa fro- kosten. — Om en stund reiste konen sig, gik hen til et bord og satte sig inderst ved væggen. — Jo saa sig rundt, gik saa efter og satte sig ved siden av hende.

"Er du svensk?" spurte han.

"Nei, jeg er nok norsk."

"Det var en pen sang," så han stille.

"Hørte du det? — Aaja, man korter tiden paa den maate. — Og imorges fik jeg ikke sove. -— Jeg turde

ikke synge derinde for ikke at vække dem.-----------

Jeg trodde ikke nogen kunde høre mig herute.-------•

Jeg kan vel ikke ha forstyrret natteroa for folk?" så den gamle halvt bekymret.

"Det tror jeg ikke."

Derover blev hun synlig trøstet.

"Hvor er du fra i Norge?" spurte hun.

"Aa jeg er nu fra Helgeland. — End du?"

"Jeg er fra Solør.------Her er vel folk fra alle

kanter. — Men jeg er vel den eneste solung?" undret hun sig.

Maten blev nu baaret ind. — Veiret var vakkert utenfor. Den muntreste reisestemning laa over sin- dene, skjønt

det endnu var saa tidlig paa dag. — Man likte at fordype kjendskapet fra igaar kveld og

stifte nye.-------De fleste var ængstelige efter at faa

med alle de eventyr en tur over Atlanterhavet hadde

at by paa. — — — De to gamle oppe ved væggen kom derfor til at danne en verden for sig selv.

"Det ser ut til at være bare snilde folk ombord?" så konen. — Jo fandt ikke noget passende at svare paa dette, og saa så hun igjen:

"Du har vel været længe i Amerika?"

"Nei, — ikke længe. — End du?"

"Aanei, det blev nu ikke saa længe med mig heller; for det er ikke mere end 6 uker siden jeg kom over."

"Bare 6 uker?" Jos ansigt fik et grundende uttryk.

— "Slap du ikke ind kanske?"

"Slap ind ?" Konen saa forundret paa ham og lo.

— "Jo, jeg kom da baade ind og ut." "Du hadde altsaa garanti ?"

"Nei, det vet jeg ikke. — Men jeg mjzitte ingen som vilde hindre mig paa nogen maate."

"Men der rnaa ha været nogen som gik god for dig!" insisterte Jo. — "Som garanterte, altsaa?"

"Aaja da! — Det stod ikke paa for mig hvad det

angik. Jeg har to sønner i Amerika, ser du.-----------

Jeg hadde brev med fra begge to. Men de forstod nu ikke jeg noget av da; for de var skrevet paa engelsk."

Jo taug. Det som konen fortalte, gav ham meget at tænke paa. Det begyndte nu at gaa op for ham hvor dumt han hadde handlet da han begav sig ut paa denne færden.

Frokosten var nu over; folk strømte op paa dækket; men den gamle kone blev sittende, og saa sat Jo ogsaa.

"Hvad kaldes det der hvor guttene dine er?" spurte Jo.

"De er i Duluth begge to."

"De er vel kommet sig godt i vei?"

"Ja det mankerer vist ikke paa det. Jeg kalder det nu for et under.-----------Du skulde bare set

stuen vor hjemme, og nu bor de i hus som ligner paladser!"

"Var der mange norske paa de kanter?"

"Det var der vist, skjønt det vet jeg ikke. — Og Duluth er nu en stor by, ser du."

"Du var vel ikke fremom i en by som heter saa meget som Minneapolis?" spurte Jo.

"Aajo da!" vugget hun paa hodet. — "Jeg reiste da gjennem den byen, ser du. — Og han Jakob — ja, det er yngste sønnen min — han fulgte mig til Minneapolis. — Vi var der i tre dage."

Jo blev synlig bevæget. Han flyttet sig urolig paa stolen. Begge hændene tok om bordkanten.

"Var det-------var det vakkert der?"

"Vakkert? — Ja det manglet vel ikke paa det, skal jeg tro. — Jeg faar nu aldrig se noget saa storartet mere."

"Var der hus som lignet paladser der ogsaa?"

"Ja der ja! — Han Jakob og jeg bodde i et av dem. Det er saa sandt som jeg sitter her at der var væggene av bare marmor. — Og saa var der tykke,

bløte tepper paa gulvene.-------Det var akkurat som

du gik paa dundyner. — Ja, slik rigdom og luksus

skulde du aldrig ha set blandt mennesker!-----------

Saa snart du kom ind ad døren stod der tjenere i blanke uniformer og bukket for dig!"

— "Var-------var det i Minneapolis?" ropte Jo,

han skalv sterkt gjennem hele kroppen.

"Jaha da, ja det var i Minneapolis! — Og der var

jeg og han Jakob i tre dage.-----------Forresten kan

ikke jeg begynde at beskrive alt storartet vi saa der. — Og han Jakob var kjendt paa alle steder. — En eftermiddag leide han en mand til at kjøre os om- kring i en automobil. — Og der var sjøer og vakre paladser, og store parker, — nei du skulde aldrig ha

set slik stås!-------Det er nu vist bare rikfolk i den

byen da."

Bevægelsen blev sterkere hos Jo efter hvert som hun fortalte. Der begyndte at rinde taarer nedover hans kinder, og han formaadde ikke at stanse dem. Og saa maatte han reise sig og gaa; for han syntes •det var saa leit.

Paa hele overfarten blev nu disse to sammen. De sat sammen ved maaltidene, og saa blev de gjerne •sittende der og prate efterpaa. Hun haclde saa meget at fortælle, han saa meget at spørre om, og begge gled sammen i én stor interesse. Paa grund av deres ærværdige utseende kaldte de andre bordgjester ved -det bordet dem "bedstefar" og "bedstemor", og var svært forekommende og høflige mot dem.

Jo kom altid med nye spørsmaal om Minneapolis. — Hun spurte ham da hvorfor lian var saa interes- sert i den byen. Det svarte ikke Jo paa den dagen ; men en dag de blev sittende efter eftermiddagskaffen, betrodde han hende alt sammen.

— "Nei aa nei da, der bar du dig galt ad l" ropte hun. "Nei det skulde du ikke ha gjort. — For du skulde ha ventet til der kom brev, ser du."

"Men der kom ikke brev!" så Jo tonløst.

"Du snakker! — Et par aar — hvad er vel det for

folk i Amerika!----------Du ser, — ja, det er vel ikke

saa greit for dem at skrive norske brev heller. — Der snakker de jo bare engelsk. — Tå nu bare de

guttene mine----------der gik engang over 4 aar som

jeg ikke hørte fra nogen av dem. Men jeg holdt nu

paa at skrive et par ganger om aaret likevel.----------

Og nu i sommer fandt de paa at jeg skulde komme over til dem. — Det var nu forresten han Jakob. — Han har altid været mere omtænksom for ho mor ..end han Mathias."

Den samme dag fik da Jo vite at hun var hus-

mandskone, at manden var død for flere aar siden, at hun bodde alene i en stue langt oppe i en hei, og at hun nu skulde tilbake og bo der.

"Hvorfor gav du dig ikke til derborte?" hadde da Jo spurt.

Men det likte hun ikke at svare paa i førstningen. Hun blev bedrøvet og så ikke noget paa en stund. — Hodet vugget sterkt. — Om en stund forklarte hun da at det ikke var saa greit for en gammel kone i et

vildt fremmed land.-------Og saa var det saa stuslig

ikke at kunne snakke med barna til guttene, — de velsignede barna som var saa pene. Og det var jo hendes egne ogsaa paa en maate.

— Kunde hun ikke snakke med dem? Barna til guttene hendes? — Det kunde ikke Jo forstaa, og han maatte spørre mere.

— Nei, for de snakte jo ikke norsk!

— Snakte de ikke norsk? Hendes egne barne- barn? Jo begrep ikke dette heller.

Ikke hun heller kunde forklare hvordan det var at ikke norske barn kunde snakke norsk. — Det hadde sig vel saa i Amerika; det var den eneste forklaring hun kunde gi.

------"Men jeg synes du skulde git dig til længere

naar du allikevel var reist denne lange veien, og guttene dine bodde i paladser!" undret Jo sig.

Dette svarte hun ikke paa straks. Hun blev sit- tende og fingre paa knappene i den sorte kaapen.

— Aa, det var saa rart med det, hadde hun da sagt. Gamle folk hadde sine vaner. — Det var ikke saa greit at flytte fra husmandsstuen ind i rikmands-

paladset, selv om ens egne barn bodde der.-----------

Der kunde bli mangt rart.-----------

Men som om hun hadde sagt noget stygt hun slet ikke burde nævnt, skyndte hun sig med at føie til, at guttene hadde været saa snilde mot hende som de

kunde bli. — — — De hadde kostet hende att og fram; nu hadde hun set hvordan de hadde det, saa nu kunde hun faa dø i fred. — — — Og de hadde klæcld hende fra top til taa som den gildeste stor- fruen. Hun visste slet ikke hvad hun skulde gjøre med al denne stasen naar hun kom hjem. — — —• Og 300 dollars hadde hun faat fra hver av dem. — Hvis nu Vorherre bare vilde være saa god mot hende at han ikke lot hende leve for længe, var der ikke den ting i verden hun kom til at trænge mere.

— — Hun var dog faamælt og traurig den dag, og Jo likte ikke at spørre mere.

En dag undret Jo sig paa hvordan de vel kunde ha baaret sig ad at faa saa megen velstand samlet sammen. — Derom kunde hun dog ikke gi fuld oplys- ning. Men de hadde begyndt i skogen, det visste hun.

— Den var de jo ogsaa vant med hjemmefra.

Jos tanker arbeidet ikke saa fort nu som paa hit- turen. — Der kom ideer som haket sig fast hos ham, la sig sammen og blev til tanker. Disse tanker snudde og vendte han da paa om natten mens han laa der i køien; han hadde dem hos sig om dagen mens han stod deroppe paa dækket og saa paa stripen som skibet skar.

Men hvordan det nu end gik til eller ikke, saa blev hans ansigt gladere og gladere for hver dag som gik.

— Han kunde staa deroppe paa dækket time efter time, uten overfrak, i den kolde blæsten fra Atlanter- havet, og endelig komme under dæk med et ansigt saa lyst at det skinte av det. Eller det hændte han kom til frokostbordet som et barn der netop kommer oplivet hjem fra en glad lek.

Engang hadde han frittet hende ut om hun ikke, mens hun var i Minneapolis, hadde set en ung mand

-------ja, en ung mand som var lys, av middels høide,

bredskuldret og med blaa øine ?----------En som hun

kunde se det paa med engang at han var et godt menneske?

Det blev hun sittende og grunde paa et øieblik. Hun maatte tænke sig om. — Hun hadde set saa

mange i Minneapolis.--------— Men, jo, hun trodde

hun hadde set en slik mand? — Jo, hun trodde bestemt hun hadde set ham? Han bodde i samme huset som hun og han Jakob. — — — Han gik endda svært pent klædd, den manden, og lot til at ha det svært

travelt.-----------"Det er slet ikke utrolig," føide hun

til, "at det var sønnen din."

"Var han lys?"

"Ja, lys det var han!"

"Hadde han brede skuldre?"

"Det hadde han vist ogsaa."

"Og han saa ut som han var en god mand?"

"Ja det var han nu sikkert!"

"Og du tror han bodde der i mannorpaladset?"

"Ja den mand, han bodde der, — det saa jeg da!"

"Nei ser du bare der!" ropte Jo og reiste sig. — Nu maatte han gaa og tænke dette over for sig selv. Men han var saa glad at han syntes det sang i ham.

Alt det eventyrlige hun fortalte fra tid til anden, gled ind i det forvitrede indtryk han selv hadde faat av New York. Dette indtryk var slik at det tillot alle muligheter.-------Der blev mange underlige bil- leder som fulgte med tankene og gav dem sterkere liv.

------Da skibet landet i Norge, var Jo den gladeste

av alle reisende. Det ansigtet hans maatte folk vende

sig og se efter.-----------Den gamle gik jo der som

en i lysende sang! —10. MARMORSLOTTET.

Ukene gik langsomt for Mor-Anna. Det var blit saa ødslig i stuen derute ved havet. — Ole Hansen kom engang om uken og stanste da over natten. Da blev det adspredelse og stor trøisomhet for hende. — Men saa maatte jo han gaa igjen.

Nu, efter at Jo var reist, hadde Oles fantasi lettet paa vingene; den svingte sig op til uvante hvider, hvorfra den kom ned igjen med utrolige ting. •— Det bedste av alt var dog at Ole var blit saa glad igjen. Det var som om al bekymring var borttat fra hans

liv.----------Hvad var der vel mere for Ole at bekymre

sig om? — Nu var Jo reist for at se efter guttene. Nu kom sikkert én av dem tilbake med ham. — Og gjorde de ikke det, vilde der dog bli sikker tidende, og vel litt til! mente Ole. Hvad mere var der saa at bekymre sig for? —

Men naar Ole saa begav sig paa hjemveien, og Mor-Anna blev sittende der alene, kunde ensomheten bli noksaa stor. — Mor-Anna forstod da at hun holdt paa at ældes. Var dette kommet paa i ungdommens aar, hadde hun neppe vørt det større. — — — Nu var altsaa alderdommen der, — hun saa det.

Som dagene gik blev hun uroligere for Jo. Det kom av at htm fik en klarere forstaaelse av hvad han virkelig hadde kastet sig borti: Han skulde næsten til verdens ende; han maatte over hav og land; han skulde forbi store byer; han maatte træffe millioner mennesker. — Alle disse mennesker var det værste.

-------Nei, hun skjønte ikke hvordan han skulde greie

sig blandt alle disse fremmede, — han som var saa lite for sig, og saa sen til at finde hvad han skulde

sige.-----------Det var nok ttklokt allikevel at de ikke

hadde latt Ole prøve. — Han Ole var våset av sig, det var han; men det var ikke av den vasetheten som var farlig.

Som nu ikke noget andet end Jo og reisen hans kom i hendes tanker om dagen, kunde hun ikke faa det fra sig om natten heller. — Det var faa nætter at hun ikke drømte om ham.

Hver morgen naar hun hadde gjort fra sig arbeidet, satte hun sig ved bordet med salmeboken. Og saa læste hun høit og andægtig "Bøn for Sjøfarende". Heller ikke lot hun det bli bare med den bønnen; men hun tok flere av de andre med. "Det kan ikke gjøre noget galt," tænkte hun. — "Passer det ikke akkurat for mig, kan det ved passe for en anden."

Koen og sauene var hende til stor hygge; hun snakte længe med dem baade kveld og morgen.

Det hadde regnet hele morgenen utover den dagen Jo kom hjem. Hen mot middag hørte regnet op. Men der hang taake i luften, og det vilde ikke bli skikkelig lyst.

Uroen vilde ikke la Mor-Anna i fred den dagen. Baade igaar nat og nu inat hadde hun førrevitter.*) — Det kunde ikke være andet end førrevitter? — Imorges længe før hun stod op, hørte hun saa tyde- lig at ytterdøren gik op, og at der var nogen som gik ute i gangen. Mor-Anna blev slet ikke ræd, bare

saa rar og ottefuld.-----------Han Jo skulde da ikke

være ventendes endda? —•

Om morgenen hadde hun tat salmeboken og læst bønnen for sjøfarende. — Og saa hadde hun lagt til av sig selv, at hvis han Jo ikke længer var blandt de levende, saa maatte Vorherre være snild at forbarme sig over ham og skjænke ham fred der hvor han nu

*) Førrevitter, overnaturlige bud om at nogen som er borte, kan være ventendes.

var! — Hun skulde prøve at greie sig de dagene hun hadde igjen. — Var han faren, kunde han vel ikke bli hende til nogen hjælp allikevel. — Vorherre maatte endelig være saa snild at hjælpe ham til at forstaa

det!----------• Hun syntes det hjalp efter at hun hadde

faat sagt dette.

Det led allerede hen mot middag. — Engang som hun var borte ved det østre vindu, blev hun var noget borte paa stien. — Der kom nogen inde i taaken! — Hun blev saa rar ved synet. — Hvem kunde dette være?

Mor-Anna blev staaende der og se. — At der kom nogen, forbauset hende ikke. Idag var det damp- dag, og han Ole kunde være ventendes. Men — det saa ikke ut til at denne skikkelsen haltet? — Nei, slet ikke haltet han, den der manden!

-------Og det saa ut til at han bar noget paa

ryggen? — Bestemt bar han noget?-----------

Hun gik fra vinduet til døren, og fra døren til-

bake til vinduet.-----------Der blev hun staaende til

hun kjendte baade kisten og Jo. Hun vilde ikke tro at det virkelig var Jo i levende live som kom der nedover stien, før hun kjendte kisten. Men da maatte hun jo tro det.

Mor-Anna blev saa vissen i kroppen. Det sortnet for øinene paa hende, saa hun maatte tå i bordet med hændene og holde sig fast. Men saa mandet hun sig da saapas op at hun kom sig bort til ovnen og frisket paa varmen.

Jo stanste længe nok utenfor til han fik løst kisten av sig. Han bar den i haanden da han kom ind.

Saa stod de to der og saa paa hinanden. Over hans ansigt laa der et stort smil. Kodet paa hende rystet let.

"Guds fred paa huset!" så han.

"Freden god!" skulde hun sige igjen. Men ordene

vilde ikke frem, og hun var ikke sikker paa om han hørte det. — Hun blev staaende der fortapt og se paa ham.

"Hvorledes staar det til her?" spurte Jo; han var sterk og glad i røsten.

"Aa jo-----------"

Det var alt Mor-Anna vandt at svare; men hun

gik da hen og satte kaffekjelen paa.--------— Stuen

blev næsten for liten for de to mennesker som var der.

Jo satte sig paa stolen hun hadde sat frem til ham. Han la huen ved siden som om han hadde været en anden fremmed.

"Har du været ved helsen?" spurte han.

"Aaja, det er ikke at klage paa det." Det faldt hende lettere at snakke, nu hun hadde vendt sig fra ham. — Hun arbeidet borte ved ovnen til hun blev nogenlunde herre over sig selv.

"Skal du ikke bytte?" vendte hun sig til ham. •—-------"Er du ikke vaat paa føttene?"

-------Bytte? Ja, det var sandt, — han trængte

vist at bytte.----------Og saa reiste Jo sig og begyndte

at rusle rundt i stuen, akkurat som han netop var kommet av sjøen. — Mor-Anna gik der stiltiende og fandt frem klær til ham mens hun dækte bordet.

Jo kom bort til vinduet som vendte mot havet. Der glemte han sig og blev staaende i underbuksene og se utover. — Der var ikke nogen vind, men adskillig med tung sjø, saa han. Det brøt svært paa skjærene, dog ikke værre end at en nok kunde slippe ut med baat.

"Kan du sige mig," så han, "vet du om her er noget at faa av sjøen?"

"Men du maa da faa tørre klær paa dig før du begynder at tænke paa sjøen!" formante hun nu

moderlig. —-------Mor-Anna blev nu mere myndig

og bestemt. — Denne manden som gik der og tasset

rundt i underbuksene, maatte da være bra levendes. Og det var hende et glædelig tegn.

Saa fik da Jo tørt paa sig. Mor-Anna bød til- bords og skjænkte i for ham. Og efter at hun hadde været ute i kjøkkenet og tørket øinene, kom hun og satte sig like overfor ham.

Men hun kunde mest som ikke faa sine øine fra ham. Han var blit saa forandret paa disse ukene at

det næsten ikke var samme manden.-------Ansigtet,

— ja, hadde hun visst at Jo drak, saa hadde hun sagt at han hadde noget i hodet. — Ansigt og jzfine saa saa glade ut som paa en mand der er kommet godt

paa en kant.-----------Og saa hadde han saa let for

at prate ? — Men det var nu han Jo da!-----------Og

Gud ske lov og tak for at han sat lyslevende i stuen hos hende. — Hun brydde sig aldrig det grand om han hadde hat baade én og to drammer! —

Jo forsynte sig forsvarlig av rettene.

"Du har altsaa ingen formening om hvordan det staar til her paa havet?" spurte han igjen.

"Der skal vist være bra med fisk, har jeg hørt. — Men veiret har været saa ustadig nu i det sidste at folk ikke har faat drive sig."

"Hmnja," så Jo glad, "saa snart jeg nu har faat litt mat i skrotten, faar du hjælpe mig at faa færingen paa sjøen. — Jeg maa ut med pilken i eftermiddag og se hvordan det staar til heromkring."

Mor-Anna var ikke interessert i det netop nu; og naar han intet så, fik vel hun spørre. — — — Slik som han saa ut, skulde der være gode tidender.

"Hvordan har det gaat med dig paa turen?"

"Aa bare bra, bare bra." —-

"Du fandt frem?"

"Aa ja, det var ingen sak!"

Mor-Anna saa stolt paa ham. Men det bævret

sterkt om munden paa hende som hun kom frem med næste spørsmaal:

"Fandt du ham du reiste efter?"

"Mener du om jeg traf ham?" spurte Jo.

"Ja. — Fandt du han Nils?"

"Nei, jeg kan ikke akkurat sige jeg traf ham.

-----------For du ser at de har en forordning derborte

som er slik at gamle folk, — nja, de faar ikke reise alene paa jernbanen uten at der er nogen av deres egne med dem som kan tå vare paa dem. — Saa godt har de alle ting ordnet derborte. Derfor saa kom

ikke jeg længere end til New York.-----------Det var

nu bare bra ogsaa forresten. For skulde jeg ha reist helt til Minneapolis, og saa tilbake igjen, vilde det ha tat mig mindst 6 uker. — Du kan skjønne jeg da hadde maattet stanse en stund hos ham. — — Og

det vilde blit længe for dig at sitte her alene.----------

Men jeg fik da besked om ham!" tilføide Jo glad.

"Fik du virkelig høre om ham?"

"Ja, det gjorde jeg. — Jeg traf jo folk som hadde været i hans eget hus!"

"Nei har han virkelig faat sig hus?" ropte Mor- Anna.

"Jeg skulde vel tro gutten har faat sig hus!" — Nu var det Jo som ropte. — — "Men det forstaar ikke du. — Nei, det forstaar nok ikke du. — Du ser husene der, de er ikke som denne stukøclda *) vor!" — Der kom begeistring op i stemmen hos Jo; det begyndte at tindre i øinene paa ham.

"Men det er nu vel almindelige hus!" ropte Mor- Anna igjen.

"Almindelige hus, — aa langtfra! — Nei barn, du skjønner det ikke. •— For der er det store slot med taarn paa!"

*) Stukødda, liteu hytte.

"Er du gælen, Jo!"

"Nei vist er jeg ei. — Jeg har jo set det med mine egne jzSine. Og han Nils, han bor nu i et slikt slot; det er bygd av marmor, — ja, av hvit marmor, kan du tænke! — Og der er bløte tepper paa gulvene, saa det er akkurat som du gaar paa dundyner. — Ja, det er saa merkelig alt sammen derborte, at om jeg sitter her og fortæller dig alle

dage, kan du ikke fatte det."

Mor-Anna nidstirret paa ham. Hvad han fortalte, var jo saa aldeles umulig. Og han som sat der og fortalte alt dette, kunde det virkelig være Jo? Saa glade var da ikke folk uten at de fik sterkt i sig? -----------Mor-Anna blev næsten bange for ham.

"Nu skal du fortælle mig alt sammen, Jo!" bad hun angst. — "Begynd nu med begyndelsen, og for- tæl mig om hvordan det har gaat dig!"

Jo saa paa hende. — Men saa forstod han det: hvorledes skulde vel hun kunne fatte alt dette med engang, hun som intet hadde set av alt sammen? — Det var jo umulig. — Nei, han fik nok til at forklare tingene omstændelig.

Og saa begyndte da Jo Ved Sjøen at fortælle til Mor-Anna. Fordi der var bare nogen enkelte store ting av alt han hadde oplevd, som var blit sittende igjen hos ham, og fordi han hadde oplevd disse ting over og over igjen, fik hele fortællingen noget for- underlig eventyrmægtig ved sig. Men det hele hadde al virkelighetens alvor. — •— Han gjorde som hun bad om: han begyndte med begyndelsen; men derfra sprang han fort fra viderværdighet og til under. Og det ene blev sterkere end det andet.

Dagen led, og Jo fortalte.

Han var rolig og glad, men saa overbevisende i sin glæde over Nils's store lykke at hun reves med. Og det var om marmorslottet han nu bodde i. Og

saa mere om det; og- saa atter mere om det, — for det var saa stort og merkværdig.

Av og til maatte hun avbryte ham og spørre. Men han blev ikke træt av at gjenta og forklare. Alle tanker han hadde faat mens han om dagene stod der og saa utover Atlanterhavet, kom nu frem, — alle forklaringer han hadde laget sig, alle billeder han hadde faat, saavelsom det meste av hvad den gamle kone hadde fortalt — det sat han nu der og indprentet i Mor-Anna.

Timene gik, men Jo fortalte.

-------"Og i det marmorslottet skal vi bo med

ham, du og jeg," forklarte han hende. — "Det blir neppe ret længe før han nu sender billet. — Naar han bare faar alt ordnet! Det er dog ikke saa let gjort med et saant hus, det kan nu du ogsaa skjønne.

-----------Men jeg tror ikke vi vil være der al vor tid

heller," tilføide han, "for der blir jo meget styr og støi i et slikt hus. — Og saa vil det vel ogsaa bli langsomt for os i længden, for vi kan jo ikke for- staa hvad folk siger heller. — Men det faar jeg for- klare for dig en anden gang, for nu vil jeg paa s j øen!"

Jo reiste sig og fandt sjøstøvlene. —--------Hun

gik med ham som i henrykkelse. Hun tvilte nu ikke længere paa at det forholdt sig som han hadde berettet.-----------Og der maatte da være noget sær- skilt som gutten strævde med eftersom han ikke skrev, — ja, der maatte det! —

Nu hænder det stundom ute ved kysten paa slike mørke høstdage, at det i skumringen kan lette op langs havet. Der lægger sig en bred, klar rand ute i himmelbrynet. Ovenfor ligger skodden og regnet som en mur; men langs havet er det altsaa klart. Himmelen der har en næsten overjordisk glans — mot natten som hænger svart ovenfor.

Saan var det nu den kvelden.

"Ser du bare der!" så Jo da han kom ut og fik se det. — "Ja, ser du bare der!"

"Kan hænde han klarner til natten," mente Mor- Anna.

Saa kom de til sjøen og fik baaten paa vandet. Jo vilde springe ind straks og skyve fra.

"Men end dypsagnen da?" ropte Mor-Anna.

"Ja, det var sandt — dypsagnen ja!"

Og saa var han inde paa bryggen efter den.

"Nu maa du ikke ro for langt!" bad hun som han skøv fra.

Men enten hørte Jo det ikke eller ogsaa var hans sind for optat til at svare, for han så ingenting til det. Hans ansigt skinte da han saa utover. Og saa satte han sig i aarene.

— —- Og Jo fandt vei for baaten mellem baaer og skjær, ut mot det aapne hav, mot dagranden der- ute-----------rodde han saa videre. —

Storhavet vugget i tunge dønninger. De lettet sig. -------Hev sig over.-------Rullet koldt videre.

Naar baaten red oppe paa dønningens ryg, og Jo saa utover, da saa han al herlighet derute.

----------Og dagen sank. — Men den klare randen

skiftet til guld. Det var som om alt lys under him- lene hadde samlet sig derute over havets flate.

— — Ofte vendte han sig paa toften. Hans ansigt straalte omkap med lyset derute.

— — — Drog han saa paa aarene. — Op døn- ning og ned dønning.----------Videre.-----------Nær- mere og nærmere mot det vakre slot vest i havet

-------mot slottet som lyste og brandt i sol der var

sunket, mot slottet hvor gutten hans bodde.

Men dønningen vugget saa kold.-----------

Og dagen sank. Det merket jo ikke Jo. Han saa bare slottet hvor gutten hans var.

•----------Drog han sig saa længere og længere

utover, ut mot Storhavet selv.-----------

Jo Ved S j øen saaes ikke mere. Folk syntes det var rart at de ikke fandt baaten, endda der blev søkt baade vel og længe. Ingen forstod hvordan det hadde sig. For det hadde været stille om natten. Ut paa formiddagen begyndte jo fralandsvinden at

blaase, men baaten skulde ha fandtes allikevel.----—

Men der var ikke saa meget som en stikke at se efter den.

Sacred Heart, Minni

De næste seriene blir om: "I dagningen", "Gjensynet" "Den store vederstyggelighet", "Længselens Baat".